

J. Carrasco

Constante 33

April 2°

April 14

R. P. IOANNIS
MARIN

SOCIETATIS IESU.

Oconensis, Sacræ Theologiæ Docto-
ris, & in Academia Complutensi
Primarij, necnon Archiepiscopa-
tus Toletani Synodalis
Examinatoris.

TRACTATUS
DE
FIDE DIVINA.

TOMUS SECUNDUS.

*Secunda editio correctæ per
Authorem.*

Anno

1716.

MATRITI.

Typis D. Gabriëlis del Barrio.

Facultas D. Doct. D.
Ioannis Ruiz de Cas-
tañeda, Vice-Vicarij Ge-
neralis Toletani Archie-
piscopatus, &c. Et Religio-
nis cum Censuris Doct. D.
Iosephi Yermo, & RR. P.
Mag. Doct. Antonij Mariæ
Casiani, extant in primo
Tomo de Fide.

LA sumã de la Tassa , y
del Privilegio , estàn
en la primera parte de *Fide.*
De que certifico yo Don
Bernardo de Solis , Secre-
tario de su Magestad , y Es-
crivano de Camara . Ma-
drid , y Junio veinte y cin-
co de mil setecientos y
nueve.

D. Bernardo de Solis.

REV.

REV. P. IOANNIS
MARIN,
OCONENSIS,
SOCIETATIS IESU,
TRACTATUS SECUNDUS
DE FIDE.

DISPUT. VIJ.

De Obiecto materiali Fidei.

IN hoc Tractatu prius agemus : An sit possibile aliquid , cui repugnet esse obiectum materiale Fidei ? postea de his , quæ sunt obiectum materiale Fidei.

SECTIO I.

*An sit possibilis aliqua veritas ab
intrinseco irrevelabilis?*

[1]

D hanc quæstionem
pro exercitandis, &
cruciandis ingenijs
solum vtilem: *Sup. 1.*
Vt certum, omne ve-

rum esse revelabile quoad possibilitatem: quia de quovis decreto, & de quavis veritate, quam fingas irrevelabilem, potest Deus habere revelationem, qua revelet, possibile esse tale decretum; v. gr. possibile esse decretum nullam producendi creaturam; possibile esse decretum nihil revelandi. Unde quæstio procedit: An sit possibilis veritas irrevelabilis, quoad existentiam, & veritatem?

2 *Sup. 2.* Hanc quæstionem non attractam ab antiquis, levitè etiam esse attractam à minus antiquis; & solum à RR. latè ventilatam. Ripalda disp. 8. sect. 1. Munies. disp. 3. sect. 1. & Sapientis. Magist. dicunt, possibilem esse aliquam veritatem ab intrinseco irre-

irrevelabilem quoad existentiam absolutam. Communis sensus RR. Thomistarum, quem illustrat Palanco disp. 1. quæst. 15. dicit, nullam esse possibilem veritatem, quæ non sit revelabilis quoad existentiam absolutam; seu omne verum possibile esse ab intrinseco revelabile. Placet prima sententia.

3 Prob. 1. Decretum metaphysicè connexum cum non revelatione sui quoad existentiam absolutam, est ab intrinseco irrevelabile quoad existentiam absolutam. Sed possibile est decretum metaphysicè connexum cum non revelatione sui quoad existentiam absolutam: ergò. Prob. min. 1. Decretum metaphysicè connexum cum eo, quod nulla creatura existat, est metaphysicè connexum cum non revelatione sui. Sed possibile est decretum metaphysicè connexum cum eo, quod nulla creatura existat: ergò. Maior patet: quia si est connexum cum eo, quod non sit, cui reveletur, est connexum cum non revelatione sui. Prob. min. Possibile est hoc decretum, decerno nullam creaturam viventem producere. Sed hoc est connexum cum eo, quod nulla creatura existat, cui revelari posset: ergò.

4 Respondet Palanco dupliciter:
 1. Constituendo decreta libera per
 connotata; & ita dicit pro recto enti-
 tatem actus necessarij, quæ revelabilis
 est, de connotato carentias creatura-
 rum, quæ *collectivè* non essent revela-
 biles; secus *divisivè*. 2. Admittendo
 decreta libera constitui per termina-
 tionem intrinsecam defectibilem; non
 esse possibile eiusmodi decretum, quod
 sit virtualitèr vnum; sed infinitè multi-
 plex: quia hoc decretum respicit infi-
 nita obiecta, vel connotata. In primis,
 hæc solutio ex recurſu ad connotata
 difficilis est: quia ab existentia decreti
 arguetur à priori existentia obiecti; à
 defectu obiecti arguitur à posteriori
 defectus decreti. Sed si solum daretur
 defectus obiecti, seu connotati, dum
 deficit decretum, non argueretur à po-
 steriori defectus decreti; sed solum à
 comitanti identicè, ut patet: nec ab
 existentia decreti argueretur à priori
 existentia obiecti: quia pro priori ad
 obiectum nihil esset connexum cum
 obiecto; siquidem per obiectum exi-
 stens pro posteriori constituitur in ef-
 fe decretum huius, & in esse connexum
 cum hoc obiecto: ergo. Vido circa hoc

varias formas, quas dedimus de constitutivo decreti liberi. Si verò decreta constituentur per terminationem intrinsecam defectibilem; in primis hoc decretum, quod vocat virtualitèr infinite multiplex esset irrevelabile, iuxta ipsum collectivè: quia esset irrevelabile secundum omnes terminationes collectivè sumptas, licèt esset revelabile distributivè, secundum quamlibet seorsim. Sed hoc decretum collectivè sumptum, & secundum omnes terminationes collectivè sumptas, est aliquid verum, & aliqua veritas possibilis: ergo possibilis est aliqua veritas irrevelabilis quoad existentiam, & veritatem absolutam.

5 Confirm. Iuxta ipsum, hoc decretum est irrevelabile *collectivè* secundum quod decernit omnes carentias creaturarum viventium; licèt *divisivè* secundum quod decernit quamvis, sit revelabile. Sed decretum *collectivè* secundum quod decernit omnes carentias creaturarum, est veritas distincta à decreto *divisivè* secundum quod decernit quamvis; ergo possibilis est veritas irrevelabilis. Prob. min. Hoc decretum *divisivè* est decretum carentiæ

Petri, v. gr. seorsim ab alijs, dicens vt tale carentiam Petri seorsim ab alijs, seu dicens quamvis divisivè; & sic de alijs carentijs. Hoc decretum collectivè est decretum decernens omnes, dicens vt tale omnes carentias. Sed decretum dicens omnes, est virtualitèr distinctum à decreto dicente quamvis divisivè; sicut totum distinguitur à qualibet parte divisivè sumpta: ergo hoc decretum *collectivè* est veritas distincta ab hoc decreto *divisivè*. 2. Quod quævis duratio *divisivè* sit pertransibilis, non tollit, quod æternitas distincta inadæquatè à quavis sit impertransibilis: ergo quod quævis terminatio huius decreti virtualitèr infinitè multiplicis sit revelabilis, non tollit quod hoc decretum collectivè inadæquatè distinctum à quovis, & prout sic distinctum, sit irrevelabile. Si ergo semel detur aliqua veritas, quæ prout distincta ab alijs, est irrevelabilis, quid, quod absolutè dicatur, possibilem esse aliquam veritatem irrevelabilem?

6 Deinde præcipuè verum est, quod hoc decretum constitutum per terminationes intrinsecas defectibiles, esset virtualitèr, id est, æquivalentèr mul-

multiplex : quia æquivaleret infinitis
 decretis distinctis virtualitèr ; sicut
 scientia visionis , qua Deus cognoscit
 creaturas existentes, & visio beata, qua
 beati vident plures perfectiones in Deo,
 est virtualitèr multiplex in hoc sensu,
 quod verò decretum decernens nullam
 creaturam producere constituatur per
 infinitas terminationes distinctas inter
 se virtualitèr, seu distinctione virtuali,
 & ita necessario, ut non sit possibile
 decretum de nulla creatura viventi
 producenda, quod non sit virtualitèr
 indivisibile, id est, quod non habeat
 terminationes virtualitèr distinctas in-
 ter se distinctione virtuali, qua ratione
 suadebitur ? Præsertim cum scientia,
 qua videret nullam creaturam viven-
 tem extitutam, esset virtualitèr indivi-
 sibilis in hoc sensu: & cum beati eadem
 visione indivisibili virtualitèr in hoc
 sensu possint videre plures perfectio-
 nes in Deo. 2. Quia sic ampliatur ma-
 gis dominium Dei, si dicatur, Deum
 posse habere liberè decretum eiusmodi
 tendentiæ signatæ, iam per vnum de-
 cretum, iam per plura, qualia essent de-
 cretum constitutum per plures termi-
 nationes virtualitèr inter se distinctas.

7 3. Quia saltem scientia, qua Deus tunc videret, nullam creaturam viventem exituram, posset esse virtualitèr indivisibilis modo dicto propter dicta: quia hoc magis convenit simplicitati Dei. Sed hæc scientia visionis esset intrinsecè irrevelabilis, utpotè conneæta cum defectu creaturæ, cui revelari posset: ergo possibilis est veritas irrevelabilis quoad existentiam, & veritatem absolutam.

8 Prob. 2. Potest Deus habere decretum, quo loquendo de omni veritate revelabili, dicat *decerno nihil omnino revelare*. Sed hoc decretum esset ab intrinseco irrevelabile quoad existentiam, & veritatem absolutam: ergo possibilis est veritas ab intrinseco irrevelabilis quoad existentiam, & veritatem absolutam. Maior videtur vera: quia Deus liberè revelat quidquid revelat, & consequentèr cum potestate non revelandi, & potest decernere non facturum, quod potest non facere. Prob. min. Decretum, quod loquendo de omni veritate revelabili decernit infallibilitèr *nihil revelare*, non comprehendit se ipsum, est ab intrinseco irrevelabile. Sed hoc decretum sic decernens nihil
reve-

revelare, non comprehendit se ipsum: ergò. Maior est nota: quia si loquitur de omni revelabili, & non comprehendit se ipsum, ipsum non est revelabile. Prob. min. Si hoc decretum comprehenderet se ipsum, in primis esset revelabile: quia ideo comprehenderet se, quia loquitur de omni revelabili, & ipsum est vnum ex revelabilibus. Sed si comprehenderet se ipsum, esset ab intrinseco irrevelabile: ergò. Prob. min. 1. Decretum connexum cum sui non revelatione, est ab intrinseco irrevelabile. Sed hoc decretum esset connexum cum sui non revelatione: ergò. Prob. min. Decretum decernens infallibilitèr sui non revelationem, connectitur cum sui non revelatione. Sed si comprehenderet se ipsum, infallibilitèr decerneret sui non revelationem: ergò.

9 Prob. 2. illa min. Si hoc decretum comprehenderet se ipsum, revelari hoc decretum, esset frustrari: quia decerneret, non revelari, & revelaretur. Sed hoc decretum est ab intrinseco infrustrabile: ergo si comprehenderet se ipsum, est ab intrinseco irrevelabile. Confirm. Scientia, qua Deus cognosceret, se nihil revelabile revelaturum, esset irre-

irrevelabilis. Sed possibilis est hæc scientia : ergò. Minor videtur vera : quia Deus potest nihil revelare, & potest scire, quod non est factururus. Prob. min. Quia si hæc scientia non loquitur, nec comprehendit se ipsam, cum loquatur de omni revelabili, erit sanè irrevelabilis. Si comprehendit se ipsam, erit revelabilis, & irrevelabilis propter dicta: ergo est ab intrinseco irrevelabilis.

10 Dices: Argumentum probare hoc decretum, & hanc scientiam non posse revelari in sensu composito; posse tamen revelari in sensu diviso. *Contra.* Hoc decretum per te non potest revelari in sensu composito. Sed non potest revelari in sensu diviso: ergo est omnino irrevelabile. Prob. min. Revelari hoc decretum in sensu diviso, est revelari, dari hoc decretum, quando non detur hoc decretum. Sed implicat revelari, dari hoc decretum, quando non detur hoc decretum: quia sic revelari esset, revelationem esse falsam; quod implicat: ergò. Probat. 2. min. Revelatio inconiungibilis cum carentia decreti non potest dari in sensu diviso decreti. Sed revelatio decreti est inconiungibilis cum carentia decreti: ergò.

ergò. Prob. min. Revelatio est inconiungibilis cum carentia illius, quod revelat; aliàs Deus posset revelare, existere, quæ non existunt: ergo revelatio de existentia decreti est inconiungibilis cum carentia decreti.

II Palanco, renuens I. solutionem datam ab aliquibus, dici, non esse possibile tale decretum, quod loquendo de omni revelabili, dicat se *nihil revelaturum*; sicut non est possibile decretum, quod loquendo de omni vero possibili, nihil excipiendo, decernat *nihil revelare*: quia si hoc decretum non loquatur de se ipso, hoc decretum non est verum possibile. Si loqueretur de se, esset verum possibile, & non esset propter nostrum argumentum: sicut ergo nos dicemus, repugnare hoc decretum; ita dicit eodem iure repugnare primum. Hæc est tota solutio. Si *obijcias*, quod si nostrum decretum non excludat revelationem sui, ad excludendam revelationem nostri decreti erit necessarium aliud decretum; & ad excludendam revelationem huius, aliud, & sic in infinitum: & sic dabuntur de facto infinita decreta libera in Deo: Renuit solutionem aliquorum dicentium,

tum, nostrum decretum per primariam terminationem directam excludere revelationem aliorum; & per secundariam reflexam excludere revelationem sui. Et iure renuit: quia si terminatio illa, quam vocas reflexam, & secundariam, est essentialis terminationi directæ, est terminatio primaria, & non secundaria, nisi verbo: & primaria erit connexa cum terminatione hac reflexa, & secundaria; utpotè ipsi essentialis: & consequenter terminatio primaria erit connexa cum non revelatione sui. Si terminatio reflexa est contingens, & libera superveniens directæ, poterit Deus, habita prima terminatione, non habere secundam, & eam habere, ut velit: & hoc in re est esse duo decreta distincta, & separabilia; & redit argumentum. Præterquam illa terminatio reflexa, cum non reflectat supra se, ne sit essentialiter irrevocabilis, egebit alia terminatione, ut excludat revelationem primæ reflexæ: & redit argumentum de infinitate. Ideò ipse non renuit concedere in Deo infinitas omissiones liberas (si possibilis sit in Deo pura omisio) vel infinita decreta libera circa carentias rerum: quia res,

quæ deficiunt, cum possunt existere sunt infinitæ, & sicut multiplicantur decreta circa res positivas contingentes inconnexas iuxta multitudinem creaturarum, ita dicendum de carentijs. Hæc est tota doctrina, quam non vacat per singula impugnare.

12 Contra 1. Quia in propositione argumenti probavimus possibilitatem talis decreti. 2. Probabit aliquis eiusmodi possibilitatem sic; id est, possibile, quod non ostenditur implicare. Sed non ostenditur implicare hoc decretum: ergò. Prob. min. Non ostenditur implicare, quod prudentèr potest dici, non implicare. Sed prudentèr potest dici, non implicare hoc decretum: ergò. Prob. min. Prudentèr potest dici esse, quod probabiliter est; seu quod probabile est esse. Sed probabile est, non dari implicationem huius decreti: ergò. De his formis vide disput. 6. de Vis. sect. 3. in fine. 3. Ideò dicimus non esse possibile decretum, quod loquendo de omni vero possibili decernat *nihil revelare*: quia probamus, dari verum possibile *irrevelabile*; & sic esset stultum decernens *nihil revelari*, loquendo sine exceptione de omni vero

possibili. Sed non probas ; quod omne verum possibile sit revelabile: ergo nisi probes alia ratione , immeritò negas à paritate possibilitatem nostri decreti.

13 Adverte tamen contra aliquos ex nostris. Nos non probare conclusionem hac forma , ex eo , quod Deus decernat *nihil revelare*, & quod hoc decretum non comprehendat se ipsum: quod enim hoc decretum non *comprehendat se ipsum*, nō probat esse irrevelabile: quia licet esset revelabile , non posset comprehendere se ipsum : siquidem ex dictis, si comprehenderet se ipsum esset revelabile , & irrevelabile: cum ergo *non comprehendere se ipsum* sit indifferens , ut hoc decretum sit revelabile: non probamus esse irrevelabile ex eo, quod non comprehendat se ipsum. Probamus ergo nostram conclusionem ex eo, quod Deus *loquendo de omni revelabili* possit dicere, *decerno nihil revelare*: quia est liber , ut aliquid , vel nihil revelet, & ex eo, quod hoc decretum non possit comprehendere se ipsum: quia si Deus loquendo de *omni revelabili* possit dicere *nihil revelabo* ; & hoc decretum non comprehendit se, signum cla-

tum est, hoc decretum non esse revelabile. Idem dico de scientia, qua Deus iudicet *nihil revelabo*, loquendo de *omni revelabili*, quæ cum non possit comprehendere se, est signum, esse irrevelabilem.

14 Dicta forma arguendi potest poni sic: Possibile est hoc decretum, *Decerno non loqui cum creaturis*. Sed hoc decretum est irrevelabile: ergò. Prob. min. Decretum connexum cum carentia omnis locutionis ad extra, est irrevelabile. Sed hoc decretum est connexum cum carentia omnis locutionis ad extra: ergò. Ut tamen hæc forma sit recta: similiter ponendum est, hoc decretum decernere de omni locutione possibili; & cum non possit comprehendere se ipsum: quia aliàs esset loquibile, & illoquibile ex dictis: ideo est irrevelabile.

15 Prob. 3. Deus, utpotè liberè revelans, potest omittere omnem revelationem. Sed omisio omnis revelationis, seu complexum omnium harum omisionum est irrevelabile quoad existentiam absolutam: ergò. Probat. min. Quod essentialiter opponitur cum omni revelatione est irrevelabile. Sed

omissio omnis revelationis, seu complexum omnium harum omissionum essentialitèr opponitur cum omni revelatione, vt patet: ergò. *Confirm.* cavendo solutionem. Collectio omnium omissionum huiusmodi *collectivè* sumpta, essentialitèr opponitur cum quavis revelatione. Sed quod essentialitèr opponitur cum quavis revelatione est irrevelabile: ergo hæc collectio *collectivè* sumpta est irrevelabilis: hæc est aliqua veritas possibilis: ergo possibilis est aliqua veritas irrevelabilis. *Confirm.* 2. Scientia, qua Deus videret omissionem omnium revelationum, esset irrevelabilis. Sed possibilis est hæc scientia: ergò. *Prob. mai.* Scientia essentialitèr opposita cum omni revelatione est essentialitèr irrevelabilis. Sed scientia, qua Deus videret omissionem omnis revelationis, esset essentialitèr opposita cum omni revelatione: quia, vtpotè essentialitèr vera, est connexa cum carentia omnis revelationis: ergò. Hæc forma fortè est clarior, quam quæ ponitur in decreto. *Confirm.* 3. Possibile est decretum, quo Deus decerneret omissionem omnis revelationis. Sed hoc decretum esset irrevelabile ex

dictis;

dictis: ergò. Solutiones, quæ dari possunt, partim præventæ sunt in ipsa forma argumenti; partim datæ sunt in alijs rationibus. *Obiter.* Non intelligo solutionem vnam Palanco dicentis, collectionem omnium omissionum non esse infinitam: quia est conceptus obiectivus terminis circumscriptus. Quia sic nec æternitas est infinita, nec collectio omnium possibilium est infinita; & quæstio inquirens, an anima Christi possit videre, aut videat in Verbo infinita? est de falso supposito. Sed quidquid sit, an sit infinita, obiectio tenet, vt ipse addit.

SECTIO II.

Solvuntur argumenta.

16 **O** Bije. contra 3. rationem apparentèr difficile.

Omissio omnis revelationis, seu complexum harum omissionum, non magis opponitur cum eius revelatione, quam cum eius carentia. Imò oppositio est eadem: quia revelatio est carentia omissionis omnis revelationis, seu complexi omnium harum omissionum. Sed hæc

omissio omnis revelationis, seu complexum omnium harum omissionum, ita opponitur cum sua carentia; ut relinquat eam possibilem: quia ut supponit argumentum, potens revelare, libere omittit revelationem: ergo ita opponitur cum revelatione huius complexi, ut relinquat eam possibilem. Prob. mai. cavendo solutionem. Non est possibilis maior oppositio, quam oppositio contradictoria. Sed complexum omissionum revelationis, non opponitur contradictorie; sed contrarie cum hac revelatione reflexa: ergo. Resp. dist. mai. Non magis opponitur cum eius revelatione directa, quam cum eius carentia, permisso modo loquendi, conc. mai. cum eius revelatione reflexa, subdist. & opponitur diverso modo, conc. mai. & non opponitur diverso modo, neg. mai. & dist. min. ut relinquat possibilem revelationem directam, conc. mai. ut relinquat possibilem revelationem reflexam, neg. min. & conf. Ad prob. dist. mai. & est possibilis diversa oppositio extensive maior, perm. mai. & non est possibilis diversa oppositio extensive maior, neg. mai. & conc. min. nego conf.

17 Itaque complexum harum omissionum opponitur contradictoriè cum quavis revelatione directâ, & relinquit liberam, & possibilem quamvis revelationem directam, propter rationem argumenti, opponitur contrariè cum revelatione reflexa, & ex hoc nascitur diversa oppositio extensivè maior: quia vnum contradictorium, v. gr. Petrus solum opponitur cum eo, quod existat eius carentia in sensu composito existentia Petri; non verò cum eo, quod existat eius carentia in sensu diviso existentia Petri; at verò complexum omissionum revelationum possibilium, opponitur cum eo, quod existat revelatio reflexa in sensu composito ipsarum: quia si existeret, esset possibilis, & sic existerent duo contradictoria simul, scilicet ommissio omnium revelationum possibilium, & vna revelatio; & etiam opponitur cum eo, quod existeret revelatio in sensu diviso omissionis omnium revelationum: quia si dum revelat, dari omissionem omnium revelationum, non daretur ommissio omnium, revelatio esset falsa. Hæc esse sunt confusa. Permissi oppositionem contradictoriam esse maiorem opposi-

tionem contraria, etiam in materia necessaria, & impossibili; quia nescio, cur opponatur magis, *omnis homo est animal*, cum hoc, *aliquis homo non est animal*; quam cum hoc, *nullus homo est animal*; quia formalitèr plus requiritur, ut *nullus homo sit animal*; quam ut *aliquis homo non sit animal*; & realitèr æquè impossibile est vnum, ac aliud.

18 Obijc. 2. Eatenus hoc decretum *Nihil revelabo* connectere ut cum carentia omnis revelationis: quia si existeret aliqua revelatio, frustraretur decretum. Sed non frustraretur, etsi existeret revelatio decreti: ergo non connectitur cum carentia revelationis decreti. Prop. min. Decretum solum frustratur per oppositum rei decretæ. Sed decretum non decernit carentiam revelationis decreti. ergò. Resp. dist. mai. Quia si existeret aliqua revelatio distincta à revelatione decreti frustraretur, cõc. mai. quia si existeret revelatio ipsius decreti frustraretur, neg. mai. & conc. min. neg. conf. Ad prob. conc. solum loquendo de frustratione formali. Itaque hoc decretum, idèd connectitur cum carentia revelationis aliarum rerum: quia si existeret revelatio aliarum rerum

rerum frustraretur ; at verò non idè connectitur cum carentia revelationis sui , quia si existeret revelatio sui frustraretur ; sed quia loquendo *de omni revelatione possibili* decernit nihil revelare , & non decernit de revelatione sui : ex quo sequitur , revelationem sui non esse inter possibles.

19 Obije. 3. Palanco : Si decretum nihil revelandi esset possibile , esset affirmabile à Deo ad intra. Si est affirmabile ad intra, est affirmabile ad extra , seu revelabile : ergo si tale decretum est possibile, est revelabile. Prob. min. Quia si est affirmabile ad intra, nihil potest Deum impossibilitare , ut illud affirmet ad extra. *Confirm.* Quævis creatura potest affirmare ad extra quidquid potest affirmare ad intra. Sed non minus vniversalis est potentia locutiva Dei : ergo potest affirmare ad extra quidquid potest affirmare ad intra : aliàs Deus minus posset in loquendo, quam homo ; aut haberet eius potentia locutiva limitativum , quod non haberet homo. 2. Nullum est secretum possibile Dei , quod non sit cognoscibile ab homine : quia omnia continentur sub ratione veri , & homo est intrin-

secò

secè potens cognoscere quidquid continetur sub ratione veri, quod est obiectum formale intellectus. Sed secreta Dei solum sunt cognoscibilia ab homine per revelationem: ergo nullum est secretum possibile, nec decretum Dei irrevelabile.

20 Confirm. 3. Ideò omne verum est intelligibile, quia continetur sub ratione formali potentie intellectivæ. Sed omne verum cognitum continetur sub ratione formali potentie locutivæ: ergo est loquibile, & revelabile. Prob. min. Nulla est ratio formalis obiectiva assignabilis potentie locutivæ, nisi ratio veri cogniti à Deo: quia aliqua ratio formalis, & à priori debet assignari, ut ea, quæ revelantur, sint revelabilia: & nequit assignari alia, nisi *quia sunt verum cognitum*. Nec dici potest rationem à priori cur sit revelabile, quod revelatur, esse *verum non repugnans sue revelationi*: quia hæc non repugnantia non est primum prædicatum rei revelabilis: ideòque non repugnantia fundatur in aliquo prædicato positivo priori: assignetur ergo quodnam sit illud prædicatum prius, & unversalius, & nullum aliud invenitur,

nietur, nisi ratio veri cognoscibilis à Deo. Nec dici potest esse revelabile ex ratione communi veri cognoscibilis; & intrinsecè irrevelabile ex ratione particulari: quia quod positivè convenit ex ratione communi, non potest repugnare ex ratione particulari: idèd- que si ex ratione communi convenit positiva capacitas revelationis, non dico negativa, seu præcisiva; sed positiva; non potest hæc capacitas repugnare ex ratione particulari.

21 Resp. Tale decretum est affirmabile ad intra, quia est verum, non verò ad extra: quia impedit natura talis decreti, cui ex nostris rationibus repugnat revelari. Ad primam confirmationem falsum est, creaturam posse affirmare ad extra, quidquid potest affirmare ad intra: quia potest Deus loquendo de omni veritate loquibili ad extra per creaturam ita decernere, *Tu nihil loqueris ad extra*, & hoc revelare creaturæ; & creatura potest assensu supernaturali assentiri huic revelationi. Hic assensus essentialitèr verus affirmat ad intra, creaturam nihil locuturam ex his, quæ potest loqui. Sed non affirmat de ipso assensu: ergo talis assensus non

est affirmabilis ad extra. Minor patet: quia si affirmaret de se ipso, esset affirmabilis ad extra, ut supponis; & non esset utpotè metaphysicè connexus cum sui non affirmatione.

22 Ad 2. Dist. mai. Nullum est secretum possibile Dei, quod non sit cognoscibile ab homine quoad possibilitatem, conc. mai. quoad existentiam absolutam, subdist. quod non sit cognoscibile per ostensionem in verbo, permit. mai. per locutionem, & revelationem, neg. mai. Itaque homo potest cognoscere omnia secreta, quoad possibilitatem: quia sic videtur satisfieri rationi *veri*, si scilicèt cognoscatur possibilem esse existentiam absolutam talis decreti; & permitto omne secretum Dei esse cognoscibile quoad existentiam absolutam per ostensionem in verbo; non tamen est sic cognoscibile per revelationem, propter nostras rationes. Permissi quoad cognosci per ostensionem in verbo: quia non est adeò certum, omne secretum Dei esse cognoscibile à creatura quoad existentiam absolutam: quia similiter imaginare possumus, Deum loquendo de omni secreto cognoscibili, posse decernere,

nerè , *Petrum nullum ex secretis cognoscibilibus cognoscere*, siquidem liberè decerneret cognitionem cuiusvis. Ecce hoc decretum est incognoscibile à Petro, utpotè connexum cum sui non cognitione propter rationem conclusionis.

23 Ad 3. Iam diximus, quo sensu omne verum sit cognoscibile, scilicèt quoad possibilitatem. Sed admissio omne verum esse absolutè cognoscibile; non omne verum cognitum est loquibile: quia ratio formalis potentiae locutivæ non est *verum cognitum*: potentia verò locutiva sæpè tendit in falsum ad decipiendum, & mentiendum; quo ergo iure erit eius ratio formalis *verum cognitum*, seu apparentèr verum; nisi fortè *verum* intelligas veritate transcendentali: & quidem Deus solum potest loqui verum veritate obiectiva, & formali; sed nec *verum cognitum*, ita sumptum est ratio *sub qua* potentiae locutivæ: ratio enim *sub qua* potentia locutiva attingit verum cognitum est *sub ratione ostensibilis alteri*: quia cum locutio intendat ostendere alteri verum interposita auctoritate, ratio sub qua potentia locutiva attingit verum est

osten-

ostensibilitas, seu *verum*, ut *ostensibile alteri* interposita autoritate: probes ergo omne *verum* esse sic *ostensibile*, & probabis esse *revelabile*. Si dicas esse *revelabile*, & *ostensibile* dicto modo esse idem formalitèr, est *verum*; sed clarior est ostendibilitas interposita autoritate, quam *revelabilitas*; sicut homo, & animal rationale sunt idem formalitèr; & clarior est animal rationale, quam homo.

24 Obijc. Palanco 4. Tale decretum solum excludit revelationem eorum, quæ decernit, non revelare. Sed solum decernit, non revelare *revelabilia* à se distincta: ergo solum excludit per se, & intrinsecè, quod alia non revelentur; & permittit, ipsum revelari. *Explicat.* Potest Deus decernere *nulum decretum liberum concipere*: quia decreta liberè concipit, & potest omittere; sed tamen hoc decretum non excludit se ipsum, ut patet. Item potest revelare *se nihil revelaturum*, & permittere *se nihil permissurum*: quæ non excludunt se ipsa: ergo decretum nostrum nihil revelandi, etsi universalitèr tendat non excludit revelationem sui.

2. Deus potest habere decretum similis

tendentia signata decernens *nihil revelare*, attingens omnia, quæ possint attingi, & quod non sit intrinsecè irrevelabile: ergo decretum nostrum non est intrinsecè irrevelabile; vel saltem non est tale ex modo tendendi signato; etsi ex modo tendendi signato, nec ex universalitate signata est irrevelabile.

25 Resp. Tale decretum solum excludere imperativè revelationem eorum, quæ decernit non revelari; entitativè, & identicè excludit revelationem sui propter nostras rationes. Ad primam explicationem conc. antec. vel permis. dist. conf. Decretum nostrum, etsi universalitèr tendat, non excludit revelationem sui ex modo universalitèr tendendi *signato*, conc. conf. ex modo universalitèr tendendi *exercito*, neg. conf. vel sic: non excludit revelationem sui, etsi modo universalissimo tendat *signatè*, conc. conf. etsi modo universalissimo tendat *exercitè*, neg. conf. Itaque decretum nostrum non excludit revelationem sui præcisè ex eo, quod decernat *nihil revelare*; sed ex eo, quod sic decernat, & comprehendat omne irrevelabile: quia si attingit *non revelabile*, cum non possit loqui de se ipso, sequitur,

quitur, quod ipsum non est revelabile. Seu clariùs est *irrevelabile* ex eo, quod loquendo de omni revelabili sic decernat: & ex eo, quod non loquatur de se ipso. Secunda pars est manifesta, & primam iudicamus verisimilem: nulla enim apparet implicatio in eo, quod possit loqui de omni revelabili. Exempla tamen posita in antecedenti non attingunt omne decretum, omnem revelationem, & omnem promissionem: quia ut supponis, & verè, non attingunt decretum reflexum, revelationem reflexam, neque permissionem reflexam; hæc magis constabunt ex dicendis.

26 Ad 2. conc. ant. neg. consequ. vel claritatis gratia dist. ant. Deus potest habere decretum similis tendentiæ attingens omnia, quæ possunt attingi per hoc decretum *decerno nihil revelare*, quin sit irrevelabile, conc. ant. omnia quæ possunt attingi per hoc, & per alia decreta *non revelandi*, neg. ant. & conf. quia nostrum decretum attingit omnia revelabilia, ut probavimus; & consequenter attingit omnia, de quibus tam per hoc, quam per alia decreta, decerni potest *non revelari*: ideoque cum attingat se ipsum est irrevelabile.

bile ; at verò dari potest decretum decernens *nihil revelari*, quod non attingat omnia revelabilia , & attingat omnia , quæ per ipsum possunt attingi ; quia potest ipsum esse revelabile , cum non probetur irrevelabilitas ex eo precise , quod sic tendat , nec ex eo , quod non attingat se : quia etsi esset revelabile , & sic tenderet *nihil revelabo* non posset attingere se ipsum , propter dicta ; & tunc per aliud decretum posset Deus decernere , non revelare hoc decretum : est ergo irrevelabile ex eo , quod dicat *nihil revelabo*, loquendo de omni revelabili ; & quod non loquatur de se ipso, ex dictis.

27 Quod autem possit dari similis tendentia signata in duplici actu , & quod unus exercitè attingat obiectum , quod non attingat aliud. Prob. Possunt dari hæ duæ revelationes , *ego habeo aliquam cognitionem : ego habeo aliquam cognitionem* , quarum alia attingat cognitionem dirigentem , secus altera. Possunt dari hi actus , *Petrus est homo : Petrus est homo*, quorum alter attingat solum naturam humanam Petri , alter attingat naturam omnium hominum , & equivalent quoad obiectum huic, *Petrus est*
De Fide. II. C *est*

est aliquis homo, ut diximus in Logica.
 Item hi actus *animal, animal* cum simili
 tendentia signata, & potest vnus attingere
 rationale; alius irrationale: ut patet
 in exemplo animalis à longè vulgari
 in præcisionibus: ergo possunt dari
 actus similis tendentiæ signatæ habentes
 diversa obiecta. Itaque decretum
 nostrum est illativè irrevelabile ex ob-
 iecto suo exercito: hoc est, ex eo, quod
 attingendo omne revelabile, decernat
nihil revelare, non ex obiecto suo sig-
 nato; hoc est, non ex eo, quod decer-
 nat *nihil revelare*.

28 Ex his patet posse dari decreta
 similis tendentiæ signatæ, quorû vnum
 sit revelabile, & aliud irrevelabile: si-
 cut dicemus agentes de condonatione
 extrinseca, posse dari actus huius ten-
 dentiæ *nolo indignari: nolo indignari*,
 quorum vnus sit formalis condonatio,
 secus alter: & cum simili tendentia sig-
 nata circa existentiam Angeli, potest
 vna volitio esse creatio Angeli; secus
 alia, & simili tendentia signata, *ne come-
 das: ne comedas*, potest vnus actus esse
 præceptum; secus alius; & cum simili
 tendentia signata *dabo tibi hoc: dabo ti-
 bi hoc*, potest vnus actus esse præmissio;
 secus

secus alter: quia hæc prædicata convenire iudicamus actibus ex modo tendendi exercitio; non ex modo tendendi signato: sicut cum simili modo tendendi signato alter actus est supernaturalis, alter naturalis: quia hæc prædicata non relucent in modo tendendi signato. Itaque fortè potest dari decretum sic præcisè tendens *decerno non existere Petrum*, quod sit ab intrinseco irrevelabile: quia non apparet implicatio in eo, quod cum hoc modo tendendi signato communi habeat exercitè prædicatum speciale, & tam speciale.

SECTIO III.

An sit possibilis aliqua veritas revelabilis incredibilis per fidem?

29 **D**ubitari potest, an sit possibilis aliqua veritas revelabilis incredibilis per fidem, seu cui repugnet esse obiectum materiale fidei? Ad resolvendas quæstiones de possibili plerumque inutiles, regulam qualemqualem dedimus disp. 6. de Bonitate, sect. 5. à num. 85. Cum enim ex possibilitate vnius rei sequantur

Impossibilitates alterius; & contra: illa dicenda sunt possible, ex quibus pauciora impossibilia, & minus dissonantia inferuntur, ibi etiam diximus, quod licet impossibilitas sit conceptus affirmativus, & ideo ad adstruendam directè impossibilitatem alicuius rei requiratur fundamentum positivum; at verò ad adstruendam indirectè impossibilitatem rei *A*, v. gr. sufficit fundamentum negativum, seu *non apparere implicationem in positione rei B*, ex cuius possibilitate sequitur impossibilitas rei *A*.

30 Ad præsentem. Lugo disp. 3: & eius Discip. Esforcia, cap. 5. dicunt possibilem esse aliquam possibilitatem revelabilem, quæ sit essentialitèr incredibilis: quia Deus potest revelare hanc veritatem *ad nullum actum fidei concurrere*: cum liberum sit Deo concurrere, & non concurrere: & liberum sit revelare, & non revelare. Hæc veritas est connexa cum carentia fidei erga ipsam, ut patet: ergo possibile est veritas revelabilis essentialitèr connexa cum carentia fidei erga ipsam: & consequenter est possibile veritas essentialitèr incredibilis. Iudico possibilem esse veritatem

ritatem revelabilem, quæ sit essentialitèr incredibilis fide supernaturali: quia *nulla apparet implicatio*: siquidem non apparet implicatio in eo, quod Deus habeat hoc decretum, seu verificet hanc propositionem, *Ad nullum actum fidei supernaturalis concurrat*. Et semel verificata, non apparet implicatio in eo, quod ipsam revelet. Quia si aliqua appareret implicatio, esset, quia non posset dari assensus tali revelationi, nec credi Deo sic loquenti: idèdque stulta esset locutio; sicut stultum esset loqui cum pariete incapaci audiendi. Sed hæc ratio non tenet, posito illo addito *fidei supernaturalis*: ergò. Prob. min. Quia facta tali revelatione, possumus credere fide naturali talem veritatem: & insuper possemus assentiri tali revelationi assensu materialitèr certo fundato in argumentis credibilitatis. qui assensus non sit actus fidei: & eodem assensu possemus assentiri illi veritati.

31 Non dixi possibile esse hoc decretum; sed *possibilem esse hanc veritatem*; quia sic universalius, & fortè expeditius proponitur argumentum, quia multa potest Deus revelare, quæ non potest decernere: & in veritate obie-

Activa potest includi, quod non potest includi in obiecto decreti. An verò etiam sit possibilis veritas revelabilis essentialitèr incredibilis, etiam fide naturali? Dic quod velis.

§. I.

32 His præiactis omnes sentiunt cum D. Thom. hic quæst. 1. art. 1. Suarez disp. 2. de Fide, sect. 1. inter obiecta materialia fidei Deum esse obiectum principalius; & in quod reliqua ordinantur. Hac ratione temper fuit necessarium necessitate mediæ credere *quia est*, & quod *Remuneratur sit*. An verò Deus sit obiectum primarium fidei, secundum rationem Deitatis, & essentiæ; an sub ratione *Salvatoris*, & *Remuneratoris*, quæri potest. Aliqui antiqui apud Suarez disp. 2. sect. 1. nom. 6. dixerunt, Deum sub ratione *Salvatoris*, aut *Glorificatoris* esse obiectum primarium fidei. Ex Ioan. 20. *Hæc scripta sunt, ut credatis; & credentes vitam habentes in nomine eius.* Vnde Calvinus reprehendit Theologos, quod dicant, Deum ut Deum esse obiectum primarium fidei; & non etiam Deum

vt hominem, seu Christum; cum eius fidei potissimè postuletur in Evangelio, & salus nostra illi tribuatur. Communis tamen sensus DD. cum D. Thom. hic, Suarez disp. 2. sect. 1. num. 5. & 7. tenet Deum secundum rationem essentia esse obiectum primarium fidei: quia nobiliora, & principaliora sunt prædicata necessaria, quam prædicata contingentia *Salvatoris*, & *Glorificatoris*; & inter necessaria, præcipuum locum habere essentia, quæ est radix reliquorum. Lumen gloriæ, pro quo substituit habitus fidei, primario datur ad videntiam essentiam Dei, & eius prædicata. Post Deum, succedit secundo loco *Christus*: postea sacramenta, & reliqua revelata, vt docent Theologi cum D. Thom. hic quæst. 1. art. 1. ad 1. Ideò obiectum principale fidei est incomplexum: quia est Deus omnino simplex: obiectum adæquatè sumptum est complexum: quia resultat ex distinctis veritatibus. Modus attingendi obiecta est complexus: quia fides iudicativè attingit obiecta. Ita D. Thom. hic art. 2.

33 Dubitari potest: An non solum revelata; sed etiam revelabilia sint etiam obiectum materiale fidei? Puente

Hurtado disp. 19. Granad. tract. 10. disp. 6. sect. 3. sine distinctione dicunt, veritates actu revelatas esse obiectum materiale fidei. Gasp. Hurtad. disp. 1. diffic. 3. dicit, solas veritates revelatas esse obiectum materiale fidei; non verò revelabiles. Suarez disp. 2. sect. 2. Oviedo contro. 1. num. 5 dicunt, non solum revelata; sed etiam revelabilia pertinere ad obiectum materiale fidei. Placet hæc sententia; sed claritatis gratia, dicendum, obiecta revelata pertinere ad obiectum materiale actuale, & proximum ex se fidei; obiecta revelabilia esse obiectum materiale aptitudinale, & remotum: quia habitus fidei non solum habet virtutem faciendi actus fidei circa obiecta de facto revelata; sed etiam circa alia obiecta, si revelentur.

34 Dubium esse potest, an obiecta revelabilia, seu revelanda possint credi ut obiectum proximum fidei, ex motivo revelabilitatis, seu revelationis futuræ? In hac quæstiuncula, *Sup.* quod si Deus modo revelaret, se revelaturum cras aliquod mysterium, ex vi huius revelationis poteramus credere futurum esse illud mysterium. Similiter, si
Deus

Deus revelaret, possibile esse, quod Deus revelet aliquod obiectum: ex vi huius revelationis poteramus assentiri, seu credere esse possibile illud obiectum, fide magis, vel minus stricta, ut dicemus disp. 7. loquendo de revelatione mediata. Vnde dubium solum est, *An ex vi solius revelationis futuræ, quæ nobis aliundè constet, possimus credere obiectum futurum?*

35 Monies. disp. 3. sect. 1. cum communi negat. Ratio est: quia credere non est, utcumque assentiri obiecto; sed assentiri, quia alter dicit; non quia dicit. Sed dum revelatio est possibilis, aut futura. Deus non illud dicit: ergo licet possimus assentiri ex vi revelationis futuræ, obiectum esse futurum: non possumus credere, seu ille actus non erit actus fidei. Prob. mai. Ad Rom. 10. *Quomodo credent ei, quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante?* Et infra ex verb. *Quis credidit auditum nostro, infert, ergo fides ex auditu: auditus autem per verbum Christi.* Sed non esset ex auditu, nec quia alter dicit, assensus, qui niteretur revelationi possibili, aut futuræ: quia locutio non auditur, donec existat: ergo. *Confirm.*
Ali-

Aliqui actus non solum specificantur ex obiecto formali; sed etiam ex modo tendendi circa obiectum formale. Hac ratione apprehensio, iudicium, & discursus, etsi habeant idem obiectum materiale, & formale, sunt diversa, & iuxta communem sententiam non esset actus fidei, qui niteretur revelatione clare cognita. Sed actus credendi non solum petit moveri ex revelatione Dei; sed etiam moveri ex revelatione existente, ut probavimus: ergo assensus, qui moveretur ex revelatione possibili, aut futura, non esset actus credendi; sed assensus fidei reductivè, & latè.

36 Confirm. Munies. Autoritas præceptiva non applicatur sufficientè ad usum, & exercitium obediendi, nisi per præceptum existens: idè non posset dici stricta obedientia actus, quo quis vellet exequi, quia superior præcipiet. Autoritas promissoria non applicatur sufficientè ad exercitium confidentiæ nostræ per promissionem futuram; sed per actualem: idè nemo confidetur secure, quia Deus promittet; sed quia promissit: nec argueretur infidelis, qui non daret res, quas promittet; sed quas actu promissit: ergo
 autho-

authoritas assertoria non applicatur sufficientèr ad usum credendi per revelationem futuram; sed per revelationem actualem. 2. Quia si revelabilia essent obiectum proximum fidei, diceretur agere contra fidem, qui dissentiret veritati, quam Deus posset revelare. Sed hoc est planè absurdum: quia non dicitur agere contra Religionem, qui non implet, quæ iurare potuit: nec contra fidelitatem, qui non dat, quæ promittere potuit: ergo non sunt obiectum actuale, & proximum fidei. An verò esset hæresis, negare esse verum obiectum, quod Deus revelabit cras; vel aliam censuram merebitur? Quoad primam partem pendet ab hac ipsa quæstione: quia si probabile sit non esse obiectum fidei; illud negare, non esset hæresis: & quidem negans non puniretur ut hæreticus; mereretur tamen censuram infra hæresim. Hæc satis probabilia sunt, probatio, & confirmatio.

37 Nihilominus proponam, quæ in contrarium occurrunt. quæ aliorum iudicio relinquo. Prob. esse actum fidei. 1. Actus infallibilis, quo propter authoritatem alterius assentimus obiecto ex se, vel se difficili, est actus fidei.

& actus credendi. Sed actus assentiens hodie mysterio, quia Deus illud dicat cras, potest esse eiusmodi: ergò. Prob. mai. 1. Actus obsequium præstans auctoritati alterius in assentiendo mysterio, & captivans intellectum in assentiendo propter auctoritatem alterius, est actus fidei, & credendi. Sed actus assentiens hodie mysterio valdè difficili, quia Deus illud dicet cras, est huiusmodi: ergò. Prob. 2. mai. Actus, qui movetur ex fine virtutis pertinet ad virtutem, nisi aliundè constet oppositum. Sed actus assentiens hodie, quia Deus dicet cras, movetur ex motivo fidei, seu ex auctoritate alterius; & non constat non pertinere ad virtutem fidei: ergò. Maior est vera: quia talis actus est obsequiosus virtuti, & ad aliquam virtutem pertinet, & non est alia, & habet specificativum proprium virtutis. Prob. min. ex eo quod actus non habeat ea, quæ frequentèr solent dari in actibus virtutis, non idèò constat non esse illius virtutis, si aliundè moveatur ex motivo virtutis; præsertim si sit obsequium virtuti: ergò. Probat. antec. Quia hac ratione dicimus, actum motum ex revelatione evidentèr cogni-

cognita, esse fidei: & actum fidenter desiderans obiectum non difficile esse spei: & sectione sequenti dicemus, pertinere ad fidem actum habentem pro motivo revelationem privatam, etsi non sit publicè, nec vniversalitèr proposita: & sic de alijs ibi; de charitate, & obedientia: ergò.

38 Confirm. Quamvis meritum movet quia est, dicimus disp. 5. de Merito, meritum futurum, prævisum in intentione habere posse motionem meriti, quia moralitèr est. Sed revelatio futura cras, moralitèr est hodie in ordine ad movendum assensum: ergo moralitèr est hodie in ordine ad credendum, casu quo actus fidei requirat, quod revelatio sit. 2. Aliud est, quod revelatio futura cras cogat ad credendum hodie: aliud, quod possit movere ad credendum hodie? Ad 1. non cogit: quia ad hoc requiritur actualis revelatio in re existens; ad secundam sufficit, quod futura sit: sicut hoc ipsum reperitur in merito futuro, quod non cogit ad præmiandum; antequam in re sit; sed antequam in re sit potest movere motione propria meriti. Similiter aliud est quod præceptum futu-

rum cras, non urgeat hodie; aliud; quod non sit actus heroicæ obedientiæ respicientis nutum voluntatis superioris, habere hodie voluntatem faciendi cras illam rem ex motivo obediendi: quæ voluntas se moveat ex honestate se subiiciendi præcepto moralitèr futuro. Primum est verum. Secundum est falsum. 3. Qui certus esset, cras promittendam esse absolutè gloriam, cum magna confidentia posset hodie sperare gloriam: licèt hodie non cogeret promissio ad dandam gloriam: ergo similitèr. Antec. mihi videtur notum: & credo minori fundamento niti plures spes humanas, quæ iudicantur prudentes.

39 Confirmabit alius. Habitus misericordiæ habet moveri à bono sublevandi miseriam, sivè actuali, sivè futuro. Logica respicit actus intellectus non solum directos, sed etiam disponibiles in demonstrationem, vel modum sciendi, vel syllogizandi: ergo habitus fidei habebit moveri ex veritate revelata, revelanda, & revelabili. 2. Quia negans mysterium, quod moralitèr certo constaret esse revelandum cras, ea publicitate, qua modo con-

constat alia esse revelata, fortè puniretur vt hæreticus; aut illa esset hæresis, quamvis non puniretur, vt hæreticus, vt in simili dicemus de negante verum Pontificatum Clement. XI. aut esset infidelis, vel simili censura dignus. Sed esset talis, nisi posset movere actum fidei: ergò. Hæc aliorum iudicio relinquo.

SECTIO IV.

An obiectum revelationis private possit credi Fide Theologica?

40 **S**Up. 1. Revelatio publica est, quæ ab Ecclesia proponitur omnibus credenda; sive sit de re ad omnes pertinente; sive ad vnum: vt salus Eezchiæ per Isaïam revelata, & alia. Revelatio privata est illa, quam habet persona privata de rebus ad se pertinentibus, vel ad alios, vel ad omnes; sed ab Ecclesia non proponitur credenda. *Sup. 2.* Hæret. nostri temporis apud Bellarm. lib. 3. de Verbo Dei, cap. 3. dicere, ad credendum non sufficere revelationem publicam; sed requiri, quod cuique fiat immediatè revelatio privata: quod intendunt suade-

dere ex Hieron. 3 1. *Dabo legem in cordibus eorum, & non docebit ultra vir populum suum, dicens, cognosce Dominum omnes enim cognoscent me ex minimo ad maximum.* Matth. 23. *Ne vocamini Magistri: unus est enim Magister vester.* 1. Ioan. 2. *unctionem, quam accepistis in vobis maneat, & non necesse habebitis, ut quis doceat vos; sed sicut unctio eius docet vos de omnibus.* Et quia sicut nemo potest credere sine gratia illustrationis unicuique à Deo immissa; ita dicunt, non posse revelatione unicuique à Deo immediatè facta: quia illa illustratio videtur revelatio. De his latè Bellarm. supra, & Maldon. super hæc loca. Cuius oppositum constat ex Ioann. 1. ubi de Baptista. *Missus est à Deo, ut omnes crederent per illum.* Marc. ultim. *Predicite Evangelium omni creature, qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* Cum ergo certum sit, non requiri revelationem privatam ad credendum. Dubitatur inter Catholicos: An sufficiat ad credendum revelatio privata?

41 In primis certum est 1. Aliquem posse assentiri mysterio fide *Theologica*, quæ non sit *Catholica*. v. gr.

Parochus ex vi revelationis vniversa-
 lis puer ritè baptizatus est in gratia;
 potest credere fide Theologica, hunc
 quem baptizavit, esse in gratia: quia po-
 test ipsi omnino certo applicari hæc
 revelatio respectu huius, & quia non
 est vniversalitèr applicata omnibus res-
 pectu huius: hic assensus non est fidei
 Catholicæ. Certum est 2. Cui facta est
 revelatio privata, aliquando teneri as-
 sentiri revelationi, vel saltem non dis-
 sentiri: vt patet ex Genesi 18. & ex
 Luca 1. vbi reprehenduntur Sara, &
 Zacharias, quod fuerint increduli re-
 velationibus de filijs. Certum est etiam,
 talem personam assentiri posse ex mo-
 tivo fidei. Dubitatur tamen, an hic as-
 sensus e licitatur à prudentia infusa à
 gratia prophetiæ, vel à fide? Hoc est,
 an, sicut aliqui dicunt, circumstantiam
 obscuritatis esse indispensabiliter re-
 quisitam, vt sine illa non possit dari
 actus fidei Theologicæ; ita etiam sic
 requisita circumstantia publicitatis, seu
 propositionis per publicos Ministros,
 Prophetas, Apostolos, Scriptores Ca-
 nonicos, aut per Ecclesiam? Certum est
 etiam revelationes privatas factas per
 sonis privatis circa res communes siue

circa bona privata non posse fide Divina, ut *Catholica*, credi; licet respectu ipsius detur moralis certitudo, si non sit universaliter proposita revelatio: quia revelatio, ut est *Catholica*, seu *universalis*, pertinet ad totam Ecclesiam, & consequenter dicit universalem propositionem Ecclesiæ.

42 Prima sent. dicit, non pertinere ad fidem Theologicam. Ita Caietan. Soto, Cano, Bañez, Ferre, Salmant. disp. 1. dub. 4. & communiter Thomistæ. Consentit Palanco disp. 1. q. 4. si Deus aliquid privatim revelaret sine ordine ad ipsum Deum: cum omnia revelata dicant ordinem saltem intrinsecum ad Deum, ut dicemus, & conducant ad cognitionem Dei; limitatio signata, nihil possit exercitè: vel est eadem circa Secunda sententia asserit pertinere ad fidem Theologicam, quando obiectum revelationis privatæ pertinet ad Religionem Christianam, & ad Deum tanquam ad finem specialem reducitur, quando verò pertinet ad rem temporalem, eius assensus spectat ad donum Prophetiæ: quia fides videtur differre à prophetia, quod hæc respiciat aliquid temporale; illa aliquid

æternum, vt insinuat D. Thom. in 3ª dist. 24. quæst. 1. art. 1. & quæstiunc. 1. art. 3. Ita Lorca disp. 7. Gonet disp. 1. art. 3. Tertia sent. asserit quamvis reuelationem sufficietèr propositam posse credi fide Theologica. Ita Eximius Doctor disp. 3. sect. 10. Bellarm. Coninc disp. 9. Ripalda disp. 7. sect. 1. Hauln. lib. 3. tract. 1. cap. 1. Munies. disp. 3. sect. 12. & communiter nostri, quos sequitur Sendin controu. 6^a à num. 10. & Catherinus asserit vt testis P. Lainez eam defendisse in Tridentino, contra Sotum, & à Concilio fuisse approbatam apud Lugo, & Amicum. Lugo disp. 1. sect. 2. dicit, posse credi fide Theologica ab illo, cui sit reuelatio, & ab illis coram quibus Deus loquitur, secus ab alijs. Quoad 1. consentit Palanco supr. si revelaret cum ordine ad Deum; & intendit, id debere esse de mente Thomistarum; etsi videatur ipsis ipsis repugnare.

43 Placet sententia Eximij Suarez, quam ipse vocat omnino sibi veram. Probari solet ex Trident. sess. 6. cap. 12. vbi dicit, neminem posse scire, qui sint à Deo electi, nisi per specialem reuelationem, can. 16. vbi dicit, nemi-

nem posse esse certum certitu sine fidei de sua gratia, nisi per *specialem revelationem*. Hæc tamen ad summum probant, posse credi ab illis, quibus fit revelatio. Similitèr explicari posset ex Innoc. III. cap. *cum ex iniuncto*, de hæreticis, ubi ait, revelationi speciali non esse adhibendam fidem, nisi miraculo confirmetur; quamvis hic videatur cum omnibus loqui: verum loqui de fide Theologica, videtur patere: quia sine distinctione loquitur; & quia non datur vrgens fundamentum, ne ita intelligatur.

44 Prob. conclusio. 1. Iuxta alios quos Thomistas, si Deus privatim revelaret alicui veritatem contentam in Scriptura, aliunde ipsi non propositam, posset credere tali revelationi fide Theologica. Sed hic assensus vnicè moveretur ex revelatione privata: quia supponimus, non revelari reflexè, quod illa veritas sit in Scriptura: ergo si Deus privatim revelet saltem res ordinatas ad Deum, poterit illa revelatione credere fide Theologica. Prob. conseq. Idèd 1. est verum iuxta Ioan. à S. Thom. quia Deus potest supplere propositionem Ecclesiæ. Sed si possit suppleri
pro

propositio Ecclesiæ, potest credere per revelationem privatam: quia solum differt à publica in propositione: ergò. Prob. 2. Nihil deficit actui credendi propter talem revelationem, vt sit fidei Theologicæ: ergò talis est. Prob. antec. Non deficit motiyum; quia motiyum fidei est authoritas vt revelans: non vt talia revelans; quia hoc secundum nec addit certitudinem, nec infallibilitatem: non deficit propositio sufficiens; quia etsi non proponatur ab Ecclesia, potest esse aliunde moralitèr certa re-velatio: & quod sic, vel alitèr proponatur, per accidens se habet ad influxum habitus: siquidem idem habitus charitatis elicit actus amoris Dei, in via, & in patria, etsi diversimodè proponatur: ergò nihil deficit. Et per eundem habitum obedientiæ obedit quis Deo, dum observat leges vniversales, ac dum observat leges particulares, quamvis propositio est diversa, & per eundem habitum gratitudinis agimus Deo gratias pro beneficijs vniversalibus, ac pro beneficijs particularibus: pro beneficijs publice, ac privatim propositis. Et non alia ratione, nisi quia propositio non immutat motiyum: ergò

cum motivum fidei sit Deus vt revelans, & diversa propositio non immutet hoc motivum, nec multiplicabit habitus. Et ratio est:

45 Quia actus, quo assentimur alicui veritati, quia dictæ à Deo, est fidei Theologicæ, nisi aliunde constet oppositum. Sed hoc actu assentimur obiecto quia dicto à Deo, & aliunde non constat esse necessario requisitam propositionem publicam vt sit fidei Theologicæ: ergo &c. Mai. prob. Quia ad aliquam virtutem pertinet talis actus; cum autem habeat motivum fidei, pertinebit ad fidem. Habitus tamen nec sumit nomen *Fidei Catholicae* ipsi accidentalem, ex respectu ad revelationes privatas, seu privatim propositas: nec influit in assensus, vt est *habitus Fidei Catholicae*: quia vt talis respicit, & connotat revelationes publicè propositas; influit tamen vt est *habitus fidei Theologicæ*: quia vt talis solum petit influere prima veritate, seu ex motivo *Dei vt revelantis*.

46 Nec dicas cum Salm. tali revelationi assentiri per cognitionem propheticam: quia eiusmodi revelationes sunt prophetiæ, & ad gratiam prophetiæ

phetiæ spectantes ; ideò cognosci debent per gratiam prophetiæ ; non per fidem. 1. Falsum est , quod semper revelationes privatæ sint prophetiæ , & assensus propheticus ; quia prophetia necessario habetur : & his revelationibus sæpè libere assentimur. 2. Licèt durante tempore revelationis prophetiæ possit assentiri gratia prophetiæ : tempore sequenti , durante certitudine locutionis , vt regularitè durat , teste D. Tho. cap. 25. tempore vitæ cum iam trãsserit gratia prophetiæ : cum assentiri possit , erit per fidem : aut gratiam fidei , vt dicit D. Thom. hic quæst. 4. artic. 5. ad 4. quæ est donum speciali fidei.

47 Vnde habitus fidei , quamvis possit elicere actus tendentes circa revelationes privatas : quia tamen primario datur ad assensus circa revelationes practicas , & vniversales , quarum obiecta dicuntur fides obiectiva Catholica , seu vniversalis : ideò inde accipit nomen habitus fidei Catholicæ. Et in hoc sensu intelligendus est Aug. in Enchir. cap. 9. vbi inquirens, *Quid credendum sit?* Respondet, *quod ad Religionem pertinet* : Hoc est , id est, prima-

rio credendum ; & Div. Thom. hic quæst. 5. artic. 3. dicens , *obiectum formale fidei est veritas prima , secundum quod manifestatur in Scripturis , & doctrina Ecclesie .* Et 1. part. quæst. 1. artic. 8. *Innititur fides nostra revelationi , Apostolis , & Prophetis factæ qui libros Canonicos scripserunt ; non autem revelationi , si qua fuit , alijs Doctoribus facta .* Et supra in tertium ubi dicit , *Fidem formalitèr respicere æternum , & materialitèr temporale ; Prophetia è contra .* Alia tamen credi possunt , quæ non pertinent ad Religionem , neque ad vitam æternam ; quia credi debet salus Ezechie , Risus Saræ , Incredulitas Zachariæ , Colirium Thobie , quæ neque pertinent ad Religionem , neque ad vitam æternam . Ideò hi Authores solum intendunt , fidem primario respicere , & ordinari ad salutem æternam , & quasi secundo respicere alia . Quod inde patet , quia etiam Prophetie multe datæ sunt de Christo , de salute æterna , & de his , quæ ad eam pertinent . Item solum intendunt , fidem communem , id est , universalem , & Catholicam , *ut talem* , requirere practicam propositionem ; non verò asserunt

sunt, hoc esse necessarium titulo fidei
divinæ Theologicæ. Ex his patet ad ea,
quæ opponit Gonet.

48 Obijc. 1. Ad Theologalitatem
nostræ fidei non sufficit quod obie-
ctum formale sit Deus vt revelans ; sed
etiam requiritur , quod obiectum ma-
teriale sit subordinatum Deo tanquam
obiecto formali *quod*, seu primario , &
attributionis. Sed solum ea , quæ con-
tinentur in Scripturis , & traditioni-
bus , dicunt hanc subordinationem ; er-
go , quæ privatim revelantur, non pos-
sunt credi fide Theologica. Pro solu-
tione scire velim , quem ordinem dicat
ad Deum canis Tobix , & alix mate-
rix pluries revelatæ in Scripturis,
quem non dicat obiectum revelationis
privatæ , quod frequenter est de mate-
ria bona ? Si velint , quod per actus,
quibus credimus obiecta revelata , at-
tingamus *intrinsecè* Deum, tanquam obie-
ctum *quod* , est falsum : nec requiritur
talis modus attingendi ad rationem
obiecti attributionis : Si hic ordo sit
conducentia , quàm habent obiecta re-
velata , vt ex illorum cognitione cog-
noscat Deus , qui vocari potest ordo
intrinsecus in Deum ; & aptitudinalis,
seu

seu in actu primo, qualem, & non alium dicit *definitio*, *divisio*, &c. ad demonstrationem, vel syllogismum, quæ dici solent obiectum attributionis Logicæ; hanc etiam conducentiam, & ordinem habent obiecta revelationis privatæ.

49 Si hic ordo consistat in inclinatione habitus fidei primario tendentis ad actus circa Deum, hæc inclinatio non deficit habitui, dum influit in assensum revelationis privatæ. Si hic ordo consistat in eo, quod in hac providentia Deus ordinavit fidem creaturarum, in quibus perfectiones Dei resplendent, ad cognitionem Dei perfectiorem, ut inquit Exim. Suarez disp. 2. sect. 2. num. 7. hic ordo non deficit obiecto revelationis privatæ: Qualis ergo ordo necessario reperitur in obiectis propositis per revelationes practicas, qui non possit reperiri in obiecto revelationis privatæ? Præsertim cum eadem materia, aut saltem eiusdem rationis, possit privatim, & practice revelari. Itaque ad argumentum conc. mai. neg. min. Quia etiam obiecta revelationis privatæ dicunt ordinem ad Deum tanquam ad obiectum formale
quod,

quod, seu tanquam ad obiectum primarium, & attributionis, modo exacto ab obiecto attributionis, & iam explicato.

50 Obijc. 2. Ex Gonet. Quia virtutes charitatis, & spei sunt Theologicæ, quidquid per illas imperatur, aut amatur, debet esse in ordine ad Deum: ergo quidquid per fidem Theologicam creditur, debet esse in ordine ad Deum. *Resp. conc. ant. & conseq.* quæ non contra nos: quia quidquid imperatur per spem, & amatur per charitatem, debet, esse in ordine ad Deum tanquam obiectum formale *quo*, seu motivum: quia debet ex illo moveri: debet etiam esse in Deum tanquam obiectum *formale quod*, & attributionis: cum ergo ita ordinetur obiectum revelationis privatæ, ex dictis, quid contra nos?

51 Obijc. 3. Qui discrederet revelationi privatæ, adhuc *evidenter moraliter* propositæ, non esset hæreticus, nec amitteret habitum fidei; sicut esset, & amitteret, qui discrederet revelationi publicæ: ergo habitus fidei non extenditur ad revelationes privatas. *Ad hæc.* Antonius Perez disp. 3. sect. 3. dicit talem fore hæreticum, &

puniendum pœnis Ecclesiasticis. Haun-
 dicit fore hæreticum ; sed non punien-
 dum pœnis Ecclesiæ. Ideò respondeo
 in re fore hæreticum ; sed non in ordi-
 ne ad pœnas : quia in ordine ad pœnas,
 Hæresis , utpotè formalitèr involvens
 pertinaciam , & inobedientiam Eccle-
 siæ , videtur esse dissensus revelationis
 propositæ ab Ecclesia : Deinde admissio,
 quod non esset hæreticus , falsum est,
 quod non amitteret habitum fidei dis-
 credendo *peccaminose* illi revelationi
 privatæ : quia habitus fidei non solum
 amittitur per hæresim ; sed etiam per
 infidelitatem , qualis esset ille dissen-
 sus ; ut constat ex Trident. sess. 6.
 cap. 15. Revelatio enim privata , imò
 & publica , non semper obligat ad cre-
 dendum ; semper tamen obligat ad non
 discredendum : sicut præceptum aman-
 di Deum , non semper obligat ad
 amandum ; semper tamen obligat ad
 non odio habendum : ideò veracitèr
 loquenti debetur fides *negativè* , &
 semper : id est, debetur , ne discredatur ;
 non tamen semper , & statim debetur
 fides *positivè* : licet enim sæpè suspen-
 dere assensum : sicut bonitati Dei etsi
 infinitæ non semper debetur amor ;
 sed

sed potest suspendi. Omnis autem, cui præcipiatur assensus revelationis privatæ sufficienter propositæ, tenetur credere: & omnis, cui sufficienter constet talis revelatio tenetur non discredere; etsi neque ipsi, neque coram ipso fiat revelatio: quidquid dicat Lugo: quia irreverentiam, & iniuriam faceret Deo sic discredens. Ita Suarez.

52 Obijc. 4. Revelatio illa privata, utpotè accepta immediatè à Deo, debet esse evidens metaphysicè accipienti. Sed cum evidentia non potest stare fides: ergo &c. In primis cum accipiens revelationem sæpè subdubitet, an sit à bono, vel malo spiritu; unde colligitur, quod semper debeat esse evidens: deinde cur Deus non poterit magis, vel minus credibilem proponere ei revelationem? Sed admis. mai. nego min. & conf. quia ut dicemus, fides stare potest cum evidentia revelationis.

53 Obijc. 5. Si possemus credere fide Theologica revelationi privatæ, si Deus aliquid revelaret infideli, ut potest, posset credere fide Theologica. Sed hoc est falsum: quia non habet habitum fidei: ergò. 6. Si possumus ita credere aperiretur via schismaticis, & divisioni

Ecclesiæ : quia quisque sibi fingere poterat revelationes, & dicere suam fidem esse veram. Palanco dicit, quod si Deus prius instruat infidelem, revelando se ipsum, & prima articula nostræ fidei poterit credere; secus aliter: quia solum potest esse motivum fidei Theologicæ veritas in ordine ad Deum primo revelatum. Verum existimo sufficere, quod assentiatur existentia Dei quocumque assensu firmo, & eius perfectionibus, ut possit credere fide Theologica dicta ab ipsa. Ideò dist. mai. posset credere fide Theologica actuali, conc. mai. habituali, neg. mai. & neg. min. Ille assensus fieret per auxilia actualia; & non est necesse quod fiat gratia prophetiæ: & dum liberè habetur assensus, & transacto tempore prophetiæ, non potest fieri assensus gratia prophetiæ ex suprà dictis. Ad prob. neg. cons. quia non cuivis spiritui est credendum, ut mox dicemus; sed sunt examinandæ revelationes privatæ.

§ 4 Rogabis, an ad talem fidem requiratur evidentia credibilitatis? In primis ad fidem salutarem, & utilem ad salutem, qualis sine dubio est omnis fides practica, requiri evidentiam cre-

di-

'dibilitatis constat ex decreto Innocen-
 tij oppositum damnantis. Requiritur
 etiam evidentiã ad fidem privatam, con-
 tra Lugo disp. 9. sect. 5. Et ratio est:
 quia eiusdem rationis sunt fides pra-
 ctica, & fides privata: ergo si ad pra-
 cticas requiritur evidentiã credibilita-
 tis, etiam ad privatam. Unde ratio cur
 requiratur evidentiã credibilitatis ad
 fidem practicam, non est quia tenemur
 credere illas veritates: quia sæpè non
 tenemur credere; sed solum non discre-
 dere: & in aliquibus etiam datur obli-
 gatio credendi revelationibus privatis:
 ratio ergo cur requiratur est, quia de
 ratione actus fidei est excludere om-
 nem formidinem vt imprudentem, ad
 quod requiritur dari evidentiã cre-
 dibilitatis. In credendis tamen, sicut
 discernendis revelationibus privatis
 cautè progrediendum est. Videatur D.
 Thom. in 2. ad Corinth. 11. *Sathanas*
transfiguratur se in Angelum lucis. Medi-
 na 1. 2. quæst. 22. & P. Puente *Guia*
Espiritual, & in Meditationibus Re-
 surrectionis, & in premio ad
 vitam D. Marinæ de Es-
 cobar, & alij.

DIS.

DISPUT. VIIJ.

Quæ continentia vnus in alio suffi-
 ciat, vt revelato vno prædicato
 dicatur revelatum aliud.

SUB HOC TITULO CONTINEN-
 tur variæ, & difficilis quæstiones,
 quæ claritatis gratia in duas dis-
 putationes dividemus.

SECTIO I.

*An, & quomodo, revelato universali,
 sit revelatum, & de fide singulare
 sub illo contentum?*

Up. i. Quadrupliciter
 posse vnum prædicatum,
 contineri in alio, primo
 formaliter ea ratione, que
 definitio continetur in definito: quia
 iuxta communem sententiam contra
 Osea,

Ojea, Sendin controu. 6. num. 532 & alios definitum est formalitèr definitio. Quod autem sæpè contingat *scita definito* dubitari de definitione, probat talem definitionem, & definitum non esse idem formalitèr respectu dubitantis, quia vt suo loco diximus identitas rationis est respectiva: Ideòque vbinos distinguimus per rationem, sæpè non distinguunt Angeli: & Deus nunquam distinguit per rationem: quod provenire non potest, nisi quia eadem res ex proprio conceptu vni ostendat plura prædicata, alij pauciora: sic homo apud mediocriter doctos ostendit esse *animal rationale*, & hoc nõ ostendit rustico, qui offenderetur, si vocaretur *animal rationale*. Hac ratione communis sententia tenet contra Ariaga tom. 5. disp. 6. de Fide, sect. 1. & tom. 1. d. 1. sect. 7. quod revelato definito est revelata definitio. 2. Potest vnum contineri in alio *realitèr virtualitèr*, sic in prædicato risibile continetur *rationale*. 3. Continetur vnum in alio realiter tantum, sic in essentia divina continetur Paternitas. 4. Continetur vnum in alio connexivè: sic in actione continetur terminus, in vnione extrema.

2 Sup. 2. Aliud esse obiectum esse de fide *secundum se*, seu vt alij loquuntur, *remotè* de fide, aliud *proximè substantialitèr* de fide: quod sufficit iuxta Coninc dub. 6. vt verè, & absolutè dicatur de fide: Aliud est, esse de fide *quoad nos*, vel vt alij volunt, *proximè de fide*; & vt alij *proximè accidentalitèr* de fide: quia vis motiva reuelationis constituitur in esse proximè potentis movere per aliud: sicut ignis in esse proximè potentis producere per applicationem: & hoc requiritur iuxta Oviedo contro. 4. punct. 9. vt aliquid dicatur absolute de fide. Ad hoc, vt aliquid sit de fide secundum se, sufficit esse reuelatum, quamvis nobis non constet esse reuelatum, quamvis nobis non constet de reuelatione; vt aliquod sit de fide quoad nos ulterius requiritur, quod nobis constet de reuelatione, quæ notitia, sicut & notitia continentiaè vnus in alio non se habet tanquam motiuium; sed solum tanquam conditio applicans, sicut se habent argumenta credibilitatis.

3 His suppositis: Dico 1. cum communi sententia quam sequitur Sendin à num. 65. disp. 1. quæst. 7. Parlan;

lanco , Muniessa disp. 3. sect. 9. Revelata veritate vniuersali revelantur omnia singularia sub illa contenta : itaque per hanc revelationem , *Omnis descendens ab Adamo præter Virginem contraxit peccatum originale : revelatur , Petrum , Paulum , &c. contraxisse peccatum originale. Revelata hac veritate : Omnis decedens in gratia salvabitur : revelatur Petrum , Paulum , &c. decedentes in gratia salvandos. Pro conclusio 1. Revelato aliquo toto revelantur partes essentialitèr constitutivæ totius : ideò revelato , *Christum esse hominem* , revelatur esse animal , esse rationale , habere corpus , & animam. Sed singularia sunt partes essentialitèr constitutivæ veritatis vniuersalis : ergo revelata veritate vniuersali revelantur singularia sub illa contenta.*

4 Confirm. hæc veritas *Tridentinum* habet infallibilem auctoritatem : *Petrus indiget gratia Dei ad salutaritèr operandū : Christus est mortuus pro Ioanne* , communitèr reputantur de fide : & non alia ratione , nisi quia sunt singularia contenta sub revelatione vniuersali : quia de ipsis non datur revelatio specialis : ergo revelata veritate

vniversali revelantur singularia sub illa contenta modo sufficiente ad fidem.

2. Propositio hæretica est opposita immediate revelatæ. Sed hæc propositio *Petrus non est mortalis*, & sic de alijs, est opposita immediate revelatæ: quia immediate falsificat revelationem, *Omnis homo est mortalis*, siquidem vniversalis immediate falsificatur per singularem falsam: ergo Petrum esse mortalem est immediate revelatum. Diximus *immediate falsificare*, quia quæ solum mediate, & per consequentiam falsificat, non est hæretica. Item qui negaret Petrum esse mortalem esset hæreticus; sed solum est talis, negans veritatem immediate revelatam: ergo est immediate revelatum Petrum esse mortalem.

5 Prob. 2. Quoties constat cum morali certitudine Deum testari, *Petrum indigere gratia Dei ad operandum salutariter*, est de fide *Petrum indigere gratia Dei ad sic operandum*. Sed quoties constat cum morali certitudine, Petrum contineri sub hac revelatione vniversali *Omnis homo indiget gratia Dei ad operandum salutariter*, constat cum morali certitudine, Deum, testari *Petrum indigere gratia Dei*, &c. Ergo
mai,

mai. est certa : quia non alia ratione est de fide mysterium Incarnationis , &c. Prob. min. Propositio vniversalis immediatè , & formalitèr significat , & affirmat , licèt confuse , prædicatum indigendi gratia Dei convenire cuilibet singulari : præsertim si proferens cognoscat omnia singularia contenta sub vniversali : quia propositio vniversalis , vtpotè distributiva , idem formalitèr affirmat ac hic descensus , *hic homo indiget gratia Dei, & hic homo indiget gratia Dei* : Imò cum Deus sic proferens , non cognoscat confuse , in re clarè , & distinctè profert ; licet quoad nos proponatur confuse : ergo quoties constat cum morali certitudine , Petrum contineri sub illa revelatione vniversali , constat , Deum testari *Petrum indigere gratia Dei ad operandum salutaritèr*.

6 Confirm. Non omnis maior claritas debet esse maior extensivè ; sed sufficit , quod sit maior intensivè : ergo quod hæc propositio *Petrus indiget gratia Dei, sit* clarior respectu Petri , quam hæc *Omnis homo indiget gratia Dei* , non probat per illam primam affirmari formalitèr immediatè aliquid,

quod non affirmetur formalitèr. & im-
mediatè per secundam. 2. Hic concep-
tus *Omnis homo indiget gratia Dei*, solum
distinguitur tanquam includens ab in-
cluso, ab hoc conceptu *Petrus indiget
gratia Dei*: ergo revelata veritate uni-
versali formalitèr revelantur singularia
sub illa contenta. Itaque hic conceptus
homo distinguitur ratione ab hoc *Pe-
trus*, quia primus non significat for-
malitèr adhuc confuse differentias; se-
cus accidit in his *Omnis homo*: *Petrus*:
quia *Omnis homo* significat formalitèr
differentias. His probationibus præ-
venta est sententia Arriaga disp. 1 Pro-
legomenon. sect. 7. sub sect. 3. dicen-
tis. Revelata hac veritate *Omnis homo
est mortalis* esse revelatam hanc *hic ho-
mo est mortalis*; non verò hanc *Petrus
est mortalis*: quia Petrus potest esse ho-
mo apparenter sicut Raphael, socius
Thobix.

SECTIO II.

Solvuntur argumenta.

7 **O** Bije. 1. Sibi Munies. Si
sufficeret revelatio uni-
versalis, quælibet veritas naturalitèr
evi-

evidens, v. gr. *Totum est maius sua parte* posset credi fide divina; imò esset credibilis quælibet veritas physicè, aut moralitèr evidens. Sed hoc est absurdum: ergò. Prob. mai. Munies. hoc syllogismo, *Omne quod Deus potest revelare, verum est. Sed Deus potest revelare, totum esse maius sua parte: ergo hoc est verum, & potest credi fide divina.* Mai. est de fide, quia Deus non potest revelare nisi verum.

8 Resp. Dist. mai. Quælibet veritas posset credi fide divina sub hac vel illa ratione, conc. mai. sub omni ratione, neg. mai. & neg. min. Quia quælibet veritas continetur sub his, & similibus revelationibus vniuersalibus. Eccles. 1. *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas.* Ioan. 1. *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil:* idèdquè omnia, quæ contineantur cum morali certitudine sub his, & similibus revelationibus, possunt credi fide divina ea ratione, qua constat ita contineri: hac ratione esset hæreticus, qui negaret hanc mensam, hanc aulam factam esse à Deo. Prob. mai. adducta à Munies. est fallax: quia eadem forma probatur oppositum sic, *Omne quod*

Deus potest revelare, est verum; sed non de fide. Sed Deus potest revelare totum esse maius sua parte: ergo hoc est verum; sed non omne verum est revelatum, nec de fide. Ideò ad eam dist. mai. Omne quod Deus potest revelare est verum *argu- tivo*, conc. mai. est verum *attestativo*, subdist. sub *hac*, vel *illa ratione*, conc. mai. determinatè sub *hac ratione*, nego mai. & conc. min. dist. eodem modo consequens. Itaque illa maior non est revelata, quod sciam, sub dicta expres- sione: quamvis enim esset dignus cen- sura qui eam negaret: quia per conse- quentias veniremus ad *immediatè* op- positum veritati revelatæ, quod esset hæresis; ea tamen ut talis non est *imme- diatè* revelata: ideò longiùs distaret à censura, qui negaret *totum esse maius sua parte*, attento præcisè dicto hoc argumento.

9 Obijc. 2. Non creditur fide di- vina, quod solum cognoscitur per dis- cursum. Sed solum cognoscitur per dis- cursum *Ciceronem contraxisse peccatum originale*: ergò. Prob. min. Quia solum cognoscitur ex revelatione universali, & ex minori naturali: *Cicero descendit ab Adamo. Confirm. Pr. politici dedu- cta*

Et ex vna præmissa de fide, & alia naturalitèr nota, non est *immediatè* de fide, neque elicitur à fide; sed est conclusio Theologica. Sed eiusmodi est dicta propositio singularis propter rationem datam; ergò. *Resp.* conc. mai. neg. min. Quia licèt ea veritas possit cognosci per discursum; potest etiam cognosci sine discursu ex vi revelationis vniversalis, aut ex hac, & purificatione conditionis, vt dicemus, se habente vt applicatione moralis certitudo descensus Ciceronis ab Adam. *Ad confrm.* Dist. mai. Propositio formalis deducta ex vna de fide, & alia naturalitèr nota non est de fide; sed conclusio Theologica, conc. mai. si deducatur sic per discursum, propositio obiectiva, neg. mai. & min. Itaque obiectum dictæ propositionis est *immediatè* revelatum, & de fide; propositio verò formalis, si per discursum deducatur, non est elicità à fide, non est de fide; sed solum est conclusio Theologica.

10. Obijc 3. Vt Deus revelet formalitèr singulare in vniversalì, debet revelare, quod formalitèr continetur in vniversalì. Sed hoc non revelat: ergò. Prob. min. Quia dum revelat *Om-*

*nem descendente ab Adam contrahere originale, non revelat, Ciceronem esse descendente ab Adam. De hac obiectione dicemus infra, & latius sect. sequenti. Resp. dist. mai. Debet revelare exercite, & confuse singulare contineri in vniuersali, conc. mai. debet revelare signate, & expresse, neg. mai. & min. Quia dum constat cum morali certitudine Ciceronem descendere ab Adam, constat Deum dixisse *Hic homo Cicero contraxit originale.* De hoc latè infra, ubi an quod involvitur in alio debeat esse æquè certum, quam involvens, & quando, seu quomodo?*

11 / Obije 4. Hæc revelatio vniuersalis *Omniis hostia ritè consecrata continet Corpus Christi*, facit sensum conditionatum: quia ad sui veritatem non requirit dari de facto hostiam continentem Corpus Christi. Sed per revelationem conditionatam vniuersalem nequit esse de fide veritas absoluta *hæc hostia continet Corpus Christi*: ergo per revelationem vniuersalem, quidquid sit an formalitèr revelentur singulares quoad veritatem conditionatam; non revelantur modo sufficiente ad fidem quoad veritatem absolutam, seu quoad assen-

assenfum absolutum. Hæc obiectio continet difficultatem inquirentem, an propositiones vniversales de subiecto complexo, qualis est supradicta, sint absolutæ, vel conditionatæ? Castel in manuscriptis, & communiter RR. Thomistæ dicunt, tales revelationes esse absolutas.

12 Placet loqui cum distinctione.

Dico 1. Propositiones vniversales de subiecto complexo, quarum subiectum, & prædicatum non dicunt inter se connexionem neque convenientiam, v. gr. hæc, *Omnis homo musicus currit*, & similes, non sunt conditionatæ generalitèr loquendo: quia in communi modo loquendi non facit hunc sensum *Omnis homo, si sit musicus, currit*; sed hunc *Omnis homo, qui de factò est musicus, currit*: ideòque tales propositiones sunt absolutæ, & absolute affirmant dari hominem musicum, & de factò currere. Idem accidit in hac, & similibus propositionibus, *Omnis homo albus currit*.

13 Dico 2. Propositiones vniversales de subiecto complexo, quarum subiectum dicat connexionem cum prædicato, v. gr. hæc *Omnis homo albus disgregat visum*, generalitèr loquendo sunt

sunt conditionatæ: quia generalitèr loquendo faciunt hunc sensum iuxta communem existimationem: *Si fuerit albus, erit disgregativus visus*: quin ad suam veritatem requiratur, quod aliquis homo sit *absolutè* albus. Et ratio est: quia hæc propositio communitèr reputatur vera, & necessario vera. Sed non ita iudicaretur vera, si esset absoluta: quia si esset absoluta, requireretur existere homines, qui de facto essent albi, quod non est necessarium: ergo generalitèr non est absoluta. Idem dico de hac *Omnis homo currens movetur*. Et de similibus. Dicere autem similes propositiones affirmare absolutè *esse quidditativum*, cum non detur absolutè tale *esse*, ut constat ex Philosophia, erit dicere tales propositiones esse falsas. Unde dictæ propositiones sunt omninò univertales, & cum omnibus hominibus loquuntur *conditionatè*; & non præcisè restrictæ ad homines de facto currentes. Et quamvis de facto soleant esse veræ in sensu absoluto: quia de facto sunt aliqui, qui currant; communitèr tamen non ita vsurpantur.

14 Dico 3 Propositiones univertales de subiecto complexo, quarum subie-

subiectum ex se non habet connexionem; sed solum conducentiam cum prædicato, generalitèr loquendo sunt conditionatæ, v. gr. hæ *Omnia decedens in gratia salvabitur: Omnis ritè baptizatus habet gratiam: Omnis hostia ritè consecrata continet Corpus Christi.* Et ratio est: quia per dictas propositiones non affirmatur *absolute* salvatio, &c. quod constat: nam ex vi talis propositionis verum est, quod si Iudas decederet in gratia salvaretur: ergo &c. *Explicat.* Similes propositiones communitèr reputantur omninò vniversales, & versantes circa omnes homines; aliàs non liceret dicere ex vi talis propositionis, *Quod si Iudas decederet in gratia, salvaretur.* Sed non essent vniversales, si affirmarent salutem *absolute* de omnibus hominibus: quia essent falsæ: ergo affirmant *conditionatè*. Deinde quia salutem decretum de salute regulatum est per scientiã mediam, quin pro eo signo, nec committantèr, detur scientia visionis de salute: si ergo decretum cum omnibus hominibus loquitur, credibile est eodem modo loqui revelationem.

15 Non dubito decretum facien-
di has revelationes vniversales *Omnia*
hostia

hostia consecrata continet Corpus Christi:
Omnis ritè electus est verus Pontifex,
 potuisse regulari per visionem absolu-
 tam illorum, qui absolutè futuri erant
 ritè electi, & Pontifices. Sed nec dubi-
 to potuisse etiam regulari sine scientia
 visionis: cum ergo si non regulentur
 scientia visionis, sint magis vniversales:
 & cum iuxta communem existimatio-
 nem ex vi talis revelationis licèt dicere
 de aliquibus, qui nec fuerunt, neque
 erunt Pontifices, *Si hic esset ritè electus,*
fuiisset verus Pontifex. Ideò dicendum
 iudico prædictas propositiones esse cõ-
 ditionatas, & vniversales. Adverte etiam
 hanc propositionem *Aliquis homo dece-*
dens in gratia non salvabitur esse hære-
 ticam: quia negat aliquid immediate, &
formaliter affirmatum per propositio-
 nem Catholicam, scilicèt, salutem pro
 casu decessus in gratia; non tamen sunt
 contradictoria hæc duæ *Omnis decedens*
in gratia salvabitur: Aliquis decedens
in gratia non salvatus est. Imò neque
 hæc, *non salvabitur:* quia si sunt abso-
 lutè non sunt contradictoriæ, cum pos-
 sint ambæ esse falsæ; sicut hæc *Petrus sa-*
piens currit: Petrus sapiens non currit,
 eo quod non sit Petrus, qui sit sapiens.

Si sunt conditionatæ, non negatur præcipua copula *si* : nec necessarium est, ut sit hæretica, quod opponatur *contradictoriè* cum propositione Catholica: quia hæc *Nullus decedens in gratia salvabitur*, est hæretica, & est contraria: sufficit ergo, ut sit hæretica, quod *immediatè*, & *formaliter* neget aliquid *immediatè*, & *formaliter* affirmatum per propositionem Catholicam: *contradictorium* ergo dabitur vel sic, *non omnis*, vel sic, *aliquis homo non, si sit decedens in gratia, salvabitur*, vel sic, *aliquis homo, etiam si decedat in gratia, non salvabitur*.

16 Hinc iam ad obiectionem respondeo verum esse, hanc, & similes revelationes *Omnis hostia consecrata continet Corpus Christi* esse conditionatas; iudico tamen purificata cōditione posse credi fide absoluta: quia purificatio conditionis pertinet ad lineam signi locutivi: & ex revelatione conditionata, & purificatione conditionis resultat revelatio absoluta: ad modum quo iuxta communem sententiam ex contractu conditionato, & purificatione conditionis resultat contractus absolutus. Et ratio est: quia qui testificatur aliquid

conditionatè, offert purificationem conditionis tanquam signum rei testificate, & media illa interponit suam auctoritatem, vt fides ei præstetur: ergo purificatio conditionis est constitutum in recto, vel in obliquo locutionis: quia locutio nihil aliud est, quam interpositio auctoritatis ad conciliandam fidem de re testificata. *Confirm.* Veritas conditionalis per purificationem conditionis transit in absolutam: ergo similiter dici poterit, testimonium conditionatum transire in absolutum. Itaque tunc simul datur revelatio conditionata, quæ identificatur cum sola revelatione vniuersali, & revelatio absoluta, quæ identificatur cum revelatione conditionata, & purificationem conditionis: sicut accidit in contractu conditionato.

17 Ex hoc tamen minimè licet inferre: scientiam conditionatam transire in absolutam per purificationem conditionis (in sententia dicente actus contingentes esse intrinsecos Deo) quia purificatio conditionis non pertinet ad lineam scientiæ; cum tamen, etsi verba sint expressiora signa, aliæ conuentiones pertinere possint ad signa locutiua, vt patet in contractibus: hinc est,

contractibus : hinc est , quod ex revelatione conditionata , & purificatione conditionis resultare potest loquutio absoluta.

18 Adverte , divinam revelationem assertoriam , quæ per se , & in primo fieri est absoluta , debere præsupponere iudicium absolutum : quia Deus non asserit , nisi quod scit ; at verò si revelatio assertoria non sit per se , & in primo fieri absoluta ; sed per accidens , & per purificationem conditionis , tunc revelatio absoluta non præsupponit iudicium absolutum : quia iudicium absolutum est consequens purificationem conditionis , quæ constituit revelationem absolutam. Itaque fides *obiectivè* absoluta in tali casu dirigitur à iudicio virtualitèr absoluto , scilicèt , à iudicio asserente *Si erat conditio , &c.* sed à iudicio de purificatione conditionis : quia hoc coniunctum connexum est *absolutè* cum obiecto revelato ; idè-que æquivaleret iudicio absoluto in ordine ad fidem. Unde cum veracitas solum detegat iudicium antecedens , & regulativum , non verò consequens ; solum detegit iudicium conditionatum : cum tamen hoc iudicium , & purifica-

tio conditionis sit æquivalenter iudicium absolutum, utpotè connexum cum obiecto revelato, non minus quam iudicium absolutum, datur quod sufficit ad fidem. Hæc attente legenda sunt.

19. Obijc. 5. In hac revelatione *Omnis hostia ritè consecrata continet Corpus Christi*, nulla alia expectatur conditio, ut sit in ea Corpus Christi: ergo non est conditionata. Hæc obiectio continet difficultatem de diversitate conditionum, circa quam dico: Alias esse propositiones conditionatas, quarum conditio non se tenet ex parte subiecti adhuc in obliquo, v. gr. hæc: *Si alter mundus existat, Deus eum videbit, & aliæ similes.* Aliæ sunt, quarum conditio se habet ex parte subiecti in recto, v. gr. hæc *Si Petrus existat: erit animal rationale*: Aliæ in obliquo, v. gr. *si Petrus currat, movebitur*: quia de Petro currente affirmatur motus: ad rationem enim conditionis non requiritur, quod sit extra subiectum; sed solum quod conducat ad conditionatum. Hæ duæ tamen conditiones ultimæ solum sunt conditiones logicæ; non conditiones physicæ, qualis est applicatio ignis ad combustionem di-

stin-

stincta ab ipsa combustione. Dico igitur : Quando conditio se tenet ex parte subiecti , frequenter accidit, ut nulla alia expectetur conditio præter positionem conditionis importatæ in subiecto , ut propositio sit vera , ut patet in exemplis immediatè revelatis eiusmodi : ergo existimo esse hanc propositionem *Omnia hostia ritè consecrata continent Corpus Christi* , quæ est conditionata , etiam si ad suam veritatem absolutam nullam aliam expectet conditionem præter importatam in subiecto ; & multo minus expectat aliam conditionem ad suam veritatem conditionatam.

20 Hinc patet 1. Assensum , seu notitiam de purificatione conditionis pertinere ad fidem , seu esse actum elicitem ab habitu fidei , sicut est actus fidei assensus circa existentiam revelationis ; non tamen pertinet ad fidem , quatenus assensus sit motivum fidei : neque notitia prævia ad assensum , pertinet ad fidem ; sicut non pertinet ad fidem notitia de credibilitate revelationis. Patet 2. Quomodo possit componi existentiam purificationis conditionis esse solum *moraliter* certam pro-

priori ; & assensum de tali existentia esse *metaphysicè* certum : sicut assensus de existentia revelationis solum est moralitè certus pro priori ; hoc est , argumenta credibilitatis iuxta communem sententiam solum habent certitudinem moralem de existentia revelationis ; & tamen assensus de existentia revelationis in se est *metaphysicè* certus : quia revelatio, utpotè *metaphysicè* connexa secum ipsa , movere potest assensum *metaphysicè* certum. Itaque actus scientiæ non potest excedere in certitudine actum prævium ad ipsam : quia actus prævius ad scientiam non est indifferens ad habendam metaphysicam certitudinem , sed determinatus est ad esse *metaphysicè* certum ; at verò actus prævius ad fidem de morali certitudine , seu credibilitate , non petit ex genere suo , obiectum esse *metaphysicè* certum : ut patet in certitudine morali de existentia Romæ , permittente *physicè* , aut *metaphysicè* deficere Romanam ; claritatem autem semper commensurat actus fidei cum claritate actus prævii. Hæc ex se sunt confusa.

21. Objc. 6. Fallacitè : Nemo potest habere actum fidei , nisi ex vi res

velationis, quam cognoscat *metaphysicè* certo connexam cum obiecto. Sed nemo potest esse *metaphysicè* certus de eo, quod revelatio conditionata est *absolutè* connexa cum obiecto, adhuc purificata conditione: ergo nemo potest habere actum fidei ex vi revelationis conditionatæ, adhuc purificata conditione. Prob. min. Revelatio conditionata est *absolutè* connexa per purificationem conditionis. Sed nemo potest esse *metaphysicè* certus de purificatione conditionis; sed solum *moralitèr*: ergo nemo potest esse *metaphysicè* certus, de eo quod iam venit casus, in quo revelatio conditionata est *absolutè* connexa cum obiecto. Resp. conc. mai. neg. min. Ad prob. conc. mai. dist. min. Nemo potest esse *metaphysicè* certus de purificatione conditionis, pro priori ad assensum de existentia purificationis, conc. min. per ipsum assensum, neg. min. & conf. Ad modum quo pro priori ad assensum de revelatione Incarnationis non datur certitudo *metaphysica* de existentia revelationis; sed solum pro posteriori.

22 Alitèr proponi potest argumentum. Nemo potest habere actum

fidei , nisi ex vi revelationis , quam cognoscat certo *metaphysicè* connexam cum obiecto. Sed nemo cognoscit certo , revelationem conditionatam , purificata conditione , esse *revelationem absolutam* metaphysicè connexam cum obiecto : quia hoc solum est probabile : ergo nemo potest habere actum fidei absolutæ ex vi revelationis conditionatæ , & purificationis conditionis. Ut pateat argumenti fallacia. *Instatur* in sententia dicente , hanc , & similes revelationes univ ersales *Omnis ritè electus est verus Pontifex* , esse absolutas. Qui credit ex vi huius revelationis , hunc esse verum Pontificem , debet certo cognoscere , revelationem esse *absolutè* connexam cum verò Pontificatu Clemētis. Sed nemo potest certo cognoscere , hanc revelationem univ ersalem esse per se *absolute* connexam cum verò Pontificatu Clementis , quia hoc solum est probabile : cum probabile sit , hanc revelationem univ ersalem ex se solum esse conditionatam : ergo &c. *Aliter* : Qui credit propter motivum fidei , debet esse certus de existentia motivi. Sed nemo est certus de existentia motivi constituti per revelationem externam ,

neque per internam: quia solum est probabile revelationem externam esse constitutivam motivi: & idem de interna: ergo &c. *Aliter*: Qui credit, debet cognoscere certo divinam auctoritatem. Sed nemo est certus de divina auctoritate constituta, seu constitui per solam Deitatem, per solam veracitatem, aut per solam sapientiam, &c. ergo &c.

23 Itaque cum omnes Theologi sentiant, auctoritatem debere infallibilizare testimonium, disputant de perfectionibus constituentibus auctoritatem. Item alij dicunt, revelationem externam esse motivum necessarium fidei; alij, solam internam; alij neutram. Alij dicunt, revelationem universalem esse absolutam; alij esse conditionatam: & ex his, alij dicunt revelationem conditionatam constitui in esse absolutam per purificationem conditionis; alij ipsam revelationem conditionatam, dicendo de connotato purificationem conditionis, esse absolutè connexam cum obiecto, quæ omnes sententiæ sunt solum probabiles. Et ut in alijs rebus cernatur hæc veritas. De fide est secundam Personam Trinitatis esse Filium; & non est de fide, in esse Filij

constitui per susceptionem naturæ secundæ: idemque de alijs decem & sex modis, in quibus divisæ sunt tot sententiæ circa constitutionem Filij. Item certum est Deum liberè decernere creaturas; & solum est probabilis quilibet ex innumeris modis constituendi decretum liberum. Quorum ratio est: quia potest esse de fide aliqua res, quin sit de fide hæc, vel illa esse constitutiva rei. Item potest esse de fide aliqua conclusio, & ratio probativa solum probabilis.

24 Ideò ad argumentum dist. mai. Nemo potest habere actum fidei nisi ex vi revelationis, quam cognoscat certò connexam cum obiecto, sub his terminis *revelatio connexa, seu quoad an est*, conc. mai. sub his *revelatio talitèr constituta connexa, seu quoad quid est*, nego mai. & conc. min. nego conf. Quia hæc veritas, *Omnis ritè electus est verus Pontifex*, communiter iudicatur de fide; & consequentè iuxta ferè omnium sententiam datur revelatio connexa cum dicta veritate; quamvis dissidium sit, an revelatio universalis, sit se sola *absolutè* connexa; an constituatur in esse *absolutè* connexæ per purificationem

conditionis; an purificationem dicat de connotato. Si verò assentiret aliquis unicè propter revelationem conditionatam, & purificationem conditionis, unicè apreciando complexum, tanquam motivum sufficiens: quia iudicabat, ex ipsis resultare revelationem absolutam; si re vera ex illis non resultat revelatio absoluta, ille actus non esse fidei; esset tamen fidei, si appreciaret tanquam motivum sufficiens *revelationem absolutam*, quæcumque illa sit sub his terminis *datur revelatio absoluta*. Et idem accidit in alijs sententijs.

25 Adverte: ut ex vi revelationis universalis possimus credere singularem, esse necessariam certitudinem moralem strictam de purificatione conditionis, fundata in argumentis credibilitatis reddentibus imprudentem formidinem; & non sufficit certitudo moralis negativa, consistens in eo, quod non detur fundamentum ad dubitandum; & propter hanc rationem, non possumus credere *puerum, quem videmus baptizari, esse in gratia; hanc hostiam continere Corpus Christi*. Adverte 2. Has veritates, *Cicero est descendens ab Adamo; contraxit originale*, quæ iuxta dicta sunt de

de fide; relatè ad actum ante piam affectionem, solum habere certitudinem moralem; relatè verò ad actum subsequentem piam affectionem, habere certitudinem metaphysicam. Et ratio est: quia iudicium primum movetur ex argumentis credibilitatis, quæ solum fundant certitudinem moralem; iudicium secundum movetur ex revelatione, quæ est metaphysicè connexa cum obiecto, & idem accidit de alijs mysterijs: de quibus, posita certitudine morali, potest voluntas imperare assensum firmissimum. De his plura sect. sequentibus.

SECTIO IIJ.

An sit de fide Clementem XI. esse verum Pontificem?

26 **S**Up. 1. Quæstionem procedere de Pontifice, de cuius rita electione non datur probabilis controversia: quia si daretur controversia, etsi fortè esset de fide secundum se, *hunc esse verum Pontificem*, non esset de fide *quoad nos*, de quo procedit quæstio. Constat autem cum morali certitudine, verus Pontificatus, si papificè

cificè sedeat ; vel si à primo acceptatus sit à Cardinalibus , qui ab Ecclesia acceperunt potestatem eligendi, & declarandi Pontificem. Non tamen est verè Papa, nec eligitur ; vt sit verus Papa, donec sacris initiatur , si non sit initiatus. Hæc quæstio disputari potest dupliciter ; primò directè , an sit de fide Clementem esse verum Pontificem ? Secundò reflexè , an sit de fide , esse de fide ? Modo agimus de directâ ; agemus postea de reflexa.

27 Sup. 2. Hanc propositionem *Clemens XI. non est verus Pontifex*, saltem esse *temerariam* : quia sine fundamento , & contra communem sensum fidelium. Esset etiam scandalosa vt potè inductiva schismatis. Imò Suarez disput. 10. sect. 5. Arriaga disp. 7. dicunt fore *hereticam* quamvis assertor non esset formalitèr hæreticus propter opinionem oppositam. Esset etiam *erronea* vt potè contra conclusionem Theologicam.

28 Prima sent. dicit, non esse immediatè de fide Clementem esse verum Pontificem. Ita Turricrem. lib. 4. Sum. Caiet. 2. 2. quæst. 1. artic. 5. Castro lib. 1. de Hæres. cap. 9. Cano lib. 6. de

de Locis, cap. 8. Corduba lib. 1. q. 17.
 Bafiez 2. 2. quæst. 1. art. 10. Marlerus
 disp. 5. Araujo dub. 2. concl. 2. cita-
 tur etiam Bellarm. à P. Oviedo con-
 trov. 4. punct. 7. Pro parte affirmati-
 va stant omnes DD. huius temporis
 apud Ripalda disp. 8. sect. 5. Salmant.
 disp. 4. dub. 2. Sendin supr. à num. 77.
 Munies. disp. 3. sect. 10. Palanco dis-
 put. 3. quæst. 11. Castro Palao tom. 1.
 tract. 4. disp. 1. punct. 5. vbi benè no-
 tat, & post ipsum alij, diversas esse has
 propositiones *Clemens XI. est verus Pon-
 tifex: & hæc reflexa, De fide est Clemen-
 tem XI. esse verum Pontificem: & hæc
 secundo reflexa, De fide est esse de fide,
 Clementem esse verum Pontificem.* Ad-
 dunt tamen aliqui ex negantibus, quod
 dum Pontifex aliquid definit, aut cele-
 brat Canonizationem, tunc incipit esse
 de fide, esse verum Pontificem.

29 Placet sententia affirmativa;
 quæ probari potest cum Suario. 1. Quia
 si non esset de fide *Clementem esse ve-
 rum Pontificem*, non esset de fide, quæ
 ab ipso definiuntur: quia eodem actu,
 quo credimus, obiectum definitum à
 Pontifice, credimus esse verum Pontifi-
 cem. Credere enim obiectum definitum,
 est

est credere esse legitimè definitum, & consequentè definitum à vero Pontificè. Hæc ratio alijs displicet, quia respectu actus credentis obiectum definitum, Pontifex non se habet ut obiectum materiale: quia hoc est obiectum definitum; neque ut obiectum formale: quia hoc est autoritas divina revelationis. Itaque verus Pontificatus respectu talis actus, solum se habet ut conditio proponens obiectum prudenter credibilem.

30 Probari posset 2. Quia si non esset de fide Clementem esse verum Pontificem, prudenter possemus formidare de rebus ab ipso definitis: quo argumento communiter probari solet, de fide esse, Tridentinum esse legitimum Concilium: quia aliàs, non esset de fide, quod ab ipso definitur, & de eis possemus formidare, hæc ratio magis displicet; quia quod modo sit moralitè certum esse verum Pontificem, non possumus prudenter formidare: potest autem esse moralitè certum, quin sit de fide: sicut est moralitè certum existere Romam, & non est de fide divina: Ita similiter, per auctoritatem humanam Ecclesiæ possumus as-
sen-

sentire certo moralitèr , aliquem esse verum Pontificem , & ille assensus non esset fidei divinæ. Itaque obiectum definitum pendet ab authoritate Dei revelantis , tanquam à motivo : ab authoritate Ecclesiæ proponentis , tanquam à conditione non respecta intrinsecè per actum fidei : & à qua solum , accipit assensus certitudinem subiectivam, quoad prudens imperium ; non vero obiectivam , & metaphysicam.

31 His omisis probatur conclusio rationibus , quibus probavimus per revelationem vniuersalem reddi de fide *quoad nos* veritates singulares , quoties constat cum morali certitudine contineri in vniuersali. 2. De fide est dari Ecclesiam Catholicam Romanam determinatam , & non vagam, scilicèt, quam fides discernat à Congregatione falsa : ergo de fide est dari caput illius determinatè , & non vage , quod fides discernat à non verò capite. Saltem pro tempore , in quo non vacaverit sedes, nec fuerit schisma. Consequentia patet ex Matth. 16. *Tues Petrus , & super hanc petram adificabo Ecclesiam meam:* in quo D. Petrus, & Successoribus promittitur Ecclesiæ regimen , vt constat.

stat ex Concilijs, & SS. PP. 3. De Fide est Ecclesiam non posse errare in acceptandis, & proponendis rebus concernentibus fidem, vt patet ex Matth. 16. *Es porte inferi non preualebunt ad adversus eam*: Et ex prima ad Thimoteum 2. Vbi Ecclesia dicitur: *Columna, & firmamentum veritatis*. Sed Clementem esse verum Pontificem maximè concernit fidem: ergo de fide est Ecclesiam non errare in acceptando, & proponendo Clementem esse verum Pontificem. Sed hanc acceptationem esse veram est Clementem esse verum Pontificem: ergo de fide est Clementem esse verum Pontificem.

32 4. Martinus V. in Concilio Constantiensi, ses. 45. inter interrogationes faciendas Hæreticis redeuntibus ad Ecclesiam, hanc proponit: *Quis credat quod Papa Canonice electus, qui pro tēpore fuerit, eius nomine expresso, sit successor D. Petri habens supremam auctoritatem?* Ergo cum Ecclesia non possit præcipere, vt credamus, nisi quod est de fide; imò & quod moralitèr certum est esse revelatum; vt constat ex propositionibus damnatis ab Innocentio XI. erit de fide Clementem esse verum Pontificem. Ad-

33 Adde fortè AA. oppositæ sententiæ nullatenus eam fore defensuros in his circumstantijs. Eam defendere poterant suo tempore: quia probabile erat, posse dari fidem cum sola probabilitate revelationis; ideòque illis temporibus cum sola probabilitate revelationis poterat. Ecclesia præcipere fidem: quia potest præcipere fidem, dum hæc est possibilis. Cum tamen iam sciamus non posse dari fidem, nisi cum certitudine morali revelationis, dum Ecclesia præcipit credere Clementem esse verum Pontificem, declarat dari moralem certitudinem revelationis de verò Pontificatu, quæ data negari non potest esse de fide Clementem esse verum Pontificem.

34 Dices cum Salmanticensibus; prædictam Bullam Martini non probare esse de fide Clementem esse verum Pontificem: quia sufficiet esse errorem oppositum, & quod negare Pontificatum sit scandalum, & ratio est quia talis articulus non solum hæreticis, sed etiam suspectis in fide proponitur credendus. Contra, quia omisso quod hæc interpretatio videatur laxa, & sine fundamento: ille articulus proponitur cre-

credendum. Sed non potest proponi ab Ecclesia credendum, nisi quod est de fide: ergò. Dicent ly credere sumi etiam latè pro assensu Theologico, quì assensus communicèr vocatur fides.

Contra: Hæc interpretatio videtur voluntaria: aliàs eodem sensu intelligetur de omnibus alijs mysterijs, quæ ibi proponuntur credenda: quod est aperte falsum. 2: Quia in materia doctrinali, qualis est dicta, non licet tam large interpretari verba, quæ sonant strictam fidem, qualia sunt verba, *Quis credat*:

39 Dices: Hæc ad summum probare, esse de fide Clementem esse verum Pontificem, si sit certum esse ritè electum: cum tamen ad ritam electionem requiratur esse factam à legitimis electoribus cum debito suffragiorum numero, absque violentia, metu gravi, aut simonia, & de his constare non possit: hinc est, non esse certum moralitèr, & consequentèr, nec de fide quoad nos Pontificatum Clementis. Nec obstat, quod proponatur absolutè credendum: quia etiam ægròtis proponitur absolutè credendum: *Credis, quod hoc, quod meis in manibus tenèo est verum*

Corpus Christi? Tamen hoc solum potest credi fide conditionata implicite, si hostia sit rite consecrata. *Contra*: Quia licet pro priori ad acceptationem Ecclesie, & pacificam possessionem, non possit nobis constare de rita electione, propter dicta; cum certum sit Ecclesiam errare non posse in proponendis rebus pertinentibus ad fidem, pro posteriori ad acceptationem; propositionem, & pacificam possessionem, constat, & est moraliter certum esse ritam electionem, nullum fuisse impedimentum ex relatis, ministrum baptizantem Pontificem, habuisse intentionem, & sic de alijs requisitis ad verum Pontificatum. Similiter est moraliter certum, antecessores fuisse veros Pontifices quia licet id solum constet ex historijs humanis, cum hæ sint acceptatae ab Ecclesia æquivalent acceptationi pacificæ Pontificis.

36 Nec vrget paritas ægroti; vt constat ex fine diverso interrogationis: quia vt omnibus constat, ægroto non proponitur novus articulus credendus; sed solum proponitur, vt fidem confessam in priori articulo applicet illi hostiæ, vt eam cum maiori devot

devotione recipiat ; at verò interrogatio Martini proponitur suspectis in fide, vt examinentur de fide, & de supremo capite, & regula : & suspecti in fide non dubitant, esse supremum caput, si sit ritè electus, ideo non examinantur de fide implicitè conditionata ; sed solum de fide absoluta capitis, quod negant, aut de quo dubitant.

37 Dices : Ecclesiæ acceptationem, & propositionem non fundare certitudinem moralem de rita electione passiva : quia Ioannes VIII. fuit acceptatus in Pontificem, & non fuit ritè electus : quia Marianus Scotus, & Martinus Polonus dicunt fuisse sceminam. *Contra* : Quia Bellarm. lib. 3. de Romano Pontifice ; cap. 24. & omnes controversistæ ; imò & ex Calvinistis David Blondellus in peculiari lib. ridet hoc tanquam fabulam. *Dices* : Rectè componitur esse acceptatum ab Ecclesia, & esse simoniacè electum : & simoniacè electus non est verus Pontifex. *Contra* : Quia hoc ipso quod sit acceptatus ab Ecclesia, est moralitè certum, non esse simoniacè electum ; imò metaphysicè certum : aliàs Deus permittens errorem tam perniciosum,

faceret contra promissa dicentia non
de futurum caput, & rectum regimen
Ecclesie.

38 Dices: Non maiorem vim ha-
bet acceptatio Ecclesie, quam declara-
tio Summi Pontificis, vt talis. Sed Sum-
mus Pontifex potest aliquid declarare,
& quod non sit moraliter certum: ergo
similiter. Prob. min. ex historia apud
Bellarm. lib. 4. de Roman. Pontifice,
cap. 12. Formosus Cardinalis, & Epif-
copus Portuensis depositus, & degrada-
tus est à Ioanne VIII. degradatus iura-
vit, *nunquam ad Episcopatum redditu-
rum*. Mortuo Ioanne, eius successor
Martinus II. absoluit à iuramento For-
mosum, & dignitati pristinae restituit
non diù Formosus Papa creatur, & mo-
ritur. Successit Stephanus VI. & in Con-
cilio Episcoporum declaravit Formo-
sum non fuisse verum Pontificem, & qui
ab illo Sacros Ordines acceperant, coë-
git iterum ordinari. Displicuit hoc fa-
ctum omnibus. Ideò 3. Pontifices or-
dine succedentes Romanus I. Theo-
dorus II. & præcipuè Ioannes IX. con-
vocato Concilio Episcoporum declara-
runt Formosum fuisse verum Pontifi-
cem. Successit Sergius II. qui decla-
ravit

travit Formosum non fuisse verum Pontificem, & declarationem Ioannis IX. fuisse nullam. Vbi, vt vides, declarationes Pontificum, vtpotè sibi oppositæ, non possunt reddere certum moralitèr, quod declarant. Censent omnes Catholici Stephanum VI. & Sergium IIJ. male fecisse, & eius decreta, declarationes, & præcepta habita esse vt nulla à prudentibus. Ideò respondeo: Declarationem Summi Pontificis ex assistentia Spiritus Sancti factam, fundare certitudinem moralem, imò infalibilem: quomodo autem cognosci poterit, an sit ex assistentia Spiritus Sancti; an ex odio, aut nimio amore? Agnosci poterit ex pacifica acceptatione declarationis.

39 Dices: Approbatio iurata à Concilio Generali non facit certitudinem moralem: ergo nec acceptatio Ecclesiæ. Prob. antec. Quia omnes PP. Concilij Constantiensis iudicarunt, Concilium esse supra Pontificem, & iurarunt illud decretum esse confirmandum à quocumque ex præsentibus electo in Summum Pontificem: electus est tunc ex præsentibus Martinus V. qui noluit confirmare tale decretum:

ideòque adhuc disputant AA. an Concilium sit supra Pontificem, an è contra? *Resp.* Concilium Generale non confirmatum facere magnam probabilitatem; non tamen certitudinem moralem.

40 Dices: Nec Concilium confirmatum à Pontifice facit certitudinem moralem: ergo nec acceptatio Ecclesiæ. Prob. ant. Concilium Anglicanum confirmatum à Zacharia dicit, *Baptismum esse irritum, si conferatur nomine Christi, & non in nomine trium Personarum*; & tamen Nicolaus I. postea declaravit esse ratum Baptismum datum nomine Christi; apud Bellarm. lib. 4. de Romano Pontifice, cap. 12. *Resp.* Admissio fuisse tale Concilium, de quo non facit mentionem Beda; imò sequitur sententiam oppositam Concilio in cap. 10. actuum. *Resp.* Concilium definisse esse necessariam invocationem trium Personarum; non verò declarasse an nominandæ essent explicitè, an implicitè, sicut nominantur implicitè in nomine Christi. *Resp.* 2. Illud Concilium laudatum fuisse à Zacharia, non tamen illud approbasse, neque eius decreta confirmasse. Ita Bellarm.

Dices:

41 Dices : Potest Pontifex acceptatus ab Ecclesia incidere in hæresim externam occultam, vt communiter dicitur contra aliquos : tunc ipso facto cadit à Pontificatu : quia est membrum separatum ab Ecclesia, vt potè excommunicatum: ideòque non potest esse illius caput; imò communiter fertur, ita accidisse S. Marcelino, & de Ioanne XXII. de quo fertur sensisse animas Sæctorum non videre Essentiam Divinam ante diem iudicij. *Contra* : Quidquid aliqui dicant est communis sententia apud Oviedo controv. 4. num. 100. Pontificem non cadere à Pontificatu per hæresim, donec publicè declaretur ab Ecclesia, vt hæreticus : itaque licèt sit excommunicatus, & in ordine ad alia sit membrum separatum ab Ecclesia per hæresim externam occultam, in ordine tamen ad regimen Ecclesiæ, auctoritatem, & iurisdictionem, est membrum Ecclesiæ.

42 Aliqui apud Suarium disp. 10. sect. 5. dicunt Ecclesiam posse errare materialitèr in proponèdo Pontificem, illum scilicèt, qui re vera non sit talis; non verò formalitèr : quia ille Pontifex existimatus haberet eandem po-

restatem, & iurisdictionem, ac si esset verus Pontifex ex illis verbis: *Tu es Petrus, &c.* Ita Les. lib. 2. de Iustit. cap. 25. disp. 35. & ex illo Tannerus. Sed hoc est falsum, quia si haberet eandem potestatem, & iurisdictionem ad omnes actiones proprias Summi Pontificis, hoc esset esse verum Pontificem, & non solum existimatum: quia si haberet talem potestatem, &c. haberet assistentiam Spiritus Sancti promissam successoribus D. Petri ad declarandum veritates fidei, & sanctitatem iustorum; quæ non est promissa non successoribus Divi Petri; præsertim cum sine necessitate, & contra communem sensum admittatur potestas veri Pontificis in non vero Pontifice. Secundò: quia Pontifex existimatus posset non esse Sacerdos, sine qua potestate absolventi, & consecrandi, non potest dari potestas Pontificia, ut inquit Suarez; & licet dari posset, quod Ecclesia posset errare in proponendo tanquam Sacerdotem, Romanam caput incapax absolventi, & consecrandi: ex quo, quicquid dicat Arriaga, maius inconveniens sequitur, quam si simplex Sacerdos, aut Episcopus absolveret, aut ordinaret

invalidè : cum primum sit in præiudicium totius Ecclesiæ ; secundum vero in præiudicium alicuius particularis.

43 Dices: Ecclesia acceptavit matrimonia Eunuchorum, & credidit esse valida, vsque ad Sixtum V. qui declaravit esse nulla : si ergo Ecclesia erravit in tali acceptatione, cur errare non poterit in acceptando Pontificem? *Contra:* Ex Oviedo: Quia Ecclesia nunquam declaravit, neque positivè credidit, matrimonia Eunuchorum esse valida ; sed quia non erat compertum, an essent valida, ea permisit, donec examinata quæstione ferretur sententia, quæ lata est tempore Sixti. Alia concernentia videbimus sect. 5.

SECTIO IV:

Solvuntur obiectiones.

44 **O** Bije. 1. Post decretum Innoc. XI. damnantis afferentes solam probabilitatem de obiecto, *ut revelato*, sufficere ad fidem, non potest esse de fide quoad nos, veritas, seu conclusio, quæ non sit moralitèr certo revelata. Sed non est mora-

livon

litèr certum, esse revelatum hunc esse verum Pontificem: quia est idem ac negare revelationem; vel saltem negare certitudinem moralem de revelatione: ergo non est de fide Clementem XI. esse verum Pontificem. Respondent aliqui nostram conclusionem, solum esse probabiliter de fide: quia cum sit probabilis sententia contraria, solum datur probabilitas de morali certitudine revelationis: cum hac solutione satisfacere intendunt decreto Innocentij, qui solum condemnat, asserentes probabilitatem de obiecto revelato sufficere ad fidem; hi verò concedunt certitudinem moralem de obiecto revelato; quamvis hanc concedant solum probabiliter.

45 Contra 1. Quia respondendo probabile esse, esse de fide, non videtur satisfieri veritati, & decretis Ecclesie: quia dum probabile est tantum aliquid esse de fide, potest quis prout libuerit concedere, aut negare; & tamen Pater Gaspar Hurtado, dum esset Collega maioris Divi Ildefonsi vocatus est Romam à Clemente VIII. eo quod defenderit non esse de fide Pontificem pro tempore sedentem esse verum Pontificem. 2. Qui probabilem iudicat oppo-

sitam

fitam sententiam non potest esse certus de nostra conclusione, vt revelata. Sed qui non est certus de nostra conclusione, vt revelata, non potest assentire assensu fidei, qui circa hanc materiam debet esse firmus: ergo qui probabilem iudicat oppositam sententiam, non potest assentiri assensu fidei, Clementem esse verum Pontificem. *Explicat.* De facto possumus habere assensum fidei de Pontificatu Clementis, ita firmum, vt ex vi motivi propositi excludat formidinem, tanquam imprudentem. Sed qui iudicat oppositum probabile, non potest ex vi revelationis propositæ habere assensum adeò firmum, vt excludat formidinem tanquam imprudentem: si enim iudicat formidinem esse prudentem, quomodo potest excludere formidinem, vt imprudentem? ergo qui probabilem iudicat oppositam sententiam, non potest habere assensum fidei de Pontificatu Clementis.

46 Itaque probabiliter possumus vtrunque disputare. 1. An hoc sit revelatum, vel non? 2. An sit moralitèr certum esse revelatum, an non? At verò non potest probabiliter vtrunque disputari, an possit credi assensu firmi-

missi-

missimo, an non? Quia licet possit probabiliter utrinque disputari, an detur certitudo moralis de revelatione: qui probabiliter iudicaret non esse moraliter certum, non posset habere assensum firmum: imò neque posset habere assensum firmum, qui solum probabiliter iudicaret esse moraliter certum; probabilem tamen iudicat oppositam sententiam, ut videtur patere; si enim iudicat formidinem esse prudentem, quomodo potest excludere formidinem, ut imprudentem? *Alij* respondent, hanc propositionem esse de fide *directè*, non verò *reflexè*; sed addunt in hoc sensu loqui AA. negantes esse de fide. Verum ut cognoscatur non esse hunc sensum AA. negantium, legantur ipsi.

47 Resp. ad argum. concedendo, non posse esse de fide veritatem, quæ non sit certo revelata; attamen dico esse certum moraliter hanc veritatem esse revelatam; & sententiam contrariam non esse mihi probabilem. Neque hoc est censurare: quia ut benè advertunt *Salmanticensis* disput. p. dub. 4. immunis est à censura, qui dicit esse improbabilem opinionem, de cuius

probabilitate dubitatur ab AA. cum autem idem sit inquirere, an sit de fide, seu an credi debeat, seu discredi non possit Clementem esse verum Pontificem, ac dubitare de opinione contraria, ideò liber est à censura, qui dicit illam esse improbabilem, saltem cum hac restrictione *quoad me*. Præterquam hæc, si est censura, non datur à nobis; sed ab Ecclesia. Quia cum Ecclesia ex vna parte dicat, non sufficere probabilitatem revelationis ad credendum; & ex altera iubeat credere Pontificatum Clementis, hoc ipso dicit, esse moralitèr certum dari talem revelationem, & oppositum esse imprudens; & improbabilem sententiam oppositam, tam directam, quàm reflexam: quia de vtraque æquè probat: & non solum esse *intrinsecè*, verumetiam *extrinsecè* improbabilem.

48 Dices: Temerarium est censurare id, quod est conforme prudentiæ. Sed sententia contraria est conformis prudentiæ, utpotè quæ probabilis est, & etiam est conformis rectæ rationis ergo &c. *Argum.* probat, quod neque in quæstionibus directis licet negare rem, quam alia sententia probabilitèr affir-

affirmat: quia erit negare, quod est conforme prudentiæ, & rationi. *Resp.* dist. mai. Temerarium est censurare quod apud omnes est conforme rationi, conc. mai. quod apud aliquos tantum, subdist. censurare censura omnino absoluta, perm. mai. censura restricta *mibi est improbabilis*, nego mai. & dist. min. nego conseq.

49 Sed quia huc pertinet resolvere, an sit de fide, esse de fide Clementem esse verum Pontificem: quia ut notant Salmanticenses disput. 4. dub. 2. num. 26. hæ duæ propositiones valde differunt: *Hæc propositio est de fide: De fide est hanc propositionem esse de fide:* quia de fide est, esse de fide Verbum esse incarnatum: quia omnibus constat, esse ab Ecclesia propositum hoc mysterium. Sed quia, ut aiunt, fortè definitum est à Senonensi contra Lutherum, decreto 15. & à Tridentino, contra Calvinum, sess. 6. can. 4. *Gratiam non esse ab intrinseco efficacem.* Cum non constet evidentèr moralitèr de hac definitione Ecclesiæ, non est de fide, esse de fide: ideòque non est habendus hæreticus, qui dicat *gratiam esse ab intrinseco efficacem*; imò ab Ecclesia præceptum

ceptum est, ne quis sententiæ contrariæ talem censuram inurat.

50 Circa hanc difficultatem, negant de fide esse, esse de fide, qui negant directam: & ex concedentibus directam ferè omnes, qui dicunt, non esse hæreticum, qui talem veritatem negaret; nihilominus assero cum Suarez disp. 10. sect. 5. num. 9. Arriaga disput. 7. sect. 8. Ioan. à S. Thom. disp. 8. art. 2. prout citatur à Salmanticensibus, Sendin contröv. 6. in distinctione, de fide esse, esse de fide Innocentium esse verum Pontificem. Et responsio est: Quoties est moralitèr certum aliquam veritatem esse revelatam (saltem certitudine orta ex vi præceptiva Ecclesiæ) est de fide, illam veritatem esse de fide. Sed propter rationes datas in conclusione directa est moralitèr certum (& ex vi præceptiva Ecclesiæ, vt patet ex Martini decreto, & ex Clemente VIIJ. vocante defendentes oppositum) hunc esse verum Pontificem: ergo de fide est, esse de fide hunc esse verum Pontificem. Maior est certa: quia non alia ratione est de fide, esse de fide mysterium Incarnationis, & reliqua mysteria.

51 Aliter: Particularis est de fide *directe*, quia est de fide universalis. Sed universalis est de fide *reflexe*: ergo & particularis. Vel contra, si stat universalem esse de fide *reflexe*, quin talis sit particularis; cur non stabit universalem esse de fide *directe*, quin talis sit particularis? Itaque: qui in sensu composito iudicij de certitudine morali revelationis, & de improbabilitate sententia oppositæ directæ dissentiret, esset infidelis, etsi baptizatus esset, esset hæreticus: non minus quam si negaret, Romanum Pontificem esse Petri successorem, ut inquit Suar. Quia tamen sententia contraria directæ permittitur ab Ecclesia, & præcipuè reflexa negans esse hæreticum, qui negaret esse verum Pontificem, dummodò affirmaret, omnem *rite* electum esse verum Pontificem, esset schismaticus; sed excusaretur ab hæresi formali propter ignorantiam invincibilem apud ipsos. Imò & qui sequens nostram doctrinam negaret Pontificatum huius, quamvis esset in re hæreticus, non incurreret excommunicationem impositam hæreticis: quia hæc poena solum est imposita pro hæresi, quæ constantè talis sit apud Ecclesiam.

52 Obijc. 2. Si esset de fide Cle-
 mentem esse verum Pontificem, esset de
 fide *existere, vivere, esse baptizatum, &
 esse ritè electum*: quia aliqua ex his af-
 firmantur per assensum fidei absolutæ,
 & omnia sunt requisita ad verum Pon-
 tificatum. *Resp.* cum Arriaga, Castro
 Palao, Ojea, Lumbier, conc. sequelam
 non absurdam, quidquid alij dicant
 cum Suarez, & Muniessa; & in primis
 nescio, cur negari possit esse de fide
existere, & vivere (consequentè ad ri-
 tam electionem) quia per actum fidei,
 quo affirmatur esse verum Pontificem,
 affirmatur *existere, & vivere*; ne illa fi-
 des sit conditionata, dicens esse verum
 Pontificem, si fortè vivat: itaque dura-
 tio illius est de fide; non tamen præ-
 sentia, quia hæc non affirmatur, nisi
 fortè, vt verius iudico, talis revelatio
 non sit solum metaphysica, hoc est, ex-
 plicans solum essentiam, & proprietates
 metaphysicas; sed vulgaris, hoc est,
 explicans etiam proprietates phycas,
 de quo infra. Deinde quod attinet ad
 ritam electionem, & baptismum, di-
 cendum est, pertinere ad fidem, *vt quo,*
 ea ratione, qua pertinet revelatio: quia
 purificatio conditionis, quæ resultat ex

baptismo, & rita electione, constituit illam revelationem in esse absolutæ. Deinde de baptismo constat ex revelatione dicente, *Hanc Ecclesiam esse unam, constantem ex membris baptizatis.* Si ergo constat moralitèr esse membrum, & tam principale Ecclesiæ, constat morali certitudine esse baptizatum; & consequentèr de fide est ex vi huius revelationis; non tamen est de fide ministrum habuisse intentionem baptizandi, quamvis est moralitèr certum: quia hoc non affirmatur per revelationem.

53 In super non benè percipitur, quomodo sit de fide Pontificatus, & solum sit moralitèr certa rita electio: quia hæc est bona consequentia, *Non est ritè electus: ergo non est verus Pontifex:* ergo ab opposito consequentis est bona consequentia metaphysica, *Est verus Pontifex: ergo est ritè electus:* ergo ex vero Pontificatu infertur metaphysicè rita electio: ergo si semel est de fide, & metaphysicè certus Pontificatus, est non solum moralitèr; sed metaphysicè certa rita electio. 2. In bona consequ. metaphysica antecedens est metaphysicè conexum cum consequenti. Sed hæc est bona consequ. metaphysica, *Est verus*

Pontifex : ergo est rite electus : ergo verus Pontificatus est *metaphysicè* connexus cum rita electione : ergo si est de fide, & *metaphysicè* certus Pontificatus, est *metaphysicè* certa rita electio. 3. In bona conseq. metaphysica non potest antecedens esse *metaphysicè* infallibile & consequens solum *moralitèr* infallibile. Sed dicta est bona conseq. metaphysica : ergo si Pontificatus est *metaphysicè* infallibilis, non potest rita electio esse solum *moralitèr* infallibilis. Maior patet : quia in bona conseq. metaphysica ea ratione, qua consequens potest esse falsum, & fallibile, antecedens ex quo *metaphysicè* infertur, potest esse falsum, & fallibile. 4. Quando non est *metaphysicè* ; sed solum *moralitèr* infallibile existere conditionem essentialitèr requisitam ad existentiam alterius, non est *metaphysicè* ; sed solum *moralitèr* infallibile existere alterum, ut patet in alijs materijs. Sed rita electio saltem est conditio essentialitèr requisita ad verum Pontificatum : ergo. Mai. videtur nota : quia ea ratione, qua potest deficere conditio essentialitèr requisita ad conditionatum, potest deficere conditionatum. His similes possunt

formari aliæ formæ. Hæc magis constat ex dictis disp. 3. sect. 1. & 3. ubi diximus non posse contingere adhuc in alia providentia, seu adhuc *metaphysicè*, Deum permittere aliquid proponi respectu omnium ut moralitèr *strictè* certum, & quod sit falsum: quia esset falsitatis testis: ideòque ante assensum est metaphysicè *obiectivè* certum existere revelationem Incarnationis v. gr. *subiectivè* tamen; saltem iuxta communem sensum non sumus *metaphysicè* certi ante assensum.

54 Obijc. 3. Non est de fide hoc numero Concilium, scilicet Trident. esse legitimum: ergo neque hunc esse verum Pontificem. Prob. ant. Trident. esse legitimum Concilium, est fuisse congregatum ex legitimis Episcopis. Sed non est de fide; imò neque moralitèr certum, Episcopos esse legitimos: quia nec de fide, nec moralitèr certum est, eos esse baptizatos, *legitimè* consecratos, &c. ergo &c. Deinde non est de fide canonizatos esse SS. ergo neque hunc esse verum Pontificem. Ab hoc argumento facile se expediet, qui dicat cum Bellarm. tom. 1. lib. 2. de Conciliorum autoritate, ad hoc ut
 Con:

Concilium sit legitimum, sufficere eos convenire, qui exterius regunt Ecclesiam; etsi in re, aut non sint baptizati, aut sint hæretici, in quo maximè resplendet assistentia Spiritus Sancti, qui non permittit eos in rebus dogmaticis errare. Si hæc non placent, dic cum Oviedo, esse moralitè certum maiorem partem PP. Concilij esse baptizatam, legitime ordinatam, &c. eo quod sunt ex terris tamen Catholicis: & quia si ad valorem Concilij dicta requiruntur, Deus qui suam assistentiam promissit Ecclesie, non permittet hæc deficere maiori parti ex adstantibus. Ad id quod additur, dic esse de fide canonizatos esse in gloria: canonizatio est definitio, & declaratio de gloria canonizati, ut ex varijs Bullis probat Arriaga disp. 7. sect. 5. sicut ergo definitio alicuius doctrinæ facit de fide illam doctrinam: similiter accidit in gloria canonizatorum.

55 Pro alijs obiectionibus vide sect. 1. ubi solvimus plura. Adverte qui negaret *Clementem esse verum Pontificem*, non solum esset schismaticus, quia scinderet unitatem Ecclesie, quam omnes debent habere cum capite, quod

moralitèr constat esse tale; sed etiam esset suspectus de hæresi: quia vt inquit Oviedo controu. 12. punct. 4. talis est, qui negat conclusionem deductam ex vna præmissa de fide, & alia moralitèr certa. Adverte etiam posse credi fide divina posse dari fidem circa dictam veritatem. Et ratio est: quia vt constat ex Scripturis, possumus credere fide divina posse dari fidem circa obiecta sufficientèr revelata. Sed hunc esse Pontificem est sufficientèr revelatum: ergo possumus credere fide divina posse dari fidem circa hanc veritatem. Itaque etiam in hoc sensu vera est reflexa, *De fide est, esse de fide.*

SECTIO V.

Alia obiectiones solvantur.

56 **P**RO pleniori intelligentia huius quæstionis alias obiectiones proponam, quæ fortè non displicebunt. Obijc. 1. Si esset de fide, est ex vi revelationis vniversalis, & ex eo quod constet cum morali certitudine esse ritè electam. Sed hoc non sufficit, vt sit de fide: ergò. Prob. min. Non suffi-

sufficit revelatio universalis, quod decernit Concilium congregatum iussu Pontificis, & à Pontifice approbatum est verum (in ore duorum, vel trium, &c.) & quod sit moralitè certum Concilium determinatum esse ritè congregatum, & approbatum non sufficit, ut sit de fide aliqua propositio edocta à Concilio. Prob. antec. Concilium Toletanum 1. celebratum iussu Leonis I. ut patet ex cap. 21. & ab eodem approbatum, dicit canone 17. posse admitti ad communionem eum, qui concubinam habet, modo non sit vxoratus. Sed hæc propositio non est de fide, neque vera: ergò. Vel sic: si esset de fide, esset verum Pontificem non posse errare in approbatione doctrinæ pertinente ad mores. Sed potest errare; ergò. Prob. min. casu posito.

57 Si dicas: Concubinam hic vocari vxorem ductam sine dote, & externa solemnitate, & sine publicis instrumentis, ut notavit Gracian. dist. 34. *Can. omnibus*, & est conforme iuri civili, ut patet ex novella 18. Iustiniani. Sic Genes. 16. Agar 3 & 25. Cetera, dicuntur concubinæ Abrahamæ, quæ verè erant vxores. *Contra*: Quia Leo I. qui

hoc Concilium iussit, & approbavit, in epist. 22. ad Rusticum Narbonensem, cap. 4. loquens de vxore, & concubina, dicit, concubinam non esse verè vxorem, neque coniunctionem cum ea esse Sacramentum, & matrimonium, & propterea, eam mulierem, quæ nubit viro habenti concubinam non peccare, quasi nuberet homini coniugato: & ibidem asserit, Agar non fuisse veram vxorem Abrahamæ; sed tantum concubinam: ergo vel erravit in approbando Concilium, vel erravit in epistola ad Rusticum: quia credi non potest in ea loqui in diverso sensu, quo loquitur Concilium.

58 Nihilominus tenet solutio: quia Leo non fuit Author totius Concilij; sed solum vltimi Canonis: cum initio Concilij dicatur Concilium congregatum tempore Honorij, & Archadij Imperatorum, quo tempore nondum erat Pontifex Leo, cum creatus sit Pontifex tempore Theodosij Iunioris triginta tribus annis post mortem Archadij iuxta Chronicon Prosperi. Sed cum in vltimo capite Concilij ponatur quædam explicatio fidei, quæ dicitur facta iussu Leonis: dicendum, hanc factam post

Concilium ; sed Concilio annexum : quia ei subscripserunt Episcopi , qui antea Concilio adstiterunt. Hæc constant, quia ante hanc explicationem ponuntur subscriptiones Episcoporum, & rursus eorundem subscriptiones ponuntur post explicationem. Vnde Leo non confirmavit nisi ultimum canonem suo tempore habitum Vide Bellarmin. tom. 1. lib. 2. de Concilijs, cap. 8. Et multa sunt in epistolis Decretalibus , quæ non faciunt rem de fide ; sed solum opinionem declarant. Bellarmin. lib. 4. de Romano Pontifice, cap. 14. Sic docuit Cœlestinus IIJ. per hæresim ita matrimonium solvi, ut possit cum alio contrahi ; quod iam non est inter Decretales.

59 Obije. 2. Concil. Roman. sub Stephano VII. irritavit acta Formosi, & ordinatos ab eo iussit iterum ordinari. Et Ioan. IX. in Concil. Raben, irritavit acta Concilij sub Stephano, & approbavi acta Formosi apud Bellarmin. supr. Resp. quæstionem fuisse de facto ; non de iure, id est, *An Formosus. vel non, fuerit verus Pontifex?* Et quia Stephanus censuit, Formosum non fuisse verum Pontificem, irritavit eius acta : quia

quia vero Ioan. re melius considerata censuit Formosum fuisse verū Papā cor-
 rexit errorem Concilij prioris iuxta re-
 gulam Aug. in rebus de facto : *Concilia
 priora aliquādo emendari à posterioribus.*

60 Obijc. 3. Concil. Constanc.
 sess. 4. definivit, Concil. Generale ha-
 bere à Christo immediatam authorita-
 tem, cui omnes obedire debent, etiam
 Pontifex. Vel hoc Concil. est appro-
 batum, vel non? Si non: ergo male de-
 posuit Ioann. XXIIJ. Gregor. XII.
 & Benediçt. XIIJ. & elegit Mart in. V.
 cui reliqui successerunt vsque hodie. Si
 est approbatum: ergo verum est quod
 definivit, & consequenter Concilium
 esse supra Papam. *Confirm.* Martin. V.
 sess. ultima confirmavit omnia decreta
 huius Concilij circa fidem. Sed hoc de-
 cretum pertinere videtur ad fidem: er-
 gò. *Resp.* permissio Concil. esse legiti-
 mum (quia cum id decrevit, solum
 deērat tertia pars Ecclesiæ, scilicet
 Prælati, qui obediebant Ioanni.) Con-
 cil. solum definivit, Concilium Gene-
 rale habere à Christo immediatam au-
 thoritatem tempore schismatis, quando
 nescitur quis sit verus Pontifex, & tunc
 omnes obedire tenentur, etiam qui vo-
 cantur

cantur Pontifices , & potest deponere, & eligere , & in ordine ad hoc habet immediatam auctoritatem à Christo; sed hoc non est habere potestatem supra Papam. *Ad confirm.* Martinus confirmavit decreta de fide *Conciliariter* habita , vt expressè dicitur illa sess. in quibus solum confirmavit damnationem Vviclef. & Hus. quia reliqua dicit Bellarm. non fuerunt *conciliariter* habita, id est, non fuerunt modo aliorum Conciliorum re diligentè examinata: quia constat hoc decretum de Papa sine examine factum à Concilio.

61 *Insistes* : Concilium Basil. inductum à Martino , vt constat sess. 1. definivit sess. 19. fide Catholica credendum Concilium esse supra Papam. Deinde ab Eugenio IV. declaratum est sess. 1. legitimè continuatum esse hoc Concilium à sua inchoatione. Et confirmatum est cum suis actibus à Nicolao V. Sed Concilium Lateran. 5. sub Leon. X. sess. 22. dicit : *Solum Romanum Pontificem tanquam super omnia Concilia auctoritatem habentem ad transferendum , & dissolvendum plenum ius, & potestatem habere, &c.* Quod Concilium fuit Generale , quia omnes vocati sunt,

sunt, & omnibus patebat, etsi Episcopi non pervenerint ad centum. Et licet non sint hæretici, qui hoc negent: quia dubium est, an hoc definiverit, ut decretum fidei tenendum; sed à temeritate magna exculari non poterit, qui hoc neget.

62 Resp. Concil. Basil. legitimè inchoatum; sed illegitimè terminatum. Similiter falsum est Nicolaum V. confirmasse omnia acta Concilij: quia ut constat ex eius Bulla Concilio annexa, solum confirmavit, quæ Concilium decrevit circa Beneficia, & censuras Ecclesiasticas. Quod verò decrevit de superioritate supra Papam, nullus Pontifex approbavit; imò reprobata sunt ab Eugenio Papa, & à Concil. Lateran. 5. & ab Ecclesia, quæ Eugenium à Basiliensi depositum habuit ut verum Papam; imò & Papa Felix à Basiliensi electus, qui cessit Nicolao V. successor Eugenij IV.

63 Obije. 4. Concil. Roman. sub Nicolao II. definivit contra Berengarium, *Non solum Sacramentum Corporis Christi; sed etiam ipsum verum Christi Corpus tractari, & frangi manibus Sacerdotum, & fidelium dentibus*

hæretici. Sed hic est error manifestus contra resurrectionem gloriolam: quia si frangitur, corrumpitur, & moritur: ergo. *Resp.* conc. mai. in sensu verò, neg. in falso: quia Berengarius dicebat, hostiam, quæ frangitur esse merum signum, & non continere Corpus Christi, & Concilium definivit non esse merum signum, sed etiam continere Corpus Christi: hanc esse mentem Concilij constat ex canon. *Berengarius de Consecratione*, dist. 2. Ideò frangitur Sacramentum, & Corpus Christi non in se, sed in signo.

64 Obijc. 5. Gregor. I. epist. 26. lib. 3. ad Ioannem Episcopum Calaritanum permisit Presbyteris conferre Sacramentum Confirmationis, quod iure divino solis Episcopis convenit. Hac ratione à Durando in quartum dist. 7. quæst. 4. accusatur erroris: & Adrianus in quæst. de Confirmatione, artic. vltim. dixit, Pontificem posse errare in definiendis dogmatibus fidei. *Resp.* conc. antec. Errasse Durandum & Adrianum: quia Florent. in instructione Armenorum, & Trident. sess. 7. canon vltim. dicunt, Episcopum esse Ministrum ordina-

dinarium confirmationis, quod non tollit Presbyteros esse Ministros extraordinarios.

65 Obijc. 6. Honorius 1. à 6. 7. & 8. Synodo, & ab Agathone, & Leone II. damnatur vt hæreticus Monotelita; quia approbavit errorem Sergi, & Monotelitarum epistolis ad Sergium, vna quæ habetur à 6. Synodo act. 12. Altera act. 13. ergo potest errare. *Resp.* plures, inter quos Bellarm. defendere Honorium; quia cum Cyrus Alexandrinus cepisset prædicare vnam esse operationem in Christo; Sophronius Ierosolimitanus duas operationes prædicabat; relata hac contentione ad Sergium Constantinopolitanum, ipse retulit ad Honorium. Honorius metuens, ne schisma oriretur, & iudicans fidem posse saluari sine his vocibus scriptit epistolam 19. dicens, quod ab his vocibus abstinenceatur ne cum Enriquet ponatur vna natura, aut cum Nestorio duæ Personæ in Christo. Et in secunda epistola docens modum loquendi dicit, *non nos oportet, vnam, vel duas operationes definiendo prædicare.* Sed pro vna operatione oportet intelligere vnum Christum operaturum;

& per duas, duas naturas, quæ dantur in Christo. Si verò in refuit hæreticus, non declaratus est usque ad eius mortem; non tamen approbavit epistolis, nec decretis Hæreticorum doctrinam. Vide Bellarm. lib. 4. de Summo Pontifice, cap. 11.

66 Obijc. 7. Nicolaus IV. cap. *exijt*, de verborum significatione, in 6. definit Christum verbo, & exemplo docuisse perfectam paupertatem, quæ consistit in abdicatione omnium rerum, nullo sibi relicto dominio, nec in particulari, nec in communi. In suis extravagantibus titulo de verborum significatione in extravaganti ad conditorem canonum docet, impossibilem esse paupertatem, qua quis in rebus usu consumptibilibus abdicet se omni dominio solo usu retento. Et in extravaganti *cum inter non nullos* declarat esse hæreticum dicere Christum talem paupertatem verbo, & exemplo docuisse, idem docet, & inculcat in extravaganti *quia quorundam*, Ioan. Turrecremata, lib. 2. Summ. cap. 112. conciliare intentat hos Pontifices. Bellarm. hic cap. 14. ingenue fatetur, in omnibus conciliari non posse.

67 Respondeo, tres quæstiones tractari à Nicolao, & Ioan. 1. in an rebus vsu consumptibilibus, possit separari vsus à dominio? Ioan. dicit, non posse separari: quia dominari est posse rem destruere; sed habens vsum potest rem destruere comedendo panem, v. gr. ergò. Nicolaus dicit posse separari. Idem docuit postea Clemens V. *Clementina exiuit de Paradiso*: Quia dominari non est posse rem destruere vtcumque; sed vbi, & quomodo voluerit, proijcere, donare, vendere: & Religiosi habentes vsum panis non possunt illum proijcere, donare, vendere. Ideòque erravit Ioan. sed non in re de fide: quia vt ipse docet, hæc res non pertinet ad fidem, & adhuc sunt multi Doctores pro vtraque sententia. Secunda quæstio est, an illa paupertas sit sancta, & meritoria? Affirmat bene Nicolaus licet non definierit hoc vt articulum fidei. Negat Ioan. sed non impugnat directè oppositum: quia in extravaganti ad *conditorem* solum intendit renuntiare dominium rerum, quæ dantur Franciscanis, quod ipse potuit facere. Nicolaus dicit, Romanos Pontifices habere tale dominium.

3. Quæstio est : An Christus talem paupertatem verbo , & exemplo docuerit ; hæc pertinet ad fidem ; sed in hac non dissentiunt : quia Nicolaus dicit , Christum aliquando eam paupertatem verbo , & exemplo docuisse ; aliquando paupertatem minus rigidam. Ioannes dicit , esse hæreticum dicere Christum nunquam habuisse quid proprium nec in in communi , nec in particulari , quæ duo vere cohærent.

68 Obijc. 8. Alex. II. cap. de Testamentis dicit , esse alienum à divinis legibus , & Ecclesiæ consuetudine ; ut in testamentis requirantur plures tribus testibus : & in praxi non habentur rata testamenta , nisi adhibeantur septem testes. Idem cap. *Sponsa duorum* dicit , quosdam prædecessores iudicasse , Matrimonium ratum posse dirimi per aliud matrimonium ; tamen contrarium sentire : ergo vel ipse , vel alij errarunt. *Resp.* Ad primum , vel non ferre legem universalem ; sed solum pro suis subditis intemperantibus , vel si tulit legem universalem , solum intendisse testamenta ; quæ Ecclesiam , vel causas pias hæredem instituunt valere cum tribus testi-

bus; de alijs non locutum fuisse. Ad secundum nec Alexander, nec Prædecessores definirunt; sed probabiliter, quid sentirent docuerunt.

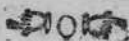
69 Obijc. 9. Greg. IIJ. cuidam viro permisit epistola ad Bonifac. ducere aliam vxorem, si propter morbum propria non valeat reddere debitum, quod est contra Evangelium. Eodem errore notatur Gregor. I. epistol. ad Agust. Anglorum Episcopum. Et cum dicunt, *Si propria vxor* videntur non loqui de infirmitate, quæ antecederet redderet impotentem solvendi debitum: quia tunc nullum fuisset matrimonium, nec illa esset propria vxor. *Resp.* Pontificem ex sua sententia probabiliter locutum, & errasse, quod contingere potest Pontifici. Nec hic est manifestus error contra Evangelium, qui innotescere ante Tridentinum sess. 14. can. 2. quia Evangelium dicit, non posse dimitti propriam vxorem, & ducere alteram. Et Greg. solum docet, in tali casu posse ex licentia propriæ vxoris, non dimittere; sed habere duas vt Abraham, & Aug. lib. 1. de Serm. in montem, cap. 92. de hoc dubitavit.

70 Obijc. 10. Ioan. XXII. docuit; Animas beatorum non visuras Deum ante resurrectionem : quare reprehenditur ab Ochan opere 93. dierum, & ab Adriano quæst. de Confirmatione. 2. De hoc Pontifice dicit Calvinus in institut. lib. 4. cap. 7. docuisse animas esse mortales sicut corpora, easque interire cum corporibus usque ad resurrectionem, quo vnicè probat ponendo imaginem. *Testis Ioan. Gerson qui tunc vivebat.* Respondeo; Ioan. id docuisse vt Doctorem particularem, dum non erat definitum oppositum : voluit illud definire ; sed cum adhuc in consultationibus versaretur, mortuus est, vt dicit Benedictus XXII. eius Successor in extravaganti *Benedictus Deus*, vbi definit quod iam est de fide. Imò Ioan. Villan. lib. 11. historiæ cap. 19. dicit Ioan. XXII. pridie ante mortem testatum, se nunquam de his definisse, & tunc probabiliorem iudicare oppositam sententiam. Ad illud Calvinus, est mendacium : quia Ioan. XXII. obiit anno 1334. teste Tritemio ; & Gerson natus est anno 1353. quomodo ergo tunc vivebat?

71 Obijc. 11. Ioan. XXIIJ. acu-
12 sa-

fatur in Concil. Constant. sess. 11.
 quod negaret vitam futuram, & resur-
 rectionem. *Resp.* In primis cum tunc
 tres essent Papæ Ioan. XXIIJ. Gre-
 gor. XII. & Benedict. XIII. erat Papa
 dubius. Deinde hic error solum pro-
 batur vulgi ramore : præterquam
 Pontifex potest in hæresim incidere,
 & esse Pontifex, donec declaretur hæ-
 reticus. Similitèr Concil. Basiliens.
 priuavit Pontificatu Eugenium IV.
 quod in hæresim inciderit. Sed iam
 diximus, Concil. Basiliens. legitimè
 inchoatum; sed illegitimè terminatum:
 & Eugenius non erravit in fide, vt
 constat ex eodem Concil. Lausanæ
 continuato, vbi irritantur acta prio-
 ra: & habetur vt verus Pontifex Ni-
 colaus V. Successor Eugenij IV. Simi-
 litèr Innocentius VIIJ. permittit No-
 ruegis celebrare *sine vino*; sed hoc
 non fuit permittere alium liquorem
 ad consecrationem; sed solum quod ex
 defectu vini celebraretur ibi sub
 vna specie, quod non erat
 exploratus error.

* * * * *

S E C T I O VI.

An sit de fide Archiepiscopum Toletanum pro tempore sedentem esse verum Episcopum?

72 **H**anc conclusionem propono, non tam decidendi, quàm dubitandi causa. Ex dictis sect. 2. & 3. deduci videtur quod alijs probandum relinquitur esse de fide Archiepiscopum Toletanum pro tempore sedentem esse verum Episcopum. Probat: De fide est, quod omnis ritè electus est verus Episcopus. Sed moralitè certum est Archiepiscopum pro tempore sedentem esse ritè electum: ergo &c. Probat, min. Ideò est moralitè certum Pontificem sedentem esse ritè electum: quia pacificè acceptatur à Cardinalibus, & à Regnis Catholicis. Sed Archiepiscopus Toletanus pacificè acceptatur à Regnis Catholicis, à Cardinalibus in triplici Consistorio, & à Pontifice eligente, mittente Bullas, & eum tractante, ut Episcopum: ergo est moralitè certum esse ritè

electum. *Explicat.* Si Ecclesia non amplius extenderetur, quam ad Regna ditionis Hispaniæ, ut minus fuit extensa, adhuc esset de fide Pontificem sedentem esse verum Pontificem, & moralitèr certum, esse ritè electum per pacificam acceptationem Cardinalium, & Regnorum ditionis Hispaniæ. Sed Archiepiscopus Toletanus acceptatur pacificè à Regnis ditionis Hispaniæ, à Cardinalibus, à Pontifice, & à magna parte Gallitiæ, Italiæ, & Germaniæ, sic eum recipiente; ergo est moralitèr certum esse ritè electum.

73 Explicari posset 2. De fide est in Ecclesia dari successores Apostolorum, & Discipulorum, adeoque est moralitèr certum esse revelatum: & ut plures volunt Episcopi sunt successores Apostolorum, vel ut alij volunt Discipulorum. Sed de nullo datur maior certitudo moralis, quam de Archiepiscopo Toletano: ergo de fide est, &c. *Aliter*: Si constaret certo moralitèr non dari alium Episcopum in Ecclesia, esset de fide hunc esse verum Episcopum, & moralitèr certum esse ritè electum, Sed tunc non daretur alia acceptatio,

tatio ; quam quæ modo datur : ergo
moralitè certum est, esse ritè electum,
& de fide est esse verum Episcopum.
Eisdem rationibus videtur probari esse
de fide, Episcopos de facto sedentes es-
se veros Episcopos. An verò idem pro-
betur de Dignitatibus Ecclesiasticis, vel
de Canonicis , non videtur ita certum.
De medijs Sacerdotibus clarè videtur
non esse de fide , esse veros Sacer-
dotes ; de Parochis dubitari
potest sicut de Cano-
nicis.

DISPUT. IX.

An, & quomodo revelato vno prædicato revelantur cætera, quæ cum illo identificantur: & cum quibus connectitur?

CUM ALIA PRÆDICATA identificentur cum alijs formalitèr: alia realitèr, & virtualitèr; alia solum realitèr: cum alijs habeat connexionem, de his omnibus hic agimus.

SECTIO I.

An revelato vno prædicato revelentur in re omnia, quæ realitèr, & virtualitèr identificantur cum illo?

I Sup. ex Philosophia inter prædicata realitèr, & virtualitèr identificata, non posse dari præ-

præcisionem obiectivam, vi cuius cognoscatur vnum, quin cognoscatur aliud realitèr, & virtualitèr identificatum cum 1. Quamvis enim doctissimi MM. adstruant præcisionem obiectivam inter prædicata realitèr, & virtualitèr identificata: quia cognosci *animal* non dicit præcisè cognitionem terminari immediatè ad *animal*; sed quod detur hæc cognitio *animal*, seu quod cognoscens possit reddere rationè de *animali*: quia in communi modo loquendi non dicimur cognoscere id, de quo non possumus reddere rationem. Attamen cum in communi modo loquendi apud nostros, & apud omnes non detur præcisio obiectiva inter prædicata realitèr, virtualitèr, & ex natura rei identificata, poterant propter communem modum loquendi negasse præcisionem obiectivam.

2 Præterquam etiam in communi modo loquendi in nostra lingua dicitur, *Non feci nihil pro nihil feci*, quin ex hoc liceat dicere in rigore loquendo, duas negationes non affirmare. Ideò siquidem, vt ipsi fatentur, cognitio *animal* immediatè terminatur ad *rationalè*; & nihil affirmatur de *animali*,
quod

quod non verificetur de *rationali* factius videtur cum communi loqui, & dicere per cognitionem *animal* etiam cognosci *rationale*.

3 Ideò pro negativa sententia stant quotquot dicunt inter prædicata creata realitèr, & virtualitèr identificata dari præcisionem obiectivam, quales sunt omnes admittentes distinctionem ex natura rei. Itaque negat Mastrius in 3. dist. 6. quæst. 12. art. 2. Esforzia lib. 3. cap. 8. & sapientis. RR. Sendin controv. 3. num. 29. Pro affirmativa sententia stant communitèr AA nostri, & alij. Et ratio est: quia obiectum *A*, est revelatum à Deo. Sed obiectum *A*, est realitèr, & virtualitèr idem cum obiecto *B*: ergo obiectum *B*, est revelatum à Deo: ne verificentur contradictoria, scilicèt, obiectum *A*, esse revelatum, & non esse revelatum.

4 Obijc. 1. Ex sapientissimis MM. Deus reve. ans omnipotentiam non revelat immensitatem realitèr, & virtualitèr identificatam cum Omnipotentia: quia solum revelat, quod significat hæc vox *Omnipotentia*; & hæc vox solum significat Omnipotentiam, quia
non

non sunt sinonimæ hæ voces *Omnipotencia*, *immensitas*, sicut hæ, *ensis gladius*. Respondeo, hanc vocem *Omnipotencia* formalitèr solum significare Omnipotentiam; realitèr tamen immediatè significare omnia prædicata realitèr, & virtualitèr identificata cum Omnipotentia: quia hæc vox substituitur pro hoc conceptu *Omnipotencia*; sed hic conceptus significat realitèr immediatè omnia prædicata realitèr virtualitèr identificata cum Omnipotentia, ne verificentur contradictoria: ergo idem de hac voce *Omnipotencia*. Et hinc patet disparitas ad illas voces *Gladius*, *ensis*; quia hæ voces formalitèr significant idem, ideoque sunt sinonimæ; cum autem hæ *Omnipotencia*, *immensitas* formalitèr significant distincta, quamvis realitèr significant idem, ideo non sunt sinonimæ.

§ Insistis: Deus revelans Omnipotentiam solum revelat, quod hæc vox significat apud audientes: quia significatio vocis debet esse communis loquenti, & audienti; aliàs audiens non posse percipere conceptus loquentis. Sed hæc vox *Omnipotencia* solum

Significat apud audientes Omnipotentiam, ut distinctam ab immensitate, & alijs prædicatis: quia audiens solum format conceptum de Omnipotentia, non de immensitate: ergo &c. *Resp.* Conc. mai. dist. min. Solum significat formalitèr Omnipotentiam, conc. min. realitèr, neg. min. Et ideò audiens solum format conceptum de Omnipotentia formalitèr; hoc est, conceptum sic tendentem *Omnipotentia existit*: format tamen realitèr conceptum de immensitate: quia ille conceptus realitèr affirmat immensitatem, etsi non formalitèr: sicut dicitur communitèr in cognitione *animal* respectu *rationalis*. *Insistes*: Etiam gradus genericus, & differentialis identificantur; & tamen cum dico hoc *animal* non possunt concipere differentiam cum animalitate identificatam, scilicèt *rationale*: quia hæc vox *animal* non significat idem, ac hæc vox *rationale*, cum non sint synonymæ. *Resp.* Me concipere tunc realitèr *rationale*, quamvis non concipiam illud formalitèr, id est, sic *rationale*.

6 Adde, hæc ad summum probare, hanc vocem *Omnipotentia* non signi-

nificare realitèr immensitatem, iustitiam strictam, &c. quando proferuntur ab ignorante identitatem, seu illam negante: quia tunc fortè non haberet intentionem significandi immensitatem, &c. Et ratio esse posset: quia hic posset affirmare de Deo Omnipotentiam, & simul negare iustitiam strictam: quomodo ergo per dictum huius affirmantis Omnipotentiam poterat assentiri, Deum habere iustitiam strictam, si per dictum ipsius possum hoc negare? Ergo hic non habet intentionem significandi per affirmationem *Omnipotentia* iustitiam strictam: Ideòque ex eo quod sit credibile fide humana unum prædicatum, fortè non sequitur esse credibile fide humana aliud prædicatum realitèr, & virtualitèr identificatum cum primo. At verò cum Deus rectè sciat identitatem Omnipotentia cum iustitia stricta, & reliquis prædicatis, extensionem vocis, & consequenter aptitudinem vocis ad significanda reliqua prædicata, hoc ipso quod revelet Omnipotentiam, revelat reliqua prædicata: Ideòque in Scriptura sunt varij sensus, & omnes veri: quia ut communitèr dicunt Interpretes,

tes, Deus per verba intendit significare quidquid per illa dici potest.

7 Aliqui confundunt hos terminos *esse credibile*, quod est esse revelatum quoad nos; cum his *esse revelatum*: Potest contingere esse revelatum quoad nos, seu esse credibile vnum prædicatum, quin sit credibile aliud virtualitèr identificatum, quia potest non constare cum morali certitudine identitas vniversalis illorum prædicatorum, quamvis in re sint ita identificata; at verò si est revelatum vnum, debet esse revelatum aliud: Etsi constet cum morali certitudine de revelatione vnus, & de identitate alterius, vtrunque est credibile, de quo sect. sequenti, modo enim solum agimus, an revelato vno prædicato, reveletur aliud realitèr, & virtualitèr identificatum cum primo.

8 Dices: Solum est probabile, quod revelato vno prædicato, reveletur alia virtualitèr identificata cum primo etiam quando constat cum morali certitudine de tali identitate: ergo si tunc est credibile fide divina illud prædicatum, & reliqua cum illo identificata, poterunt credi fide divi-

na, sub iudicio solum probabili de revelatione: quod videtur contra decretum Innocentij. Huic obiectioni facile respondeo dicendo: Per revelationem revelantem Omnipotentiam, v. gr. esse credibilia fide divina reliqua prædicata vniuersaliter identificata, sub expressione *Omnipotentia*: sicut in simili dicitur in philosophia per cognitionem *animal* cognosci *rationale* sub hac expressione *animal*: Ita vt solum possimus dicere de illo esse *animal*, non verò esse *rationale*.

9 Sed fortè aliquis iudicabit argumento responderi posse, conc. antec. neg. conseq. quia tunc datur certitudo moralis de revelatione *Omnipotentia*; & quamvis solum datur probabilitas de eo quod per revelationem *Omnipotentia* reveletur immensitas, &c. possumus credere propter illam revelationem immensitatem, cuius identitas cum *Omnipotentia* constat cum morali certitudine, quin incidamus in propositionem damnatam: quia damnatio solum intendit non posse dari assensum fidei, qui non sit firmus, seu moraliter certus: cum autem assensus ille circa immensitatem sit moraliter certus,

tus, quia moralitèr certum est, immensitatem identificari cum Omnipotentia. Sed de hoc satis disp. 3. sect. 4. q. 6. Ideò forsan dicet aliquis posse elici ab habitu fidei. De hoc sect. seq.

SECTIO II.

An dato, quod per revelationem Omnipotentia reveleantur omnia identificata cum Omnipotentia, reveleantur modo quo requiritur ad fidem; vel an ad fidem requiratur, quod formalitèr reveleantur?

10 **R** Equiri, quod formalitèr reveleantur, affirmant Puente Hurtado disput. 12. quæst. 1. §. 16. Arriaga disp. 6. sect. 1. & sapientis. MM. Negant Suarez disp. 3. sect. 11. Lugo disp. 1. sect. 13. Oviedo controv. 4. punct. 8. Ojea disp. 5. sect. 9. Placet hæc sententia, quæ sic probatur: Illa revelatio sufficit ad fidem, vi cuius possumus assentiri immensitati, quia dictæ à Deo. Sed si constet immensitatem esse realitèr revelatam, etsi non formalitèr, vi illius revelationis possumus assentiri immensitati, quia dictæ,

entativa fidei non esset perfectè, & adæquatè commensurata cum revelatione. *Resp.* neg. ant. propter nostras rationes: quia sufficit, quod quantitas repræsentativa fidei adæquetur realitè cum quantitate repræsentativa revelationis; non verò requiritur, quod adæquetur formalitè: sufficit enim illa adæquatio, vi cuius possimus assentire rei *quia dicta à Deo*: siquidem in hoc tantum consistit essentia fidei.

12 Insistunt sapientis. MM. nullus dicet esse perfectè æqualem fidem illorum, quorum vnus, expressè credit Deum esse Omnipotentem, Imensum, &c. Et alius expressè credit tantum Deum esse Omnipotentem. Idem de revelationibus, quarum vna formalitè revelet Deum esse Omnipotentem, Imensum, & è contra, & alia formalitè tantum revelet Deum esse Omnipotentem: ergo non potest dici fidem adæquare perfectè revelationem, si credit formalitè, quod formalitè non est revelatum; seu nullus dicet esse adæquatas, æquales, & perfectè commensuratas fidem formalitè talem Omnipotentia, Imensitate, &c. Et revelationem formalitè tantum de Omnipotentia, &

è contra : ergo vt perfectè adæquentur, requiritur , quod vna tendat in id, in quod formalitèr tendit alia.

13 Resp. dist. ant. Nullus dicet esse perfectè æquales formalitèr illas fides , conc. ant. esse perfectè æquales realitèr , seu quoad numerum creditorum, nego antec. vel si velis loqui de æqualitate in ordine ad meritum ; alitèr, dist. ant. Nullus dicet esse æquales, si credenti formalitèr vnuta prædicatum , non constet de identitate vniversali cum alijs , conc. ant. quia tunc credenti non imputatur fides aliorum ; verum hoc similitèr accidit , etsi formalitèr identificentur , credenti tamen non constet illa identificari inter se adhuc realitèr , vt fieri potest iuxta Adversarios : quia identitas rationis iuxta ipsos , & iuxta veritatem , est respectiva. Si constet de identitate aliorum prædicatorum cum prædicato formalitèr credito , neg. ant. quia tunc credenti imputatur fides aliorum prædicatorum : ideòque æquè merentur per se loquendo , nisi per accidens ex maiori duratione plus mereatur , qui formalitèr credit omnia prædicata : aut quia vivatiores relinquat species fides formalitèr

tendentes circa omnia, & singula prædicata, quam circa vnum tantum: tunc enim datur maior extensio formalitèr: cum formalitèr detegantur plures formalitates; an verò simul detur maior intensio respectu cuiusvis formalitatis; quia clariùs eam formalitèr repræsentet, nec est certum, nec facit ad rem.

14 Insistunt 2. Revelatio non potest movere fidem, per quam plùs formalitèr, & extensivè scimus, quam docemur per revelationem; aliàs fides erit supra merita revelationis. Sed per fidem, qua credimus Omnipotentiam, & Immensitatem plùs formalitèr scimus, quam docemur per revelationem formalitèr revelantem solum Omnipotentiam: ergo revelatio de Omnipotentia non potest movere fidem de Immensitate. *Resp.* dist. mai. Revelatio non potest movere fidem per quam plùs formalitèr scimus, quam docemur realitèr per revelationem, conc. mai. quam docemur formalitèr, nego mai. quia etsi revelatio non dicat formalitèr Deum esse Immensum; si formalitèr dicit *esse Omnipotentem*, & nobis constat Immensitatem identificari cum Omnipotentia, nobis constat Deum realitèr
dicer

dicere, *se esse Immenſum*: hoc autem ſufficit, ut credamus eſſe Immenſum, quia ipſe dicit,

15 Ideò falſum eſt voces ſolum poſſe movere fidem, quæ ſit logicè, & ratiocinatè ſimilis cognitioni, pro qua formalitèr ſubſtituuntur: quia quamvis per ſe loquendo non poſſint movere, niſi fidem ratiocinatè ſimilem, per accidens poſſunt movere fidem logicè diſſimilem, ſcilicèt fidem aliorum prædicatorum, ſi conſtet de illorum identitate cum prædicato formalitèr revelato.

16 Obijc. Inverſimile eſt te poſſe credere exiſtere in foro activitatem immediatam ad actum ſupernaturalem, memoriam, intellectum, & voluntatem ex vi testimoniij hominis dicentis, *Petrum eſſe in foro*, etiam ſi aliundè tibi conſtet de identitate reali Petri cum illis prædicatis: ergo non ſufficit revelatio vnius prædicati ad credenda alia prædicata, etiam ſi aliundè conſtet de identitate. *Reſp.* Omiſſa diverſitate inter locutiones Dei, & hominum; & ſuppoſito, quod homo revelans Petrum revelet prædicata cum illo identificata, neg. ant. quia ut ſuprà vidimus, cog-
K 3
nitio

nitio *Petrus* repræsentat omnia prædicata cum illo identificata: & illæ voces *Petrus est in foro* realitèr substituuntur pro cognitione repræsentante Petrum habere omnia illa prædicata, & consequentèr realitèr dicuntur talia prædicata: quid ergo mirum quod possimus credere dari talia prædicata in foro propter dictum hominis dicentis dari in foro talia prædicata.

17 Insistet. Revelatio de Omnipotentia, etsi dicat Immensitatem, eam dicit purè physicè, & velut mortuè est, quia per illam non possumus reddere rationem de Immensitate: ergo per revelationem de Omnipotentia non possumus credere Immensitatem. *Resp.* Verum esse attenda sola revelatione de Omnipotentia, non posse nos reddere rationem de Immensitate; præposita tamen cognitione de identitate Immensitatis cum Omnipotentia iam cognoscimus Deum per revelationem de Omnipotentia dicere realitèr Immensitatem: ideòque se habente vt conditione hac notitia, per revelationem de Omnipotentia possumus credere Immensitatem quia dictam à Deo. Alij, ad hæc omnia requirent Deum vtpotè incapacè præf-

præscindendi formalitèr in cognitione, neque ita præscindere posse in vocibus sit ita. Sed magis placet nostra solutio.

18 Vndè si ex vi revelationis naturæ Divinæ, v. gr. non possimus credere Trinitatem Omnipotentiam, & alia prædicata realitèr identificata cum natura Divina; non ideò erit quia non sint revelata realitèr, per talem revelationem; sed quia nobis non constat esse revelata; præsertim Trinitas virtualitèr distincta à natura Divina; si tamen constaret reliqua prædicata identificari cum natura Divina, & Trinitatem non distingui virtualitèr à natura Divina, in ordine ad esse revelatam per talem revelationem, per revelationem de natura Divina possemus credere reliqua prædicata, & Trinitatem. An verò fides, qua credimus dari Deum affirmaret realitèr Trinitatem, an non, pendet similiter à questione inquirente, an in ordine ad hæc prædicata distinguatur virtualitèr Trinitas à natura Divina. Si non distinguitur, affirmatur realitèr Trinitas sub hoc conceptu *datur Deus*; cum quo componitur, affirmantem *dari Deum*, negare posse Deum esse *Trinum*,

& esse hæreticum; quia etsi affirmet realitèr Trinitatem sub hoc conceptu *Deus* eam negat sub hoc conceptu *Tri-nus*, sub quo proponitur ab Ecclesia credenda.

SECTIO IIJ.

An revelato fundamento metaphysicè con-nexo cum termino revele-tur terminus modo sufficienti ad fidem ti-tulo præciso connexionis?

19 **I** Am diximus disp. 1. in fi-ne, Deum per revelatio-nem promissoriam, qua revelat ani-mum implendi, seu fundamentum con-nexum cum futuritione rei promissæ, revelare futuritionem rei promissæ, quia revelat ex intentione manifestan-di talem futuritionem. Modo inquiri potest ex philosophia. An possit Deus revelare antecedens connexum cum termino, quin revelet terminum mo-do sufficienti ad fidem. Certum est Deum revelantem antecedens con-ne-xum cum termino revelare mediatè, & virtualitèr terminum. Item certum est Deum posse revelare antecedens
con-

connexum cum termino, quin per eandem revelationem revelet immediatè realitèr terminum, quia Deus revelans existentiam futuram Antichristi connexam cum Trinitate, non revelat immediatè realitèr Trinitatem? An verò Deus revelans fundamentum, vt subiectivè connexum cum termino per eandem revelationem revelet necessario terminum, non est ita certum. Affirmant Antonio Perez, Lumbier quest. 7. art. 2. Ojea, & Haunol. Negant Molina, Capreolus, Arriaga, Muniel. disp. 3. sect. 8.

20 Pater Izquierdo disp. 23. de Deo, à num. 134. dicit posse dari cognitionem fundamenti, vt subiectivè connexi cum termino, quin per eandem cognitionem cognoscatur terminus, quamvis debeat cognosci per aliam cognitionem. Et ratio est: quia fundamentum, vt subiectivè connexum cum termino habet diversam veritatem, & cognoscibilitatem ac terminus: ergo potest cognosci per diversam cognitionem ac cognoscitur terminus. Item species impressa ad cognoscendum fundamentum, vt subiectivè connexum cum termino potest esse

non

non solum distincta, sed etiam diversa ab specie impressa, qua cognoscimus terminum. Si hæc vera sint, de quibus modo non disputo, potiori iure dici poterit, posse revelari fundamentum, *ut connexum cum termino*, quin per eandem revelationem reveletur terminus: quia vox substituitur pro conceptu intentionali: & voces distinctæ correspondent distinctis conceptibus obiectivis: & similiter vox explicans fundamentum *ut connexum* accipi poterit, ad explicandum fundamentum, non verò terminum: quia fundamentum, *ut subiectivè connexum*, sicut habet diversam veritatem, & cognoscibilitatem, ita habet diversam significationem ac terminus.

21 Obijc. 1. Ex Antonio Perez, & Haunol. Revelatum, & de fide est, contrarium veritati revelatæ esse falsum. Sed defectus extremorum, & termini est ita contrarius revelationi *unionis*, & *terminis*: ergo per revelationem *unionis*, & *actionis* revelantur extrema, & terminus. Resp. dist. mai. Revelatum, & de fide est, *immediatè*, seu *contradictoriè* oppositum veritati revelatæ esse falsum, conc. mai. aliter

tèr, sub dist. Per revelationem vniversalem, qua reveletur vniversalitèr, *Contrarium*. Permitto mai. quia nescio vbi nam sit talis revelatio; per revelationem illam particularem, neg. mai. propter nostras rationes.

22 Obijc. 2. Si per revelationem actionis non revelaretur terminus, non esset de fide existentia *Cæli, & Terræ*: ex Gen. 1. quia ibi præcisè revelatur actio, *In principio creavit Deus Cælum, & Terram. Resp. Neg. ant.* Quia in ipso modo proponendi constat revelari Cælum: quia non dicitur præcisè quasi in abstracto positam esse creationem Cæli, & Terræ; sed creatum esse Cælum, & Terram. Itaque revelata actione, esset proxima fidei *existentia termini*: & esse error *negatio termini*; non tamen esset de fide *existentia termini*: aliàs omne mediatè revelatum, ex cuius defectu per consequentiam inferretur, defectio rei revelatæ, esset de fide: quod est falsum: quia hoc esset confundere *conclusiones obiectivas Theologicas cum rebus deside.*

23 Obijc. 3. Obiecta revelata sunt in gradu certitudinis obiectivæ superiori ad non revelata; & funda-

mentum , *vt* *connexum cum termino* non est in grada certitudinis obiectivæ superiori ad terminum : quia quoties est certum existere fundamentum , *vt* *connexum est certum existere terminum* : ergo per revelationem , qua revelatur fundamentum , *vt* *connexum* revelatur terminus. Hæc obiectio ad summum probat , quando revelatur fundamentum , *vt* *connexum* deberi revelari terminum ; non verò probat revelari terminum ; non verò probat revelari per eandem revelationem. Deinde respondeo neg. mai. propter rationes iam datas disp. 3. & propter rationem argumenti.

24 Obijc. 4. Existere fundamentum *connexum cum termino sine termino* , est chymæra , & revelatur verè existere fundamentum , *vt* *connexum cum termino* : ergo revelatur existere cum termino : & consequenter revelatur terminus. *Resp.* conc. mai. & min. neg. cons. quia ex inseparabilibus potest affirmari vnum , quin affirmetur aliud : siquidem habet diversam veritatem , & cognoscibilitatem ; aliàs qui affirmaret dari Petrum , affirmaret dari Trinitatem , à qua est inseparabilis.

Obijc.

25 Obijc. 5. Si revelatio ita dicere existit *A* connexum cum *B*, revelaret *B*: quia talis revelatio eadem esset ac hæc *A* est coniunctum cum *B*. Sed revelatio revelans fundamentum, ut connexum cum termino, revelat connexionem, & dicit existere *A* connexum cum *B*: ergo realitèr revelat *B*.
 Resp. dist. mai. Si revelatio formalitèr diceret existit *A*, connexum cum *B*, revelaret *B*, conc. mai. quia iuxta consequentem acceptationem id affirmant talia verba formalia. Si realitèr diceret existit *A* connexum cum *B*, subdist. revelatione attingente connexionem *subiectivam*, & *terminativam*, conc. mai. revelatione præcisè attingente connexionem *subiectivam*, neg. mai. & dist. similiter min. neg. conf. Quia potest revelari connexio *subiectiva*, quin reveletur connexio *terminativa*: siquidem habet distinctam, & diversam veritatem, & cognoscibilitatem, ac connexio *terminativa*. Hæc magis sunt philosophica, & metaphysica, quam Theologica.

§. I.

26 Quæstio est, an casu quo per revelationem fundamenti connexi cum termino reveletur tantum *mediatè*, & *virtualitèr* terminus, revelato fundamento connexionis, reveletur terminus modo sufficienti ad fidem? Respondèd negativè cum communi sententia, Muniessa disput. 3. sect. 8. Palanco disput. 1. quæst. 7. Oppositum tenent Molina, & Vazquez. *Prob.* Ad fidem de existentia *B* requiritur revelatio vera, & propria de existentia *B*. Sed revelatio de existentia *A* non est revelatio vera, & propria de existentia *B*: ergo revelato *A*, non revelatur modo sufficienti ad fidem existentia *B*. *Prob. min.* Existere *A* connexum cum *B* non est *verè*, & *propriè* existere *B*: ergo revelari *A* connexum cum *B* non est *verè*, & *propriè* revelari *B*. *Explicatur.* Revelari *A* connexum cum *B*, solum est revelari *B*, *virtualitèr* in ordine ad aliqua munera, & *mediatè*. Sed revelari solum *virtualitèr*, in ordine ad aliqua munera, & solum *mediatè*, est

improprie revelari *B* : ergo revelari *A* connexum cum *B* est *improprie* revelari *B*. Probat. min. Videri substantiam *mediate*, quia videtur acci- dens, non est *verè*, & *proprie* videri substantiam, sed *improprie*: ergo revelari *mediate B*, est *improprie* revelari *B*.

27 Dices: Si constet de connexionione fundamenti cum termino propter testimonium Dei circa existentiam fundamenti, possumus assentiri termino: ergo revelari fundamentum, est revelari terminum modo sufficienti ad fidem. Prob. conf. Quia id possumus credere fide Divina, cui possumus assentire propter testimonium Dei. *Resp. conc. antec. neg. conf.* Ad prob. dist. Id possumus credere fide Divina, cui possumus assentire propter testimonium Dei *dicentis illud*, *conc.* propter testimonium Dei *dicentis aliud*, *neg.* quia ad fidem requiritur, quod assentiamus obiecto, *quia dicto à Deo*; & termino connexionionis possumus assentiri ex vi testimonij de existentia fundamenti, data noticia connexionionis; non tamen possumus assentiri termino, quia dicto à Deo.

28 Dices 2. Idem habitus attingens veritatem *immediate* revelatam potest assentiri veritati *virtualiter* in illa contentæ, Prob. Idem lumen gloriæ attingens *primario* essentiam divinam, attingit creaturas *virtualiter* in illa contentas. Idem habitus charitatis attingit Deum propter se, & creaturas propter Deum, in quo *virtualiter* continentur : ergò. Resp. neg. assumptum. *Ad 1. probat.* Conc. antec. neg. conf. quia fides est participatio imperfecta luminis : & non datur fundamentum, vt habitui fidei concedatur virtus adeò extensa, & omnino similis *extensivè* virtuti luminis. *Ad 2.* Conc. ant. neg. conseq. Paritas inter charitatem, & fidem stat in eo, quod sicut per charitatem non solum amamus Deum propter se ; sed etiam creaturas propter Deum ; ita fide non solum credimus existentiam Dei quia dictam à Deo ; sed etiam veritates creatas, quia dictas à Deo : in alijs nequit esse paritas, hoc datur fundamentum ad talem paritatem.

29 Dices 3. Plura sunt *immediate* de fide, quæ solum sunt *virtualiter*, & *mediate* revelata : ergò. Prob. antec.

Plura definit Ecclesia, quæ non sunt *immediatè* revelata; sed inferuntur ex revelatis. Sed quæ definit Ecclesia sunt *immediatè* de fide: ergo. Probat. mai.
 1. Quia Ecclesia definit in Concilijs Generalibus. Sed Concilia, cum procedant examinando, & disputando, dicunt ea, quæ inferuntur ex revelatis: ergo. 2. Ecclesia definit contra Monolitas dari in Christo duas voluntates. Sed hoc non est revelatum nisi *virtualitè*, & *illativè*: quatenus revelatum est, dari in Christo duas naturas: ergo. 3. Ecclesia definit plures Sanctos Canonizatos esse in gloria. Sed hoc non erat *formaliter*; sed solum *virtualitè* revelatum: ergo. 4. Negari nequit posse Ecclesiam definire, & facere de fide, quod solum est *virtualitè* revelatum: ergo possunt esse de fide, quæ solum sunt *virtualitè* revelata. Maior probat Suarez: quia quando Ecclesia definit conclusiones Theologicas, eas facit *immediatè* de fide: quia Deus testificatur per Ecclesiam, quod Ecclesia definit: quia Ecclesia regitur ab Spiritu Sancto in suis definitionibus. Et in hoc assumpto ait Suarez, non invenire Theologum contradicentem. 5. Non est

minor authoritas Ecclesiæ, quando definit, quam authoritas Scripturæ. Sed Scriptura facit, quæ continet, *immediatè* de fide; ergo & Ecclesia quando definit.

30 Hæc obiectio tangit multas
 Resp. neg. ant. Ad prob. Missio an definitio Ecclesiæ sit revelatio Dei, vel solum applicatio revelationis, de quo postea. Dist. mai. quæ non sunt *immediatè* revelata toti Ecclesiæ, conc. mai. quæ non sint revelata Apostolis, nego mai. Quia Suarez disp. 6. sect. 6. dicit temerarium esse dicere, aliquid revelari Ecclesiæ, quod non sit prius revelatum Apostolis. Et Valencia, & alij apud Ripalda disp. 8. sect. 2. dicunt id esse erroneum ex Ioan. 6. *Cum venerit ille Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem.* Ad 1. prob. conc. mai. neg. min. Quia Concilia inquirunt, an sint *implicitè* revelata; vel aliquibus *explicitè* revelata, ut proponatur revelatio omnibus. Ad 2. conc. mai. neg. min. Quia id erat *implicitè* revelatum, dum revelatum est esse duas naturas. Ad 3. D. Thom. quæst. 9. art. ult. videtur dicere non esse de fide Pontificem non posse errare in Canonizatione Sanctorum:
 rum:

rum : Idem clarè docent Div. Anton.
 3. part. tit. 12. cap. 8. Caiet. Opusc.
 de Indulgent. ad Iulium, cap. 8. Canon.
 lib. 5. de Locis, cap. 3. Boñez 2. 2.
 quæst. 1. art. 10. dub. 7. dicunt ta-
 men, ita certum esse, errare non posse,
 vt affirmare, errare posse, sit temera-
 rium, scandalosum, & sapiens hæresim.
 Aliqui dicunt, esse de fide errare non
 posse. Vide fundamenta vtriusque sen-
 tentiæ latè apud Castro Palao tom. 1.
 tract. 4. disp. 1. punct. 5. §. 4.

31 Iam ad 3. Resp. conc. mai.
 neg. min. Quia revelatum erat *forma-*
liter in illa vniuersali, *Omnia decedens*
in gratia salvabitur: quod proponit Ec-
 clesia per Canonizationem. Ad 4. Neg.
 mai. Quia ex dictis Ecclesia non potest
 revelare, quod non est revelatum. Sed
 solum *infallibiliter* proponere testimo-
 nio novo quoad modum, quod testi-
 monio antiquo revelatum est. Ad 5.
 Dist. mai. Non est minor autoritas
 Ecclesiæ, quam Scripturæ; sed *in diversis*
so genere, conc. mai. *in eodem genere*,
 neg. mai. Ecclesia habet infallibilem
 auctoritatem ad proponenda, quæ con-
 tinentur in Scriptura, & traditionibus;
 at verò non revelat ipsa *immediatè*;

Sed proponit, quæ revelata sunt:

32 Idem, quod diximus de Canonizatione Sanctorum, dicendum est de Beatificatione, etiam de hoc non loquantur antiqui; quia licet Ecclesia non proponat Beatum celebrandum per Ministros universalis Ecclesiae; proponit universali Ecclesiae Beatum celebrandum per Ministros particularis Provinciae; & ut verius existimo cum Castro Palao tract. 4. disput. 1. punct. 5. §. 4. licere cuivis Sacerdoti dicere Missam votivam de Beato, qui proponitur celebrandus ab speciali Religione.

33 Dices: Risibilitas proxima, & formalis distinguitur *inadequatè* ab homine, & solum est terminus connexionis. Per hanc revelationem *Christus est homo* possumus credere esse risibilem *proximè, & formalitèr*: ergo per revelationem revelantem fundamentum possumus credere terminum. *Resp. conc. ant. neg. conf.* quia hæc revelatio *Christus est homo*, non est revelatio risibilitatis *præcisè*: quia risibilitas est terminus connexionis; seu non est revelatio tantum mediata risibilitatis; sed immediata, & æquè primo revelat proprietates physicas, ac prædicata essentialia hominis;

minis: quia licet dum loquimur *meta-physicè*, hæc vox *homo* solum significet *formaliter* essentiam metaphysicam; ac verò hæc vox *homo* vulgaritè loquendo, *formaliter*, & *æquè primo* repræsentat proprietates physicas, ac essentiam. Ex hac tamen sola revelatione, non esset hæreticus, qui diceret Christum esse claudum, aut habere alios defectus, qui non opponantur proprietatibus physicis hominis. Vnde si fortè esset hæreticus, erit, quia ex alijs locis constat Christum esse perfectum hominem.

34 Imò non esset hæreticus *in re*, & *formaliter*, qui ex vi præcisè huius revelationis *Christus est homo* negaret risibilitatem formalem Christi: quia non constat cum morali certitudine propter probabilitatem oppositæ sententiæ hanc revelationem revelare risibilitatem formalem; puniretur tæmerè ut hæreticus sic negans, & esset hæreticus quoad forum externum: quia negans conclusionem deductam ex vna præmissa de fide, & altera evidenti, potius præsumitur negare præmissam de fide, quam evidentem: nisi fortè negans conclusionem sit ita rudis, ut facile possit errare, & ignorare res aliàs evi-

dentem. Fides tamen prohibet dissensum circa risibilitatem formalem : quia cum præcipiat assensum de eo quod Christus sit homo , prohibet quod possit obitare huic assensu , qualiter obstaret per se loquendo dissensus circa risibilitatem formalem : itaque dissentiens risibilitati formali Christi *immediate* deficeret obligationi negativæ fidei ; & *illative* deficeret obligationi positivæ obliganti ad assentiendum Christo esse hominem. Adverte etiam hanc revelationem non idèò revelare *formaliter* , vel *immediate* risibilitatem formalem Christi , quia hæc reperitur in Christo ut est in re ; sed quia licèt hæc sit distincta ab humanitate , communis usus accipit has voces ad significandum hominem , etiam secundum proprietates físicas.

35 Objc. 1. Si per miraculum deficeret à Christo risibilitas formalis, maneret eadem revelatio *Christus est homo* : quia Christus esset homo , & hæc veritas esset revelabilis : ergo hæc revelatio *Christus est homo* non affirmat risibilitatem formalem , seu proximam ; aliàs posset esse falsa. *Resp.* neg. mai. quia revelatio , quæ de facto datur,

revelat omnes perfectiones, quæ de facto dantur pertinentes ad statum connaturalem hominis; Dico, quæ de facto dantur, quia non revelat substantiam creatam pertinentem ad statum connaturalem; at verò si deficiente risibilitate proxima daretur revelatio, *Christus est homo*, non revelaret perfectiones de facto pertinentes ad statum connaturalem hominis.

36. Obijc. 2. Ad fidem spectat, quod per revelationem manifestatur esse de mente Dei. Sed per revelationem de fundamento connexo manifestatur, terminum esse de mente Dei; ergo revelato fundamento, ad fidem spectat terminus. *Dist. mai.* ad fidem spectat *positivè*, quod per revelationem manifestatur esse de mente Dei, *quia dictum*, & interposita authoritate ad illud, *conc. mai.* quod manifestatur esse de mente Dei non *quia dictum*; sed *illativè*; & *mediatè*, nego *mai.* & *dist. min.* nego *conf.* Solutio constat ex *immediatè dictis*.

37. Obijc. 3. Ad Charitatem Theologicam spectant non solum actus, quibus diligimus obiecta *immediatè* propter divinam bonitatem; sed etiam

quibus diligimus *mediate* propter divinam bonitatem ; v. gr. ad charitatem spectat actus , quo gaudemus de amore Dei propter solam bonitatem amoris Dei : ergo ad fidem spectat non solum actus , quibus assentimus *immediate* propter divinam revelationem ; sed etiam quibus assentimus *mediate* propter divinam revelationem. *Resp. neg. antec.* vt dicemus tract. de Charitate ; quia actus specificantur ab obiecto formali attacto. Vnde si actus non attingit obiectum formale charitatis , quale est sola bonitas Dei , non erit actus charitatis.

SECTIO IV.

*An conclusio legitime deducta ex duabus
premissis revelatis sit de
fide?*

38 **N**on agimus de conclusione formali , de qua disp. sequenti ; sed solum de conclusione obiectiva. *Communis* Theologorum sensus est tale obiectum esse credibile per fidem, teste Ripalda disp. 8. sect. 3. quorum plures explicat , & sequitur
Lugo

Lugo disp. 1. sect. 13. Salmant. disp. 1. dub. 4. §. 4. Muiel. disp. 3. sect. 7. Salmant. & Palanco disp. 1. quæst. 7. dicunt, quod si consideretur *ut illata*, non est de fide; secus si *secundum se*. Hoc ex se videtur falsum in conclusione obiectiva. *Placet* communis sententia. *Prob.* Hæc conclusio obiectiva est de fide, *Petrus accepit Spiritum Sanctum*; & opposita est hæresis. Sed hæc est conclusio deducta ex duabus præmissis revelatis, scilicet his, *Omnes Apostoli acceperunt Spiritum Sanctum: Petrus est Apostolus*: ergo conclusio obiectiva legitime deducta ex duabus præmissis revelatis est de fide. 2 Quoties constat cum morali certitudine esse revelatum unum prædicatum, est de fide aliud, quod *formaliter* est idem cum primo. Sed identitas extremorum cum tertio *perfecte* distributo, seu omninò indivisibili, *formaliter* est identitas extremorum inter se: quia se ipsa ostendit identitatem extremorum inter se: ergo si constat cum morali certitudine esse revelatam identitatem extremorum cum tertio, est de fide identitas extremorum inter se.

39 Itaque revelatio præmissarum *formaliter* revelat conclusionem obiectivam, & se ipsa ostendit conclusionem. Quamvis autem identitas extremorum cum tertio sit *formaliter* identitas extremorum inter se, non sequitur syllogismum esse vitiosum: quia non probatur idem per idem; non enim probatur, *Petrum accepisse Spiritum Sanctum*; per *Petrum accepisse Spiritum Sanctum*; sed per hanc veritatem vno modo cognitam probatur eadem alio modo cognita; sicut non bene probaretur *Petrum esse hominem* per *Petrum esse hominem*; bene tamen probatur per *esse animal rationale*; quamvis *formaliter* sit idem cum homine. Mitto probationes, quibus probavimus revelationem veritatis universalis esse revelationem particularis; quia veritas universalis includit tanquam partes formales veritates particulares.

40 Iam diximus supra, quod Theologia, & fides possunt habere idem obiectum materiale, sicut illud possunt habere scientia, & fides. Itaque qui negaret dictam conclusionem,
 esset

esset hæreticus ; quia talis est negans veritatem *immediate* revelatam ; & talis negatio esset assensus erroneus : quia talis est actus negans conclusionem *legitimè* deductam ex revelatis. Constat etiam quod hæc conclusio prout est discursus pertinet ad habitum conclusionis, non ad habitum principiorum ; an verò habitus principiorum possit esse idem cum habitu conclusionis dicemus disp. sequenti.

§. II.

41 Maior difficultas est circa conclusionem deductam ex vna præmissa de fide, & alia naturali ; an vides licèt sit de fide, seu *sufficientè* revelata, prout oportet ad fidem, quamvi non teneamur illam credere : quia non constet *sufficientè* de revelatione ex vi præceptiva Ecclesiæ, *directè*, & *positivè* præcipientæ talem assensum. Prima sent. asserit esse de fide. Ita Bellarm. Cano, Tanero disp. 1. quæst. 1. Ojea disp. 5. sect. 9. & alij, quos sequitur Ripald. disp. 8. sect. 3. *Oppositum* communiter TT. Mastrius disp. 6. quæst. 12. & plures alij, quos sequi-

tur Salmeron disput. 1. dub. 4. §. 4.
 Oviedo contr. 4. punct. 8. Arriaga
 disp. 6. sect. 1. Molina disp. 1. quæst. 1.
 addens, talem conclusionem non esse
 de fide, etiam postquam definita esset
 ab Ecclesia, quod dictum valdè mira-
 tur Eximius Suarez. Fundatur tamen
 in eo, quod definitio non est revela-
 tio: vndè si veritas non est aliundè re-
 velata, definitio non reddit eam de fide.

42 Valenc. tom. 3. disput. 1.
 q. 1. dicit dictam conclusionem non
 esse de fide, quando præmissa mai. est
 lumine naturæ nota; & minor parti-
 cularis est revelata; secus è contra,
 v. gr. hæc conclusio *Christus habet præ-
 sentiam*, deducta ex his præmissis,
*Omnis homo habet præsentiam: Christus
 est homo*, non est de fide iuxta Valenc.
 Suarez disp. 11. sect. 3. num 5. & 12.
 Lugo disp. 1. sect. 13. Muniessa disp. 3.
 sect. 7. dicunt conclusionem esse de fi-
 de, quando identificatur cum obiecto
 revelato; secus quando non identifica-
 tur: Ideòque asserunt si per hanc re-
 velationem, *Christus est homo*, non re-
 velatur risibilitas formalis, & proxi-
 ma, hanc conclusionem, *Christus est*
risi-

risibilis proximè deducta ex his, Omnis homo est proximè risibilis: Christus est homo: non esse de fide.

43 Placet hæc sententia, Probatur. Illud prædicatum est de fide secundum se, quod est revelatum; etsi conclusio identificatur cum præmissa de fide, est revelata; etsi non identificatur, non est revelata, vt constat ex dictis pro utroque extremo: ergo &c. Adde, etsi syllogismus nitatur in connexionem, & non in identitate, qualis communiter reputatur hic: *Si existit unio, existunt extrema; existit unio: ergo existunt extrema.* Si conclusio obiectiva esset de fide, qualis esset, si esset revelata mai. teneret etiam nostra conclusio. Rogabis, an detur aliquod discrimen inter sententiam Valenc. & Suariz, & Lugo? Iudico aliquod dari; quia potest contingere quod maior universalis sit lumine naturæ nota, minor revelata, & quod conclusio sit de fide, v. gr. in hoc syllogismo, *Omnis homo est animal rationale; Christus est homo: ergo Christus est animal rationale,* in quo Christum esse animal rationale est de fide, & sola minor est revelata.

44 Dices : ergo Pontificem habere presentiam est de fide: Probatur consequentia : Hæc mai. est lumine naturæ nota : *Omnis homo habet presentiam*: hæc minor est de fide *Pontifex est homo*: ergo &c. *Resp.* primo, neg. conf. & mai. prob. quia probabilis est ex philosophia, hominem posse existere sine præsentia. *Resp.* 2. conc. consequ. quia de fide est Pontificem habere presentiam ex vi huius revelationis *Pontifex est homo*; quia hæc revelat hominem cum suis proprietatibus physicis, quas de facto habet, quarum vna est præsentia.

45 Dices 2. Ex Haunol. sequeretur esse de fide, quod ignis applicatus habet concursum Dei ad comburendum : quod ex igne Babylonæ constat esse falsum. Prob. assumptum sic, *Omnis causa operans habet concursum Dei. Sed ignis est causa operans in subiecto applicato*: ergo. Vbi maior est de fide; & min. est evidens naturaliter. *Resp.* Neg. assumptum. Ad prob. Maior est vera de causa operante in actu 2. non de causa operante in actu 1. & dist. min. Ignis est causa operans in actu

a^{ct}u 1. conc. in a^{ct}u 2. subdist. si non impediatur miraculo, seu si non constet oppositum, conc. si impediatur miraculo, seu constet oppositum, neg. min. & conseq.

46 Rogabis, quid dicendum circa res definitas à Pontifice? An scilicet definitio reddat de fide secundum res definitas, quia ipsa sit revelatio, vel solum reddat de fide quoad nos, quia definitio solum sit applicatio revelationis? De fide est Pontificem non posse errare in rebus quas definit propter assistentiam specialem Spiritus Sanctus; sed non est idem non posse errare circa aliquam veritatem, ac illam esse de fide: quia Beati non possunt errare, circa res naturales, & eorum dictum non facit res de fide. Suar. disp. 3. sect. 11. num. 8. & sect. 12. num. 11. Ludovicus de Torres disp. 23. dub. 5. dicunt definitionem Pontificis esse revelationem: quia Pontifex est organum, per quod loquitur Deus, sicut olim per Prophetas, & Deum revelare Pontifici, quæ definit. Molin. 1. part. quæst. 1. art. 2. disp. 1. Valenc. disput. 1. quæst. 1. & plures alij cum

Ovie-

Oviedo controv. 4. punct. 9. dicunt
 definitionem Papæ non esse revelatio-
 nem ; sed applicationem infallibilem
 revelationis iam factæ. Hoc videtur
 verius : quia ut diximus, Doctores fre-
 quenter asserunt, à tempore Apostolo-
 rum non crevisse mysteria quoad
 se, seu secundum se; et si aliqua
 creverint quoad nos,

* * * *

DISPUT. X.

Utrum fides Divina possit
esse discursiva?

Discursus alius est formalis, alius virtualis: formalis dicitur duos actus, si fuerit entimema; & tres si fuerit syllogismus; priores dicuntur præmissæ, tertius conclusio. Virtualis est actus indivisibilis, quæ assentitur obiecto materiali propter aliud, quod sit obiectum formale: ut hic actus, *Petrus est animal; quia est homo; & omnis homo est animal*, quæ æquivalet huic discursui formalis;

*Omnis homo est animal: Petrus
est homo: ergo Petrus
est animal.*

SECTIO I.

An fides Divina possit esse virtualiter discursiva

IX **E**X dictis in proœmio constat, quod est apud AA. circa discursum virtualem. Lugo disp. 1. num. 76. Mastrius in tertium disp. 6. num. 70. dicunt omnem actum credendi esse discursum virtualem. Ferre quæst. 2. §. 6. Conine disp. 7. oppositum tenent. Ripald. disp. 13. sect. 2. dicit actum credendi attingentem intrinsecè obiectum formale esse discursum virtualem, secus actus attingentes non intrinsecè obiectum formale.

2 In hoc dubio loquar cum distinctione, in primis certum debet esse actum, quo assentimur (non dico, quo credimus authoritati, aut revelationi propter ipsas) non esse discursum virtualem, quia talis assensus non assentitur vni obiecto propter aliud, adhuc ratione ratiocionata distinctum. Item cum aliunde supponamus contra Ripalda disp. citata, omnem actum

GREG

credendi intrinsecè attingere obiectum formale, ex hac suppositione certum debet esse, omnem actum credendi esse discursum virtuales, quia hoc est moveri ex alio obiecto distincto: an verò omnes actus credendi debeant esse discursus virtualis, quoad hoc quod est habere idem obiectum materiale, & formale, ac discursus formalis; vel debeat esse discursus formalis sic tendens, *quidquid Deus dicit, est verum: Deus dicit Incarnationem: ergo est vera.* Pendet à quæstione inquirente: An fides possit esse discursiva formalitèr, quia negantes ideò præcipuè negant, quia discursus formalis debet habere aliud obiectum formale præter obiectum formale fidei: & concedentes ideò concedunt, quia dicunt præfatum discursum solum habere pro obiecto formali obiectum formale fidei.

3 Circa discursum formalem negant esse possibilem fidei divinæ, Suar. disp. 6. dub. 4. sect. 4. Granados tr. 9. disput. 1. Coninc disp. 9. dub. 7. P. Mæratius disp. 9. Ferre supra iam citatus. Ovied. contr. 2. punct. 8. §. 3. Salmant. disp. 1. à num. 122.

Palanco disput. 5. quæst. 3. Eamque supponit Doct. D. Eusebius de los Rios disp. 1. ubi latè docet fidem debere esse liberam quoad exercitium, & quoad speciem. Affirmant Vazquez 1. part. quæst. 1. disp. 5. num. 5. Lugo disp. 7. sect. 1. Ripalda dub. 13. sect. 3. Munnies. disp. 2. sect. 2. In hac quæstione censeo, esse loquendum cum distinctione de entimemate, & de syllogismo; ideò ante solutionem quæstionis.

4 Sup. 1. Entimema prout distinctum à syllogismo esse discursum formalem. 1. Quia ab Aristotele numeratur inter discursus formales, cum sit vnum ex membris dividendis argumentationem. 2. Quia discursus est transitus ab vno actu in alium: & hic invenitur in entimemate. 3. Quia rectè arguitur à causa connexa cum effectu ad effectum, & ab effectu ad causam, adhuc non sub intellecta maiori propositione, siquidem ad assentiendum existere extrema, sufficit existere unionem connexam cum extremis; etsi nesciamus, an omnis unio connectatur cum extremis. Itaque hic modus arguendi est legitimus, etsi non concludat ratione formæ. Quod autem entimema

membra communiter dicatur syllogismus truncatus, solum probat, entimema esse equivalenter syllogismum quoad aliqua, quatenus si extremitatibus positis in entimemate addatur maior propositio concludet in recto syllogismo, seu ratione formæ.

5. Sup. 2. cum Oviedo. controv. 2. punct. 8. diversitatem in hac questione maximè pendere à diversitate in assignando obiecto formali conclusionis: quia Suarez, Granados, & Coninc sup. idè negant discursum formalem in fide, quia iudicant obiectum formale conclusionis esse veritatem formalem præmissarum, quæ inadæquatè distinguitur ab obiecto formali fidei cum involvat actus intellectus præmissarum, quod inde suadent: quia obiectum formale conclusionis necessitat saltem quoad speciem ad conclusionem, cum autem veritas obiectiva præmissarum, quæ sæpè est probabilis, non videatur ita necessitare; sequitur, quod obiectum formale conclusionis sic necessitans, sit veritas formalis præmissarum. Verum cum ex communi Philosophorum, constet obiectum formale conclusionis esse veritatem obiectivam præ-

missarum : quia hæc est quæ dicit connexionem logicam , aut metaphysicam cum veritate conclusionis ; & consequentè , quæ sufficit ad movendum , & necessitandum quoad speciem , præcedentibus tanquam conditionibus præmissis formalibus , sicut assensus revelationi necessitat quoad speciem , seu ad non dissentiendum mysterio , se habente solum vt conditione , aut circumstantia cognitione revelationis : & divina bonitas visa necessitat ad amorem , se habente vt conditione visione ; hinc est , quod ratio assignata non probat defectum discursus in fide. *Explicat.* Demus assensum præmissarum necessitare ad assensum conclusionis ; ex hoc non probatur assensum præmissarum esse obiectum formale cõclusionis : quia visio Dei necessitat , & movet , & non est obiectum formale amoris : intentio finis necessitat ad electionem mediorum , & non est obiectum formale electionis : ergo assensus præmissarum poterit necessitare ad assensum conclusionis , quin sit ratio formalis ; sed solum ratio causalis (sicut intentio , & visio) evidentè quoad nos proponens veritatem illatam.

6 Sup. 3. Discursum posse esse supernaturalem: si enim apprehensio, & iudicium possunt esse supernaturalia, cur non poterit esse supernaturalis discursus? Imò discursus ille erit supernaturalis, qui essentialiter supponat unam præmissam supernaturalem, quia illud *principium* conclusio sequitur debiliorem partem, intelligendum est de his perfectionibus, quas conclusio accipit ab obiecto; non de his, quas accipit à principio, vel quasi principio: imò D. Thom. docet, scientiam infusam animæ Christi supernaturalem posse elicere discursum utique supernaturalem: sic ait 3. part. quæst. 11. art. 3. *Scientia indita animæ Christi poterat esse collectiva, & discursiva: poterat enim ex uno aliud concludere, ut sibi placebat.* Ideò concludit art. 1. *Scientiam Christi quoad modum cognoscendi esse inferiorem scientiæ Angeli.*

7 Sup. 4. Actus speciei physica distinctos posse elici ab eodem habitu, & ab eadem virtute, sic ab eodem habitu charitatis possunt oriri simplex complacentia, & amor efficax: ab eodem habitu fidei possunt oriri assensus auctoritati, & revelationi propter se ip-

tas, qui non sunt actus credendi, & actus credendi mysterijs: adeòque ex hoc capite non repugnat habitum fidei elicere actus qui sint essentialitèr discursus, & actus qui non sùnt discursus.

SECTIO II.

Fides potest esse formalitèr discursiva per entimema.

8 **P** Rob. Hic est discursus formalis, *Deus dicit Incarnationem existere: ergo Incarnatio existit.* Sed fides potest elicere hos duos actus: ergo & potest elicere discursum formalem per entimema. Prob. min. Rectè possunt elici à fide actus, qui possunt moveri, & qui solum moventur ex motivo fidei. Sed hi actus solum moventur ex motivo fidei, quia moventur ex Deo revelante: ergò. *Explicat.* Fides humana potest elicere hunc discursum, *Petrus dicit dari Romam: ergo datur Roma.* Item fides naturalis potest elicere hunc discursum, *Dens dicit dari Incarnationem: ergo datur Incarnatio: ergo fides supernaturalis divina potest illum elicere.* 2. Charitas non solum pe-

potest amare per unicum actum finem, & media; sed etiam potest amare prius finem, & postea media propter finem: ergo fides non solum poterit ferri simul in obiectum formale, & materiale; ita *Incarnatio existit, quia Deus dicit Incarnationem existere*: Sed etiam poterit ferri prius in obiectum formale sic: *Deus dicit Incarnationem existere, & postea in obiectum materiale sic: ergo Incarnatio existit.* 3. Iuxta Div. Thom. supra, scientia infusa Christi potest esse discursiva: ergo & fides. Sed non aliter quam per entimema, ut dicimus: ergo per entimema potest esse discursiva.

9 Dices: Verum esse ex auctoritate, & revelatione, ut connexis cum Incarnatione posse moveri conclusionem formalem: hoc tamen non probat talem assensum non esse actum credendi, quia non movetur ex solo motivo fidei: siquidem movetur ex connexione revelationis cum Incarnatione, quæ inadæquatè identificatur cum Incarnatione. Contra. Verum est relationem prædicamentalem revelationis, & Incarnationis identificari cum utraque: connexio autem subiectiva, & relatio
trah-

transcendentalis adæquatè identificatur cum revelatione, & autoritate: siquidem se solis habent connexionem cum termino, & non possunt existere sine termino: ad modum quo actus fidei se solo connectitur cum mysterio; & visio intuitiva cum Deo: sic à connexionione transcendentali sola, & non ab existentia Incarnationis movetur conclusio: *ergo Incarnatio existit*: sic quando sine discursu credimus Incarnationem, quia dicitur à Deo; assensus movetur à connexionione transcendentali identificata cum autoritate, & revelatione, & non ab Incarnatione: aliàs non esset actus credendi. *Confirm.* Illa conclusio formalis movetur à connexionione cum Incarnatione; sed autoritas, & revelatio se solis sunt connexio cum Incarnatione: ergo ab illis solis movetur illa conclusio formalis. Prob. min. Autoritas, & revelatio sunt se solis determinatæ, ut Incarnatio existat, *sicut dicitur*: ergo se solis sunt connexæ cum Incarnatione: quia connexio unius cum alio, nihil aliud est, quam determinatio ad non existendum sine alio: ergo &c.

SECTIO IIJ.

*An fides Divina possit esse formalitèr,
discursiva per syllogismos: &
idem de fide naturali, &
humana?*

10 **S** Apientissimi MM. & Mu-
nief. disp. 2. lect. 2. di-
cunt fidem no esse discursivam in om-
ni syllogismo; sed solum in illo, in quo
in præmissis continetur autoritas, &
revelatio, scilicèt in hoc, *Quid-
quid Deus dicit est verum. Deus dicit
Incarnationem: ergo est vera*: Reliqui
Authores supra relati negantes fidem
supernaturalem divinam esse discursi-
vam affirmant de fide naturali, & hu-
mana; qua consequentia alij viderint.
Fortè disparitatem invenient in ratio-
nibus, quibus probant fidem supernatu-
ralem divinam non esse discursivam,
quas modo proponam & claritatis gra-
tia dicunt hunc discursum, *quidquid
Deus dicit est verum: Deus dicit Incar-
nationem: ergo Incarnatio est vera*, non
esse actum fidei Divinæ.

11 Suarez, Torres, & Marat.
sic

Sic probant. Vnus actus fidei non est certior alio : sed si fides esset discursiva vnus actus fidei esset certior alio : ergò. Prob. min. In dicto syllogismo maior , & min. sunt certiores conclusione , iuxta illud axioma , *Propter quod vnumquodque tale , & illud magis.* Hæc probatio continet explicationem axiomatis omnia versantis , & omnia confundentis. Ideòque placet proponere eius intelligentiam. Oviedo dicit hoc axioma solum habere locum in actibus voluntatis , non verò in actibus intellectus. Verum si intellectus potest assentiri obiecto materiali propter formale , quin magis appetit obiectum formale , quam materiale , cur non idem accidet in actibus voluntatis ? Vel è contra. Si voluntas non potest amare obiectum materiale propter formale , quin magis appetit obiectum formale propter materiale , cur non idem accidet in actibus intellectus ? Item iusti odio habent peccatum propter Deum ; & Deus per hunc actum non est magis odio habitus : ergo adhuc non intelligitur hoc axioma in actibus voluntatis. Ferre dicit hoc axioma non habere locum in his

his quæ consistunt in indivisibili : certitudo autem fidei, utpotè summa consistit in indivisibili, sicut & eius veritas: ideoque sicut præmissæ non sunt veriores conclusione, ita præmissæ fidei non sunt certiores conclusione. Hæc explicatio supponit certitudinem fidei in quovis actu esse summam, quod probare debebat, quia certitudo in genere loquendo, etiam iuxta ipsum admittit magis, & minus: & consequenter si amplius non explicetur, non bene intelligitur hæc explicatio.

12 Ripalda, ad rem præsentem explicans hoc axioma dicit, esse distinguendam certitudinem desumptam ex imperio, quæ vocatur subiectiva, est claritas actus, & hæc potest esse inæqualis in actibus fidei: quia licet omnis actus fidei sit moralitè certus, intra hanc sphaeram cadit, quod vnum obiectum clarius proponatur alio, & est distinguenda certitudo desumpta ex obiecto; & hæc est æqualis in omnibus actibus fidei: quia si certum est obiectum formale non posse existere sine materiali, tam certum est existere obiectum materiale, quam formale. Est distinguenda certitudo desumpta ex
 prinæ

principio ; & hæc etiam est æqualis in omnibus actibus fidei ; & iuxta nos in omnibus actibus supernaturalibus, quia principium physicum nempe habitus non potest influere in actum falsum. Propter hanc ultimam certitudinem, certior est assensus, quo credimus existere Deum, quam assensus quo idem credit hæreticus, si hic non eliciatur ab auxilio supernaturali transeunte. Missa hac doctrina ut generalius explicetur hoc axioma.

13 Iudico : hoc axioma generaliter, & absolute sumptum esse falsum: quia Iustus est amicus Dei propter gratiam, & gratia neque est magis amica, neque amica: paries est albus propter albedinem : & albedo neque est magis alba, neque alba. Unde hoc axioma ad summum potest esse verum in illis denominationibus, quæ participari possint à formis. Verum neque in his est absolute verum sine explicatione: quia Petrus est præsens per præsentiam, & præsentia non est magis præsens, quam Petrus: Petrus durat per durationem, & duratio non magis durat quam Petrus, & sic de alijs. Ideo istud axioma ad summum intelligendum

dum est non de excessu quantitativo, qui non est maior in forma denominante, quam in subiecto denominato, ut patet exemplis relatis; sed de qualitativo, hoc est, forma denominans perfectius, & strictius participat denominationem, cuius est capax, quam subiectum denominatum: quia forma participat denominationem per identitatem, & ratione sui; & subiectum ratione formæ, & per unionem. Vnde si ex præmissis naturalibus oriatur conclusio supernaturalis, ut possibile censet Eximius Suarez, conclusio continetur in eis præmissis: verum cum iudicium spirituale non possit oriri ex apprehensione materiali: neque assensus supernaturalis voluntatis ex cognitione naturali; fortè verius est conclusionem supernaturalem non posse oriri ex præmissis naturalibus, quia præmissæ se habent ad conclusionem, sicut apprehensio ad iudicium; & cognitio ad actum voluntatis.

14 Prob. 2. Suarez. Si esset possibilis assensus fidei discursivus, daretur processus infinitus assensuum: quia obiecto conclusionis assentimur propter præmissas; præmissis assentimur, quia

quia dictis à Deo, in quo continetur
 discursus virtualis: & consequenter
 dabitur processio infinita assensuum,
 quorum alij ex alijs moveantur. Ve-
 rum cum obiecto præmissarum assenti-
 mur propter ipsum, & non quia di-
 ctum à Deo: hæc ratio vim non habet.
 Prob. 3. cum Coninc. Assensus illatus,
 seu conclusio movetur ex illatione ob-
 iectiva. Sed illatio obiectiva, utpotè
 consistens in conformitate cum regulis
 logicæ est distincta à motivo fidei: er-
 go assensus illatus non movetur adæ-
 quatè ex motivo fidei. Verum conclu-
 sio non movetur ex conformitate adæ-
 quata cum regulis logicæ, quæ confor-
 mitas includit inadæquatè regulas lo-
 gicæ; sed solum ex conformitate in-
 adæquata consistente in connexione
 antecedentis cum consequenti. Quod
 inde patet, quia rusticus ex fumo infert
 dari ignem: ex defectu aquarum steri-
 litatem anni absque cognitione regula-
 rum logicæ. Et quidem si sola conne-
 xio antecedentis cum consequenti mo-
 vere potest extra discursum, cur non
 poterit movere intra discursum? Dein-
 de ipsi fatentur assensum fidei humanæ
 discursivum moveri ex tali connexionem
 absque

absque advertentia ad regulas logicæ, seu non ingrediente tanquam motivo conformatione adæquata cum regulis logicæ: & in eodem sensu dicendum est conclusionem moveri ex antecedenti, ut legitimè inferenti consequens.

15 Probat Arrubal conclusionem: Assensus autoritatis, & revelationis necessario est assensus obiecti revelati, & consequenter non potest dari discursus, qui dicit distinctionem actuum. Prob. ant. Quia potentia visiva eodem actu videt lucem, & colorem: autoritas autem, & revelatio se habent, ut lux respectu obiecti revelati. *Confirm.* Si fides posset dividi in tres actus, alium attingentem immediatè autoritatem, alium revelationem, & alium mysterium, poterit dividi in alium quartum attingentem immediatè existèntiam Dei, quæ affirmatur, dum affirmatur autoritas: existentia autem Dei solum potest cognosci mediatè, nempe ex creaturis. Hæc ratio probat, nullum posse dari discursum: & dato quod lux non possit videri, quin per eandem visionem videatur color. Izquierd. disp. 23. de Deo, quæst. 7. iudicat posse attingi

antecedens, ut relatum ad terminum, quin per eandem cognitionem attingatur terminus: quia illa relatio habet virtutem, & cognoscibilitatem distinctam à termino; & dato, quod per cognitionem obiecti formalis attingatur obiectum materiale, datur locus discursui attingenti alia expressione obiectum materiale propter formale. Confirmatio supponit existentiam Dei non esse per se notam, quod plures negant. Sed hoc dato posset dari assensus immediate attingens existentiam Dei propter ipsam iam apparentem ex creaturis, sicut datur assensus revelationis propter ipsam apparentem per argumenta credibilitatis: assensus tamen existentiae Dei propter se ipsam non esset fidei, si Deitas non sit obiectum formale fidei.

16 Ferre, & Salmanticenses probant conclusionem dicentes syllogismum, de quo est quaestio, non esse proprie discursum, neque propriam illationem: quia discursus dicit motum intellectus à principio ad effectus, vel ab effectibus ad principium, ubi vera illatio invenitur, quae est cognitio speciei distincta, & acquisitiva veritatis novae, & diversae à veritate praemissarum.

Præfatus autem syllogismus, est ad modum syllogismorum, ex quibus ex universali inferuntur particularia; qui dicuntur syllogismi explicatorii, eo quod explicent veritatem affirmatam in præmissis; non verò sunt illativi, quia non inferunt veritatem novam. Hæc ratio supponit fidem posse facere perfectum syllogismum; quales sunt syllogismi explicativi; nempe omnes syllogismi facti in *Barbara*; & alij; unde negare fidem esse discursivam, est facere novam quæstionem; & purè philosophicam: an scilicet syllogismi explicativi, quales sunt facti in *Barbara*, & *Darij*, sint propriè discursus? Et an argumentatio à definito ad definitionem sit propriè discursus, cum non inferatur nova veritas? Præterquam quod veritas absoluta contenta in conclusione sufficientè videtur distincta à veritate conditionali, & purificatione conditionis, quam dicunt contineri in præmissis. Deinde falsum supponit, solum discursi rectè à causa ad effectum, & è contra, cum rectè discurratur à quovis antecedenti connexo cum termino ad terminum, etsi non sit principium neque effectus illius. Quibus omissis,

17 Probat Palanco, implicat fidem esse discursivam in aliquibus actibus, & in alijs non discursivam: quia idem habitus non potest esse discursivus, & non discursivus. Sed fides in aliquibus actibus non est discursiva: ergo in nullo. Prob. mai. Non alia ratione lumen principiorum ab habitus scientiarum, & habitus fidei ab habitu Theologiæ, nisi quia lumen principiorum est intellectivum sine discursu, & similiter habitus fidei, & è contra. Hæc non vrgent: quia idem habitus potest facere actus valdè diversos ex modo tendendi, potest facere actus complexos, & incomplexos; potest facere complacentiam, amorem, & gaudium. Habitus dantur ad actus frequentes habentes diversa motiva: ideò datur habitus Theologiæ ad actus habentes pro motivo vnam, aut duas præmissas revelatas; & habitus fidei ad actus habentes pro motivo auctoritatem, & revelationem; similiter accidit in lumine principiorum, & habitibus scientiarum, quæ diversa sunt: quia habent diversa motiva; ideò, vt hæc ratio teneat debet probare discursum debere habere diversum motivum ab auctoritate, & revelatione,

tionē, quod est motivum habitus fidei.

18 Prob. 2. Quia actus fidei debet esse obsequiosus. Sed discursus non est obsequiosus, quia ad eum necessitatur intellectus per præmissas: ergo. Neque hæc vrget: 1. Quia, ut dicemus disp. ult. non est de ratione actus fidei, quod sit obsequiosus. 2. Quia si præmissæ solum necessitent quoad speciem, id est, ad non negandam consequens, ut plures dicunt, est obsequiosus discursus, quia potest omitti. 3. Quia etsi necessitent quoad exercitium, potest dici obsequiosus in causa, sicut actio externa, & actus imperatus est obsequiosus.

19 Dico: Si tem non esse discursivam in prædicto syllogismo, neque in similibus, ab obiecto formali ad materiale distinctum à formali fidei. Probari potest sic: Conclusio huius syllogismi, *Quidquid Deus dicit est verum: Deus dicit Incarnationem: ergo Incarnatio est vera.* Nititur in principio dicit de omni. Vel: *Que sunt eadem vni tertio sunt eadem inter se.* Sed hæc principia, & eorum veritas distinguuntur ab auctoritate, & revelatione, & consequenter à motivo fidei: ergo conclusio ni-

ritur motivo distincto à motivo fidei; & consequenter non elicitur à fide. Sed ut caveam solutionem, qua respondent, dictam conclusionem niti in illis principijs sumptis non secundum totam suam latitudinem, qua ratione distinguuntur inadæquatè ab authoritate, & revelatione; sed *ut contractis*, ad authoritatem, & revelationem, quia ut sic *contracta* satis inferunt conclusionem.

SECTIO IV.

Fides nequit esse discursiva per syllogismos, in quibus ab obiecto formali fidei arguitur ad materiale distinctum ab obiecto formali fidei.

20 **P** Robatur cavendo dictam solutionem. Hæc conclusio, *Ergo Incarnatio existit*, nititur identitati obiecti conclusionis, nempe Incarnationis cum subiecto communi maioris propositionis, *Quidquid Deus dicit est verum*. Sed subiectum est commune, *Quidquid Deus dicit est verum*, & hæc identitas distinguitur ab authoritate, & revelatione: ergo hæc conclusio

clusio nititur motivo distincto ab authoritate, & revelatione. Prima conclusio nititur illo principio *dici de omni*, quod sic explicatur, quidquid affirmatur de subiecto communi distributivè accepto, debet affirmari de singularibus titulo identitatis, quam habet cum subiecto communi: ergo conclusio nititur identitati assignatæ. *Clavius.* Conclusio illo principio nititur, *que sunt eadem vni tertio sunt eadem inter se.* Nunc sic. Hæc conclusio *Incarnatio est existens* includit identitatem extremorum inter se ex vi identitatis, quam habeat cum illo tertio, *Omne revelatum à Deo* Sed omne revelatum à Deo est identitas cum illo, & quid distinctum ab authoritate, & revelatione: ergo conclusio nititur motivo distincto ab authoritate, & revelatione. Minor patet: *Quia omne revelatum à Deo*, includit *Incarnationem*, & alia distincta ab authoritate, & revelatione.

21 Confirm. Aliqui syllogismi ni untur in vñione identitatis cum vno tertio: seu in vñione coexistentiæ, seu inconnexione, vt vult Ripalda, & sic formo argumentum. Hæc conclusio

Incarnatio est existens nititur in coexistētia horum extremorum Incarnatio: existens, cum illo tertio, omne revelatum à Deo: Sed coexistētia horum extremorum cum revelatione distinguitur ab autoritate, & revelatione, quia inadæquatè identificatur cum ipsis extremis: ergo hæc conclusio nititur motivo distincto ab autoritate, & revelatione. In hoc syllogismo, Omne album est corporeum: Nix est alba: ergo nix est corporea. Motivum conclusionis non est sola albedo, quæ se habet ut forma; sed identitas vel si mavis, coexistētia nivis, & corporei cum subiecto albo: ergo in hoc syllogismo, Omne revelatum est existens, &c. Motivum conclusionis non est sola revelatio, quæ se habet, ut forma respectu ly omne revelatum; Sed identitas, vel si mavis coexistētia Incarnationis, & existentis: cum illo subiecto omne revelatum.

22 Clarius, & brevius probatur conclusio. Obiectum formale huius conclusionis *Incarnatio existit*, sicut, & cuiusvis alterius est veritas formalis præmissarum, ut aliqui volunt; vel veritas obiectiva præmissarum, ut
cum

cum communi volumus: Sed veritas
 formalis præmissarum, utpote inclu-
 dens assensum intellectus distinguitur
 ab autoritate, & revelatione; & ve-
 ritas obiectiva etiam distinguitur ab
 autoritate, & revelatione: ergo mo-
 tivum conclusionum distinguitur ab
 autoritate, & revelatione. Prob. min.
 Veritas obiectiva præmissarum inclu-
 dit non solum medium, sed etiam ex-
 tremitates: quia includit subiectum, &
 prædicatum, ut patet. Sed extrema-
 tes sunt distinctæ ab autoritate, &
 revelatione: quia sunt *Incarnatio*, &
existens: ergo.

23 Dices ex SS. MM. hoc esse
 contra suppositionem: quia hæc quæ-
 stio supponit, quod in præmissis so-
 lum attingitur autoritas, & revela-
 tio; & consequentè moveri ex veri-
 tate præmissarum erit moveri ex mo-
 tivo fidei. Dicere autem quod in præ-
 missis datur aliud obiectum videtur
 contra suppositionem. Contra. Hi MM.
 duo dicunt; dicunt quod in præfato
 syllogismo solum attingitur motivum
 fidei in præmissis, & hoc esse falsum,
 contendimus nostris rationibus. Di-
 cunt etiam, quod quæstio procedit,

casu quo in præmissis attingatur motivum fidei solum ; verum cum ipsi apponant pro exemplo præfatum syllogismum , cum de huius conclusione probaverimus habere motivum distinctum à motivo fidei , nos non destruimus suppositionem ; sed impugnando conclusionem probamus suppositionem esse falsam ; sicque arguimus. Iuxta vos si aliquis discursus eliceretur à fide , esset prædictus discursus. Sed hic non elicitor à fide : ergo nullus discursus per syllogismos in quibus arguatur ab objecto formali ad materiale distinctum à formali fidei elicitor à fide.

SECTIO V.

Solvuntur obiectiones.

24 **O** Bije. 1. Hic actus indivisibilis, *Existit Incarnatio* , quia *Deus dicit* , & quidquid *Deus dicit est verum* elicitor à fide & solum habet pro objecto formali motivum fidei : Sed hic assensus habet idem objectum , ac illi tres *quidquid Deus dicit existit : Deus dicit Incarnatio*

tionem: ergo Incarnatio existit: ergo hi tres actus eliciuntur à fide: quia non habent obiectum formale distinctum à motivo fidei. Resp. Verum esse hunc actum esse elicitum à fide, habere idem obiectum ac ille tertius, negamus tamen illos tres, nempè illam conclusionem esse de fide. Ratio disparitatis est: quia hic actus indivisibilis non moveatur à sola veritate, quam attingit, aliàs moveretur ab existentia Incarnationis, quod & Adversarij negant: & casu quo moveatur à veritate, quam attingit, non est necessarium, quod moveatur ex tota veritate attacta per ipsum, ut sic tendente: *Quidquid Deus dicit existit* siquidem in sola auctoritate, & revelatione, utpote connexis habet sufficiens motivum ad assentiendum existentie Incarnationis. Ad modum quo nos dicimus, quod obiectum formale illius maioris, *quidquid Deus dicit existit*, est sola auctoritas, & non tota veritas attacta per illam; nempè *omne obiectum dicibile*: quia tamen iudicamus hoc obiectum materiale maioris propositionis, utpote constituens veritatem maioris præmissæ esse obiectum formale conclusionis; ideo dicimus,

mus, illam conclusionem non elici à fide, quia habet obiectum formale necessarium distinctum à motivo fidei; quia conclusio, ut talis, non potest apprehendere tanquam motivum sufficiens solam authoritatem, & revelationem.

25 Obijc. 2. Quis neget authoritatem, & revelationem, utpote connexas cum mysterio, esse sufficiens medium ad probandum existentiam mysterij. Sed hoc medium reducitur ad praxim in hoc syllogismo, *quidquid Deus dicit est verum*, &c. Saltem elicitò à principio distincto ab habitu fidei: ergo etiam reduci debet ad praxim in hoc syllogismo elicitò ab habitu fidei. Prob. conf. Eo ipso quod authoritas, & revelatio sit medium, conclusio vnicè movetur ex præmissis, quia vnicè movetur ex medio. Sed si vnicè movetur ex authoritate, & revelatione elicitur à fide: ergo conclusio, &c. Hinc addunt subiectum maioris non esse omne revelatum à Deo specificativè acceptum; sed reduplicativè, quatenus dicit authoritatem, & revelationem: sicut in hoc syllogismo, *quidquid terminat creationem, existit: Petrus*

terminat creationem : ergo existit. Subiectum maioris non est subiectum terminans creationem specificativè acceptum ; sed reduplicativè. Unde concludunt auctoritatem , & revelationem non se habere præcisè, vt formam, sufficientem medium , vt vult Oviedo , sed vt medium.

26 Resp. Verum esse auctoritatem , & revelationem utpotè connexas cum mysterio esse rectum medium ad probandam existentiam mysterij : & hoc minimè reduci ad præmissa in hoc syllogismo, cuius maior est vera, ratione auctoritatis, & revelationis ; at verò cum conclusio non moveatur unice ex medio præmissarum ; sed etiam ex extremitatibus, quæ extremitates maior, & minor dant præmissis nomen maioris, & minoris, siquidem tales extremitates constituunt inadæquatè veritatem obiectivam præmissarum, hinc est, quod conclusio non elicitur ab habitu fidei : quia non movetur tanquam ex motivo sufficienti conclusionis ex motivo fidei. Hinc patet, subiectum maioris propositionis esse omne revelatum specificativè acceptum, non reduplicativè, vt constat exemplo, quod addu-

adducit. Hæc dixerim si syllogismus sit cathedonicus factus in Darij. *Omne revelatum à Deo existit: Incarnatio est revelata à Deo: ergo existit.*

27 Demus verò subiectum maioris propositionis esse *omne revelatum* reduplicativè acceptum, modo reduplicatio non auferat, quod obiectum ipsum revelatum maneat in recto, & sit subiectum de quo affirmatur prædicatum, nihil ad rem. Rectè autem potest contingere, quod obiectum revelatum sumatur reduplicativè, & quod obiectum ipsum revelatum sit subiectum affirmationis, ut in hac affirmatione, *Sanctus, ut Sanctus est amicus Dei*, subiectum sumitur reduplicativè, & prædicatum *amicus* nõ prædicatur de forma, sed de subiecto, v. gr. Petro; & quia usus huius doctrinæ est valdè frequens, eam repetemus ex philosophia.

28 Reduplicatiões in concretis accidentalibus, aliquando dicunt in recto solam formam, aliquando solum subiectum, & aliquando vtrumque. Quando verò dicunt in recto vnum, quando aliud? colligitur ex prædicato in ordine ad quod reduplicatur subiectum. Quando convenit prædicatum solum

solum formæ, tunc sola forma dicitur in recto, & sic in reliquis, v. gr. *Petrus, ut productus est accidens*, hic sola forma dicitur in recto, quia solum formæ productio convenit esse accidens, & in hac, *Petrus, ut productus est animal*, solum Petrus dicitur in recto: & in hac, *Petrus, ut productus existit*, convenit utrique, quia prædicatum existit convenit formæ, & subiecto, & ideo utrumque dicitur in recto. Cum ergo in hac propositione, *Omne revelatum, ut revelatum existit, prædicatum existit* conveniat non solum authoritati, & revelationi; sed etiam obiecto revelato, etsi medium sit obiectum revelatum, ut *revelatum*, hoc non tollit, quod dicatur in recto ipsum obiectum revelatum, quod est subiectum; & non sola forma, quæ est authoritas, & revelatio.

§. IIJ.

29 Dico 2. Fides non est discursiva adhuc per syllogismum formalitèr conditionatum, seu hypotheticum, sic tendentem: *Si existat revelatio circa aliquod obiectum, existit obiectum. Sed existit revelatio circa existentiam Incarnatio-*

natio-

nationis: ergo existit Incarnatio. ; in quo vnicè est medium divina revelatio involvens authoritatem. Ratio est : quia adhuc conclusio non movetur ex sola authoritate, vt revelante, quæ est medium præmissarum, quia movetur ad assentiendum coëxistentiæ extremorum inter se, nempe *Incarnatio existit*, ex vi coëxistentiæ extremorum cum tertio: & cum coëxistentia extremorum in tertio includat hæc extrema, quæ diversa sunt à motivo fidei; movetur ad concludendam existentiam Incarnationis ex motivo diverso à motivo fidei; sicut in hoc syllogismo, *Si existat unio, existant extrema: existit unio: ergo extrema*, ex coëxistentia extremorum cum unione concludimus existentiam extremorum inter se.

30 Dices : In syllogismis nitentibus identitati, obiectum formale conclusionis est identitas extremorum inter se : ergo in syllogismis nitentibus connexioni, obiectum formale conclusionis est identitas coëxistentiæ cum tertio, seu determinatio coëxistentiæ cum tertio. Sed identitas coëxistentiæ extremorum cum tertio est connexio distincta ab extremis, quæ illa deter-
mi-

minat ad sic coëxistendum: ergo ex hac connexione distincta ab extremis movetur conclusio. *Resp.* conc. anteo; & prima conseq. dist. min. Identitas *illativa* coëxistentiæ extremorum cum tertio, est sola connexio distincta ab extremis, conc. min. Identitas *vera, realis, seu formalis*, coëxistentiæ extremorum cum tertio, nego min. & conseq. Quia conclusio non movetur ex identitate *illativa* coëxistentiæ; sed ex identitate *vera, reali, seu formali* coëxistentiæ: sicut in syllogismis nitentibus identitati non movetur ex identitate *illativa*; sed ex identitate extremorum cum tertio.

31 Insistit Ripalda: Hic actus *Invarnotio existit*, per accidens est conclusio: quia poterat non esse conclusio formalis; sed solum materialis. Sed si non esset conclusio formalis, esset elicited à fide: ergo cum idem sit quoad substantiam, etsi sit conclusio formalis elicietur à fide. *Hac instantia* supponit actus non respicere *intrinsecè* suum obiectum formale. Item conclusionem non esse ab *intrenseco* conclusionem; sed ab *extrinseco*, hoc est, quod si præcedant, & procedat à præmissis, sit conclusio;

clusio; secus aliter. Et vtrumque est illi accidentale. Verum hæc doctrina, qua facilitate proponitur, negatur. Et saltem actus fidei debere respicere *intrinsicè* suum obiectum formale, probavimus disp. 1. Sed permessa hac doctrina, adhuc non probatur, hunc actum quatenus conclusionem esse actum fidei, quod debebat probare: quia quatenus conclusio est, habet obiectum formale distinctum à motivo fidei, quale est veritas obiectiva præmissarum.

32 Dico 3. Fides potest esse discursiva, quando arguitur ab obiecto formali fidei ad obiectum materiale indistinctum ab obiecto formali fidei. Probabit aliquis conclusionem sic: In hoc syllogismo, *Omnis revelatio divina est vera. Sed Deus revelat revelationem Incarnationis: ergo revelatio Incarnationis est vera.* Fides est discursiva. Sed in hoc arguitur ab obiecto formali fidei ad obiectum materiale indistinctum ab obiecto formali fidei: ergo. Prob. mai. Conclusio solum movetur ex motivo fidei: ergo elicitur à fide. Prob. Quia conclusio movetur ex veritate obiectiva præmissarum. Sed veritas præmissarum solum continet moti-

vum fidei, nempe auctoritatem, & revelationem: ergo conclusio solum moveatur ex motivo fidei. Sed forsan respondebit aliquis neg. mai. Ad probat. neg. ant. & min. probationis; nempe quod in præmissis solum contineatur motivum fidei: quia in maiori *Omnia revelatio divina est vera*, attingitur omne verum, & non solum verum identificatum cum revelatione: sicut communiter dicitur per hunc actum, *Omnia homo est animal*, attingi omne animal, & non solum animal hominis. Et quia similiter respondebit, si argumentum ita proponatur, *Omnia revelatio divina est sufficiens ad assentiendum. Sed datur revelatio divina Incarnationis: ergo &c.* quia per *ly sufficiens* dicet attingi omne sufficiens ad assentiendum, & non solum sufficiens ad assentiendum ex motivo fidei divinæ.

33 Ideò aliter prob. conclusio: Fides est discursiva in hoc syllogismo, *Omnia revelatio divina est sufficiens ad assentiendum ex motivo fidei divinæ. Sed datur revelatio divina Incarnationis: ergo datur sufficiens motivum ad assentiendum fidei divinæ.* Sed in hoc arguitur

tur ab objecto formali fidei ad obiectum materiale indistinctum à formali: ergo sic potest esse discursiva. Prob. mai. Conclusio vnicè movetur ex motivo fidei: ergò. Prob. ant. Conclusio movetur ex veritate præmissarum. Sed in præmissis solum attingitur motivum fidei: ergò. Prob. min. Eatenus aliud attingeretur, quatenus in præmissis ponitur *ly sufficiens*. Sed per *ly ex motivo fidei divina* restringitur *ly sufficiens*, ne attingatur aliud *sufficiens*, quàm ad assentiendum fidei divinæ: ergo in præmissis solum attingitur motivum fidei. Hæc proposui magis dubitando, quam resolvendo, si fortè alicui placeant,

DISPUT. XI.

An fides possit stare cum
evidentia circa idem
obiectum?

Erratum est circa idem ob-
iectum materiale posse
dari fidem de vna forma-
litate ; & scientiam de
alia ; vnde quæstio pro-
cedit de eadem formalitate , seu de eo-
dem obiecto secundum eandem forma-
litem.

SECTIO I.

*An fides sit positivè obscura, vel solum
præcisivè; & qua ratione?*

1 **S**UP. cum communi contra
Lugo dist. 2. à num. 40.
assensum fidei divinæ esse *moraliter*
evidentem respectu penetrantis argu-
menta credibilitatis; cum quibus ar-
gumentis commensuranda est evidentia
assensus. Prob. Quia vel evidentia mo-
ralis consistit in eo, quod dubitari non
possit, nec formidare de veritate, ut in-
quit Granados tract. 2. disp. 4. Vel
consistit in ea claritate lucis, ut reddat
moraliter impossibilem dissensum, ut
inquit Lugo supr. & Ripalda disp. 12.
sect. 2. Sed penetrans argumenta cre-
dibilitatis non potest *prudenter* firmi-
dare de veritate obiecti, & respectu
illius est *moraliter* impossibilis dissen-
sus: ergo respectu penetrantis argu-
menta credibilitatis assensus nostræ fi-
dei est *moraliter* evidens. Prob. min.
Respectu penetrantis argumenta cre-
dibilitatis, tam impossibile est dissen-
sus circa existentiam mysterij, & tam
non

non potest dubitare, nec formidare de existentia mysterij, quam respectu *mediocriter* politici est impossibilis dissensus de existentia Romæ, & prudens dubitatio, seu formido de existentia Romæ. Sed respectu *mediocriter* politici est *moraliter* impossibilis dissensus de existentia Romæ, & non potest *prudenter* dubitare, nec formidare de existentia Romæ: ergo.

2 Confirm. Cui pro claritate argumentorum, & signorum suadetur tam clare assensus, ut quasi cogatur ad assensum, est tam clarus assensus, ut sit *moraliter* impossibilis dissensus, & non possit *prudenter* dubitare, nec formidare de existentia obiecti. Sed penetranti argumenta credibilitatis suadetur tam clarè assensus, ut quasi cogatur ad assensum, & impossibilitetur ad dissensum: ergo. Prob. min. Ex D. Thom. hic quæst. 5. artic. 2. ubi resolvens dæmones credere ex Iacobi 2. *Dæmones credunt, & contremiscunt*, ait ad 1. *Dæmonum fides est quodammodo coacta ex signorum evidentia.* Ad 2. *Fides, que est in dæmonibus, non est donum gratiæ; sed magis reguntur ad credendum ex perspicacitate.*

te intellectus. Ad 3. Hoc ipsum deo-
ribus displicet, quod signa fidei sunt tam
evidentia, ut per ea credere compellan-
tur. Et 3. part. quæst. 47. artic. 2.
Indeos vidisse evidentia signa Divinita-
tis Christi: Ergo respectu penetrantis
argumenta credibilitatis suadetur tam
clare assensus, ut quasi præ claritate
argumentorum cogatur ad assensum,
& impossibilitetur ad dissensum.

3 Hinc formidolosè dico, quod
alijs iudicandum relinquo; quia mo-
dus loquendi Sanctorum valde vene-
randus, prima facie videtur contra-
rius. Sed in hoc existimo aliquale ob-
sequium præstari fidei, si fiat suasibi-
le, eius obiectum non solum esse cer-
tum; sed etiam clarum ex medio fidei,
seu ex signis credibilitatis. In his non
intendo tantum quantum Caietan. qui
quæst. 171. artic. 5. per se requirit
ad credendum in Apostolis, Prophe-
tis, & viris d. ctis evidentiam in atte-
stante. Dico fidem Divinam non esse
positivè obscuram adhuc ex medio fi-
dei, nec negativè, nec præcisivè obs-
curam absolutè loquendo, sed solum
præcisivè obscuram respectivè, id est,
non petit claritatem physicam, nec
mea

metaphysicam in obiecto; nec ratione naturali, nec ex medio fidei.

4 Ratio mihi est. Evidentia physica non dicitur *positivè* obscura, nec *precisivè* obscura a *absolutè* loquendo. Sed ad summum *respectivè* quatenus non est tam clara, quàm evidentia metaphysica. Sed fides Divina est *moratim* evidens, ut modo diximus, & constat ex Ricard. de S. Vict. lib. 1. de Trinit. cap. 2. *Domino si error est, quem credimus, à te decopti sumus; ista enim nobis eis signis confirmata sunt, que non nisi à te fieri potuerunt; & ex Psalm. 92. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis.* In quæ verba ait Lorinus, ex S. Basilio, & Theodoro, *Ne minimam quidem falsitatem considerari posse. Non dicit timeri; sed considerari.* Ex quo sic. Quod ita est notum, ut nulla in eo falsitas non solum timeri; sed nec considerari possit, non est *positivè* obscurum; sed *positivè* clarum. Sed mysteria fide credenda, ita nota sunt, ut nulla in eis falsitas non solum *timeri*; sed nec *considerari* possit; ergò. Mir. constat ex David. Basil. & Theodoro. Maior videtur patere; quia solum, quod est clarum,

rapit intellectum ita, vt nulla in eo, fallitas considerari possit.

5 Confirm. Actus, cuius obiectum, licet cum aliqua exaggeratione, iure dicitur demonstratum, non est *positive* obscurus; sed *positive* clarus. Sed obiectum fidei, licet cum aliqua exaggeratione; iure dicitur demonstratum; ergò. Prob. min. ex Chrysoft. in oratione contra Gentiles: cui titulus: *Adversus Gentiles demonstratio, quod Christus sit Deus, & ibi Hinc autem faciemus demonstrationem veritatis Christi, vt ostendamus ipsum esse Deum.*

2. Actus, cuius obiectum tale est, vt solus valde insanus, & sensu privatus contradicere possit, non est actus *positive* obscurus, sed *positive* clarus. Sed actus fidei eiusmodi est: ergò. Maior videtur vera: quia sola claritas obiecti videtur hos effectus facere. Min. prob. ex Chrysoft. ibi. *Nullus igitur his contradixerit, nisi qui valde insanus, totusque spurcus, natureque sensu privatus.* Ergo non est *positive* obscura, nec *precisive* obscura *absolute* loquendo; sed solum *relative*, quatenus non est tam clara, quam evidentia *physica*, & *meta-physica*.

Quod

6 3. Quod ita est notum, ut præ evidentia signorum quasi compellat ad credendum, non est *positive* obscurum. Sed mysteria fide credenda ita sunt nota respectu penetrantis argumenta credibilitatis, ut præ evidentia signorum quasi compellant ad credendum: ergo Mysteria fide credenda non sunt *positive* obscura, adhuc ex medio fidei: & consequenter fides non est *positive* obscura. Prob. min. ex Div. Thom. hic quæst. 5. artic. 2. ad. 3. *Hoc ipsum dæmonibus displicet, quod signa fidei sunt eam eviaentia, ut per ea credere compellantur.* Et ex alijs supra allatis repetendis.

7 Confirm. 1. Actus, cuius obiectum tale est, ut præ evidentia signorum sit aut præcipitis arrogantia, aut summæ dementiæ de eo aliquantulum dubitare, non est *positive* obscurus; sed *positive* clarus. Sed actus fidei eiusmodi est: ergo, Maior videtur vera: quia sola claritas obiecti videtur posse facere similes effectus. Prob. min. Ex August. de Utilitate credendi, cap. 12. *Nolle illi primitias dare, vel summæ impietatis, vel præcipitis arrogantia est.* Ex Ricard. de S. Viçt. lib. 1. de Trinit. cap.

cap. 22. Genus esse dementia in his vel aliquantulum dubitare. 2. Actus, cuius obiectum est tale, ut respectu penetrantis terminos manifeste cognoscatur, tale obiectum dici à Deo, qui non mentitur, non est actus positivè obscurus; sed positivè clarus. Sed actus fidei eiusmodi est: ergò. Prob. min. ex D. Thom. hic quæst. 5. artic. 2. Si aliquis Propheta prænnuntiaret in sermone Domini aliquid futurum, & adhiberet signum mortuum suscitando: ex hoc signo convinceretur intellectus, ut cognosceret manifeste hoc dici à Deo, quia non mentitur. Nota ly convinceretur, & ly manifestè. 3. Actus, quo regulatur per evidentia signa circa suum obiectum, non est positivè obscurus; sed positivè clarus. Sed eiusmodi est actus fidei respectu penetrantis argumenta credibilitatis: ergò. Prob. min. ex D. Thom. 3. part. quæst. 47. artic. 2. ubi ait, Iudeos vidisse evidentia signa Divinitatis. Quæ eadem signa habent penetrantes argumenta credibilitatis, ex D. Thom. 2. 2. quæst. 5. artic. 2. Dicendum est, quod fideles vident multa manifesta iudicia, ex quibus percipiunt doctrinam Ecclesie à Deo esse.

8 4. Iuxta plures præcipuè Tho-
 mistas æquè difficile est, fidem con-
 iungi cum notitia *positivè* clara obiecti
 credendi, ac fidem esse *positivè* claram.
 Sed fides coniungi potest cum notitia
positivè clara obiecti: ergò. Prob. min.
 Ex Hugo de Sancto Victore 2. 2.
 quæst. 5. artic. 1. latius referendo
 conclusione sequenti in cuius verba ait
 D. Thom. ibi ad primum, *dici potest,*
quod contemplatio, qua tollit necessita-
tem fidei, est contemplatio Patris.

9 5. Quod lucet in caliginoso
 loco, non est *positivè* obscurum, nec
præcisivè, *absolutè* loquendo. Sed fi-
 des iuxta Divum Petrum, Petri. 2. est
Lucerna lucens in caliginoso loco: ergo
 non est *positivè* obscura, nec *præcisi-*
vè, *absolutè* loquendo; sed solum *res-*
pectivè ad maiorem claritatem. Maior,
 quæ ex se videtur vera. Suadetur, quia
 D. Ioannes cap. 1. ut explicet Ver-
 bum, & Christum esse magnam lucem
 illuminantem totum mundum, dicit
 esse lucem, *Quæ in tenebris lucet, &*
tenebræ eam non comprehenderunt. Itæ
 quæ Cyril. apud Barradas. *Quoniam*
ipsa lux omni creatura est incomprehens-
ibilis, tenebræ eam non comprehende-

vunt. Idem Hilar. lib. 2. de Trin. *Barra-
das, Docet Evangelista, lucem, de qua
loquitur, esse splendidissimam, quam mul-
ta tenebra non possint vincere.* Maldon.
*Lux in tenebris lucet, quo modo si dice-
ret, lux tenebras illuminat, eas dissipans,
atque dispellens.* Sed non esset adeò
magna lux in tenebris lucens, si esset
positivè obscura: ergo fides, quæ lucet
in caliginoso loco, non est *positivè* obs-
cura. 2. De Christo dicitur ibi *illumi-
nasse omnem hominem, & Christus illu-
minat per fidem.* Sed lux, quæ multos
illuminat, non est *positivè* obscura: er-
gò. Ideò August. tract. 44. in Ioan.
circa initium, *Cacitas est infidelitas, &
illuminatio fides.* Et Paul. Ephes. 5.
*Eratis aliquando tenebra; nunc autem
lux in Domino.* Sed non benè diceretur
lux, & illuminatio comparata cum te-
nebris, si esset *positivè* obscura: ergò.

IO 6. Qui vidit alium per specu-
lum, non videt eum *positivè* obscure.
Sed per fidem videmus Deum per spe-
culum ex 1. ad Corinth. 13. *Videmus
nunc per speculum. Confirm.* ex D. Ber-
nardo serm. 2. de Epiphania ad illa
verba, *Egredimini filie Sion, & videte
Regem Salomonem,* ubi sic ait: *Rogo vos*
inmens

intuemini, & videre quam oculata sit fides, quam linceos habeat oculos. Sed non esset ita oculata, nec linceos haberet oculos, si positivè obscure cognosceret, aut obscure præcisivè absolute loquendo: ergò.

11 Confirm. Luc. 4. de dæmonibus penetrantibus signa credibilitatis, dicit: *Non sinebat eos loqui: quia sciebant, ipsum esse Christum.* Et Ioan. 4. loquendo de Apost. & Discipulis penetrantibus signa, dicit: *Nos adoramus, quod scimus.* Et ibi dicit, Samaritanos, postquam audierant Christum, & viderant signa, dixisse Samaritanæ: *Iam non propter tuam loquelam credimus, ipsi enim audivimus, & scimus: quia hic est vere Salvator mundi.* Sed hoc verbum *scimus* saltem indicat evidentiam moralem mysterij: & improprie sumeretur verbum *scimus* in his circumstantijs pro notitia positivè obscura: ergo fides non est positivè obscura adhuc per media fidei.

12 Prob. tandem. Non est minus clara cognitio moralitèr evidens, quam cognitio probabilis. Sed cognitio probabilis, quamvis iure dicitur formidolosa, & incerta, communitèr non dicitur

tur *positive* obscura : ergo cognitio fidei, quæ est *morabitèr* evidens, non est dicenda *positive* obscura. Maior videtur vera : quia magis notum est dari Romam, quam materiam exiltere per existentiam formæ. *Confirm.* Lux ex eo, quod non sit valdè intensa, non dicitur *positive* obscura. Sed lux fidei, etsi non sit valdè intensa, est tamen lux, vt constat ex D. Petro, *Lucerna lucens in caliginoso loco.* Et ex Psal. 118. *Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis.* Et Ioan. 8. *Qui sequitur me non ambulat in tenebris; sed habebit lumen vite.* Mald. *Fidem appellat lumen vite.* *Confirm.* 2. Lux, quæ verè dicitur ostensio rerum, non aliunde apparentium, non est *positive* obscura, sed *positive* clara. Sed fides est lux, quæ est ostensio rerum non aliundè apparentium : ergò. Prob. min. Ex Theophilo in Hebr. 11. *Argumentum non apparentium, ait, Fides est ostensio rerum in conspectum non venientium.*

13 Si hæc ita sint, cum per actum fidei non reddatur obiectum *positive* obscurum adhuc per medium fidei; & multo minus *privative* obscurum, seu carens omni claritate; sed clarum claritate

ritate *moraliter* evidenti ; et si non tam clarum, quam redderetur claritate *physicè*, aut *metaphysicè* evidenti: si coniungatur scientia, & fides circa idem obiectum, non redditur obiectum clarum, & obscurum adhuc per diversa media; sed clarum ut duo, v. gr. per fidem, seu luce, & claritate remissa: & clarum ut quatuor per scientiam, seu luce, & claritate intensa: sicut solet cubile per vnam fenestram habere lucem remissam, & per aliam lucem intensam.

14 Obiectiones, quæ contra hanc conclusionem poni possunt, solvemus, Deo auspice, dum salvabimus obiectiones contra conclusionem sequentem: ubi magis constabit, quænam est obscuritas requisita ad fidem: & quo sensu dicatur obscuritas. Interim, *Obijc.* claritas gratia. Ad Corinth. 10. *In captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium fidei.* Idem canit Ecclesia: *Captivantes intellectum in obsequium fidei.* Sed non captivaretur intellectus, si fides non esset obscura, si consequenter mysterium nõ esset obscurum; sed clarum, ut videtur patere: ergò. *Argum.* fortè probat mysteria fidei nec esse evidentiā *moraliter*, nec evidentiā *cre-*

De Fide. II. P. di.

'dabilia, vt patet, si applicetur eadem
 forma arguendi. *Resp.* dist. & explicā-
 do mai. Captivamus intellectum sumpta
captivitate pro submissione ad assenti-
 endum firmiter, quia *Deus dicit*, &
 præparatione animi ad assentiendum
 firmiter propter revelationem Dei suf-
 ficienter propositam, quidquid contra
 reclamant sensus, & ratio naturalis
 seorsim à medio fidei, conc. mai. sumpta
captivitate pro difficultate credendi
 omnibus mysterijs fidei, neg. mai. &
 min. Sensu explicato. Quia licet multa
 mysteria sint difficilia, si credamus sen-
 sibus, vt *Sacramentum Eucharistiae*; etsi
 credamus rationi naturali seorsim à
 medio fidei, & signis credibilitatis, vt
Mysterium Trinitatis. Multa tamen non
 habent hanc difficultatem, vt *existensia*,
sapientia, & *potentia Dei*; & omnia fi-
 de credenda sunt moraliter evidentijs;
 & saltem æquè evidentijs, quam exi-
 stentijs *Rome*: ideoque non requiritur
 positiva obscuritas in fide, nec in obie-
 cto fidei; etsi aliquando reperiaturs dif-
 ficultas, si attendamus sensibus, & ra-
 tioni naturali seorsim à medio fidei,
 & à signis evidentijs cre-
 dibilitatis,

S E C T I O II.

An circa idem obiectum materiale possit
dari simul in eodem intellectu actus
scientiæ, & actus fidei?

35 **I**N nostra sententia dicen-
tes fidem esse positivè cla-
ram, non esset difficile actum scientiæ
coniungi cum actu fidei: quia claritas
fidei non impediret maiorem clarita-
tem scientiæ: idèò quæstio procedit
casu quo fides sit positivè obscura. Ad
quam: *Sup. 1.* Circa idem obiectum
materiale formalitèr idem. Possit con-
iungi in eodem intellectu actum con-
futum, & actum discretivum; v. gr.
cognitio vniversalis *omnis homo*, &
cognitio singularis, *hic homo*: cognitio,
quæ est definitio; & cognitio, quæ est
definitum formale, v. gr. *hæ, homo ra-
tionale.* 2. Coniungi posse cognitio-
nem intuitivam, & abstractivam: quia
Angeli vident intuitivè Deum in se; &
abstractivè in creaturis. 3. Assensum
certum, & incertum: sic assensus fidei
divinæ coniungi potest cum assensu
fidei humanæ circa idem obiectum, imò

plures existimant assensum fidei humanæ commitari semper assensum fidei divinæ. 4. Coniungi potest assensus evidens cum assensu probabili, ut docet D. Thom. 1. 2. quæst. 67. art. 3. *Potest unus homo cognoscere eandem conclusionem per medium probabile, & demonstrativum.* Et in 3. dist. 31. quæst. 2. art. 1. ad 4. *Opinio, & scientia, quamvis sint de eodem; non tamen secundum idem medium, & ideo possunt esse simul.* Idem habet 3. part. quæst. 9. art. 3. ad 2. Et ratio id suadet: quia Philosophus potest demonstrativè cognoscere existentiam Dei, & simul eam cognoscere; quia Authores gravissimi eam affirmant, vel ex alia ratione probabili. Tunc tamen solum daretur formido radicalis de existentia Dei, sistens in cognitione probabili; non verò formido actualis, nec formalis, sistens in cognitione reflexa dicente, *Fortè non existet obiectum cognitionis directè*, quæ cognitio non posset dari in eo casu. Hæc vera sunt, licet Hurtado disp. 30. sect. 1. dicat formidinem actualem esse inseparabilem à cognitione probabili. Idem tenet Ripalda sect. 3. Sed dicens formidinem actualem posse

coniungi cum evidentia ; sed formidinem, quæ limitatè cadat supra cognitionem probabilem , id est, quod solum spectata hac notitia obiectum potest esse falsum ; sed de hoc nullus dubitat.

16 Sup. 2. Rectè coniungi posse in eadem voluntate circa idem obiectum amorem necessarium, & liberum, sic Chrillus simul amabat Deum amore necessario orto ex scientia visionis, & amore libero orto ex scientia infusa, quo merabatur nobis : & in Beatis, qui amant Deum amore necessario, & possunt simul amare amore libero terminato ad Deum, & creaturas. 2. Coniungi potest amor efficax, & inefficax circa idem obiectum sic Deus inefficacitè amat salutem omnium ex illo, *qui vult omnes homines salvos fieri* ; & efficacitè amat salutem prædestinatorum. 3. Coniungi potest amor ex motivo charitatis cum amore ex motivo misericordiæ non petente motivum charitatis, & sic Beatis. 3. Coniungi possunt pro diversis signis in eadem voluntate indifferentia, & determinatio.

17 His suppositis, 1. Sententia di-

eit non posse coniungi actum scientiæ
 cum actu fidei circa idem obiectum. Ita
 communiter Thomistæ, quos sequitur
 Gonet disp. 1. cap. 6. Palanc. disp. 4.
 quæst. 5. Doctor Rios disp. 3. de Fi-
 de, loquendo de fide obsequiosa. Sco-
 tistæ, Sændin controuv. 8. sect. 1. de
 Fide lata, id est non obsequiosa ait
 sect 4. coniungi posse cum scientia na-
 turali, non verò cum scientia super-
 naturali. Ex nostris Antonius Perez,
 Elparza, & alij. Secunda sententia di-
 cit, actum fidei coniungi posse cum
 actu scientiæ abstractivæ. Ita Suarez
 disp. 3. sect. 9. Coninc disp. 11.
 dub. 15. Lugo disp. 2. sect. 2. Mu-
 niessa disp. 1. sect. 2. Tertia dicit, fidem
 nec Divinitus coniungi posse cum evi-
 dentia quidditativa, aut intuitiva. Ita
 Vazquez 3. part. disp. 53. Torres
 disp. 8. Suarez verò Lugo, Granados
 disp. 7. Coninc, Petrus Hurtado, di-
 cunt, connaturalitèr non posse coniun-
 gi; secus de potententia absoluta.
 4 Dicit actum fidei posse coniungi de
 potentia ordinaria, etiam cum evi-
 dentia intuitiva, modo fides præce-
 dat intuitionem. 5. Dicere potest, fi-
 dem coniungi posse etiam cum evide-

ria intuitiva sivè fides præcedat, sivè non intuitionem. Hanc sententiam illustrent Nobiles RR. Cistercienses, qui absolute, & sine distinctione dicunt, fidem coniungi posse ex natura rei cum scientia abstractiva; & cum visione intuitiva corporæ; & cum visione intuitiva Dei.

18 Ante resolutionem fatendum est D. Thom. e arè dicere fidem non posse coniungi cum scientia. Ita 2. 2. quæst. 1. artic. 4. *Manifestum est, quod nec fides, nec opinio potest esse de visis, aut secundum sensum, aut secundum intellectum, & ibi artic. 5. Non autem est possibile quod idem ab eodem sit visum, & creditum.* Et ibi ad quæst. inquiringem, *Virum obiectum fidei, possit esse aliquid visum?* Responder, *fidei obiectum impossibile est esse aliquid visum.* Et quæst. 5. artic. 1. quæst. *An Angelus, & homo in prima sui conditione in gratia habuerint fidem?* Responder affirmativè, & semper recurrit ad id, quod in eis erat aliqua obscuritas; & quod licèt aliqua cognoscebant manifeste, quæ nunc non possumus cognoscere nisi per fidem; non tamen omnia. Ideò meo iudicio mens

D. Thom. est fidem non posse coniungi cum scientia.

19 Nihil omnibus plures dubitant, an sit hæc mens D. Thom. tam absolute: quia D. Thom. solum videtur dicere fidem non posse coniungi cum visione intuitiva Dei, & quidem hæc quæst. 5. refert verba Hugo de Sancto Vict. *Novit homo in primo statu creatorem suum, non ea cognitione, qua Dens modo à credentibus absens fide quaeritur; sed ea, quæ per præsentiam contemplationis manifestius cernitur.* De quibus verbis ait ibi, *ad primum dicta Hugo, Magistralia sunt, & robur authoritatis habent; dici tamen potest quod contemplatio, quæ tollit necessitatem fidei est contemplatio Patria.* Hanc autem non habuit Angelus ante confirmationem, nec homo ante peccatum. En ubi satis insinuat fidem non posse coniungi cum cognitione intuitiva Dei. Et nota illa verba, *quæ tollit necessitatem fidei*, quæ insinuant idem solum in Patria non dari fidem: quia data visione Dei fides non est necessaria; quod verò superabundanter, & sine necessitate detur, videtur permittere. Et ibi ad secundum. *Inerat intel-*
lectui

lectui Angelico quaedam obscuritas naturalis secundum quod omnis creatura renebra est comparata Divino lumini, & talis obscuritas sufficit ad fidei rationem. Ubi obscuritatem valde latam dicit sufficere ad fidem : & hac quæst. 5. artic. 1. Cum Angelus ante confirmationem, & homo ante peccatum non habuerint beatitudinem, qua Deus per essentiam videtur, manifestum est, quod non habuit sic manifestam cognitionem, quod excluderetur ratio fidei, & nota ly manifestum est, quo denotat, clarum, & sine dubio esse, nullam aliam cognitionem excludere fidem. Et in 3. dist. 31. quæst. 2. artic. 1. ad 4. Opinio, & scientia, quamvis sint de eodem non tamen secundum idem medium, & ideo possunt esse simul. Et eadem est ratio de scientia, & fide. Et 3. part. quæst. 9. trinc. 3. ad 2. Ideo venia Div. Thom. & eius dictis muniti quamvis in conclusione re vera sit oppositus, tenemus 59. sententiam.

§. I.

20 Dico : Fides coniungi potest cum scientia sive abstractiva, sive intuitiva.

intuitiva, sive fides præcedat, sive sequatur intuitionem. Prob. Homo, & Angelus ante lapsum habuerunt fidem Dei, saltem, ut Authoris supernaturalis. Sed hæc fides coniungebatur cum scientia Dei, ut Authoris supernaturalis: ergo fides coniungi potest cum scientia. Mai. est D. Thom. hic quæst. 5. artic. 1. *Necesse est dicere, quod Angelus ante confirmationem habuit fidem, & semititer homo ante peccatum.* Et ad eodæ certa ut Suarez, de Angelis, cap. 5. num. 16. oppositam. *Omnino falsam, & improbandam censeant.* Et ad Angelos etiam pertinere illud ad Hebr. 11. *Accedentem ad eum oportet credere quia est.* Hoc restatur D. Thom. ibi argumento *sed contra.* Min. probatur ex verbis relatis, Hugo dicentis, tunc Angelos cognovisse Deum, *necessaria cognitione*: qua Deus modo à credentibus absens fide creditur. Sed modo à viris doctis, *non creditur absens fide*, ut author naturalis iuxta communem sententiam Thomistarum, dicentium in viris doctis non dari fidem Dei, ut Authoris naturalis: ergo ea scientia fuit Dei, ut Authoris supernaturalis. Et ex Aug. relato à D. Thom. initio

huius

huius quæst. 5. *Angelus in statu sue primæ conditionis ante confirmationem, vel lapsum habuit oculum contemplationis: videbat enim res in Verbo, ut August. dicit in 2. super Genes. ad litteram: & similiter primus homo videtur habuisse oculum contemplationis apertum.*

21 2. Non magis repugnant inter se actus obscurus, & clarus, quam certus, & incertus; clarus, & confusus; liber, & necessarius, & reliqua dicta in notabilibus. Sive alter sit prior, sive posterior; quia sicut eidem actui repugnat claritas, & obscuritas, ita repugnat claritas, & confusio. Sed circa idem obiectum potest coniungi in eodem intellectu actus clarus, & confusus, & reliqua, ut dictum est in notabilibus: ergo etsi de ratione fidei esset obscuritas per medium fidei posset coniungi actus scientiæ cum actu fidei. *Confirm.* Incertitudo vnius actus non dicit carentiam omnis certitudinis in obiecto; nec confusio vnius actus carentiam omnis claritatis, nec intuitio carentiam omnis abstractionis, nec libertas ad vnum actum carentiam dicit necessitatis ad alium: ergo obscuritas vnius actus non dicit carentiam omnis
cla-

claritatis in obiecto, & consequenter non dicet carētiā actus clari. 2. Quod ingrediatur lux remissa per vnam fenestram non reddit cubile obscurum, si per aliam ingrediatur lux intensa: nec lux remissa ingrediens per vnam fenestram facit ne ingrediatur per aliam lux intensa. Sed ad minus fides est lux remissa, & per eam habet obiectum lucem remissam ex illo Petri, *Lucerna lucens in caliginoso loco*: ergo fides non faciet quod obiectum non habeat maiorem lucem per actum scientiæ.

22 Prob. 3. Trident. sess. 6. cap. 6. explicans illud ad Hebr. 11. *Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quod inquirentibus se Remunerator sit.* Et ibi addit: *Fide intelligimus formata esse secula verbo Dei.* Dicit, fidem de existentia Dei esse dispositionem ad iustificationē: *De hac dispositione scriptum est accedentem ad Deum oportet credere, quia est, & quod inquirentibus se Remunerator sit.* Vbi non solum loquitur de fide existentia Dei, vt Authoris supernaturalis, quod explicatur per *ly, quod Remunerator sit*; sed etiam de fide existentia Dei, vt Authoris naturalis; quod explicatur per *ly oportet credere*
quia

quia est ; imò hæc fides est necessaria necessitate mediij. Similitèr in Symbolo frequentèr : *Credo in unum Deum Omnipotentem.* Sed Philosophus Christianus evidentèr cognoscit existentiam Dei , vt Authoris naturalis , unitatem , & omnipotentiam Dei , & sæcula formata esse Verbo Dei : ergo eiusmodi fides potest coniungi cum evidentia. Prob. mai. & conseq. Quia aliàs Philosophus Christianus esset peioris conditionis , quam rusticus , quia propter suam scientiam careret cognitione fidei , quæ utilior , & fructuosior est , quàm cognitio scientiæ. *Confirm.* Ad contritionem præcedere debet fides de bonitate Dei , & malitia peccati : quia talis cognitio supernaturalis est dispositio necessaria ad contritionem. Sed Philosophus Christianus evidentèr cognoscit bonitatem Dei , & malitiam peccati : ergo fides coniungi potest cum evidentia. 2. Iuxta Div. Thom. Angeli ante lapsum habuerunt fidem de Deo , eius bonitate , potentia , & sapientia , qua fide directi sunt ad dilectionem Dei in primo instanti Sed Angeli scientia evidenti cognoscebant dictas perfectiones : quia cognoscebant creatos esse à Deo.

Deo, qui sine sapientia, & potentia non poterat eos creare: ergo Angeli habebant simul scientiam, & fidem de bonitate, sapientia, & potentia Dei.

23 3. Beatissima V. evidentè scivit se sine viro concepisse. Ipsa, & Apostoli evidentè noverunt Christum mortuum, & postea vivum, & in Cœlos elevatum: talis evidentiæ noverunt, quali novimus, audivimus, & videmus, ut constat, & dicitur Act. 4. *Non enim possumus, que audivimus, & vidimus non loqui.* Ioan. 13. *Qui vidit testimonium peribuit.* 1. Ioan. 1. *Quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, & manus nostræ contrectaverunt testamur.* Sed B. V. & Apostoli de his habuerunt fidem: ergò. Probat. min. Quia aliàs illa evidentiæ faceret eos peioris conditionis; quia faceret eos carere certiori, & utiliori cognitione: cum fides sit certior, utilior, & fructuosior, ea evidentiæ præcipuè naturali.

24 4. Deus posset infundere viatori cognitionem claram mysteriorum. Sed hic posset credere mysteria: ergò. Mai. videtur vera: quia quo iure negabitur Deo hæc potestas: imò fortè habuit eam cognitionem B. V. Probat. min.

Quia

Quia aliàs eo singulari beneficio fieret peioris conditionis : cum careret utiliori cognitione : & fortè salvari non possunt : quia non haberet fidem requisitam ad salutem.

25 §. Dum credimus revelatis, quia Deus dicit assentimur assensu fidei veracitati Dei, & alijs perfectionibus constituentibus auctoritatem; vel saltem possumus eis assentiri. Sed veracitatem Dei, & alias perfectiones constituentes auctoritatem cognoscimus per scientiam : ergo dum credimus revelatis habemus scientiam, & fidem circa veracitatem Dei. *Similiter* iudicium elicitedum à fide affirmans Deum revelare, attingit actu fidei existentiam Dei revelantis. Sed hoc iudicium componitur cum scientia de existentia Dei: ergò. Alias probationes dabimus in impugnationem responsionum præcipue Palanco, & Rios.

§. II.

26 Dices : Philosophum debere se abstrahere ab evidentia, ut det locum fidei. Contra : quia assensus scientificus non est subjectus dominio voluntatis

luntatis: obiectum namque evidentè
 apparens necessario rapit ad assensum;
 idemque accidit quando excitatur spe-
 cies evidens, quæ vel est eadem, quæ
 concurrat ad actum naturalem, & su-
 pernaturalem, vel eam excitat. 2. Quia
 fides tunc coniungeretur cum memo-
 ria evidenti, & non habet maiorem
 difficultatem credere obiectum cum
 scientia evidenti, quam cum memo-
 ria evidenti.

27 Dices cum Caietano, Gonet,
 & alijs, Apost. & Trident. exigere ad
 iustificationem fidem de existentia Dei
 in his qui non habent scientiam: quia
 solum intendunt, ad iustificationem
 esse necessariam cognitionem Dei cer-
 tam, & non sufficere probabilem.
 Contra: quia sic sentire, & ita latè in-
 terpretari in his, quæ necessaria sunt
 necessitate medijs ad salutem, videtur
 durum, præsertim quando non datur
 alia ratio sic interpretandi, quam ut
 defendat fidem non posse coniungi cum
 scientia. Imò post decretum Inno-
 cenc. XI. prop. 23. *Fides latè dicta ex
 testimonio creaturarum, simili ve moti-
 vo ad iustificationem sufficit.* Nequit
 dici sufficere ad iustificationem fidem

latam sumptam pro quavis noticia certa ex creaturis. Undè hæc responsio iam videtur improbabilis : An verò per hanc damnationem damnata sit sententia Patris Ripalda , vt aliqui volunt ? Negavimus disp. 6. de Libertate Arbitr. num. 40. Secundò , quia docti essent peioris conditionis, quam indocti : licèt enim docti parati essent ad credendum existentiam Dei , si non haberent fidem ; & dato, quod per hanc preparationem haberent æquale meritum , ac si haberent fidem ; carerent tamen maiori perfectione ; & certitudine fidei , magis disponente , & conducente ad iustificationem , quam actus scientiæ naturalis : quidquid enim dicat Gonet , ille actus scientiæ non evadet supernaturalis , nec habebit maiorem certitudinem ex consortio habitus fidei : cum habitus non influat in illum iuxta ipsum : quæ solum ratione tribuit certitudinem , & supernaturalitatem actibus.

18 Cano lib. 12. de Locis, cap. 4.
Palanco disp. 4. quæst. 6. Rios de Fide, disp. 3. dub. 1. dicunt fidem requisitam à Paulo , & Trident. & ad quam tenemur, esse de Deo vt Autho-

re supernaturali ; non de Deo vt Au-
thore naturali , de quo datur scientia,
verum est , dicunt , articulum uni-
tatis omnibus credendum proponi, non
quia credi possit à Philosopho Chri-
stiano ; sed quia vt ait D. Thom. hic
quæst. 1. artic. 5. *Id quod communiter
omnibus proponitur hominibus creden-
dum , est communiter non scitum.*
Nec est necesse ponere exceptionem,
quæ ex natura rei exigitur. Addunt,
plura posse credi à Philosopho circa
vnitatem Dei ex D. Thom. hic quæst. 1.
artic. 8. ad 1. *Multa per fidem tenemus
de Deo , que naturali ratione Philoso-
phi investigare non potuerunt , v. gr.
circa providentiam eius , & omnipoten-
tiam , & quod ipse solus sit colendus,
que omnia continentur sub artic. vni-
tatis Dei.* Ita Doctor Rios.

29 Contra: Iuxta hæc Philoso-
phus Christianus erit peioris condi-
tionis , quam idiota , quia carebit
certiori , & vtiliori cognitione fidei
sufficientis ad disponendam ad con-
tritionem. 2. Paulus duo distinguit,
& exigit , *Credere Deum esse , & remun-
neratorem esse.* Et de vtroque articu-
lo requirit fidem. Sed Deum esse per-

tinet ad Deum, ut Authorem naturalem; & remuneratorem esse, ad Deum ut Authorem supernaturalem: ergo etiam de Deo ut Authore naturali requirit in omnibus fidem. 3. Philosophus Christianus certior est de existentia Dei, quam Philosophus Gentilis. Sed hæc maior certitudo provenit de fide: ergo. Prob. mai. & min. ex D. Thom. hic quæst. 2. artic. 4. *Ut esset indubitata, & certa cognitio apud homines de Deo, oportuit, quod Divina eis per modum fidei traderentur.* Et quæst. 4. artic. 8. *Multo magis homo certior est de eo quod audit à Deo, qui falli non potest, quam de eo quod videt propria ratione, quæ falli potest.* 4. Non ammittitur fides nisi faciendum contra id quod præcipit. Sed si Philosophus culpabiliter erraret circa existentiam Dei Authoris naturæ, amitteret fidem: ergo Philosopho præcipitur credere esse Deum Authorem naturæ. 5. Hic Philosophus potest elicere assensum Theologicum erga existentiam Dei Authoris naturæ: ergo & assensum fidei. Prob. ant. Hic Philosophus potest sic iudicare: *Omne revelatum à Deo est verum: Deum*

esse Authorem naturæ, est revelatum à Deo. Sed ex vi harum præmissarum assentitur: ergò. *Deus est Author naturæ*: ergò. Min. prob. Et quia in præmissis continetur veritas conclusionis: & quia præmissæ necessitant ad assensum conclusionis. 6. Qui credit rem fundatam, credit id in quo fundatur. Sed Deum esse Authorem supernaturalem fundatur in esse Authorem naturæ: quia gratia fundatur in natura: ergo qui tenetur credere Deum esse Authorem supernaturalem, tenetur credere, & credit Deum esse Authorem naturæ. 7. Deus potuit evidentè manifestare Angelo fidem, quam habuit Dei, ut Authoris supernaturalis, aut naturalis. Sed tunc conjungeret scientiam cum fide: ergo possunt coniungi. Mai. videtur vera: cur enim hæc non possit facere? Prob. min. Tunc sciret evidentè fidem Divinam esse veram. Sed tunc habebat fidem Dei Authoris supernaturalis, aut naturalis, & evidentè habebat: ergò.

30. 8. Deus potest infundere Petro cognitionem de se ipso Authore supernaturali, & *Remuneratore*: Sed Petrus cum hac cognitione clara, &

evidenti posset habere fidem : ergò. Maior videtur nota : quia hanc cognitionem habuit Christus ; & piè creditur eam habuisse B. V. & quia nulla eernitur implicatio. Prob. min. Hic homo posset tendere in Deum utpotè viator. Sed non aliter quam per fidem : quia ut ait Paul. 2. ad Corinth. 5. *Per fidem ambulamus* : ergò. 2. Ille homo posset sperare. Sed ad spem requiritur fides Dei Remuneratoris : ergò. 3. Ille homo si esset peccator posset iustificari ; etsi esset iustus posset crescere in gratia. Sed ex Paulo, & Trident. supr. *Sine fide impossibile est placere Deo. Accedentem ad Deum oportet credere, quia est, & quod inquirentibus se Remunerator sit* : ergò.

31 Addunt cum Doct. Rios, Philosophum Christianum esse certiore Philosopho Gentili de existentia Dei Authoris naturæ, tum in habitu, quia avertit ab errore, & in præparatione animi ad non dissentendum, etsi eam non cognosceret demonstrativè ; tum in actu, quia cum sciat Deum infallibilem revelare existentiam Dei, remotior est ad dissentiam, quam Gentilis. *Contra* : Div. Thom. non solam dicis

Philosoph. Christianum certiozem esse Gentili in habitu, & actu vicumque; sed certiozem habere cognitionem. Ita hic quæst. 2. art. 4. vt esset indubitata, & certa cognitio apud homines de Deo, oportuit, quod divina eis per modum fidei traderentur. Sed iuxta hunc modum dicendi non haberet certiozem cognitionem certitudine subiectiva, & altioris ordinis: ergo hic modus non est rectus. 2. Quia Philosophus Christianus debet habere cognitionem certiozem, & vtiliozem ad salutem. Sed hæc sola est cognitio fidei: ergo. Nec dicas Philosophum Christianum habere maiorem certitudinem, non formalitèr: quia non habet actum, qui moveatur ex motivo fidei; sed derivativè à fide. 1. Quia non benè percipitur qualis sit hic modus derivatus à fide circa existentiam Dei in non credente existentiam Dei. 2. Quia certitudo scientiæ ab hoc habita esset clara ex se, & obscura derivativè à fide. Si ergo idem actus potest habere certitudinem claram, & obscuram ex diversis medijs: cur in eodem intellectu non poterit dari circa idem obiectum actus clarus, & obscurus per diversa media?

32 Vega lib. 6. in Trid. cap. 2 r. dicit, in Philosopho Christiano dari locum fidei cū ea evidentia; non quoad assensum intellectus; sed quoad piam affectionem voluntatis, & præparationem animi ad assensum, etsi non sit evidens ea veritas. *Contra*: Paul. & Trid. sess. 6. cap. 6. verè, & propriè requirunt fidem: *Accedentem ad Deum oportet credere quia est.* Sed pia affectio, & præparatio animi impropriè dicitur fides: quia actus voluntatis impropriè dicitur actus intellectus, præcipuè in materia adeò scrupulosa; ergo non benè sic explicantur verba Paul. & Trid. Ideò Sosus, qui prius tenuerat hanc sententiam, benè illam retractavit.

SECTIO IIJ.

Alia probationes;

53 **P**rob. 1. Potest dari cognitio obscura simul cum cognitione clara circa idem obiectum; ergo possunt dari scientia, & fides circa idem obiectum. Prob. ant. Qui videret Petrum à longè ita vt sciret esse Petrum,

trum, & Ioannem, non tamen discerneret, an esset Petrus, cognosceret confuse Petrum. Sed tunc posset eum cognoscere simul clare: ergò. Prob. min. Tunc posset facere hunc discursum evidentem, *Ille est Petrus, vel Ioannes. Sed non est Ioannes: quia est æger, vel similitudine*: ergò. 2. Philosophus Christianus cognoscit evidentè existentiam Dei Authoris naturæ. Sed si actus fidei est obscurus, potest simul cognoscere obscure existentiam Dei Authoris naturæ: ergò. Probat. min. Potest simul cognoscere cognitione fidei obscura esse revelatam existentiam Dei Authoris naturæ. Sed per hanc cognitionem cognoscit obscure (non dico credit; sed cognoscit) existentiam Dei Authoris naturæ: ergò. Minor, quæ probata manet sect. ant. impugnatione 5. contra Palanc, & Rios. Prob. Hæc cognitio *revelata est existentia Dei Authoris naturæ*, aliquo modo cognoscit existentiam Dei: quia eam attingit, & de ea affirmat esse revelatam, & ea est subiectam huius affirmationis, ideòque directè, vel indirectè, ut volis, debet cognoscere existentiam Dei Authoris naturæ.

turæ. Sed per hunc actum non cognoscit existentiam Dei clare: ergo cognoscit existentiam Dei obscure.

34 Confirm. Philosoph. Christ. simul cum scientia Dei Authoris naturæ, potest simul cognoscere, *omne revelatum à Deo esse verum*; & esse revelatum à Deo esse *Authorem naturæ*. Sed tunc potest cognoscere, imò cognoscit obscure Deum esse Authorem naturæ: ergò. Prob. min. Cognitio universalis est cognitio singularium, quoties constat cum morali certitudine singularia contineri in universalis: quia cognitio universalis est formalitèr distributiva, *& hoc est revelatum à Deo*. Sed Philosopho Christiano, simul cum cognitione universalis constat hoc singulare contineri in illa universalis: ergò. *Confirm. 2.* Iuxta plures ex Thomistis, præcipuè Palanco, & Rios, non potest dari scientia revelationis, quin clare cognoscatur obiectum: ergo neque poterit dari cognitio obscura revelationis revelantis existentiam Dei Authoris naturæ, quin detur cognitio obscura Dei Authoris naturæ. Prob. conf. quæ videatur bona. 1. Quia si scientia revelationis refert, vel importat scientiam obiect-

obiecti : cur cognitio obscura revelationis non inferat, vel importabit cognitionem obscuram obiecti? 2. Si cognitio obscura obiecti excludit scientiam revelationis : cur scientia obiecti non excludet cognitionem obscuram revelationis?

25 Probat. 3. Philosoph. Christ. possunt proponi simul medium fidei, & medium scientiæ circa existentiam Dei Authoris naturæ y. gr. Sed tunc posset intellectus simul moveri ex utroque melio, & consequenter habere actum scientiæ, & fidei: ergò. Mai. conceditur. Prob. min. In primis medium fidei non impediret medium scientiæ: quia medium scientiæ cum necessario moveat, prævenit fidem, quæ provenit à libertate. Sed nec medium scientiæ impedit medium fidei, ne moveat; ergò. Prob. min. Quia medium fidei est efficacius, quam medium scientiæ, & est omnino anteponendum medio scientiæ, præcipuè si urgeat præceptum credendi pro habenda iustificatione. *Confirm.* Si tunc unum medium impediret aliud, esset, quia per unum videret obiectum, & per aliud non videret. Sed non repugnat simul dari, videre obiectum

Etum per vnum medium, & per aliud non videre: ergò. Prob. min. Nulla est repugnantia, quod idem intellectus per diversa media videat, & non videat idem obiectum: ergò. Prob. ant. Intellectus per medium scientiæ videt obiectum; & per medium opinionis non videt. Sed nulla est repugnantia, quod intellectus per medium scientiæ videat; per medium diversum opinionis non videat obiectum: ergò. Prob. min. ex Div. Thom. 1. 2. quæst. 67. artic. 3. *Potest vnus homo cognoscere eandem conclusionem per medium probabile, & demonstrativum.* In 3. dist. 31. quæst. 2. artic. 1. ad 4. vbi idem affirmat, & præbet rationem, *Opinio, & scientia, quamvis sint de eodem; non tamen secundum idem medium, & idè possunt esse simul.* Clarius. Opinio, & scientia per diversa media possunt coniungi circa idem obiectum: quia licet sit de eodem, non tamen secundum idem. Sed scientia, & fides per diversa media erunt de eodem; non tamen secundum idem: ergò possunt coniungi.

36 *Confirm.* Quando concurrunt duæ causæ non se impediunt in ordine ad suos effectus frequenter loquendos

Sed si sunt eiusdem rationis producant eundem effectum; si sunt diversæ rationis producant diversum effectum. Sed medium scientiæ, & medium fidei sunt duæ causæ distinctæ: ergo non se impediunt in ordine ad suos effectus. 2. Si duo luminaria simul ponantur in vno cubili, non se impediunt ad producendū suum effectum. Sed medium fidei, & medium scientiæ sunt duo luminaria respectu intellectus: ergo non se impediunt: Ratio, quæ dari posset, videtur preveata in fine numeri antecedentis ex verbis, & ratione D. Tho.

37 Dices cum Doct. Rios. quod in 3. supra non locutus est D. Thom. ex propria sententia, sed ex sententia, & vt Commentator Magistri. Quod inde patet: quia in summa, vbi loquitur ex propria sententia, clare dicit non posse coniungi, vt constat ex 2. 2. quæst. 1. artic. 5. *De eadem secundum idem non potest esse simul in eodem homine scientia nec cum opinione, nec cum fide.* Et 1. 2. quæst. 67. artic. 3. *Impossibile est, quod cognitio perfecta, & imperfecta ex parte subiecti sint simul in eodem subiecto.* Et ibi dicit fidem, & opinionem esse cognitiones imperfectas, vt ex se constat. Con-

38 Contra: In primis hæc solutio iam concedit Magistrum esse pro nostra sententia: & concedit aliqualem facultatem, ut sicut D. Thom. deserit Magistrum, nos eius venia non sequamur in hoc puncto D. Thom. 2. Quia ut refert Bellarmin. de Scripturibus Eccles. Aliqui dubitant quænam pars primæ secundæ, & secundæ secundæ sit D. Thom. Quia ut ipse ait: *Mirum est valde, quod magna pars 1. 2. & 2. 2. inveniatur eisdem verbis in 1. & 3. libro Speculi moralis Vincentij Bellouacensis, & quidem non videtur Vincentius potuisse speculum suum morale conficere ex doctrina, & verbis S. Thomæ, cum ipse obierit anno 1256. ut testatur Anton. Senensis ex Vasao in Bibliotheca PP. Predicatorum.* Ipse excusat exultatione digna suæ pietatis, quæ apud ipsum videri potest; sed quæ relinquerem dubiam: ergo dubium est, an hæc sit sententia propria D. Thom. 3. Quia 1. 2. quæst. 67. artic. 3. dicit: *Impossibile est, quod cognitio perfecta, & imperfecta ex parte mediij convenient in uno modo; sed nihil prohibet, quod convenient in uno obiecto, & in uno subiecto: potest enim vnus homo cognoscere*

eandem conclusionem per medium probabile, & demonstrativum. Et 3. part. quæst. 9. artic. 3. ad 2: *Opinio ex syllogismo dialectico causata est via ad scientiam; quæ per demonstrationem acquiritur, quæ tamen acquisita potest remanere cognitio, quæ est per syllogismum dialecticum, quasi consequens scientiam demonstrativam.* 4. Quia quid prohibet, quod aliquis dicat, ecce venit Petrus, & alter credens advertat, & videat Petrum venire. Sed coniungitur fides, & opinio cum scientia: ergo possunt coniungi. Mitto alias impugnationes, quæ huc veniunt; præcipuè impugnationem quintam contra responsa Palanco, & Rios supra sect. antec. & confirmationem probationis 1. huius sect.

39 Prob. 4. Iuxta D. Thom. hic quæst. 1. artic. 3. potest dari actus scientiæ, quo assentiamus, Deum esse Unum, simul cum actu fidei, quo credamus Deum esse Trinum. Nunc sic. Per hos actus non solum attingitur prædicatum *unitatis*, & *Trinitatis*; sed etiam subiectum *Deus*. Sed ex his actibus alter est clarus, & alter obscurus; alter est scientiæ, & alter fidei:

ergo circa idem subiectum potest dari
 actus clarus, & obscurus; actus scien-
 tia, & actus fidei. *Confirm.* cavendo
 solutionem. Idem subiectum esse cla-
 rum, & esse obscurum modo dicto re-
 latè ad diversa prædicata non dicit op-
 positionem: ergo nec dicit oppositio-
 nem idem subiectum esse clarum, & es-
 se obscurum relatè ad diversa media.
 Prob. conseq. Minus eiusdem de eodem
 sunt esse clarum, & esse obscurum re-
 latè ad diversa media; quam esse cla-
 rum, & obscurum relatè ad diversa
 prædicata: quia magis distincta sunt
 diversa media, quam diversa prædica-
 ta: siquidem diversa media distingun-
 tur realitè: & diversa prædicata so-
 lum distinguntur virtualitè. Sed præ-
 dicata, quæ sonant oppositionem, ut
 esse clarum, & esse obscurum minorem
 oppositionem dicunt, quoties sunt re-
 latè ad extrema magis distincta: ergo
 si non dicit oppositionem idem subie-
 ctum esse clarum, & esse obscurum re-
 latè ad diversa prædicata, non dicit
 oppositionem idem subiectum esse cla-
 rum; & esse obscurum relatè ad diver-
 sa media. Prob. min. Ideò esse animal,
 & non esse animal, non dicunt opposi-
 tionem

tionem relate ad Petrum, & lapidem; & dicunt oppositionem relate ad principium sentiendi, & principium discursus: quia Petrus, & lapis distinguuntur realitè; & principium sentiendi, & principium discursus in homine ad summum distinguntur virtualitè: ergò.

40 Dices: Subiectum earum propositionum *Deus est Unus*; *Deus est Trinus*, non esse idem formalitè: quia in prima subiectum est Deus, vt Author naturalis; in secunda est Deus, vt Author supernaturalis. *Contra*: Quia D. Thom. supponit convenientiam formalem subiecti, & solum disputat de eodem subiecto relate ad diversa prædicata. 2. Deus vt Author naturalis Theologicè loquendo, est subiectum huius propositionis: *Deus est Trinus*: ergò solutio est nulla. Probat. Deus solum est, & intelligitur, vt Author supernaturalis Theologicè loquendo, quatenus est provisor rerum supernaturalium. Sed in hac propositione *Deus est Trinus*, non potius intelligitur provisor rerum supernaturalium, quam naturalium: ergò. 3. Subiectum non definit esse formalitè idem ex eo, quod de ipso prædicen-

centur prædicata per rationem, imò
 virtualitèr distincta : ergo subiectum
Deus non definit esse formalitèr idem
 ex eo, quod de ipso prædicentur esse
 Unum, & esse Trinum, quæ sunt virtua-
 litèr distincta. Prob. antec. subiectum
Homo non definit esse idem formalitèr,
 ex eo quod de ipso prædicetur esse ani-
 mal, esse rationale : ergò.

41 Prob. tandem. Quamvis in hac
 providentia non possint coniungi vi-
 sio Dei, & fides meritoria, non re-
 pugnat Deum dare in præmium actus
 contritionis iustificantis peccatorem,
 & consequenter regulati per fidem vi-
 sionem in eodem instanti talis actus;
 quia D. Thom. supra solum dicit, non
 esse necessariam fidem, posita contem-
 platione *Patriæ* : quod autem non sit
 necessaria, non arguit, non posse dari
 ex natura rei, imò arguit posse dari.
 Sed tunc coniungeretur fides cum vi-
 sione : ergo possunt coniungi. Prob.
 mai. Deus potest præmiare dando gra-
 tiam in eodem instanti meriti : ergo
 potest præmiare dando gloriam in eo-
 dem instanti meriti. *Confirm.* Sicut vo-
 luntas potest esse indifferens pro signo
 priori, & determinata pro signo poste-

reriori, & actus liber potest esse possibilis pro signo priori, & impossibilis pro signo posteriori, ita idem intellectus potest esse obscurus pro signo priori, & clarus pro signo posteriori: ergo cum fides præcedat ad præmium visionis, potest Deus ex natura rei conferre in præmium fidei meritoria gloriâ in eodem instanti meriti.

SECTIO IV.

Solvuntur argumenta.

42 **O** Bije. I. Fides non solum est positivè obscura ex medio fidei; sed etiam privativè obscura, seu nullam permittit claritatem in obiecto: ergo falsa est nostra conclusio. Prob. ant. Ad Hebræos 11. *Fides est argumentum non apparentium.* Quæ verba cum definiant fidem actualem, debent eam explicare per prædicata essentialia fidei. In quæ verba ait Chrysolomus: *Si fides est argumentum non apparentium, quid est quod vultis ea videre, ut excidatis à fide?* Gregor. homil. 26. *Fides earum rerum argumentum est, quæ apparere non possunt, quæ*
spem

enim apparent iam non habent fidem, sed agnitionem. Confirm. Ex Aug. tract. 40, in Ioan. *Quid est enim fides, nisi credere quod non videt.* Ex Bernardo lib. 5. de Considerat. cap. 6. *Fides est voluntaria quedam prelibatio nondum propalata veritatis.* Ex D. Thom. hic quæst. 1. art. 4. dicente: *Fidem esse de non visis* & art. 5. *Fidem esse de non scitis.* Confirm. 2. in illa Ioan. 20. *Quia vidisti me Thomam credidisti,* ait Greg. hom. 26. *Vnum vidit, & aliud credidit;* quasi supponat, obiectum fidei non posse esse simul creditum, & visum adhuc per sensus.

43 Hæc gravia sunt; sed quæ iuxta omnes indigent explicatione. Resp. neg. ant. Ad prob. dist. antec. *Fides est argumentum non apparentium,* evidentè moralitèr per medium fidei, & penetrantis signa credibilitatis, neg. ant. *Fides est argumentum non apparentium,* aliunde, attentis sensibus, vel attentà ratione naturali, seorsim à signis credibilitatis, subdist. frequentèr loquendo, conc. ant. absolutè loquendo, neg. ant. Itaque, quæ creduntur fide debent apparere evidentèr moralitèr penetrantibus argumenta credibilitatis,

tis, vt constat ex dictis sect. 1. & ex disput. 3. Quia mysteria fide credenda sunt moralitèr euidèntia, & sunt euidèntèr credibilia. Et constat ex Luc. 4. vbi de dæmonibus penetrantibus argumenta credibilitatis dicitur: *Non sin. bat eos loqui: quia sciebant ipsum esse Christum.* Et loquendo de Apostol. & Discipulis, penetrantibus argumenta credibilitatis, dicitur: *Nos adoramus, quod scimus.* Ioan. 4. Et ibi loquendo de Samaritanis, dicit: *Samaritanos, dum iam audierant Christum, & viderant argumenta, dicere Samaritane: Iam non propter tuam loquendam credimus: ipse enim audiuimus, & scimus, quia hic est verè Saluator mundi.* Sed ly *scimus*, vt minimum probat scientiam moralitèr euidèntem mysteriorum fidei: ergo mysteria fidei penetrantibus argumenta credibilitatis sunt moralitèr euidèntia.

44 Verum est, quod frequentèr loquendo mysteria fidei non apparent aliunde, quam per medium fidei, nec euidèntèr physicè, nec metaphysicè; & cum iuxta Phil. *Quod frequentèr accidit hoc esse dicimus.* Ideò dicitur fidem esse non apparentium, id est, non ap-
parens

parentium phisicè, nec metaphisicè,
 nec evidentè moralitèr, alitèr quam
 per medium fidei. Aliquando tamen
 fides est de rebus aliundè apparentibus,
 v. gr. de existentia, sapientia, & poten-
 tia Dei: ideòque verba Pauli non con-
 tinent rigorosam definitionem fidei.
 Sicut idem Paulus dicit ibi, fides est
sperandarum substantia rerum. Et fides
 aliquando est de rebus, timendis, v. gr.
 de morte, iudicio, & inferno: aliquan-
 do de rebus præteritis, vt de passione,
 & morte Christi, &c. Sicut ergo hæc
 verba non continent rigorosam defi-
 nitionem fidei, ita eam non contine-
 bunt verba immediata illis. Sicut etiam
 13. Corinth. 13. dicit de Charitate,
Non querit, quæ sua sunt: non quia pos-
 sumus amare vera charitate bonum pro-
 prium; sed quia frequentèr amatur bo-
 num aliorum. Chrysof. & Gregor. in
 hæc verba arguebant contra quosdam
 nolentes credere nisi ea, quæ priùs ra-
 tione naturali demonstraverant. Ex 1.
 ad Corinth. 1. *Iudei signa petunt, &
 Greci sapientiam querunt*. Quæ hæresis
 anno 1144. renovata est à Petro Abai-
 lardo, & Arnolde Brixienti, vt refert
 Bern. epist. 190. Ille tamen resipuit, &c.

Sancte obijit, teste Petro Clunicense lib. 5. epist. 3. & hoc rectè vocat excidere à fide: quia fides petit assensum firmum etiam circa ea, quæ apparent contra sensum, & rationem naturalem seorsim, à medio fidei. Non verò intendit Chrylost. quod fides debeat esse positivè obscura ex medio fidei; nec quod obiectum credendum debeat esse positivè obscurum; potius denotat Chrylost. quod obiectum credendum debet esse clarum ex medio fidei, ut videtur constare ex his, quæ diximus ex ipso lect. 1. in oratione contra Gent. cuius titulus est: *Adversus Gentiles demonstratio, quod Christus sit Deus.* Et ibi: *Hinc autem faciemus demonstrationem veritatis Christi, ut ostendamus ipsum esse Deum.*

45 August. loquitur de his, quæ frequentèr accidunt, quia quæ frequentèr creduntur nec apparent physicè, nec metaphysicè; nec aliter, quam per medium fidei, & argumenta credibilitatis. Similitèr explicanda sunt verba Div. Bernard. De Div. Thom. iam diximus esse contra nos; sed eius venia, & eius dictis munitos defendere nostram sententiam illa Ioan. *Qui vidisti*
me

me Thoma credidisti, attenda litera, potius probant fidem coniungi cum visione: ideo clare indicant fidem ex se esse magis meritoriam, quando est de rebus non apparentibus ratione naturali; qui verò exigeret habere prius scientiam ad credendum non haberet meritum fidei, quia non haberet *Fidem*; sed agnitionem. Dum fides coniungitur cum scientia naturali fides habet meritum: quia meritum fidei consistit in assentiendo, quia *Deus dicit*, tanta firmitate, ut licet sensus, & ratio naturalis reclamarent in oppositum seorsim ab argumentis credibilitatis assentiretur propter revelationem Dei sufficienter apparentem. Quia tamen, ut diximus, fides rerum non apparentium, ex se est magis meritoria, quam rerum apparentium per sensus; ideo Sancti PP. etsi Evangelium dicat, quod Thomas credidit, quia vidit, addunt in laudem Thomæ, quod etiam alia credidit, quæ non vidit.

46 Obijc. 2. Div. Petrus ad illa quæ adduximus, 2. Petri 1. *Quasi lucerna lucens in caliginoso loco*, addit immediatè, *donec dies elucescat, & Lucifer oriatur*. In quæ Div. Thom. *Scilicet*

clarus intellectus secundum Glossam; non enigmaticus. Et lect. I. in Hebr. II. Fides dupliciter accipitur: uno modo proprie, & sic est non visorum, & non scitorum. Confirm. Ex Dionys. de Mystica Theologia: Non nisi per sacra caligini tenebras humane mentes, nec possunt, nec debent divina contemplari mysteria. Ex Athanasio, de salutari Christi adventu, contra Apollinarium: Non enim fides de re evidenti concepta fides dici poterit. Ex Theophil. in Hebr. II. Argumentum non apparentium: Fides est ostensio rerum in conspectum non venientium. Ex Prosper. in lib. sent. August. Fides semper prevenit visionem: fides ergo est, quod non vides, credere. Ex Glossa in illa ad Roman. I. Ex fide in fidem, ait: Fides proprie est, qua creduntur, qua non videntur.

47 Resp. Fidem verè esse lucem, & lucem, quæ non confunditur, nec comprehenditur tenebris, idèdque est lux positivè clara ex medio fidei; quavis circa eius obiectum frequentèr non detur claritas ex alio medio: hæc tamen lux comparata divino lumini non est lux, sed tenebræ: sicut Ioan. I. Non erat lux, comparatus lumini Christi:

& ita intelligenda est Glossa. De Div. Thom. diximus, oppositum sentire, et si eius dictis muniti defendamus nostram sententiam. *Ad confirm.* Div. Dionysius intendit, non esse quærendam scientiam naturalem, ut quærebant Græci, *Græci sapientiam quarunt.* 1. Corinth. 1. ut credamus mysteria, *Quia nec possunt, nec debent credi mysteria,* si ad credendum exigatur præcedere hanc scientiam, ut diximus: quia apparente sufficienter revelatione Dei, debemus credere firmiter, quin expectetur aliunde scientia physica, aut metaphysica; imò etsi in contrarium reclamet sensus, & ratio naturalis. Hoc tamen non tollit, quod per medium fidei appareat clare mysterium, adeò ut Theophil. in Hebr. 11. dicat, *Fides est ostensio rerum in conspectum non venientium.* De quo sect. 1. Nec tollit, quod multa credamus, quæ aliunde apparent; etsi frequentè loquendo mysteria credenda non aliunde apparent, quam per medium fidei.

48 Ad verba Athanasij similiter dicendum est, non esse fidem eam, quæ exigat rem evidentè adhuc moralitèr apparere, aliunde quam per medium fidei;

fidei; de re tamen evidenti possumus habere fidem ut eam habuit B. V. & Apostoli de Passione, Morte Christi, & Resurrectione: & eam debet habere Philos. Christian. de existentia Dei Auctoris naturæ, *Oportet credere quia est.* Theophil. potius est pro nobis: quia dicit, res aliunde non apparentes frequentè loquendo, ostendi per fidem, quæ denotat fidem esse claram, & consequentè non esse cur non possit coniungi cum actu scientiæ, etsi frequentè non coniungatur. Similitè intelligendi sunt Prosper. & Chyssa, scilicèt, frequentè loquendo, credi per fidem, quæ non videntur: & vi cuius parati sumus credere non solum, quæ aliunde non videntur; sed quæ attentis sensibus, & ratione naturali videntur repugnare: plura tamen credimus, quæ ratione naturali videmus: & plura crediderunt B. V. & Apostoli, quæ videntur per sensus. Similitè intelligenda sunt verba Nacianc. orat. 2. de Theologia, Hilar. lib. 8. de Trinit. ante medium, Ambros. lib. 1. de Abraham, cap. 5. Bedæ, Anselmi, & aliorum

apud Suarez disput. 3.

sect. 9.

SECTIO V.

Solvuntur obiectiones à ratione,

49 **O** Bije. 1. Implicat intellectum simul *videre*, & *non videre*, idem obiectum etiam per diversa media. Sed si coniungeretur scientia cum fide, intellectus simul videret idem obiectum, & non videret licet per diversa media: ergo. Maior conflat: quia duo contradictoria non possunt dari simul etiam per diversa media. Prob. min. Quia intellectus videret obiectum per actum scientiæ; & non videret per actum fidei. Argumentum probat non posse coniungi actum confusum, *Homo* v. gr. cum actu discreto *Petrus*: quia idem intellectus simul *discerneret*, & *non discerneret* idem obiectum: quia per hunc actum *Petrus* discerneret *Petrum*; & per hunc, *Homo* non discerneret *Petrum*. Nec posset coniungi actus, qui sit definitum v. gr. *Homo*, cum definitione formali, *animat rationale*: quia intellectus simul *cognosceret clarè*; & *non cognosceret clarè*: quia cognosceret clarè per

per hunc actum *animal rationale*, & non cognosceret clarè per hunc *Homo*. Similitèr non posset cognoscere idem obiectum intuitivè in se, & abstractivè in alio: quis *cognosceret in se*, & non *cognosceret in se*. Similitèr non posset coniungi actus liber cum actu necessario: *Quia amaret liberè*, & non *amaret liberè*. Nec actus efficax cum inefficaci, nec cum simplici complacentia: *Quia amaret efficaciter*, & non *amaret efficaciter*. Nec possent coniungi alia, quæ diximus in notabilibus.

50 Resp. ditt. mai. quoad secundam partem. Implicat intellectum simul *videre*, & non *videre privativè* idem obiectum, seu per negationem omnis visionis, conc. mai. & non *videre* idem obiectum *respectivè*, seu *precisè* per negationem, ad summum, vnius visionis, neg. mai. & dist. min. & non *videret respectivè*, seu ad summum per negationem vnius visionis, conc. min. & non *videret privativè*, seu per negationem omnis visionis, neg. min. & conseq. Maior probationis est certa: verum sicut non opponuntur contradictorie *lucem ingredi in cubile per fenestram*; & non *ingredi per ianuam*: & in casibus

subus immediatè positis : *Quia non ingredi lucem per ianuam*, non dicit negationem omnis ingressus lucis , nec non *ingressum privativum* lucis ; sed solum *non ingressum respectivum* , & ad summum negationem vnus ingressus : similiter accidit in nostro casu , de quo infra.

51 ¹ Insistunt RR. Thomistæ. Implicat intellectum absolutè clare cognoscere, & absolutè obscure cognoscere simul idem obiectum. Sed si coniungerentur scientia , & fides , intellectus absolutè clare cognosceret, & absolutè obscure cognosceret idem obiectum : ergò. Prob. min. quoad secundam partem. Implicat fidem existere in intellectu , quin reddat illum obscure cognoscentem absolutè : sicut implicat scientiam existere in intellectu , quin reddat illum clare cognoscentem absolutè : quia non minorem vim habet fides obscura ad reddendum intellectum obscure cognoscentem , quam scientia ad reddendum intellectum clare cognoscentem. *Confirm.* Palanco. Fides est *lucerna lucens in caliginoso loco*. Sed hoc ipso debet privare intellectum omni claritate : ergo est *privativè* obscura.

Prob.

Prob. min. Vt intellectus sit locus caliginosus, nulla via debet habere lucem: quia non benè diceretur cubile esse caliginosum, eo quod non ingrediatur lux per ianuam, si ingreditur per fenestram. 2. Cum fides sit obscura, aliqua luce, & claritate privat, modo distincto ab actibus voluntatis, qui solum sunt negativè obscuri; quia repugnat eis claritas. Sed non privat luce, & claritate, quæ à fide provenit, vt patet: ergo privat claritate, quæ per aliud medium provenire posset.

52 Argumentum probat simili forma ea, quæ ad argumentum antecedens retulimus coniungi posse. Itaque probat non posse coniungi cognitionem intuitivam cum abstractiva; cognitionem confusam cum discreta, & alia, vt constat simili forma facilè applicabili. *Resp. dist. ly absolute obscure cognoscere claritatis gratia.* Absolute obscure cognoscere per negationem omnis claritatis, seu per privationem omnis claritatis, conc. mai. absolute obscure cognoscere per negationem solum vnius claritatis, seu claritatis per vnum medium, neg. mai. & dist. min. quoad secundam partem. Cognosceret
abso-

absolutè obscure per negationem vnius claritatis, seu claritatis per vnum medium, permixto min. per negationem omnis claritatis, neg. min. & conl. & dist. similiter ant. probationis, tam circa obscuritatem fidei, quam circa claritatem scientiæ, quæ solum reddit obiectum clarum aliqua claritate; non omni claritate per vnum medium; non per omne medium, & in eodem sensu excludit obscuritatem. Solutio constat ex dictis, & præcipuè in nostra sententia, dicente fidem esse positivè claratam.

53 Ad confirm. Conc. mai. neg. min. Ad prob. In primis probat, quod intellectus nulla via debet habere lucem, & quod fides nec lucet, nec est lucerna, neque lux, vt applicanti formam constabit. Dist. mai. Vt intellectus sit omnino caliginosus nulla via debet habere lucem, conc. mai. vt sit respectivè caliginosus, neg. mai. & similiter explico subsumptam probationem. Itaque iam diximus, quod frequenter loquendo intellectus credit, quæ non scit, & frequenter est caliginosus aliundè, quam per medium fidei: quia frequenter, si non esset medium fidei in caligine esset; cum neque
sen-

sensus, neque ratio naturalis ostendat obiectum creditum; aliquando tamen, seu aliqua obiecta credita ostenduntur per rationem naturalem; & omne obiectum credendum ostenditur per medium fidei, ut latè probavimus sect. 1. licèt non ostendatur evidentia physica, nec metaphysica. Et dato quod fides esset positivè obscura, non esset caliginosus intellectus caligine excludente omnimodam claritatem; sed solum caligine excludente claritatem respectivam, seu per medium fidei, quæ permittit claritatem per aliud medium.

Ad 2. dist. mai. Aliqua luce, & claritate privat, quæ sit propria privatio, seu privatio omnis lucis, neg. mai. aliàs non esset lux. Quæ sit privatio, seu potius negatio alicuius lucis præcisè, conc. mai. & hinc patet disparitas ad actus voluntatis, qui neque claritatis, neque lucis sunt capaces, & conc. min. neg. cons. Itaque fides solum potest dici, ad summum, privare luce, quatenus ipsa non est evidens physicè, nec metaphysicè, nec potest habere hanc claritatem.

54 Obijc. 2. Lux Stellæ, & Lunæ non illuminat coram Sole: ergo nec lux

lux fidei coram luce scientiæ. Probat. conf. Ideò primum est verum; quia lux remissa non componitur ex natura rei cum luce intensa: ergò. *Resp. neg. ant.* Quia aliud est, quod non discernatur illuminatio Stellæ, & Lunæ coram Sole, qui præ sua magna luce confundit quamvis aliam illuminationem: aliud est, quod non illuminant in sua sphaera: quia vtpotè agentia necessaria producant lucem, adeòque illuminant: & neg. conf. Quia fides diverso modo, & utiliori, & firmiori illuminat, quam scientia naturalis: ideòque potest illuminare ad præsentiam illius. Et similiter illuminare potest suo modo ad præsentiam intuitionis, præsertim si Deus Beatis iubeat fidem, vt potest.

SECTIO VI.

Solvuntur obiectiones.

55 **O** Bije. 3. Formæ tribuentes effectus privativè, & contrarie oppositos nequeunt coniungi. Sed tales sunt scientia, & fides: quia scientia reddit intellectum clare cognoscentem, & ita determinatum ad
De Fide. II. S assen-

assentiendum, vt dissentiri non possit; fides reddit intellectum obscure cognoscentem, & non ita determinatum ad assentiendum, vt dissentiri nequeat: qui effectus sunt oppositi, nec valet dicere hos effectus haberi per diversa media: quia quod nõ tollit oppositionem formarum, non tollit earum repugnantiam: diversitas autem mediorum non tollit oppositionem formarum: ideò lux, & tenebræ non possunt coniungi etiam per diversa media: neque fides, & hæresis, assensus, & dissensus. *Resp.* Fidem, & scientiam non tribuere effectus privativè, neque contrarie oppositos: quia aliud est quod idem actus non possit tribuere illos effectus; de quo postea: aliud quod effectus sint oppositi: scientia naturalis non potest reddere intellectum beatificè, neque supernaturalitèr cognoscentem; & scientia naturalis coniungi potest cum cognitione supernaturali, & beatifica, vt coniungebatur in Christo: Humanitas non est sancta per se ipsam, & coniungitur cum gratia reddente illam sanctam: & sic de innumeris alijs: cum ergo fides non reddat intellectum obscure cognoscentem absolutè; sed ad sum-

mum præcisivè modo dicto; hoc est, fides divina non petit repræsentare obiectum tam clare, quàm scientia; sed solum evidentè moralitèr: hinc est, hos effectus non esse privativè oppositos, vt clariùs vidimus in notabilibus.

§ 6 Ad id quod additur cavendo solutionem dico: Nos non dicere, illos effectus, quamvis oppositos coniungi posse, quia habentur per diversa media; sed dicimus, illos effectus non esse oppositos, & ideò asserimus posse coniungi saltem in diversis actibus: vt patet in actu efficaci, & inefficaci; libero, & necessario; & alijs suprà datis, cum autem tenebræ, & lux sint contradictoriè oppositæ: quia tenebræ dicunt carentiam lucis; & assensus, & dissensus, fides, & hæresis sicut contrarie oppositæ, ideò non possunt coniungi adhuc per diversa media. Adverte posita scientia, potest quis non assentiri mysterio assensu fidei; dissentire tamen non potest: quia non possunt coniungi assensus, & dissensus: itaque tunc solum datur libertas contradictionis ad assensum, & non assensum fidei; non verò libertas contrarietatis. Adverte 2.

Iudicium certum coniungi posse cum

incerto, id est, probabili, seu dubio radicalitèr tali; non verò cum dubio actualitèr, seu formalitèr, seu reduplicativèr tali, seu absolutè vt tali: quia esse absolutè dubium, &c. Non dicit solum actum directum incertum, in quo consistit dubium radicale; sed actum reflexum iudicantem, fortè obiectum actus directi non est ita: quod iudicium coniungi non potest cum actu certo.

57 Obije. 4. Spes nequit esse de re intentionalitèr possessa, iuxta Paul. ad Roman. 8. *Quod videt quis, quid sperat?* ergo neque fides circa rem visam: nam sicut spes est de obiecto absentis, ita fides de obiecto latenti. *Explicat.* Quia spes est motus ad possessionem rei, nequit tendere in obiectum; vt possessum; sed fides est motus ad visionem iuxta Paul. *Per fidem ambulamus:* ergo nequit esse circa obiectum visum. *Resp. dist. ant.* Spes nequit esse de re intentionalitèr possessa pro priori, conc. ant. quia cum spes sit motus, & connatus; ridicule connaretur rem iam possessam: pro posteriori tamen potest cognosci possessa, quia hæc cognitio non impedit connatum. Cum au-

tem

tem fides non fit motus ad scientiam; sed ad intuitivam solius Dei, & ad hanc non fit motus per modum connatus; sed per modum meriti; quid mirum, quod possint coniungi cum scientia intuitiva adveniēti pro posteriori; & cum abstractiva quomodolibet: quia fides solum est de obiecto latenti rationem naturalem ad summum; & ad summum in viatore latenti, seu non apparenti per visionem beatam pro priori ad fidem. Dixi ad summum: quia in Beatis potest dari fides non meritoria post visionem Beatam: & in Christo datur fides meritoria post visionem Beatam, & ut dicemus disp. sequenti potest dari fides cum evidentia in attestante, qua sit evidens in se obiectum: & consequenter non est de ratione fidei omnino absolute loquendo, quod sit obsequiosa, & libera; sed solum talis est fides frequentèr habita à viatoribus. Et hinc patet ad expliationem.

58 Obijc. 5. Implicat intellectum esse necessitatum, & liberum ad assentiendum eidem obiecto. Sed intellectus est necessitatus ad assentiendum obiecto, quod clarè cognoscit; & liber ad assentiendum obiecto, quod cre-

dit : ergo implicat coniungi actus scientiæ , & fidei. Minor. quoad secundam partem constat : quia fides indiget imperio ad assentiendum , quo non indigeret , si esset necessitatus ad assensum. Argumentum instatur in actu amoris libero , vel necessario , & in alijs positis in notabilibus. *Resp. dist. mai.* Implicat intellectum esse necessitatum , & liberum ad assentiendum eidem objecto eodem actu , & motivo , conc. mai. Diversis actibus , & motivis , neg. mai. & dist. min. neg. conseq. quia intellectus est necessitatus ad assentiendum ex motivo scientiæ , & per actum scientiæ. Est tamen liber ad assentiendum ex motivo fidei , & per actum fidei frequenter loquendo.

59 Obijc. 6. Ex Anton. Perez. Quando vnus actus est ordinatus ad supplendum pro alio, non possunt coniungi : sic quia conspicienda ordinantur ad supplendam potentiam visivam , inutilia sunt ; & nocent , quando potentia visiva est expedita : sic quia pignus ordinatur ad assecurandum de futuratione rei , inutiliter datur ad assecurandum de re, quæ habetur. Sed fides ordinatur ad supplendum pro visione :
quia

quia quando obiectum per se non sufficit ad assecurandum de eius existētia, interponitur testimonium humanum, vel Divinum, vt pignus ad illam assecurandam: ergo fides non potest coniungi cum visione. *Conf.* Esforz. Auctoritas loquentis adhibetur ad obtinendum assensum. Sed hæc frustra adhiberetur, vbi ex necessitate præbendus esset assensus præ evidentia: ergo saltem connaturalitèr non possunt coniungi. *Prob. min.* Quia frustra daretur præceptum ad opus aliàs ex necessitate præstandum. 2. Quia natura non providit assensus obscuros, nisi ad supplendum pro scientia.

60 *Resp. dist. mai.* Quando vnus actus est ordinatus impropriè, & non ex natura sua ad supplendum pro alio, non possunt coniungi, *neg. mai.* quia supplere impropriè est gerere aliqui munus, quod gerit alièr: & cognitio abstractiva, in hoc sensu supplens pro intuitiva coniungi potest cum illa, Quando vnus actus est ordinatus ad supplendum propriè, & ex natura sua pro alio non possunt coniungi. *subdist.* naturalitèr, *conc.* supernaturalitèr, *neg.* sic quia species suppleant pro obiecto,

iecto, si obiectum immediatè concurrat, naturalitèr superfluit species; potest tamen dari supernaturalitèr. Cum verò fides solum improprietèr suppleat pro visione, quia non est vnicè destinata ad supplendum pro visione adhuc intuitiva: servit namque, & præcipuè ad regulandos actus meritorius, ad quos non servit visio beata, neque cognitio evidens naturalis; imò nec tam benè serviret alia cognitio supernaturalis: quomodo erit fides propriè, & per se destinata ad supplendum pro visione, quamvis aliquid faciat, quod facit visio, scilicèt assecurare de obiecto?

61 Ad confirm. Hæc probant, Deum frustra revelasse, quæ nota sunt, v. gr. eius existentiam, scientiam, Omnipotentiam. *Resp.* dist. mai. Auctoritas loquentis adhibetur ad obtinendum assensum ex motivo auctoritatis loquentis, conc. mai. præcisè ad obtinendum assensum utrumque, neg. mai. & neg. min. Quia assentire ex motivo, & auctoritate loquentis valdè utile, fructuosum, & obsequiosum est. Ad prob. neg. antec. Quia possunt aliquando, præcipi ut poneretur ex
mo-

motivo obedientiæ. Ad secundum neg.
 antec. Quia natura providit assensus sic
 obscuros ad præstandum obsequium
 dicenti: & assensus fidei Divinæ prop-
 ter utilitatem: præterquam, ut dixi,
 hæc probant, Deum frustra revelasse,
 quæ alias nota sunt.

62 Obije. 7. Ex Lugo: intelle-
 ctus non potest uti medio ad assequen-
 dam veritatem, quam plenè possidet,
 sicut neque voluntas ad assequendum
 obiectum plenè possessum. Sed intelle-
 ctus plenè possidet veritatem Dei per
 visionem: ergo non potest uti medio
 fidei ad requirendam talem veritatem.
Confirm. Agens naturale non potest in-
 troducere in subiecto formam, quando
 illam invenit introductam: ergo intel-
 lectus habita visione nequit habere fi-
 dem. Argumentum solum probat non
 posse dari fidem, si pro priori suppo-
 natur visio. Deindè probat, Chri-
 stum non potuisse cognoscere scientia
 naturali adhuc experimentaliter veritates
 naturales, quas scientia infusa cognos-
 cebat: quod et si fateatur Lugo, est
 contra communem Theolog. senten-
 tiam. Deinde probat, Angelos cog-
 noscentes Deum intuitivè non posse
 illum

illum cognoscere abstractivè in creaturis. Vide plura apud Ripalda hic sect. 4.

63 Resp. dist. mai. Intellectus non potest uti medio ad assequendam per eandem possessionem, veritatem, quam possidet, conc. mai. per aliam possessionem, præsertim addentem perfectionem, neg. mai. & idem de voluntate, & concess. min. neg. consequ. Quia possessio per fidem addit novam, & diversam perfectionem. Hinc patet ad confirmationem: Verum est agens naturale non inducere formam in subiecto, quando eam invenit virtualitèr inductam in ordine ad omnia munera formæ advenientis; si verò, etsi prima equivaleat in ordine ad aliqua munera tantum, secunda tribuat diversam perfectionem, illam inducit. Hinc patet quomodo habens scientiam naturalem alicuius rei, non procuret eiusdem rei notitiam ex testimonio humano: quia hæc secunda notitia non addit perfectionem specialem; at verò cum notitia fidei Divinæ addat perfectionem, & utilitatem supra evidentiam naturalem, evidentèr cognoscens existentiam Dei, potest procurare notitiam fidei-

fidei circa eius existentiam. Imò habens intuitionem etiam pro priori, potest habere fidem, non tanquam medium intuitionem: sed quia simul potest adesse medium fidei, & per fidem perficit intellectum; imò non est, cur Deus non possit præcipere Beatis, quod credant aliquod mysterium.

64. Obijc. 7. Ex Doct. Rios. Nequit credi à Petro obiectum *A*, dum non est indifferentia obiectiva, in tali obiecto. Sed data scientia, non est indifferentia obiectiva in tali obiecto: ergò. Prob. mai. & min. Nequit credi obiectum *A* à Petro, quando Petrus non est liber: nec datur indifferentia obiectiva, dum est determinatio, seu necessitas obiectiva. Sed data scientia, &c. ergò. 2. Quia alias possent coniungi assensus, & dissensus per diversa media. Vel contra. Ideò non possunt, quia datur impossibilitas obiectiva in obiecto assensus, & dissensus. 3. Ex Palanco, libertas requisita ad fidem est non solum libertas contradictionis; sed contrarietatis. Sed data scientia, non datur libertas contrarietatis; ergò. Prob. mai. Quia obiectum fidei debet esse indifferens ad assensum, & dissensum;

sum ; & subiectum credens debet esse indifferens ad dissentium.

65 Resp. dist. mai. Dum non est indifferètia obiectiva in tali obiecto ad assensum , & non assensum, ex hoc motivo , permitto mai. ad assensum , & dissentium , neg. mai. Ad prob. dist. mai. Quando Petrus non est liber ad assensum , & non assensum ex hoc motivo , permitto mai. ad assensum, & dissentium , neg. mai. proptèr nostram rationem. *Ad 2.* Neg. ant. Quia ex philosophia supponimus assensum , & dissentium non posse coniungi ; & nec amor, & odium, sivè hoc proveniat ex incompatibilitate actuum ; sivè ex in-componibilitate obiectiva ; sivè ex vtraque : verum sicut potest componi amare Deum ex vno motivo , quin ametur ex alio : & amare Deum necessario, quia benefecit mihi , v. gr. & liberè, *quia est qui est* : ita accidit in assensu fidei. *Ad 3.* neg. mai. & mai. prob. propter nostras rationes.

66 Adverte : in Patria iuxta omnium sententiam ex prima ad Corinth. 23. *Cum autem venerit, quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est.* Non futuram fidem actualem sequen-

quenter : non quia hæc sit naturaliter incomponibilis cum visione ; sed quia Deus , vel titulo decentiæ status : vel quia non ita consentanea est statui Beatico ; cum Deus habeat plures modos manifestandi res , quam in via , decrevit non dari fidem frequenter ; licet aliquando detur. Idemque accidi in Christo. Sicut neque datur habitus fidei quamvis hic non opponitur naturaliter cum visione , & quamvis poterant dari actus eius circa veritates reconditas decretorum , & providentiarum. Adverte secundo non repugnare intellectum , neque voluntatem esse in habituali possessione , & in habituali tendentia ad aliquem finem ; quia voluntas per habitum charitatis est in habituali possessione Dei per charitatem , & per habitus aliarum virtutum , est in habituali tendentia ad possidendum Deum per charitatem : habitus namque ad finem non pugnat cum habitu mediorum ad illum finem. Unde dato quod habitus fidei de immortalitate animæ sit tendentia habitualis ad visionem de immortalitate animæ , posset coniungi cum habitu scientiæ de immortalitate animæ.

SECTIO VII:

*An possimus unico actu assentiri eidem
obiecto ex motivo intrinseco scien-
tia, & fidei?*

67 **S**Up. i. Duplicitè exco-
gitari posse actum move-
ri ex duplici motivo. 1. Apretiando
quodvis tanquam motivum parziale, ita
vt neutrum æstimet tanquam sufficiens
ad assentiendum: eo modo quo præ-
missæ concurrunt ad assensum conclu-
sionis. 2. Æstimando quodvis tan-
quam motivum sufficiens: quamvis hic
numero actus deficeret deficiente quo-
vis ex motivis intrinsecè respectis ab
actu; intellectus tamen ita apretiat ea
motiva, ac si per duos actus ex eis mo-
tivis assentiretur, seu ita vt paratus sit
intellectus, vt ita dicam, ad assentien-
dum per duos actus, quorum quivis
respiciat suum motivum tanquam suf-
ficiens. Cum motivum scientiæ neces-
sitet ad assensum, rectè percipitur, quod
actus respiciens motivum scientiæ, &
fidei, respiciat motivum scientiæ tan-
quam sufficiens, & similiter motivum
fidei:

fidei : quia cum ex imperio voluntatis moveatur ex motivo fidei , potest imperium velle actum moveri ex motivo fidei , tanquam sufficienti.

68 Sup. 2. cum Ripalda contra Capræolum , & sapientis. MM. Actum respicientem motivum scientiæ , & fidei , esse scientiæ : quia esset clarus , non potest enim non apretiare motivum scientiæ tanquam sufficiens ; quia licet conclusio semper sequatur debiliorem partem , & evadat obscura quando vna ex præmissis est obscura , & probabilis quando vna est probabilis : ideò est , quia conclusio , vt talis , nullam ex præmissis potest apretiare vt sufficientem ad assentiendum ; at verò actus nostri casus motivum scientiæ apretiat tanquam sufficiens. Difficilius est , an ille actus sit fidei ? Si non apretiat motivum fidei tanquam sufficiens , dico illum actum non esse fidei , neque elicatum ab habitu fidei : quia habitus fidei per actus liberos præstat obsequium Deo dicenti ; & actus fidei liber est obsequium dicenti : quale ergo obsequium erit Deo , non apretiare eius testimonium , tanquam sufficiens ad assentiendum. 2. Quia verius est fidem non
eli-

elicere actus complexos, scilicet actus credendi non appetientes testimonium Dei super omnia, adeoque non æstimates testimonium Dei tanquam sufficiens: quod insinuat Innoc. XI. exigens plusquam probabilitatem revelationis. Idem dicemus de Charitate: quidquid sit an aliæ virtutes possint elicere actus complexos imperfectos, scilicet non appetientes super omnia neque tanquam sufficiens proprium motivum. Eliceretur itaque ille actus, si fortè esset supernaturalis ab auxilio transeunte; non ab habitu fidei.

69 His suppositis, quæst. inquit, an possit idem actus moveri ex motivo scientiæ, & fidei respiciendo quodvis tanquam sufficiens, & adæquatum? Negant communiter Thomistæ; & ex nostris negat Suarez disp. 3. sect. 9. Grad. tract. 2. disp. 7. Mæratius disput. 24. Affirmant Lugo disp. 2. numer. 111. Arriaga disp. 6. de Anim. sect. 7. sub sect. 3. Ripald. disput. 12. sect. 5. Izquierd. supr. P. Doct. Peinado disp. 4. de Anim. num. 28. Sendin controv. 8. sect. 1. Munies. disp. 1. sect. 3. & 4. & RR. Cistercienses. Placeat hæc sententia. Quæ præter rationem

nem communem omni quæst. de possibili.

70 Prob. Intellectus positus moti-
vis scientiæ, & fidei potest assentiri per
duplicem actum æstimando quodvis
tanquam sufficiens. Sed nulla apparet
repugnantia, quod moveatur per vni-
cum actum: imò quando occurrunt
duo motiva, fortè semper assentitur in-
tellectus per vnicum actum, nisi positi-
vè renuat voluntas: ne actus multipli-
cet, vt asserit Lugo: ergo vnus actus
potest assentiri ex motivo scientiæ, &
fidei apretiando quodvis tanquam suf-
ficiens. Mai. supponitur ex dictis sect. 3.
Prob. min. Eatenus non posset moveri
intellectus per vnicum actum: quate-
nus vnum motivum impediret motio-
nem alterius; sed non impediret: ergò.
Probat. min. Connexio vnus motivi
cum obiecto materiali non impedit
connexionem alterius motivi cum eo-
dem obiecto materiali. Sed quod non
impedit simultaneam connexionem
cum eodem obiecto, non impedit si-
multaneam motionem, nisi aliunde
constet oppositum: ergò. *Confirm.* Si
Magister proponat aliquam conclu-
sionem propter tria fundamenta, quod

rum quodvis sit efficax, potest discipulus propter omnia assentiri æstimando quodvis tanquam sufficiens: & inter hæc motiva potest vnum esse revelatio, & aliud motivum scientiæ: ergo idem actus potest moveri ex motivo scientiæ, & fidei, apretiando quodvis tanquam sufficiens.

71 Confirm. 2. Idem actus voluntatis potest moveri ex duplici motivo totali misericordiæ, & charitatis. Idem actus ambulandi potest esse ex motivo recreandi animum moderatè; & ex motivo recuperandi salutem, apretiando quodvis vt sufficiens. Idem actus eundi Matritum potest esse ad obediendum Prælato, & ad viscendum amicum: ergo idem actus intellectus potest moveri ex duplici motivo totali scientiæ, & fidei: quia hoc secundum non magis repugnat, quam primum.

72 Confirm. 3. Eatenus ille actus non posset esse actus fidei, quia non posset esse meritorius. Sed hic actus posset esse meritorius: ergò. Prob. min. Actus liber apretians authoritatem Dei revelantis *super omnia*, esset meritorius. Sed hic actus apretiare authoritatem Dei revelantis *super omnia*: ergò.
Prob.

Prob. min. Hic actus *exercite*, vel *signate* sic diceret: *Etsi dentur quacumque rationes in contrarium, assentirem, quia Deus dicit.* Quia hoc est apretiare, ut sufficientem, authoritatem Dei revelantis. Sed eiusmodi actus apretiat authoritatem Dei *super omnia*: ergo.

73 Obijc. 1. Mærat. Ille actus non esset elicited ab habitu fidei: quia motivum fidei non potest movere ad assensum mediæ demonstrativi; neque motivum scientiæ ad assensum revelationis: sicut motivum iustitiæ nequit movere ad amorem misericordiæ; neque è contra: & consequenter, neque habitus in illos influent: quia habitus non potest se extendere ad aliud obiectum formale præter proprium. *Resp.* neg. ant. quia licet motivum fidei seorsim à motivo scientiæ non possit movere ad assensum demonstrativum; secus accidit, si coniungatur cum motivo demonstrativo: & habitus similiter solum se extendit ad suum obiectum formale, quando hoc seorsim proponitur; secus quando proponitur conjunctim cum alio. Idem dicendum de iustitia, & misericordia; sicut intellectus vitalis, & naturalis non potest se

Solo producere visionem supernaturalem. Item Petrus solus non potest movere visionem de existentia Pauli; & tamen Petrus, & Paulus possunt videri per eandem visionem. Et sic de alijs.

74 Obijc. 2. Si idem actus potest moveri ex motivo scientiæ, & fidei, prædicata duarum specierum possent in vnam tertiam convenire: & fierent possibilia plura, quæ inter chymæras reputantur, scilicet homo equus: substantia accidens; & similia. *Argumentum* probat non posse eundem actum esse scientiæ, & fidei adhuc *relatè* ad diversa objecta materialia: neque apprehensionem, & iudicium *relatè* ad diversa objecta: neque amorem & odium, quia prædicata duarum specierum possent in vnam tertiam convenire; & tamen plures ex Adversarijs hæc concedunt. *Resp.* Prædicata duarum specierum non dicentia oppositionem, qualia existimamus prædicata scientiæ, & fidei; misericordiæ, & charitatis; & similia, rectè posse coniungi; secus prædicata duarum specierum dicentia oppositionem secundum positivum: talia reputantur communiter prædicata hominis, & equi; substantiæ, & accidentis;
quia

quia de ratione accidentis est supponere substantiam; posset tamen dari substantia habens aliqua prædicata substantiæ, & accidentis in se non repugnantia: quia posset dari substantia, quæ in se ipsa esset alba, & quæ se ipsa esset impeccabilis, & sancta, ut diximus tract. de Visione; & substantia habens aliqua prædicata aliarum specierum; ut homo habens vitam plantæ, bruti, & Angeli: Angelus habens prædicatum rationalis commune homini, & spiritualis commune Deo.

75 Obijc. 3. Si idem actus posset moveri ex motivo scientiæ, & fidei, idem actus posset moveri ex motivo iustitiæ, & misericordiæ; ex motivo charitatis, & misericordiæ, & sic erit necessariû habitus supernaturales multiplicari hucusque incognitos; imò & virtutes Theologicas. *Resp.* conc. sequelam non absurdam quoad actus; verum ex possibilitate actuum distinctorum non sequitur multiplicandos habitus. Quia habitus dantur ad actus frequen-er occurrentes, & non dantur frequen-er actus respicientes duplex motivum. 2. Quia habitus de futuro existentes sufficiunt ad illos actus. Ad-

verte non posse eundem actum esse simul apprehensionem, & iudicium eiusdem obiecti; neque simplicem complacentiam, & amorem efficacem; quæ repugnantia vnicè provenit ex modo tendendi: nam apprehensio tendit in obiectum sistendo in eius propositione nihil de ipso decernendo; iudicium verò decernendo: simplex complacentia tendit in obiectum sine efficacia agendi; secus amor efficax.

76 Obijc. 4. Ille actus esset liber, quia est actus fidei indigens imperio voluntatis; & necessarius non indigens imperio: quia est actus scientiæ. Deinde esset supernaturalis; quia elicited à fide; & naturalis; quia elicited ab habitu scientiæ. *Confirm.* Habitus scientiæ non potest influere in actum supernaturalem, nisi elevetur. Sed in hoc casu non elevatur, quia habitus fidei non subiectatur in habitum scientiæ; ergo habitus scientiæ non potest elicere actum supernaturalem. *Resp.* Illum actum esse liberum, & non necessarium: quia licet motivum scientiæ necessitet ad assensum; non tamen ad assensum respicientem motivum scientiæ, & fidei: ideo hic assensus utrumque respiciens,
liber.

liberè, & ex imperio voluntatis elicitur. Deindè hic actus est supernaturalis, quia exigit causam inadæquatam supernaturalem; hoc enim ipso est supra vires naturæ, quin requiratur, totam causam esse supernaturalem.

77 Ad confirm. Dico, actum scientiæ elevari per habitum fidei: quia ut elevetur, non est necessarium, quod subiectetur in illo; imò neque requiritur quod vniatur *mediate* seu *in tercio*; sed sufficit esse concausam *partialiter* complementem, & concurrentem. Cur autem possit dari duplex motivum totale, seu duplex causa finalis, quamvis non possit dari duplex actio totalis, nec duplex causa physica totalis, nosti ex philosophia. Similitèr scis quomodo in infinitum poterunt multiplicari inadæquatæ definitiones rerum per varias combinationes terminorum, quin respiciantur ab actibus: sicut quævis potentia respiciens infinitos effectus potest definiiri per infinitas definitiones inadæquatas; vel dic posse multiplicari infinitas definitiones, si multiplicentur in infinitum res; ex quo nullum sequitur absurdum.

78 Obijc. 5. Repugnat, quod

idem actus sit *spei*, & *gaudij* respectu eiusdem obiecti materialis : ergo repugnat quod idem actus sit scientiæ, & fidei. Prob. cons. Quia fides est via ad intuitionem. *Resp.* conc. ant. neg. conseq. Disparitas est : quia ad *spem* requiritur, quod obiectum proponatur futurum ; ad gaudium requiritur, quod obiectum proponatur præsens ; & non potest pro eodem signo proponi obiectum præsens, & futurum : at verò ad fidem non requiritur, quod obiectum proponatur *positivè* obscurum : idèò possunt pro eodem signo proponi motivum scientiæ, & motivum fidei sufficientèr ad movendum ; & consequentèr ad movendum simul, & ad movendum ad eundem actum. Ad prob. Hæc solum probat ad summum, fidem non posse identificari cum visione intuitiva Dei : & hoc loquendo de fide meritoria : quia hæc sola est via ad intuitionem ; non verò quod non possit identificari cum alia scientia, & cum alia intuitionem ; ad quam neque est via, nec meritum.

79 Rogabis, an prædictus assensus sit scientiæ, aut fidei ? *Resp.* cum Lugo, Ripald. & Peinado, talem assensum

sum esse scientiæ, & fidei : quia movetur ex motivo scientiæ, & fidei, apprehendiendo quodvis tanquam sufficiens; ideòque elicitur ab habitu scientiæ, & fidei. *Dices*: Ille assensus non est fidei ; quia de ratione actus fidei est non habere claritatem physicam, neque metaphysicam. Sed actui, qui *essentialiter* movetur ex motivo scientiæ, & fidei, repugnat non cognoscere claritatem physicam, & metaphysicam : ergo talis actus non potest esse fidei. *Explicit*. Quia de ratione actus opinativi est assentiri cum formidine, nequit esse assensus opinativus, qui cum certitudine assentiatur objecto, etiam ex alio motivo.

80 Resp. dist. mai. De ratione actus fidei, qui non moveatur ex motivo scientiæ, est non habere claritatem physicam, neque metaphysicam, conc. mai. De ratione actus fidei, qui moveatur ex motivo scientiæ, & fidei neg. mai. & conc. min. neg. cons. Itaque actus fidei non petit claritatem physicam, *ex predicato specifico fidei formaliter loquendo* : Sed ex tali predicato specifico : sicut non est de ratione amoris, *ex hoc predicato*, tendere

aversativè in obiectum, & amor; qui sit odium alterius obiecti tendit *aversativè* in obiectum. Idem de iudicio, & apprehensione respectu diversorum. *Ad explicat.* iam diximus non esse de essentia actus opinativi, seu probabilis formidinem formalem; sed ad summum radicalem. Potest tamen dari actus, qui simul moveatur ex motivo probabili, & motivo certo, utrunque appetiando ut sufficiens. An verò talis actus dicendus sit opinativus, & probabilis, dubitari potest? P. Doct. Peinado num. 29. disp. 4. de Anima, dicit esse scientiam, & opinionem. Lugo non reuult concedere esse simul certum, & formidolosum. Verius videtur non esse dicendum probabilem, neque opinativum: quia de ratione actus opinativi videtur esse dicere formidinem radicalem: cum hæc voces, *opinativus, probabilis*, communiter accipiantur pro assensu falsitati obnoxio: talis autem assensus cum sit *realiter* certus, *realiter* repugnat falsitati; ideòque non est obnoxius falsitati.

* * * *

(X)

— 0 —

(X)

SEt

SECTIO VIII.

An habitus fidei possit coniungi cum actu scientiæ?

81 **S**Up. Omnes Authores dicentes actum fidei posse coniungi cum actu scientiæ; imò & eundem actum posse esse scientiæ, & fidei, consequenter dicere, habitum fidei posse coniungi cum actu scientiæ tam naturalis quàm supernaturalis: ideò nostri secuti Suar. disp. 3. sect. 9. communiter dicunt, habitum fidei coniungi posse cum actu scientiæ. Ex negantibus actum fidei coniungi posse cum actu scientiæ. Gonet disput. 1. cap. 6. dicit, habitum fidei non posse coniungi cum actu scientiæ. Palanco disp. 4. quæst. 6. conclus. 3. D. Rios disp. 3. dub. 2. conclus. 2. dicunt, habitum fidei posse coniungi cum actu scientiæ naturalis, & cum actu scientiæ supernaturalis, & cum visione intuitiva *transseunter* habita.

82 Dico: Habitum fidei coniungi posse cum actu scientiæ naturalis, & supernaturalis imò & potest coniungi

gi

gi cum visione intuitiva *transseuntèr* habita. *Prob. 1.* Iuxta nos actus scientiæ coniungi potest cum actu fidei; imò idem actus potest esse scientiæ, & fidei: ergo habitus fidei coniungi potest cum actu scientiæ tam naturalis, quam supernaturalis.

83 Sed adhuc dato, quod actus essent inter se oppositi, idem sentio. *Prob. 2. Generalitèr.* Quamvis habitus quodammodo specificentur ab actibus, & actus non possint coniungi, non est ratio, cur habitus fidei non possit coniungi cum actu scientiæ naturalis, & supernaturalis: ergo potest coniungi. *Prob. ant.* Quamvis intellectus quodammodo specificetur à suis actibus, potest esse indifferens, ut coniungatur cum assensu, & cum dissentu circa idem obiectum, qui actus sunt oppositi. Quamvis voluntas quodammodo specificetur à suis actibus, potest esse indifferens, ut coniungatur cum volitione, & nolitione, qui actus sunt inter se oppositi. Similitèr potentia deambulandi est indifferens, ut coniungatur cum deambulatione, & cum carentia deambulandi, quæ sunt opposita: & sic de alijs: ergò. *Prob. conf.*

Quia

Quia habitus infusi magis imitantur naturam potentiarum, quam habitus acquisiti: quia habitus infusi *non dant facile posse; sed posse*, ut omnes sentiunt cum D. Thom. 1. 2. quæst. 65. artic. 3. quod autem inclinent ad suos actus, non probat facilitare ad illos: quia quævis potentia inclinat in suos actus; & non semper est facilis ad illos. Imo licet ita inclinaret habitus fidei ad actum fidei, & carentiam actus scientiæ, ut faciliteret ad illa, potest coniungi cum eorum oppositis: quia sæpè vincimus inclinationes, & facilitates quas habemus. *Similiter* actus misericordiæ remittendi pœnas pugnat cum actu iustitiæ nolente eas remittere, & habitus misericordiæ coniungi potest cum illo actu iustitiæ. *Similiter* actus perfectissimæ obedientiæ est inconiungibilis cum inobedientia veniali in illa materia, & habitus obedientiæ coniungi potest cum tali inobedientia, & sic de alijs.

84 Prob. specialitèr, quod habitus fidei coniungi potest cum actu scientiæ naturalis circa mysteria fidei. Habitùs fidei potest coniungi cum aliquibus actibus scientiæ naturalis circa
 mysteria

myſteria credenda: ergo & poteſt con-
 iungi cum omnibus actibus ſcientiæ
 naturalis circa myſteria credenda, ſeu
 cum ſcientia circa omnia myſteria, quæ
 naturalitèr ſciri poſſunt. Prob. ant.
 Philoſophus Chriſtianus poteſt cognof-
 cere ſcientia naturali immortalitatem
 animæ, exiſtentiam Dei, ſapientiam,
 & potentiam Dei: ergò. Ant. eſt cer-
 tum, aliàs ammitteret fidem, quoties
 haberet tales actus ſcientiæ. *Confirm.*
 Quod deficiat aliquod obiectum ab
 eſſe obiectum materiale fidei, non
 arguit defectum habitus fidei. Sed
 dato actu ſcientiæ circa aliquod
 myſterium credendum, ad ſummum
 eſſet deficere aliquod obiectum ab
 eſſe obiectum materiale fidei: ergò.
 Prob. mai. Quod per errorem deficiat
 aliquod obiectum ab eſſe obiectum
 materiale ſcientiæ, non arguit de-
 defectum habitus ſcientiæ: ergo ſimi-
 litèr

85 Et ratio à priori eſſe poteſt.
 Quoties ſalva manet præcipua inclina-
 tio habitus fidei, datur habitus fidei.
 Sed dato actu ſcientiæ naturalis circa
 immortalitatem animæ, v. gr. ſalva
 manet præcipua inclinatio habitus
 fidei:

fidei: ergò. Prob. min. Præcipua inclinatio habitus fidei est inclinatio ad cognoscendum obiectum primum fidei, & veritates supernaturales, quæ non possunt cognosci lumine naturali. Sed dato actu scientiæ circa immortalitatem animæ, salva manet inclinatio circa cognitionem obiecti principalis fidei, qui est Deus; cum nihil contra eam fiat: siquidem remanere potest obscurum obiectum principale fidei. Et inclinatio circa cognitionem veritatum supernaturalium, propter eandem rationem: ergò.

86 Obijc. 1. Destructa inclinatione circa obiectum partiale fidei, destruitur habitus fidei. Sed dato actu scientiæ circa immortalitatem animæ, destruitur inclinatio circa obiectum partiale fidei: ergò. Prob. mai. Habitus fidei est indivisibilis: ergò destructa, &c.
 2. Destructo prædicato essentiali habitus fidei, destruitur habitus fidei. Sed inclinatio ad obiectum partiale fidei est prædicatum essentialis habitus fidei: ergò.
 3. Quia omnipotentia est virtus proxima productiva omnium possibilium, si vnum possibile fieret impossibile, deficeret omnipotentia. Sed habitus

tus fidei est virtus proxima creditiva omnium credibilium : ergo si vnum credible fieret incredibile per scientiam, deficeret habitus fidei. 4. Non minus opponitur actus scientiæ circa mysterium credendum cum habitu fidei, quam dissensus circa mysterium credendum cum ipso habitu; quam peccatum cum habitu charitatis, & scientia cum opinione. Sed per dissensum ad vnum obiectum credendum amittitur fides; & per vnum peccatum amittitur habitus charitatis; & per vnum actum scientiæ amittitur opinio: ergò.

87 Resp. conces. mai. neg. min. Quæ non probatur, quia per positionem actus scientiæ, quod alias posset credi, non destruitur inclinatio credendi illud obiectum; sed impeditur, seu negatur terminus inclinationis: & sæpè negatur terminus inclinationis, quin deficiat inclinatio, vt quisque experitur. *Ad 2. conc. mai. neg. min. propter immediatè dicta. Ad 3. dist. mai.* Si vnum possibile fieret *antecedentè* impossibile, deficeret omnipotentia, conc. mai. si fieret *consequentè* impossibile, neg. mai. Quia dato amore, fit *consequentè* impossibile odium; &
non

non deficit omnipotentia, & conc. min. neg. cons. Quia tunc, ad summum, fieret *consequentèr* incredibile illud obiectum; & *consequentèr* impossibilis actus fidei: liquidem deficiente actn scientiæ, poterit dari actus fidei circa illud obiectum. *Ad 4.* neg. mai. quoad primam, & secundam partem, propter nostras rationes: quoad tertiam ex dictis, scientia non opponitur cum opinione; & multo minus actus opinionis cum habitu scientiæ. Si autem velis, quod scientia opponatur *essentialitèr*, aut *ex natura rei*, cum opinione, etiam per diversa media, neg. mai. quoad tertiam partem, propter rationes conclusionis.

88 Prob. Iam quod habitus fidei coniungi possit cum visione transeunte Dei. Div. Paulus in raptu habuit visionem transeuntem Dei. Sed simul habuit habitum fidei: ergò. Discursus est D. Thom. 2. 2. quæst. 175. artic. 3. ad 3. *Paulus in raptu non fuit beatus habitualitèr; sed solum habuit actum beatorum, consequens est, ut simul tunc non fuerit in eo actus fidei; fuit tamen simul in eo fidei habitus.* Prob. 2. Eatenus visio opponitur fidei, quatenus opponitur actui, ad quem fides inclinatur. Sed ex

hoc solum probatur, quod non possit coniungi cum actu fidei; non verò quod non possit coniungi cum habitu fidei; ergò. Probat. min. Ex eo quod motus sursum in lapide opponatur cum motu deorsum, in quem inclinatur lapis, solum probatur, quod motus sursum non possit coniungi cum motu deorsum; non verò quod non possit coniungi cum gravitate inclinante ad motum deorsum: ergo similiter. Hæc ratio similiter probat, quod habitus fidei coniungi potest cum lumine gloriæ *transeuntèr* communicato: quia impulsus *transeuntèr* communicatus lapidi est inclinatio sursum. Sed hæc potest coniungi cum inclinatione ad descendendum deorsum: ergo licet lumen gloriæ sit inclinatio ad actum contrarium fidei; si *transeuntèr* communicetur, potest coniungi cum inclinatione ad actum fidei.

89 Obijc. Div. Thom. 3. part. quæst. 7. art. 3. dicit: *Obiectum fidei est res divina non visa, & ideò excluso, quod res divina sit non visa, excluditur ratio fidei.* Sed per visionem Dei etiam transeuntèr communicata excluditur, quod *res divina sit non visa*: ergò.

2. Lumen gloriæ permanentèr communicatum opponitur cum actu fidei transeuntèr communicato; & idem de habitu: ergo habitus fidei permanentèr communicatus excludit actum visionis, etiam transeuntèr communicatum.

3. In alijs formis eadem est oppositio, si permanentèr communicètur: vt patet in gratia, & peccato: ergo idem accidet in fide, & visione.

90 Resp. concess. mai. in verbis D. Thom. inclusam, dist. min. excluditur actualitèr *res divina non visa*, & transeuntèr, conc. min. excluditur habitualitèr, & permanentèr, neg. min. & dist. conf. per visionem excluditur ratio fidei actualis, conc. conf. ratio fidei habitualis, neg. conf. *Ad 2. dist. ant.* Lumen gloriæ permanentèr communicatum excludit actum fidei, & habitum etiam transeuntèr communicatum, ratione status decentiæ, vel alijs titulis ex voluntate Dei, conc. ant. excludit essentialitèr aut ex natura rei, neg. ant. & conf. Quia nulla est ratio vt communicata transeuntèr visione Dei deficiat habitus fidei habitualitèr communicatus, potest tamen ratione

status vel ex alijs titulis ex voluntate Dei dari ratio ne coniugatur actus neque habitus fidei etiam transeuntèr communicatus cum lumine gloriæ permanenter communicato, vt dicemus.

Ad 3. dist. antec. In aliquibus formis eadem est oppositio, siuè transeuntèr, siuè permanentèr communicentur, conced. antec. & ita accidit in gratia, & peccato: quod peccatum actuale, nec habituale non potest coniungi cum gratia: in omnibus formis, neg. antec: quia vt constat ex nostris rationibus, aliqui actus possunt coniungi cum habitibus, & inclinationibus in actus oppositos.

91 Objc. 2. Qui habitualitèr credebatur esse Romam, perdit hanc fidem, si Romam actualitèr, etsi transeuntèr videat: ergo qui actualitèr etsi transeuntèr videt Deum, perdit habitum fidei, quo habitualitèr eum credebatur.

2. Non potest sperari habitualitèr obiectum actualitèr possessum: ergo neque potest habitualitèr credi obiectum actualitèr visum. Prob. ant. ad Rom. 8.

Quod videt quis, quid sperat? 3. Nul-
lus potest actualitèr moveri ad formam

naturalem, quam habitualiter habet: ergo nec potest actualiter videre, quod habitualiter credit per habitum fidei.

4. Quod actualiter dubitatur per opinionem non potest habitualiter credi: ergo quod actualiter scitur non potest habitualiter credi. Consequentia est bona: quia non est cur habitus fidei sit componibilis cum actu scientiæ, & non cum actu opinionis. Antec. prob. quia habitus fidei non est componibilis cum opinione.

92 Resp. neg. mai. quia habitualiter credere Romam esse non est aliquis habitus infusus ad credendum esse Romam; sed facilitas credendi Romam esse, quæ facilitas non perditur per actum videndi transeuntè Romam. Et conc. min. neg. conf. *Ad 2.* nego antec. quia vt vidimus Div. Paulus in raptu actualiter, licet transeuntè, vidit Deum iuxta Div. Thom. & cum ea possessione coniunxit habitum spei, sicut & habitum fidei. *Ad 3.* conc. ant. neg. conf. Quia si habitualiter habet formam, eam habet actualiter, & pro signo pro quo habet actualiter formam non potest moveri ad habendam for-

nam. At verò in nostro casu rectè potest coniungi actualis possessio per scientiam cum habitu fidei : quia per habitum fidei non semper creditur actualitèr. *Ad 2. neg. ant.* Quia sicut habitus fidei potest coniungi cum scientia, imò & cum visione transeunte, cur non poterit coniungi cum opinione, cum non sit de ratione opinionis esse formalitèr formidolosam ; sed solum esse radicalitèr formidolosam, vt diximus. Mitto alia leviora, quæ facile quisque solvere poterit.

DISPUT. XII.

An possit dari fides cum evidentiā in attestante?

HÆC DISPUTATIO AFFINIS EST antecedenti; sed quia varij sunt modi discurrendi, de ea scorsim agimus.

SECTIO I.

An qui habeat evidentiā in attestante habeat evidentiā mysterij quoad an est?

11

Up. 1. Quæstionem procedere, an cum evidentiā divinæ revelationis, sensus verborum, & auctoritatis detur evidentiā mysterij quoad an est? & an cum tali evidentiā possit dari fides?

Fides? Si enim licet detur evidentia authoritatis, & revelationis, non detur evidentia sensus verborum, vel licet detur evidentia revelationis, & sensus verborum: non detur evidentia authoritatis. In primis non datur evidentia mysterij: quia in creatis cum evidentia testimonij, sensus verborum, non datur evidentia veritatis, quia non datur evidentia authoritatis; ideoque veritas manet obscura, & manet locus, ut obsequium præstemus dicenti. Deinde in tali casu datur quod requiritur ad fidem, ut contra Granados, & Lugo disp. 2. num. 35. Prob. Quando datur locus, ut obsequium præstetur Deo assentiendo mysterio, quia dicto à Deo per assensum obscurum, datur: quod requiritur ad fidem. Sed data evidentia revelationis, modo non detur evidentia sensus verborum, aut authoritatis, datur locus ut obsequium præstetur Deo assentiendo mysterio, quia dicto à Deo per assensum obscurum: ergò. Prob. min. Licet in humanis detur evidentia locutionis: quia nec datur evidentia sensus verborum, nec authoritatis datur, quod requiritur, ut obsequium præstemus homi-

ni assentiendo obiecto ; quia dicto ab omnine per assensum obscurum : ergo similiter.

2 Dicere autem, quod fides divina petit determinatè , quod revelatio sit obscura , videtur voluntarium : quia Scriptura , & SS. Patres dum dicunt fidem esse de rebus , quæ non videntur , ad sumum petunt obiectum credendum esse obscurum. Sed obiectum credendum esset obscurum, licet detur evidentiæ revelationis ; modo non detur evidentiæ sensus verborum , aut authoritatis : ergò. Secundò. Fides humana non petit determinatè , quod lucutio sit obscura ; sed ad sumum, quod non sit evidens sensus verborum , vel authoritas : ergo similiter accidet in fide divina.

3 Sup. 2. Non esse necessariam visionem intuitivam , seu beatam ad habendam evidentiæ divinæ revelationis. Ita communiter contra Bañez , hic quæst. 5. artic. 1. & Anton. Perez, hic disp. 3. numer. 51. Prob. Iuxta Div. Thom. 3. part. quæst. 21. artic. 1. Christus per scientiam inditam non videbat Trinitatem , nec Deum , ut est in se , & per eam scientiam habuit

evidentiam revelationis de Trinitate, & cognovit Trinitatem cum evidentia in attestante. Imò talem evidentiam habuisse B. Virg. & Apostolos circa aliqua mysteria, docet Suarez hic disp. 3. sect. 8. & 9. tom. 2. in 3. part. disp. 31. sect. 3. & Caieran. supra, imò & D. Thom. & alij. Ratio est: quia sicut Deus potest infundere speciem supernaturalem, & cognitionem, qua abstractivè cognoscatur mysterium Trinitatis v. gr. cur non poterit infundere speciem supernaturalem, & cognitionem, qua evidentèr abstractivè cognoscantur actus interni, & externi Dei? Licèt enim non omnis species abstractiva causet cognitionem evidentem cur repugnabit, aliquam speciem abstractivam cognitionem evidentem causare?

4 Sup. 3. cum Suarez, hic disp. 3. sect. 8. num. 26. quod si intellectui simul proponatur evidentèr revelatio sensus verborum, authoritas, & simul obscurè per argumenta credibilitatis (in quo nulla apparet implicatio) tunc poterit dari assensus fidei circa mysterium, quamvis evidentèr appareat mysterium quoad *an est*. Idèò

Nobiles RR. Cistercienses dicunt secuti mentem Suarij posse dari fidem cum evidētia in attestante: quia data evidētia in attestante potest dari assensus circa mysterium, & revelationem, qui non supponat revelationē, ut evidentē propolitā; sed qui procedat ex propositione obscura autoritatis aut, revelationis, aut sensus verborum, quę propositio stare potest simul cum evidētia in attestante. Addunt nō posse dari evidētiā ex attestante, id est, non futurū assensum fidei, assensum illum, qui supponeret autoritatem revelationem, & sensum verborum, ut evidentē propolitam; ideō dicunt, quod casu, quo fides esset discursiva in hoc syllogismo. *Quidquid Deus dicit est verum, Deus dicit Verbum esse incarnatum: ergo Verbum esse incarnatum, est verum.* Si præmissæ sint evidentes, conclusio non esset actus fidei, quia conclusio oriretur ex evidētia præmissarum, & supponeret propositionem evidētem autoritatis, & revelationis.

5 Ratio suppositionis est, quia si propositio evidens, & obscura non se impediunt quoad simultaneam existentiam, non est cur se impediant quoad

quoad motionem, & influxum in proprios actus; alia in actum clarum, & alia in actum obscurum. Sed propositio evidens, & obscura non se impediunt quoad simultaneam: ergò. Min. constat disp. ante e; & quia non se opponunt quoad simultaneam existentiam propositio intuitiva, & abstractiva; propositio confusa, & discreta, & alia, quæ diximus disp. ant. Prob. min. Eatenus se impedirent quoad motionem, & influxum in proprios actus, quatenus necessitas ad actum evidentem pugnaret cum libertate ad actum obscurum. Sed necessitas ad actum evidentem non pugnat cum libertate ad actum obscurum: ergò. Min. quæ videtur patere. Prob. Necessitas in Christo D. ad amorem Dei necessariam regularum scientia beata non opponitur cum libertate ad amorem liberum regulatum scientia infusa: ergo similiter. Ans communiter docetur cum Suarez tom. 1: in 3. part. disp. 39.

6 Secundò. Eatenus propositio evidens, & obscura se impedirent quoad influxum, & motionem in proprios actus, quatenus propositio evidens exhauriret vim motivam revelatio-

tio-

tionis per assensum evidentem, vel quatenus auferret conditionem requisitam, vt revelatio moveret ad actum obscurum. Sed propositio evidens revelationis non exhaurit vim motivam revelationis per assensum evidentem, neque aufert conditionem requisitam ad assensum obscurum (licet propositio evidens sit pro priori, vel committantè cum propositione obscura) ergò. Prob. min. Propositio evidens obiecti, neque exhaurit vim motivam obiecti, per assensum evidentem; neque aufert conditionem requisitam ad assensum probabilem per aliud medium. Propositio intuitiva Dei neque exhaurit vim motivam per visionem intuitivam, neque aufert conditionem requisitam ad cognoscendum Deum abstractivè in creaturis, propositio discreta obiecti neque exhaurit vim motivam obiecti per actum discretum, nec aufert conditionem requisitam, vt cognoscatur confusè per aliam cognitionem: propositio ad amorem necessarium Dei neque exhaurit vim motivam, neque aufert conditionem requisitam ad amorem liberum regulatum per aliam propositionem: & sic de alijs,

quæ

quæ diximus disp. antec. ergo similiter propositio evidens revelationis neque exhaurit vim motivam revelationis per assensum evidentem, neque aufert conditionem requisitam ad movendum ad assensum obscurum, media alia propositione obscura.

7 His suppositis, primo oritur difficultas, an qui habet evidentiam revelationis, sensus verborum, & auctoritatis habeat evidentiam mysterij, quoad *An est?* In qua plures Thomistæ, quos sequuntur Salmantic. disp. 3. & Caietan. Ferrara, Labat. Serra, Gonet, & plures Scotistæ cum Mastro, quos citat Sendin, & ex nostris Vazquez, Mærat. Torres, Arriaga dicunt evidentiam in attestante non facere evidens mysterium quoad *an est*. Et id videtur sentire D. Thom. hic quæst. 5. artic. 1. dicens, evidentiam revelationis non impedire fidem obiecti revelati, ut explicat Caiet. Hanc esse mentem D. Thom. suadetur, ex Div. Thom. hic quæst. 5. artic. 2. *Si aliquis Propbeta pronuntiaret in sermone Domini aliquid futurum, & adhiberet signum, mortuum suscitando: ex hoc signo convinceretur intellectus videntis, ut*

cognosceret manifeste, hoc dici à Deo, qui non mentitur, licet illud futurum, quod predicatur in se evidens non esset. Nota ly cognosceret manifeste hoc dici à Deo, & ly in se evidens non esset, vbi clarè denotat D. Thom. manifestam notitiam revelationis non reddere evidens mysterium in se, & quoad *An est?* Et in 3. ad Anibaldum, dist. 24. quæst. vnie. artic. 4. ad 3. Dicendum, quod miracula non probant per se fidem, sed veritatem annuntiantis fidem; & ideo de his, qua fidei sunt non faciunt scientiam. Vbi videtur sentire D. Thom. à vidente miracula haberi evidentiam physicam attestationis sine evidentia rei attestatæ, quia de evidentia rei attestatæ etiam habetur evidentia moralis. Suadetur 2. Ex Caiet. qui in hanc quæst. 5. art. 1. dicit *Respondendum*, quod habere evidentiam de veritate aliquorum, dupliciter contingit.

8 1. Quod videat, seu sciat ipsa enuntiata in se ipsis esse vera: & sic excludit rationem fidei; sed non est sic in proposito. (Nota ly non est hic, vbi denotat intentum D. Thom. in hac re non esse dicere, quod fides detur cum hac scientia) *Secundo*, quod videat,

deat, seu sciat in testificante, illa esse vera: & sic non excludit fidem. Et ita est in *proposito*. Nota ly *ita est*, vbi denotat intentum D. Thom. esse in hoc articulo, quod fides potest dari cum evidētia in attestante, modo non detur evidētia mysterij in se ipso. Et hic quæst. 171. dicit D. Thom. Prophetam eo deferre à reliquis fidelibus, quod ei constet evidētè revelatio Dei. Et assensus Prophetarum erat assensus fidei, vt de assensu Abrahamæ significat Script. Genes. 15. Et significatur ad Rom. 3. & 4. ad Hebr. 11.

9 Alij dicunt, evidētiam revelationis, sensus verborum, & authoritatis facere evidens mysterium quoad *An est?* Ita Suarez disp. 3. sect. 8. Granados tract. 2. disp. 5. Valencia, Albertino, Petr. Hurtado, Lugo disp. 2. sect. 1. Ripald. disp. 12. sect. 1. Coninc disp. 9. dub. 8. Oviedo contr. 4. num. 41. Muniel. disp. 1. sect. 2. & RR. Cistercienses, & ex Thomistis plures, quos sequitur Palanco disp. 4. quæst. 5. Rios disp. 3. dub. 2.

SECTIO II.

*Qui habet evidenciam in attestante, habet
evidenciam mysterij quoad
an est.*

10 **P** Rob. Cui est evidens dari
revelationem cum my-
sterio quoad *An est*, est evidens my-
sterium quoad *An est*. Sed habenti evi-
denciam in attestante est evidens dari
revelationem cum mysterio quoad *An
est*: ergò. Prob. min. Cui est evidens
dari revelationem, & non sine myste-
rio, est evidens dari revelationem cum
mysterio. Sed habenti revelationem in
attestante, est evidens dari revelatio-
nem, & non sine mysterio: ergò. Maior
videtur nota: quia dari revelationem,
& non sine mysterio, est dari revela-
tionem cum mysterio. Prob. tamen. Cui
est certum sive metaphysicè, sive mo-
ralitèr, dari revelationem, & non sine
mysterio, est certum dari revelationem
cum mysterio: ergò. Prob. ant. Quia
hac ratione cui est certum moralitèr
per argumenta credibilitatis dari reve-
lationem *de Incarnatione*, est certum

moralitèr, dari *Incarnationem*. Iam ve-
rò illa min. 2. syllogismi, *Sed habenti
revelationem in attestante est evidens da-
ri revelationem, & non sine mysterio,*
etiam videtur nota: quia evidens est
non posse dari revelationem sine my-
sterio, aliàs non esset evidens, Deum
esse summe sapientem, & summe vera-
cem; seu Deum non posse mentiri: er-
go habenti revelationem in attestante
est evidens dari revelationem, & non
sine mysterio.

II Prob. 2. Cui sunt evidentes
præmissæ syllogismi positi in *Darij*, est
evidens obiectum conclusionis legiti-
mè deductæ. Sed habenti revelationem
in attestante sunt evidentes præmissæ
syllogismi positi in *Darij*, ex quibus le-
gitimè deducitur mysterium quoad
An est, v. gr. Verbum esse incarnatum:
ergò. Minor est nota: quia habenti re-
velationem in attestante sunt evidentes
præmissæ huius syllogismi, *Quidquid
Deus revelat est verum. Sed Deus reve-
lat Verbum esse incarnatum:* ex quibus
legitimè deducitur: ergo *Verbum esse in-
carnatum est verum.* Prob. mai. Ex præ-
missis evidentibus in syllogismo benè
disposito, necessario, sequitur conse-
quens

quens evidens: sicut ex præmissis necessarijs, sequitur consequens necessarium; & ex præmissis moraliter certis, sequitur consequens moraliter certum. Sed syllogismus supra dictus in Darij est benè dispositus: ergo cui sunt evidente præmissæ syllogismi positi in Darij est evidens obiectum conclusionis legitimæ deductæ.

12 3. Cui est evidens veritas universalis, est evidens veritas singularis; quoties constet cum evidentia, singularem contineri in universalis. Sed habenti revelationem in attestante est evidens veritas universalis; & constat cum evidentia veritatem singularem, v. gr. *Verbum Divinum est incarnatum* contineri sub tali universalis: ergò. Minor constat ex simili modo discurrendi quoad certitudinem moralem: & ex modo discurrendi esse de fide veritates singulares contentas in universalis. Probat. min. Habenti evidentiam in attestante est evidens hæc veritas universalis, *Quidquid Deus revelat est verum.* Sed etiam est evidens, Deum revelare *Verbum Divinum esse incarnatum*, quæ est singularis illius universalis: ergò.

4. Cui est evidens duo extrema identi-

ficari cum tertio omnino singulari, est evidens ea extrema identificari inter se. Sed habenti evidentiam in attestante est evidens *Incarnationem Verbi Divini*; & *verum* identificari cum tertio *revelatum*: ergo est verum *Incarnationem Verbi Divini*, & *verum* identificari inter se. Minor patet ex syllogismo posito probatione secunda.

13 Confirm. Non habet maiorem vim certitudo obiecti formalis ad refundendam certitudinem in obiectum materiale, quam evidentia obiecti formalis ad infundendam evidentiam in obiectum materiale. Sed certitudo obiecti formalis, sive sit certitudo moralis, sive metaphysica, refundit certitudinem in obiecto materiali: ergo evidentia huius obiecti formalis, *Quidquid Deus dicit est verum*: Deus dicit *Verbum esse incarnatum*, refundet evidentiam in hoc obiectum materiale *Verbum esse incarnatum est verum*. Mai. videtur vera: quia cur dabitur maior efficacia certitudini, quam evidentiae, caeteris paribus. Probat. min. Ex eo quod sit certa autoritas, & revelatio Incarnationis, est certa Incarnatio: ergo. 2. Non maiorem vim habet certitudo

fun,

fundamenti connexi, vt connexi, vt refundat certitudinem in terminum; quã evidentia fundamenti connexi, vt connexi, vt refundat evidentiam in terminum. Sed certitudo fundamenti connexi, vt connexi, refundit certitudinem in terminum: ergo evidentia huius fundamenti, *Quidquid Deus dicit est verum: Deus dicit Verbum esse incarnatum*, quod est connexum cum eo quod Verbum sit incarnatum, refundet evidentiam in hunc terminum Verbum esse incarnatum. Prob. min. Quia cui est certum dari vnionem, est certum dari extremum.

14 Ratio à priori est: quia iuxta ferè omnium æstimationem, vt ait Izquierd. in Phar. disp. 4. num. 13. ad strictam evidentiam sufficit illa claritas, & firmitas assensus, vi cuius neque prudentèr, neque imprudentèr formidari possit de existentia obiecti. Sed data evidentia mediij vt connexi neque prudentèr, neque imprudentèr formidari potest de existentia obiecti: ergò. Prob. min. Data evidentia obiecti formalis conclusionis, neque prudentèr, neque imprudentèr formidari potest de obiecto materiali conclusionis. Sed data

evidentia in attestante, datur evidentia obiecti formalis huius conclusionis *Verbum est incarnatum est verum*, ut diximus numero immediato : ergò. *Conf.* Assensus, qui excedat in claritate assensum moralitèr evidentem, est evidens physicè, aut metaphysicè. Sed assensus ortus ab evidentia in attestante excedit in claritate assensum moralitèr evidentem: ergò. Prob. min. Cum assensu moralitèr evidenti potest imprudentèr formidari de eius obiecto. Sed cum assensu orto ex evidentia in attestante, neque imprudentèr formidari potest de eius obiecto : ergò. 2. Assensus excludens formidinem *etiam prudentem*, est plusquam probabilis, & moralitèr evidens : ergo assensus excludens formidinem *etiam imprudentem* est plusquam moralitèr evidens. Prob. conseq. Quia cum sola evidentia morali formidari potest imprudentèr: ideò Izquierd. supr. num. 28. & Petr. Hurt. disp. 8. de Anim. sect. 3. dicentes existentiam Romæ esse physicè evidentem, dicunt de existentia Romæ nec physicè formidari posse ; reliqui verò dicentes esse solum moralitèr evidentem, dicunt, imprudentèr, & physicè formidari posse.

Alias

Alias rationes dabimus impugnando solutiones, quas hic omittimus, ne repetantur.

§. I.

15 Dices cum Vazquez 1. part. disput. 135. sect. 3. Torres disput. 9. cap. 3. Gasp. Hurt. disp. 2. diffic. 7. data evidentia in attestante non esse evidens mysterium quoad *An est*, neque esse deductum per demonstrationem: quia omnis demonstratio debet esse à priori, vel à posteriori, ut constat ex Arist. ex lib. posterior. cap. 20. *Demonstratio est quia, vel propter quid*, vel à priori, ut denotatur per *ly propter quid*; vel à posteriori, seu ab effectu, ut denotatur per *ly quia*: & cum revelatio neque sit causa, neque effectus mysterij, evidentia revelationis non reddit evidens, neque demonstratum mysterium.

16 Contra: Quia Aristot. neque quādo definit syllogismum ponit hanc differentiam; sed præcisè dicit, *Est oratio; in qua quibusdam positis, necesse est aliud evenire*, neque eam facit, quando dividit syllogismum in topicum, seu opinativum, fallacem, &

demonstrativum. Sed hic syllogismus ex præmissis evidentibus, *Quidquid Deus dicit est verum: Deus dicit Verbum esse incarnatum: ergo Verbum esse incarnatum est verum*; non est opinativus, neque fallax: ergo est demonstrativus, & consequenter mysterium Incarnationis erit evidens, & demonstratum, si sint evidentes istæ præmissæ, seu si detur evidentiæ in attestante.

17 Secundò: Qui evidentèr cognosceret evidentiæ Dei de possibilitate Petri, evidentèr cognosceret possibilitatem Petri, eo quod hæc scientia infallibilitèr ostendat possibilitatem Petri. Sed revelatio Dei, &c. evidentèr proposita infallibilitèr ostenderet mysterium revelatum: ergo qui evidentèr cognosceret revelationem Dei evidentèr propositam, evidentèr cognosceret mysterium revelatum. Prob. mai. Qui cognosceret possibilitatem Petri in Verbo, evidentèr cognosceret possibilitatem Petri quoad *An est*; eo quod Verbum ostèdat possibilitatem Petri quoad *An est*, & qui evidentèr cognosceret *virtutem, & potentiam adequatam, & absolutam Dei productivam Petri*, evidentèr cognosceret possibilitatem Petri,

eo quod hæc virtus , & potentia infal-
libilitèr ostendat possibilitatem Petri
ergò, *Tertiò*. Hæc demonstrationes, *quæ*
sunt æqualia vni tertio , sunt æqualia
inter se. Sed duo signa sunt æqualia vni
tertio: ergo sunt æqualia inter se. Quæ
coëxistunt vni tertio , coëxistunt inter
se. Sed materia , & forma coëxistunt
vni tertio : ergo coëxistunt *inter se*. Et
similes communiter censentur strictæ
demonstrationes. Sed neque sunt à
priori, neque à posteriori: ergo ad stri-
ctam demonstrationem non requiritur,
quod sit à priori , vel à posteriori.

4. Causa non est medium ad cognos-
cendum evidentèr effectum , *quia est*
causa ; sed quia est connexa cum effe-
ctû : neque effectus est medium ad cog-
noscendum evidentèr determinatè hanc
causam , quia est effectus ; sed quia est
connexus cum hac causa. Sed datur me-
dium evidentèr connexum cum termi-
no , quod medium neque sit causa , ne-
que effectus termini : ergo potest esse
terminus evidens ex vi mediij, quod ne-
que sit causa , neque effectus. Ideòque
Aristot. per ly *quia* significat medium
connexum , & per ly *propter quid*
signi-

significat causam, aut effectum, ut observat Izquierd. supra.

18 Quintò. Etsi necessaria esset evidentia à priori, vel à posteriori, ut esset stricta evidentia, & demonstratio, daretur in hoc casu huiusmodi evidentia circa Incarnationem Verbi: ergo nulla est solutio. Probant. Cui est evidens dari revelationem divinam, est evidens à posteriori dari in Deo potestatem proximam constitutam per visionem mysterij. Sed cui est evidens dari visionem mysterij, est evidens sive à priori, sive à posteriori dari mysterium: ergò cui est evidens dari revelationem dictam circa Incarnationem, est evidens saltem à posteriori dari Incarnationem. 2. Cui est evidens dari revelationem Incarnationis, est evidens à posteriori dari decretum de Incarnatione, & visionem Incarnationis in decreto. Sed cui est evidens dari decretum de Incarnatione, & visionem de Incarnatione in decreto, est evidens à priori dari Incarnationem: ergò.

19 Eisdem rationibus probatur non esse necessariam ad strictam evidentiam, & demonstrationem, quod evi-

evidentia sit per medium intrinsecum, sive medium intrinsecum vocetur medium identificatum cum termino illato, sive vocetur causa, vel effectus termini illati: quia ad evidentiam termini sufficit evidentia medij connexi cum termino.

§. II.

20 Dices cum Ioan. à S. Thom. Salmanticens. & Gonet, data evidentia in attestante non dari evidentiam Incarnationis *simpliciter*; sed solum *secundum quid*, seu non dari evidentiam Incarnationis secundum *rationem particularem*; sed solum secundum *rationem communem*, seu non dari evidentiam Incarnationis in se, & *quoad an est*; sed solum dari evidentiam Incarnationis *quoad esse revelatam*, id est, data evidentia in attestante solum esse evidens Incarnationem *esse revelatam*. Reddit rationem Ioannes à S. Thom. quia revelatio de Incarnatione non connectitur cum Incarnatione in se; sed cum Incarnatione ut revelata, ideòque non infert evidentè Incarnationem in se; sed Incarnationem ut revelatam.

21 Contra. In primis valdè difficile

vile est, quod revelatio supposita au-
 thoritate non connectatur cum Incar-
 natione in se: quia supposita autori-
 tate, revelatio de Incarnatione suffi-
 cienter proposita sufficit ad credendum
 assensu certo, & firmo dari Incarnatio-
 nem in se; sed medium, quod non est
 connexum cum Incarnatione in se, non
 sufficit ad credendum assensu certo, &
 firmo dari Incarnationem in se: ergo.
 Mai. patet: quia per revelationem de
 Incarnatione sufficienter propositam
 credimus dari Incarnationem in se, &
 non credimus præcisè dari Incarnatio-
 nem *vt revelatam*; & per revelationem
 reliquorum mysteriorum fidei, v. gr.
Quod Deus est, quod Remunerator est,
quod est Trinus, & Vnus credimus Deum
esse in se, Deum esse in se Remunerato-
rem, Deum esse Trinum, & Vnum, &
non præcisè esse revelatum, Deum esse,
esse revelatum, Deum esse Remunerato-
rem, esse revelatum, Deum esse Trinum,
& Vnum.

22 Confirm. Revelatio connecti-
 tur cum eo, quod necessario requiritur,
 vt sit vera. Sed vt dicta revelatio sit ve-
 ra, necessario requiritur, quod *Incar-*
natio existat in se; & esset falsa, si Incar-
natio

ratio non existeret in se: ergò. 2. Revelatio connectitur cum Incarnatione eo modo quo illam revelat. Sed revelat Incarnationem in se: ergò. Prob. min. Revelatio id revelat, quod dicit. Sed dicit Incarnationem in se: ergò. Prob. min. Revelatio id dicit, quod credi potest per hanc revelationem à dicentibus manere obscurum obiectum conclusionis. Sed à dicentibus manere obscurum obiectum conclusionis credi potest per hanc revelationem Incarnatio in se: ergò. Mitto alia, quæ facillè formari possunt.

23 *Contra 2. Præcipuè contra solutionem. Ad quod sciendum est valdè diversum esse, quod evidentia conclusionis obiectivæ habeatur per medium revelationis; & quod evidentia solum sit de conclusione obiectiva ut revelata; sicut valdè diversum est, evidentiam effectus haberi per medium causæ; & quod ex causa solum arguatur evidentè effectus, ut causatus. Primum sæpè est verum, secundum apud omnes est falsum. Contra igitur: non minorem vim habet evidentia revelationis, supposita evidentia autoritatis ad refundendam evidentiam in mysterio*

sterio, quam certitudo moralis revelationis ad refundendam certitudinem moralem in mysterium: & quam evidentia moralis revelationis ad refundendam evidentiam moralem in mysterio. Sed supposita evidentia autoritatis certitudo moralis de existentia revelationis circa Incarnationem habet vim ad infundendam certitudinem moralem circa existentiam Incarnationis in se, & quoad *An est*: & evidentia moralis de revelatione circa existentiam Incarnationis, habet vim infundendi evidentiam moralem circa existentiam Incarnationis in se, & quoad *An est*: ergo evidentia metaphysica revelationis habet vim refundendi evidentiam metaphysicam circa Incarnationem *in se*, & quoad *an est*. Mai. videtur vera: quia non est cur detur maior vis certitudini, & evidentiae morali ad refundendam suam certitudinem, & evidentiam in termino, quam evidentiae metaphysicae. Min. saltem quoad primam partem apud omnes est certa: quia apud omnes est certum mysteria fidei esse moraliter certa quoties fuerit moraliter certum dari revelationem circa mysterium.

24 3. In hoc syllogismo: *Quid quid*

quid Deus dicit est verum: Deus dicit
 Verbum Divinum esse incarnatum: ergo.
 Aliquid infertur evidentèr ex his præ-
 missis evidentibus, quod sit distin-
 ctum à medio, & ab ipsis præmissis.
 Sed si solum inferretur Incarnatio Ver-
 bi quoad esse revelatum, & non Incar-
 natio verbi in se, & quoad an est, nihil
 inferretur evidenter distinctum à me-
 dio, & à præmissis: ergo ex hic præ-
 missis evidentibus evidenter infertur,
 Verbum esse Incarnatum in se, & quoad
 an est. Min. est certa: & mai. videtur
 nota: quia in quovis recto syllogismo
 infertur conclusio obiectiva distincta à
 medio, & ab ipsis præmissis saltem
 aliquomodo. Imò vitiosus est syllogis-
 mus, in quo medium ingrediatur in
 conclusione.

25 *Confirm.* In dicto syllogismo
 plùs infertur ex maiori præmissa dicen-
 te revelationem esse veram, & ex mi-
 nori de revelatione, quamvis in sola
 minori revelatio esset falsa. Sed quam-
 vis revelatio de Incarnatione esset fal-
 sa, ex sola revelatione de Incarnatio-
 ne infertur Incarnatio quoad esse reve-
 latam: ergo plùs infertur ex maiori.
 min. est vera: quia idem est, *Petrum*

aliquid revelare, ac illud esse revelatum;
 sive revelatio sit vera sive non Prob.
 min. Quia plus debet inferre revelatio
 ut essentialitèr vera, quam revelatio
 præscindendo ab eo quod sit vera. *Con-*
firm. 2. Certiorem, & clariorem red-
 deret existentiam Incarnationis dictam
 Dei summe veracis, quam dictum
 diaboli summe mendacis. Sed ex evi-
 denti dicto diaboli circa Incarnatio-
 nem evidentèr inferitur Incarnatio,
 quoad *esse dictam*: ergo ex evidenti
 dicto Dei summe veracis inferitur evi-
 denter Incarnatio non solum quoad
esse dictam, sed quoad *esse in se*.

26 4. Illud inferitur evidentèr ex
 his præmissis evidentibus, quod fide
 credimus per similes præmissas non
 evidentes (si fides est discursiva in hoc
 syllogismo) sed per similes præmissas,
 dum non sunt evidentes fide credimus
 Incarnationem Verbi in se, & quoad
an est: ergò. Mai. videtur vera: quia
 dum præmissæ sunt evidentes, eviden-
 tèr inferunt, quod similes præmissæ
 inferunt non evidentèr, dum non sunt
 evidentes. 5. Revelatio suadet, quod
 dicit, supposita autoritate: si revela-
 tio datur probabilitèr, suadet proba-
 bilitèr:

bilitèr : si detur certo , suadet certo : si detur evidentèr moralitèr , suadet evidentèr moralitèr ; et si detur evidentèr metaphysicè , suadebit evidentèr metaphysicè. Sed revelatio dicit evidentèr Incarnationem esse in esse , & quoad an est : ergò.

27 6. Id inferunt evidentèr dictæ præmissæ, quod affirmatur per conclusionem formalem ex illis deductam. Sed per conclusionem formalem ex his præmissis deductam affirmatur Incarnatio in se, & quoad an est: ergò. Prob. min. Ex dictis præmissis ita affirmatur : *ergo Incarnatio existit*. Sed in hac affirmatur Incarnatio in se, & quoad an est: ergò. Mai. & min. quæ videtur vera; prob. Ex similibus præmissis ; quando non sunt evidentes deducitur conclusio formalis, in qua ita affirmatur: *ergo Incarnatio existit* : ergo & quando , & præmissæ sunt evidentes, ita affirmatur. 7. Præcipuè. Id inferitur evidentèr ex his præmissis, de quo neque dubitari, neque prudentèr possit formidari, positis præmissis. Sed positis præmissis, neque dubitari, neque prudentèr potest formidari de Incarnatione in se, & quoad an est : ergò. Probat. min.

Posito evidentèr obiecto formali conclusionis: *ergo Incarnatio existit*, neque dubitari, neque prudentèr formidari potest de Incarnatione in se, & quoad *an est*. Sed positis his præmissis, evidentèr ponitur evidentèr obiectum formale huius conclusionis: *ergo Incarnatio existit*: ergò.

28. Aliæ impugnationes facile deduci possunt ex rationibus nostræ conclusionis. *Similiter* aliæ solutiones dari solent, quæ vel reduci possunt ad solutiones datas, vel contra, quia facile deduci possunt impugnationes iam ex nostris rationibus, iam ex impugnationibus contra solutiones datas. Tandem impugnabit aliquis dictam solutionem. Mysterium fidei debet credi ut revelatum est. Sed per evidentiam in attestante, mysterium est evidens in esse revelati: ergo potest, & debet credi ut evidens est. Prob. mai. Quia mysterium fidei debet credi ut est obiectum fidei, & obiectum fidei tale est *ut revelatum*. *Aliter*. Non potest credi Incarnatio, nisi ut inferitur ex revelatione. Sed ex evidenti revelatione vera per se solum inferitur Incarnatio quoad esse revelatam: ergo ex tali revelatione solum

potest credi Incarnatio quoad esse *revelatam*. Sed hoc est evidens : ergo solum potest credi id quod est evidens.

SECTIO III.

Solvuntur argumenta.

29 **O** Bijs. i. Authoritates D. Thom. quibus vidimus D. Thom. sentire evidentiam in attestante non facere evidens mysterium in se. *Resp.* hanc videri mentem D. Thom. sed quia ingenuè fateor me non percipere efficaciam rationis Div. Thom. ideò, eius venia, cum Authoribus citatis tam Thomistis, quam nostris, propter rationes datas tenemus nostram conclusionem.

30 Obijs. 2. Si evidentia in attestante cōvinceret intellectum ad assensum rei revelatæ, quia quiescit intellectus in tali re. Sed non quiescit : ergò. Prob. min. Intellectus non quiescit in re quam *in se* non videt. Sed non videt *in se* rem revelatam : ergò. 2. Nulla est implicatio in eo, quod quis cognoscat evidentè motivum credendi, ut non manifestans obiectum credendum. Sed

tunc daretur evidentia in attestante sine evidentia rei in se : ergò. Argumentum probat non posse dari evidentiam abstractivam rei , quin simul detur evidentia intuitiva , imò quæ simul esset evidentia intuitiva , quia non quiesceret intellectus in re, donec daretur evidentia intuitiva. *Resp. dist. mai.* Quiesceret intellectus *quiete* opposita *dubitacioni*, & *formidini* prudenti, conc. mai. *quiete* opposita appetitui videndi rem perfectius, & perfectius, neg. mai. quia hac quiete non quiescit , donec videat rem intuitivè *in se*; sed non est necessaria hæc *quies* ad evidentiam abstractivam : sufficit enim prima. *Ad 2.* nego mai. propter rationes nostræ conclusionis.

31 Obiic. 3. Evidentia mediij extrinseci alicuius rei non pugnat cum obscuritate rei. Sed evidentia in attestante est evidentia mediij extrinseci: ergò. Prob. mai. Impossibilitas ab extrinseci rei non pugnat cum possibilitate, imò futuritione rei requisita ad spem: ergo evidentia mediij extrinseci rei non tollit obscuritatem requisitam ad fidem. Prob. ant. Revelatio damnationis est impossibilitas ab extrinseci salutis,

lutis. Sed hæc non tollit potestatem ad
perandum constitutam per cognitio-
nem futuritionis salutis: ergò. *Resp. ne-*
go mai. Ad prob. dist. ant. Impossibili-
tas consequens non tollit futuritionem
requisitam ad spem, conc. ant. impossi-
bilitas antecedens, neg. ant. & conf. Ad
prob. conc. mai. dist. min. Hæc reve-
latio non tollit potestatem ad spem, si
sit cõsequens omissionem liberam spei,
conc. mai. si sit antecedens omissionem
liberam spei, neg. min. & conf. Itaque
vt dicemus suo loco, revelatio de dam-
natione tollit potestatem ad sperandum,
quãdo est antecedens omissionem spei;
quando verò est consequens non eam
tollit, potius eam supponit. Ex quo
quod sequitur est, quod pro priori, seu
antecedentèr ad evidentiam in attestan-
te possit dari obscuritas rei *in se*, à pa-
ritate spei; non verò quod consequen-
tèr ad evidentiam in attestante detur
obscuritas rei *in se*; quin consequentèr
ad hanc evidentiam, evidentèr appareat
res *in se*.

22 Obijc. 4. Evidentia mediij ex-
trinseci est evidentia rei præcisè secun-
dum rationem communem. Sed cum
evidentia rei secundum rationem com-
mune

munem non tollit obscuritatem rei secundum rationem particularem, seu rei *in se* : ergò. Prob. mai. Esse demonstratum hominem esse risibilem est medium extrinsecum risibilitatis. Sed hanc esse demonstratam est evidentia risibilitatis secundum rationem communem ; non secundum rationem particularem , qua distinguatur à reliquis demonstrabilibus : ergò Prob. min. Per idem medium potest probari quævis alia veritas distincta à risibilitate, scilicet per demonstrationem cuiusvis veritatis : ergò, *Resp.* neg. mai. Ad prob. conc. mai. neg. min. Ad prob. dist. ant. & detegitur quæ fortè est æquivocatio. Per idem medium *demonstrationis cuiusvis rei* potest probari quævis res distincta à risibilitate . conc. ant. per idem medium *demonstrationis risibilitatis* , neg. ant. vel fortè clariùs neg. absolutè ant. Itaque aliud est , quod quævis res possit demonstrari , & probari per eius *demonstrationem* , & hoc est verum , & in hoc conveniunt omnes veritates ; aliud est, quod per *demonstrationem risibilitatis* possit probari alia res : & hoc est falsum : quia per demonstrationem risibilitatis non ostenduntur aliæ res : sicut per

per visionem Compluti ostenditur Complutum, & non Matritum, quamvis hoc possit ostendi per alias visiones; ideo sicut per visionem Compluti videtur Complutum secundum rationem particularem Compluti; & non præcisè secundum rationem communem *visi*, aut *visibilis*, aut *opidi*; ita similiter per demonstrationem *risibilitatis* ostenditur risibilitas secundum rationem particularem; & non præcisè secundum rationem communem *demonstrata*; aut *demonstrabilis*.

33 Insistunt Salmant. & Gonet. Autoritas revelans solum facit evidens mysterium quoad rationem communem revelati; ergo non facit evidens mysterium quoad rationem particularem. Prob. ant. Autoritas revelans est medium commune omnibus mysterijs; ergo dum est evidens solum facit evidens mysterium quoad rationem communem. *Confirm.* Evidentia credibilitatis relinquit obscura mysteria; quia tantum est evidentia rationis communis omnibus mysterijs. Sed autoritas revelans est ratio communis omnibus mysterijs revelatis; ergo relinquit obscura mysteria. Argumentum pro-

bat, quod si Beatus videret aliqua possible in *Verbo*, aut in scientia divina, solum haberet evidentiam possibilium secundum rationem communem: quia ratio erat communis. Præterea.

34 Resp. neg. ant. Ad prob. dist. ant. Autoritas revelans *certo moraliter* est medium commune omnibus mysterijs, conc. ant. autoritas revelans *evidenter*, neg. ant. quia non omnia mysteria sunt revelata metaphysicè evidentè, & insuper neg. conf. Quia sicut autoritas revelans *certo moraliter* quamvis est medium commune omnibus mysterijs, reddit moraliter certa mysteria quoad rationem particularem: ideòque vi illius debemus credere certo, & firmitèr mysteria non solum quoad rationem communem; sed etiam quoad rationem particularem: similiter si omnia mysteria essent evidentèr revelata, omnia evidentia quoad rationem particularem: quia non habet majorem vim certitudinis revelationis ad refundendam certitudinem in mysterio, quam evidentia ad refundendam evidentiam. Hæc ita sunt casu, quo omnia mysteria forent evidentèr revelata: cum tamen non ita se habeant omnia,

facilius erit evidentiam vnius revelationis, & sensus mysterij facere evidentiam illius quoad rationem particularem: quia non conveniunt omnia in esse evidentè revelata. *Ad confirm.* Neg. mai. quoad causalem: quia evidentia credibilitatis non idè relinquit obscura mysteria, quia tantum est evidentia rationis communis: idè enim relinquit obscura mysteria: quia non est evidentè metaphysicè connexa cum mysterijs.

35 Obijc. 5. Evidentia credibilitatis relinquit obscura mysteria. Sed evidentia credibilitatis est evidentia in attestante: ergò. Prob. min. Non potest credi fide divina nisi verum. Sed evidentia credibilitatis reddit mysteria evidentè credibilia fide divina: ergò. Argumentum probat, evidentiam credibilitatis reddere mysteria evidentia *in se*, & quoad *an est*: quia reddit credibilia mysteria *in se*, & quoad *an est*. *Resp.* conc. mai. neg. min. Ad prob dist. mai. Non potest credi fide divina naturali, nisi verum, neg. mai. quia rusticus credit quaternitatem Personarum, quæ non datur: fide supernaturali, subdist. & hoc non est evidens, conc. mai. quia
ali-

aliqui solum negant falsitatem fidei ex natura rei ; alij ratione decentiæ , alij dicunt fidem posse moveri ex revelatione falso exiſtimata ; & sunt qui dicant , Deum posse loqui falsum. De hoc argumento latè disp. 3. sect. 2. ab object. 2.

SECTIO IV.

An fides possit stare cum evidentia in attestante, casu quo hæc evidentia reddat evidens mysterium quoad

An est?

36 **S**Up. omnia notabilia , quæ posita sunt sect. 1. posse hic applicari, quæ non ponimus, ne repetamus. *Sup. 2.* Cum evidentia mysterij quoad *an est*, posse dari fidem mysterij quoad *quid est*. Prob. Cum evidentia mysterij quoad *an est*, potest dari revelatio obscura mysterij quoad *quid est*. Sed cum revelatione obscura mysterij potest dari fides circa tale mysterium ea ratione , qua est obscurum: ergò. Min. est certa ; & mai. videtur clara : quia potest esse evidens dari aliquod mysterium , quin sit evidens , in quo consistat tale mysterium : sicut potest

test esse evidentèr credibile aliquod
 mysterium, quin sit evidentèr credibi-
 le hoc, vel illud prædicatum, in quo
 consistit mysterium.

37 His suppositis. Bañez hic
 quæst. 5. artic. 1. Ferre quæst. 4. §. 9.
 Coninc disp. 9. Lugo disp. 2. dub. 1.
 Arriaga disp. 4. P. Doct. Pein. hic
 num. 36. dicunt fidem non posse stare
 cum evidentia in attestante. Cum hic
 reputandus est Mastrius in 3. dist. 24.
 quia licèt obscura loquatur; in ratio-
 nibus supponit, dari obscuritatem cir-
 ca mysterium revelatum. Gonet dis-
 put. 1. artic. 7. Salmant. disp. 3. dubi
 & alij citati sect. antecedente, ideò
 dicunt, cum evidentia in attestante
 posse dari fidem, quia talis eviden-
 tia solum reddit evidens mysterium
 quoad rationem communem *revelati*;
 non verò *in se*, neque quoad *an est*. Et
 hæc fortè est mens D. Thom. Quia
 hic quæst. 5. art. 1. loquendo de cog-
 nitione Angeli ante confirmationem
 in gratia dicit: *Illà manifestatio exclu-
 dit fidei rationem, per quam redaitur
 appaxens, vel visum id, de quo princi-
 palitèr est fides.* Et propter alia, quæ
 dabimus sect. 1. Nihilominus de men-
 te

te D. Thom. verè dubitò propter infra dicenda sect. 1. Palanco, & Rios supra absolutè dicunt, fidem non posse stare cum evidentia in attestante: quia hæc reddit evidens mysterium quoad *an est*. Addit Rios, id intelligendum de fide obsequiosa; non de fide lata, seu non obsequiosa. Et Palanc. disp. 4. quæst. 5. num. 6. se loqui de fide, quæ est argumentum non apparentium, quæ reddit intellectum in captivitate, & in obsequium Dei: quæ communitè dicitur obscura.

38 Oviedo contrav. 4. num. 47. dicit fidem stare posse cum evidentia in attestante: quia cum tali evidentia sine alia propositione potest stare assensus liber, & obscurus circa mysterium, & revelationem. Hæc difficilia videntur, cum evidentia in attestante reddat evidens mysterium quoad *an est*, ut fatetur SS. Primarij dicunt posse dari fidem cum evidentia in attestante reddente evidens mysterium quoad *an est*, absque alia propositione obscura: modo fides non dependat essentialitè à tali evidentia, & dicunt non dependere essentialitè à tali evidentia; quia talis evidentia est acci-

accidentalis assensui, cum sit ex se indifferens, ut sit probabilis, certus, aut evidens iuxta conditionem propositionis, qua regulatur, quæ debet esse accidentalis actui fidei: aliàs actus fidei specificaretur ab argumentis credibilitatis certo proponentibus mysteria.

39 Hæc doctrina ingeniosa est; sed videtur falsa: quia claritas, quam habet quivis actus, & modus repræsentandi, quem habet, est essentialis tali actui: sicut essentialis est actibus voluntatis esse complacentiam, desiderium, aut gaudium: & sicut essentialis est actibus intellectus esse apprehensionem, iudicium, aut discursum. Deinde verum debet esse, actum fidei specificari extrinsecè ab argumentis credibilitatis, & ab evidenti credibilitate tanquam à conditione essentialitèr requisita, sine qua non moveret motivum fidei; nec esset proximè aptum ad movendum ad actum fidei supernaturalis, & utilis ad salutem. Quia non potest dari actus fidei circa mysteria credenda, qui non sit saltem moralitèr evidens: cum non sufficiat sola probabilitas, ut constat ex Innoc. XI. idèque essentialitèr supponit propositionem

nem saltem moralitèr evidentem, cum qua commensuratur eius evidentia moralis; nisi fortè velis etiam esse accidentale tali actui esse actum fidei, vel non esse; nihilominus vt *actus fidei* debet esse moralitèr evidens. Si ergo actus fidei specificatur extrinsecè modo dicto, non tanquam à *motivo*; sed tanquam à conditione essentialitèr requisita ad actum fidei, sine quo non moveret motivum ad actum fidei supernaturalis. Ab evidentia moralis: quid mirum quod actus evidens specificetur extrinsecè ab evidenti propositione: & quod actus probabilis specificetur extrinsecè à propositione formidolosa, & actus certus à propositione certa.

40 2. Talis actus etsi ortus à propositione clara est actus fidei: quia est ipsi accidentalis propositio clara: ergo similiter dicemus de actu probabili, quod erit probabilis, etsi supponat propositionem certam, aut evidentem: quia ipsi erit accidentalis talis propositio. Et similiter assensus evidens de *existentia Dei*, manebit evidens, etsi mutetur propositio evidens in *certam*, aut *probabilem*: quia accidentalis est ipsi

ipsi talis propositio. Et similiter actus fidei circa obiectum *quia dictum* à Deo manebit fidei ; etsi propositio certa , & moralitèr evidens mutetur in propositionem probabilem , quia talis propositio est accidentalis, & motivum, quod est specificativum manet idem. 3. Actus desiderij essentialitèr supponit notitiam obiecti absentis præcisivè: actus gaudij essentialitèr supponit notitiam obiecti præsentis , & ab eis propositionibus specificantur non tanquam à motivo ; sed tanquam à conditione *sine qua non* moverent tales actus: ergo actus probabilis essentialitèr supponit notitiam formidolosam : actus certus essentialitèr supponit notitiam certam : & actus evidens essentialitèr supponit notitiam claram : & ab eis propositionibus specificabuntur , non tanquam à motivo ; sed tanquam à conditione *sine qua non* moverent tales actus.

41 Suarez disp. 3. sect. 8 dicit, fidem stare posse cum evidentia in attestante , reddente evidens mysterium quoad *an est* ; si aliunde detur propositio obscura. Idem tenent Nobiles RR. Cistercienses , qui se explicant dicendo,

do, fidem posse dari cum evidentia *in attestante*; sed non cum evidentia *ex attestante*, ut vidimus sect. 1. sup. 3. Ripa' 1. disp. 12. sect. 1. Ojea disp. 8. dicunt fidem stare posse cum evidentia in attestante reddente evidens mysterium quoad *an est*, quin detur alia propositio obscura: & quin talis actus sit obscurus; sed positivè clarus. Sendin contr. 8. sect. 3. & 4. dicit talem actum fore elicited à fide; sed non esse fidem obsequiosam, & strictam; sed fidem latam. R. P. N. Tyr. lib. 2. cap. 7. dicit cum evidentia mysterij in attestante posse dari fidem; modo non appareat aliundè, quam per medium fidei etiam sine propositione obscura. Alij RR. dicunt cum evidentia in attestante reddente evidens mysterium quoad *an est* non posse dari fidem circa mysterium quoad *an est*; posse tamen dari fidem circa mysterium quoad *quid est*, de quo diximus sup. 2.

SECTIO V.

*Cum evidentia in attestante reddente evi-
dens mysterium quoad An est, potest dari
fides circa mysterium quoad An est
aliqua alia propositione obscura;
que fides erit positivè
clara.*

42 **P** Rob. 1. Fides potest stare
cum illa evidentia, quæ
non excludat rationem fidei. Sed dicta
evidentia *in attestante* etiam sine pro-
positione obscura non excludit ra-
tionem fidei: ergò. Probat. min. Ad
summum sola evidentia beatitudinis,
qua Deus videtur per essentiam, exclu-
dit rationem fidei. Sed dicta evidentia
in attestante non est evidentia beatitu-
dinis: ergò. Prob. mai. ex D. Thom.
quæst. 5. art. 1. *Cum Angelus ante con-
firmationem, & homo ante peccatum non
habuerint beatitudinem, qua Deus per es-
sentiam videtur: manifestum est, quod non
habuit sic manifestam cognitionem, quod
excluderetur ratio fidei.* Et nota ly *ma-
nifestum est*, quo denotat D. Thom. cla-
rum esse nullam aliam cognitionem
De Fide. II. Z quan?

quantumvis claram excludere rationem fidei, nec propositionem requisitam, & sufficientem ad fidem. *Confirm.* Clarior est visio rerum in Verbo, quam evidentia dicta in attestante etiam sine propositione obscura; sed visio rerum in Verbo non excludit rationem fidei: ergò. Prob. min. *Necesse est dicere, quod Angelus ante confirmationem, in gratia habuit fidem.* Sed Angelus tunc videbat res in Verbo: ergò. Mai. est D. Thom. quæst. 5. art. 1. & omnium ferè Theologorum. Prob. min. ex Aug. relato à D. Thom. initio huius quæst. 5. *Angelus in statu suæ primæ conditionis ante confirmationem, vel lapsum, habuit oculum contemplationis, videbat enim res in Verbo, ut Aug. dicit in re super Genes. ad literam.*

43 *Confirm. 2.* Ea quæ reddunt evidentem veritatem dicentis mysterium, reddunt evidens esse verum mysterium, quod dicit. Sed cum evidentia veritatis dicentis mysterium potest dari fides: ergo & cum evidentia mysterij. Prob. min. Fides potest stare cum visione miraculi facti à Propheta in confirmationem alicuius mysterij. Sed hæc visio fundat evidentiam veritatis dicentis:

ris: ergò. Mai. est certa: quia ad hoc fit miraculum, vt credatur mysterium. Prob. min. Ex D. Thom. 3. ad Anibal. dist. 24. quæst. vnic. art. 4. ad 3. *Dicendum, quod miracula non probant per se fidem; sed veritatem enuntiantis fidem.* Nunc sic. Sed fidem probant per se evidentè moralitè: ergo veritatem enuntiantis fidem probant plusquam evidentè moralitè; & consequentè evidentè physicè, aut metaphysicè. Prob. 2. min. ex D. Thom. hic quæst. 5. art. 2. *Sì aliquis Prophet a prænuntiaret in sermone Domini aliquid futurum, & adhiberet signum, mortuum suscitando: ex hoc signo convinceretur intellectus videns, vt cognosceret manifestè, hoc dici à Deo, qui non mentitur.* Nota ly *manifestè*; quod est idem ac *clare cognoscat*. Ob hæc, & alia, quæ dedimus disp. 1. sect. 2. videnda, dubito de mente Divi Thom.

44 Prob. 2. Assensus propter auctoritatem divinam revelantem est assensus fidei. Sed data dicta eidentia, etiam sine propositione obscura, datur assensus propter auctoritatem divinam revelantem: ergò. Min. est certa: quia claritas, & obscuritas nõ est motivum;

Sed conditio applicans motivum. Prob. mai. Assensus propter motivum fidei pertinet ad fidem. Sed assensus propter auctoritatem divinam revelantem non pertinet ad fidem humanam, neque Angelicam : ergo est assensus fidei divinæ. Prob. mai. Quia actus fidei specificatur à motivo fidei. *Confirm.* Quod conducit ad aliquem actum, non impedit talem actum eo quod melius proponatur. Sed motivum fidei conducit ad actum fidei : ergo non impedit actum fidei eo quod cum evidentia in attestante proponatur. Prob. mai. cavendo solutionem. Evidentia motivi fidei humanæ, seu humanæ locutionis, ut dignæ assensu fidei humanæ, non impedit actum fidei humanæ. Sed non alia ratione, nisi quia motivum fidei humanæ conducit ad actum fidei humanæ, & licet melius proponatur per evidentiam, quam aliter : ergo. Prob. 2. mai. Quod evidentè proponatur motivum virtutum Theologalium Charitatis, & Spei, non impedit earum actus charitatis, & spei : quia motivum charitatis, & spei conducit ad actus charitatis, & spei, & ideo non impedit tales actus, quod melius proponatur ; ergo quod conducit ad actum

actum fidei, non impedit talem actum; eo quod melius proponatur.

45 Confirm. 2. cavendo solutionem. Habitus fidei potest elicere assensum evidentem circa mysterium: ergo potest dari fides cum dicta evidentia in attestante. Prob. ant. Habitus fidei potest elicere assensum evidentem circa auctoritatem, & revelationem mysterij, vt Adversarij fatentur. Sed hic assensus est assensus mysterij: quia obiectum conclusionis non distinguitur ab obiecto præmissarum: ergò. Vide plura hic sect. 2. Prob. 2. ant. Si habitus fidei potest elicere assensum evidentem circa obiectum formale fidei; cur non poterit elicere actum evidentem circa obiectum materiale? Confirm. 3. Eatenus non posset dari fides cum dicta evidentia in attestante, sine propositione obscura: quia de ratione fidei est, quod sit positivè obscura. Sed non est de ratione fidei, quod sit positivè obscura: ergò. Prob. min. De ratione fidei divinæ circa mysteria est, quod saltem sit evidens moralitèr. Sed quod saltem est evidens moralitèr non est positivè obscurum: ergò. Probat. min. Quia dari Romam non est positivè obscurum, eo

quod sit evidens moralitèr. Vide alia, quæ dedimus disput. 11. sect. 1. quæ omittimus, ne tam brevi re petamus.

46 Prob. 3. Ab Scriptura, & SS. PP. non magis prædicatur propria fidei obscuritas circa obiectum formale, quàm obscuritas circa obiectum materiale. Sed iuxta dicta disp. 11. & iuxta plures ex Adversarijs, potest stare fides cum evidentia circa obiectum materiale: ergo potest stare fides cum evidentia circa obiectum materiale, & formale. Prob. mai. Quia obscuritas, quæ directè asseritur ab Scriptura, & SS. PP. est obscuritas circa obiectum materiale. Ad Hebr. 11. *Argumentum non apparentium.* Aug. tract. 68. in Ioan. *Quid est fides, nisi credere quod non vides?* Greg. 16. *Quæ enim apparent, iam non habent fidem; sed cognitionem. Fides non habet meritum, ubi humana ratio præbet experimentum. Confirm.* Eatenus esset de ratione fidei, quod esset obscura: quia de ratione fidei esset, quod esset obsequiosa, & meritoria. Sed non est de ratione fidei, quod sit obsequiosa, & meritoria: ergò. Prob. min. Non est de ratione charitatis, nec de ratione Spei, quod sit obsequiosa, & meritoria:

ergo

ergo nec de ratione fidei. *Confirm. 2.*
 Eatenus esset de ratione fidei, quod esset obscura: quia de ratione fidei est, quod sit obsequiosa, & meritoria. Sed cum dicta evidentia, sine propositione obscura, componitur, quod fides sit obsequiosa, & meritoria: ergo fides potest componi cum dicta evidentia. *Prob. min.* Meritum, & obsequium fidei consistit in præparatione animi, & determinatione ad anteponendum revelationem Dei sufficienter propositam, cuivis rationi in contrarium occurrenti; seu in æstimando super omnia testimonium Dei sufficienter apparens. Sed cum dicta evidentia, sine propositione obscura, componitur præparatio animi, & determinatio ad anteponendam revelationem Dei sufficienter propositam cuivis rationi in contrarium occurrenti, &c. ergò. *Prob. min. & explicatur mai.* Cum omnimoda paupertate stat meritum eleëmofynæ consistens in determinatione dandi multa bona pauperibus, si illa haberet: ergo cum dicta evidentia, sine propositione obscura, stat meritum, & obsequium fidei consistens in determinatione anteponendi revelationem Dei sufficienter propo-

fitam cuius rationi in contrarium occurrenti.

47 Prob. 4. præcipuè contra Thomistas. Angelus supremus ante confirmationem, & lapsum habuit evidentiam in attestante. Sed habuit fidem ergo cum evidentia in attestante potest stare fides. Min. est D. Thom. & ferè omnium. Prob. mai. Angelus supremus evidentèr cognovit nō dari aliam creaturam, quæ posset eum illuminare revelando mysteria: ergo evidentèr cognoscebat illuminari à Deo, qui non mentitur. Prob. ant. Angelus supremus evidentèr cognoscebat, saltem evidentia physica, se esse supremum, & quod ab inferiori non posset illuminari, & quod talis operatio non erat à se: quia ante illam non erat in actu operandi: ergo evidentèr cognoscebat, saltem evidentia physica, vt caveam solutionem, se non illuminari à creatura: ergo evidentèr cognoscebat, se illuminari à Deo. *Confirm.* Angeli cum fide quam habuerunt in primo instanti, evidentèr sciebant, quod omnis operatio, quæ cum eorum esse, incipiebat, esse specialitèr à Deo: & consequentèr, quod actus intellectus tunc elicitus non poterat esse falsus.

falsus. Sed tunc habuerunt assensum evidentiæ credibilitatis : ergo evidentè cognoverunt hunc esse verum. Mai. est D. Thom. 1. part. quæst. 13. art. 5. & ferè omnium Thomistarum. Nunc sic. Qui evidentè cognoscit esse verum assensum credibilitatis , evidentè cognoscit dari revelationem. Sed Angeli evidentè cognoscebant esse verum assensum de credibilitate:ergò. Prob. mai. Quia revelatio divina reddit credibiles veritates fide divina. *Confirm. 2.* Ut Angeli possent prudentè credere in primo instanti , necesse erat , quod haberent evidentiã credibilitatis de revelatione. Sed non potuerunt habere talem evidentiã , quin habuerint evidentiã ipsius revelationis:ergò. Prob. min. Talis evidentiã credibilitatis non potuit haberi ex motivis extrinsecis, ut habetur in nobis : quia non dabantur, nec ex regula infallibili specialitèr proponente illam revelationem , ut in nobis est Ecclesia , vel Pontifex : ergo cum non sit aliud, à quo habeatur , habetur per evidentiã ipsius revelationis.

48 *Confirm. 3.* Angeli habuerunt fidem in primo instanti. Sed tunc habue-

bnerunt evidentiam in attestante: ergò.
 Mai. est Div. Thom. & ferè omnium.
 Prob. min. Deus clarius revelavit my-
 steria Angelis, quam Patriarchis, & Pro-
 phetis. Sed Patriarchis, & Prophetis re-
 velavit mysteria, saltem sæpè, cum evi-
 dentia in attestante: ergò. Prob. mai.
 Quia Deus in donis gratiæ regularitèr
 se conformat cum natura recipientis.
Confirm. 4. Patriarchæ, & Prophetæ
 in primis habebant fidem. Ad Rom. 4.
Credit Abraham Deo, & reputatum est
illi ad iustitiam. Sed habebant eviden-
 tiam in attestante: ergò. Probat. min.
 1. Quia iuxta D. Thom. lumen prophe-
 ticum est evidens, & idèò Prophetæ
 vocantur *videntes*. 2. Quia congruum
 erat, ut primis fundatoribus fidei dare-
 tur hæc evidentia, ut haberent clario-
 rem cognitionem de mysterijs. 3. Quia
 cum tunc non esset regula visivis infal-
 libilior, qualis est modo Pontifex, de-
 bebant habere aliquam regulam eis de-
 terminantem credenda, quæ non potuit
 esse alia, quam evidentia in attestante.
Confirm. 5. Deus potuit manifestare An-
 gelo evidenti revelatione fidem, quam
 habuit in primo instanti. Sed tunc ha-
 beret fidem cum evidentia in attestante:

ergo

ergo potest dari fides cum tali evidenti-
 tia. Mai. videtur vera : quia non appa-
 ret implicatio. Sicut enim Deus potest
 evidentè manifestare alia obiecta , cur
 non poterit fidem? præsertim cum sciē-
 tia possit opinativè cognosci : opinio
 demonstrativè attingi : scientia credi,
 & sic credimus scientiam Christi, ut ho-
 minis. Deinde non apparet implicatio,
 quod Angelo revelet manifeste *esse in*
gratia, ad quam se disposuit per fidem.
 Prob. min. Tunc potest cognoscere evi-
 dentè, fidem esse veram. Sed tunc cog-
 nosceret evidentè fidem , quam habe-
 bat : ergò.

49 Prob. 5. Div. Paul. post rap-
 tum habuit fidem eorum, quæ vidit, &
 audivit. Sed tunc habebat evidentiam
 in attestante : ergò. Probat. min. Tunc
 evidentè recordabatur de his, quæ au-
 divit in raptu. Ex 2. Corinth. 12. *Au-*
divit arcana verba , quæ non licet homini
loqui. Confirm. Iuxta D. Thom. 3. part.
 quæst. 13. art. 4. *Miracula, quæ Chri-*
stus fecit, sufficientia erant ad manife-
standam Divinitatem. Sed ea faciebat, ut
 Iudæi crederent esse Deum : ergo cum
 manifestatione Divinitatis poterant cre-
 dere esse Deum. *Confirm.* 2. *Videntes*
 mi-

miracula Christi in confirmationem suæ doctrinæ, manifestè cognoscebant illam doctrinam dici à Deo, qui non mentitur, & consequentè habebant evidentiam in attestante. Sed per talia miracula intendebat Christus, quod crederent suam doctrinam: ergo cum evidentia in attestante poterat stare fides de sua doctrina. Mai. est D. Thom. hic quæst. 5. art. 2. citatus initio huius sect.

SECTIO VI.

Solvuntur argumenta.

50 **O** Bije. 1. D. Thom. 3. ad Annib. dist. 24. quæst. vnic. art. 4. ad 3. dicit, ideò à vidente miracula facta in confirmationem doctrinæ posse haberi fidem: quia doctrina non est in se evidens. Et hic quæst. 5. artic. 2. dicit similiter, ad præsentiam miraculi posse credi: *quia futurum, quod predicatur in se evidens non esset.* Et hic quæst. 1. art. 4. dicit: *Nec fides; nec opinio potest esse de ipsis visis, aut secundum sensum, aut secundum intellectum.* Et art. 5. *Non est autem possibile, quod idem ab eodem sit visum, & creditum.*

Item

Item similia repetit sæpè, ut vidimus disp. 11. sect. 2. ergo iuxta D. Thom. si evidentia in attestante reddit evidens mysterium quoad *an est*, cum evidentia in attestante non potest stare fides. *Resp.* Vera esse, quæ ab arguente ponuntur; sed cum alia habeat, ut vidimus in probatione conclusionis, quæ videntur sonare oppositum, ideò dubitato de mente D. Thom. & eius venia sequimur nostram sententiam.

§ 1. Obijc. 2. Ex Palanco, & Rios. Implicat, quod intellectus eliciat assensum fidei, nisi moveatur cum indifferentia, & liberè ex autoritate divina revelante: nisi moveatur cum indifferentia determinanda à voluntate. Sed implicat intellectum moveri cum indifferentia, & liberè per medium evidenter manifestans obiectum, & necessitans ad assensum: ergò. *Confirm.* Implicat, quod eadem bonitas eodem modo cognita necessitet voluntatem ad amorem obiecti, & simul moveat cum indifferentia ad amorem eiusdem obiecti præcisè: ergo similiter. Antecedens est omnium. Ideò concedentes in Christo, & Beatis amorem necessarium, & liberum Dei, recurrunt ad diversa obiecta inadæquate,

quatè, vel ad diversas propositiones eiusdem obiecti. *Resp.* neg. mai. propter rationes conclusionis. *Ad confirm.* neg. mai. quæ falsa est: quia visio beata necessitans ad amorem hunc, vel illum, potest movere liberè ad amorem, signatè sic tendentem: *amo, & amarem, etsi solum obscurè cognoscam divinam bonitatem*: qui amor est liber. Et similiter neg. conf. Quia propositio necessitans ad hunc, vel illum assensum, potest liberè movere ad assensum ortum ex preparatione animi *signata* ad assensum, etsi obiectum obscurè cognosceretur. De quo obiect. 3. Quod verò in Christo, & Beatis recurrant ad diversa obiecta, vt salvent amorem liberum, & necessarium, est quia iste est rectus modus, & expeditus salvandi amorem liberum; non tamen vnicus: quia qui amaret modo supra dicto, liberè amaret, vt patet. Et neg. quod intellectus debeat credere liberè, quoties credit.

§ 2 *Instit.* Palanc. Per nos assensus qui movetur per discursum ex obiecto formali ad materiale distinctum, non est assensus fidei. Sed assensus, qui habetur ex evidentia in attestante movetur per discursum formalem ex obiecto

formali ad materiale distinctum: ergò. Prob. min. *Authoritas divina revelans ut evidentè cognita consistit in his præmissis, Quidquid Deus dicit est verum: Deus dicit, Deum esse Trinum.* Sed hæ præmissæ ut evidentè cognitæ non possunt movere ad assensum Trinitatis, nisi per discursum: ergò. Probat. min. Ille præmissæ important evidentè connexionem, & illationem mysterij revelati. Sed præmissæ evidentè præcognitæ, & evidentè connexæ non aliter movent ad assensum mysterij nisi per evidètem discursum: ergò. *Confirm.* Omnis transitus ex obiecto formali, ut evidentè connexo cum materiali ad materiale, fit per formalem discursum. Sed in nostro casu fit hic transitus: ergò. Mai. est vera: quia in hoc consistit formalitèr discursus. *Confirm. 2.* Moveri vi connexionis evidentè cognitæ. Sed implicat sic movere, quin moveat per discursum: ergò. Prob. maj. Quod sic movere, movet necessitando intellectum ad assensum in vi illationis. Sed implicat sic movere nisi per discursum: ergò.

53 Resp. dist. mai. Assensus, qui movetur per discursum ex obiecto formali ad materiale distinctum, si mo-

veatur per syllogismum, conc. mai. Quia
 ut diximus disp. 10. si sic movetur, non
 movetur præcisè ex obiecto formali
 fidei; sed insuper movetur ex alio di-
 stincto ab obiecto formali; si assensus
 moveatur per entimema, neg. mai. Quia
 tunc moveri potest ex solo obiecto for-
 mali fidei: & dist. similiter min. nego
 conf. Ad prob. dist. mai. Consistit in
 his præmissis, *Quidquid Deus dicit*, ita
 ut necessario debeant facere duas præ-
 missas, neg. mai. ut faciant iam vnum
 antecedens, iam duas præmissas, conc.
 mai. & conc. min. dist. conf. per dis-
 cursum per syllogismum, vel entime-
 ma, conc. conf. per discursum deter-
 minatè per syllogismum, neg. conf. Ita-
 que, ut diximus, si discursus fiat per
 syllogismum, non est assensus fidei; est
 tamen assensus fidei, si discursus fiat per
 entimema. Et hinc patet ad primam, &
 secundam confirmationem. *Ad 1.* conc.
 mai. de discursu per entimema, vel syl-
 logismum. *Ad 2.* dist. min. modo di-
 cto, neg. conf. *Ad prob.* conc. mai.
 dist. min. modo dicto. Vide quæ dedi-
 mus disp. 10.

§ 4. Obijc. 3. Palanco, & Rios:
 Assensus fidei strictè talis, qualis est
 fides

fides Theologica, est essentialitèr obsequiosus. Sed cum evidentia in attestante non fiat assensus obsequiosus: ergo. Prob. min. Quia intellectus irresistibiliter convincitur ad assensum ante omnem effectum voluntatis. *Confirm.* Implicat voluntatem necessitari antecedentèr ad amandum obiectum, & quod obsequiosè illud amet per eandem propositionem: ergo implicat intellectum necessitari ad assensum, & quod obsequiosè assentiatur per eandem propositionem. *Resp. neg. mai.* Quia licèt frequentèr sit obsequiosus actus fidei: quia frequentèr habetur sine evidentia: non tamen est necessarium, quod sit obsequiosus: quia potest dari assensus propter auctoritatem revelantem manifestè propositam, præsertim cum non sit de ratione fidei esse positivè obscuram, propter rationes nostræ conclusionis. *Ad confirm.* Nego mai. absolutè loquendo: quia potest sic amare, ut signatè dicat, & istud obiectum amarem, etsi non proponeretur ita clarè: qui amor esset obsequiosus, & liber. Et similiter neg. conf. Quia posset intellectus ita assentiri, ut voluntas signatè esset parata ad assensum, casu quo

non proponeretur obiectum ita clarè, qui assensus determinatè sumptus esset liber: ad modum quo præmissæ necessitant ad conclusionem; liberum tamen est conclusionem esse directam, aut indirectam. Motivum scientiæ necessitat ad assensum; non tamen necessitat ad assensum, qui simul moveatur ex motivo scientiæ, & fidei, vt diximus disput. 11. sect. 6.

55 Obijc. 4. Ex RR. Cisterciens. Scriptura, & PP. dum sermonem instituunt de fide, docere videntur aliquam obscuritatem esse de conceptu essentiali fidei. Sed non est de conceptu essentiali fidei obscuritas circa obiectum materiale: ergo de conceptu fidei est obscuritas circa obiectum formale. Mai. & min. videntur constare ex dictis disput. 11. Ex Paul. *Fides est argumentum non apparentium.* Ex Aug. *Quid est fides? Credere quod non vides.* Et ex Chrysofost. Gregor. Bern. & alijs ibi citatis *Confirm.* Actus, cui repugnat esse obsequium divinæ authoritati revelanti, non potest esse actus fidei. Sed assensui nitenti in evidentia in artestante, repugnat esse obsequium divinæ authoritati revelanti: ergò. *Confirm.* 2. Assensus
cui

cui repugnat, quod oriatur ex imperio
piæ affectionis, non potest esse actus fi-
dei. Sed assensui nitenti in evidentia in-
attestante, repugnat, quod oriatur ex
imperio piæ affectionis: ergò.

56 Argumentum grave est, & con-
sideratione dignum; si tamen piæ ocu-
lis habeamus quæ diximus disput. 11. d.
sect. 1. 2. & 3. de obscuritate requisita
à SS. P. P. ad hædem, fortè non erit diffi-
cilis solutio. *Resp.* dist. mai. docere vi-
dentur aliquam obscuritatem respecti-
vam, & latam, esse de conceptu essen-
tiali generico fidei divinæ; conc. mai.
obscuritatem positivam, & absolutam,
neg. mai. & conc. min. dist. eodem
modo conseq. Itaque verum est, quod
frequentè loquendo, fides est earum
rerum, quæ non apparent, neque aliun-
de, neque ex medio fidei: & quod fre-
quentè accidit, hoc esse dicimus cum
Philosopho; & etiam est verum, quod
obscuritas respectiva, & lata est de con-
ceptu generico fidei divinæ, v. gr. es
obscuritas, qua omnis creatura tenebra
est comparata divino lumini, vt se expli-
cat D. Thom. citatus disp. 11. sect. 2.
quæ obscuritas valdè lata est. Item ex
conceptu generico fidei divinæ est

obscuritas respectiva : quatenus ex tali conceptu non petit habere claritatem metaphysicam, nec physicam; quãvis ex tali conceptu petat claritatem evidentie moralis : & permittat claritatem physicam, & metaphysicam, iam aliunde quam per medium fidei, v. gr. circa existentiam Dei Authoris naturæ ; iam per medium fidei, vt intendimus authoritatibus, & rationibus repetendis. Sicut ergo, quamvis authoritates allatæ directè videntur exigere pro conceptu fidei obscuritatem in obiecto materiali, vt consideranti patebit; RR. citati dicunt non esse de conceptu fidei obscuritatem in obiecto materiali : cur erit de conceptu fidei obscuritas positiva in obiecto formali? Præsertim cum pro viribus suadere intendamus disp. 11^a sect. 1. de conceptu essentiali fidei divinæ esse, quod sit positivè clara; & quod obiectum formale sit positivè clarum per medium fidei; sicut est positivè certum.

57 Ad confirm. dist. mai. Actus; cui repugnat esse obsequium divinæ authoritati revelanti, non potest esse actus fidei meritorie, conc. mai. non meritorie, neg. mai. & min. Quia vt dixi-

mus, assensus nitens in evidentia in attestante potest sic tendere etiam signatè, & similiter assentirem, licet cum sola evidentia morali appareret autoritas divina revelans, qui assensus esset liber, & obsequiosus. Præter quem assensus propter autoritatem revelantem obscure propositam, qui esset essentialitè prædeterminatus, esset actus fidei: & huius actui iuxta dictos RR. repugnat esse obsequium divinæ autoritati revelanti: quia esset essentialitè necessarius, & iuxta omnes debet esse possibile, quod Deus antecedentè necessitet ad actum fidei: ergo non est ita certum, quod actus fidei debeat esse meritorius, & obsequiosus, licet sit actus strictæ fidei. *Ad 2. confirm. neg. mai.* Quia ve diximus, erit actus fidei, qui moveatur ex motivo fidei, si moveatur modo sufficienti ad fidem, qualitèr movetur, etsi actus sit positivè clarus, & actus propter autoritatem Dei dicentis, qui sit essentialitè prædeterminatus, & actus essentialitè necessarius. Et insuper neg. min. propter dicta: quia actus nitens in evidentia in attestante potest signatè sic tendere: *Et assentirem etsi solum obscure proponeretur autoritas revelans,*

qui actus procedere posset ex imperio
 p*ri*or*is* affectionis.

58. Insistunt dicti RR. Actus fidei
 essentialitèr supponit actum voluntatis,
 Sed actus essentialitèr clarus non sup-
 ponit essentialitèr actum voluntatis: er-
 go talis actus non est actus fidei. Prob.
 mai. Ex Aug. tract. 26. in Ioan. *Mul-
 ta potest homo facere non volens; credere
 autem non potest nisi volens.* Et lib. 1.
 ad Simplician. quæst. 2. *Nec credit ali-
 quis nisi libera voluntate.* Bern. lib. 3.
 de Confid. *Fides est voluntaria pralibæ-
 tio veritatis nondum propalate.* Resp.
 dist. mai. Actus fidei *obsequiosa, merito-
 ria, & libera essentialitèr*, supponit
 actum voluntatis, conc. mai. Actus fi-
 dei *non obsequiosa, nec meritoria, nec
 libera saltem essentialitèr*, neg. mai. &
 min. absolutè loquendo: quia potest
 esse essentialitèr clarus: & quod ita ten-
 dat, & firmitèr assentirem, licèt solum
 cum evidentia morali proponeretur au-
 thoritas divina revelans, qui actus sup-
 ponit actum voluntatis, & potest illum
 supponere essentialitèr. Ad prob. Au-
 gust. & Bern. loquuntur de fide *obse-
 quiosa, & meritoria, & consequentèr li-
 bera*: quia loquuntur de fide, quæ sit

conducens, & dispositio ad salutem. Et quidem actus assentiens veritati *quia dicta à Deo*, cum propositione obscura, esset actus credendi; & tamen si sit *essentialiter* prædeterminatus, aut omnino *antecedenter* necessarius, posset non supponere actum voluntatis: ergo non est de essentia *omnis actus fidei* supponere actum voluntatis. Frequentè loquendo, seu actus fidei, qui frequentè eliciuntur, supponunt actum voluntatis: quia actus fidei, qui frequentè eliciuntur, sunt *meritorij*, & *conducentèr* ad salutem; & *veritatis nondum propalata*, non tamen est de essentia actus fidei, quod talis sit: sicut amor Dei frequentè elicitus *in via est liber*; non tamen est de essentia amoris *in via*, quod talis sit: quia potest dari actus amoris *antecedenter* necessarius.

SECTIO VII.

Alia obiectiones solvuntur.

59

O Bije. 1. Dantur aliqui actus, qui non solum specificantur ex obiecto; sed etiam ex modo tendendi circa illud: talis est

opinio, quæ quia essentia sua est cognitio formidolosa, petit motivum assentiendi non apparere *evidenter* connexionem cum obiecto: cum ergo de ratione fidei sit esse obsequiosam Deo, & esse obscuram; & hæc deficient, si motivum sit evidens, non potest dari fides evidens. *Contra.* Verum est aliquos actus non solum specificari ex motivo; sed etiam ex modo tendendi. Tales sunt simplex complacentia, desiderium, gaudium, simplex apprehensio, iudicium, & discursus. Item iudicium opinativum, seu probabile, petit, ne motivum sit evidens, neque certum: quia si eius motivum esset certo connexionem, non distingueretur à iudicio certo: etsi motivum esset evidens, non distingueretur à iudicio evidenti; at verò iam diximus non esse de essentia fidei, esse obsequiosam, & minus esse *positive* obscuram: sicut non est de ratione charitatis Theologicæ esse obsequiosam, neque quod eius obiectum appareat obscurum.

60 Obijc. 2. Ex sapientis. MM. Nullus assensus de se componibilis cum formidine physica potest moveri à tam clara propositione obiecti, quæ excludat formidinem physicam. Sed fides de

se est componibilis cum formidine physica, vt communiter supponitur: ergo fides nō potest moveri à tam clara propositione obiecti, quæ excludat formidinem physicam. *Argum.* est contra ipsos sapientif. MM. dicentes, actum fidei coniungi posse cum actu scientiæ circa idem obiectum: quia, dum sic coniungitur, incomponibilis est cum formidine physica de existentia obiecti. *Resp.* conc. mai. dist. min. Fides in specie sumpta, seu genericè sumpta (physicè loquendo) seu attento præcisè prædicato specifico, seu generico, est de se componibilis cum formidine. conc. min. attento prædicato *specifico*, & *inaiuiduali*, neg. min. & *cons* Sicut actus intellectus ex se, seu attento præcisè hoc prædicato *actus intellectus* permittit esse probabilis, & falsus; & tamen actui fidei supernaturali repugnat esse probabilem, & magis esse falsum: & actus voluntatis ex hoc prædicato *actus voluntatis* permittit esse odium Dei; & hoc repugnat actui amoris Dei, & sic de alijs.

61 Itaque verum est fidem ex se præscindentem ab esse *physicè*, & *metaphysicè* claram, posse contrahi per varias disse-

differentias; aliam, cui repugnet obscuritas moralis, & talis est fides, quæ de facto datur circa mysteria; aliam, cui repugnet obsecuritas physica, & metaphysica; & huius conditionis sunt omnes actus evidentes *physicè*, & *metaphysicè*: quia esse evidentes, certos, aut probabiles, non est, cur sint differentia accidentales actibus. Si autem velis, actum fidei *essentialiter* evidentem *metaphysicè* differre plusquam numero ab evidenti *moraliter*, verum est; sed est actus fidei, & species subalterna fidei supernaturalis Theologicæ. Sicut actus supernaturalis amoris Dei *essentialiter* necessarius, plusquam numero differt ab amore libero. Cur autem in patria non datur habitus fidei? Dicimus, idè esse, quia Deus decrevit non dari, cum non sit necessarius: quia habitus fidei præcipuè datur ad actus fidei per se obsequiosos, & communes omnibus fidelibus, qui raro dantur in patrias; quamvis per accidens possint esse obsequiosi ex præparatione animi ad credendum; etsi non esset nota revelatio.

62 Obijc. 3. Si stare potest fides cum evidenti in attestante, de facto daretur in BB. imò & in Deo fides
circa

circa mysterium Incarnationis ; imò circa existentiam Dei ; quia de facto vidēt revelationem , & auctoritatem connexas cum Incarnatione, & existentia Dei ; & consequentèr assentiuntur propter illud motivum. Sed illud est motivum fidei ; ergo ille actus erit fidei ; imò non esset, cur non daretur in Christo , & Beatis habitus fidei. *Resp.* Verū esse in BB. dari assensum fidei propter rationem argumenti ; in Deo tamen non datur ; quia sui ad se non datur fides ; idèdque testimonium Dei est motivum credendi respectu aliorum ; non verò respectu Dei ; in Christo tamen dari potest actus fidei. Habitus fidei non datur in Beatis propter rationem datam in antecedenti : & quia cum datur, vt suppleat pro lumine, dato lumine, non est necessarium.

63 *Insist* Qui plenè, & perfectè possidet bonum, non potest desiderare, neque vti medijs ad illud assequendum. Sed Beatus plenè, & perfectè possidet existentiam Dei per intuitionem Dei in se ipso : ergo non potest vti medio revelationis ad cognoscendam existentiam Dei. *Argum.* probat, Deum plenè se cognoscentem in essentia Divina, non se

se cognoscere in relationibus, neque in creaturis. Item BB. videntes Deum in se, non posse videre Deum in creaturis, Item BB. videntes creaturas in Deo, non posse videre creaturas in se ipsis. Et similiter Deum, & BB. amantes Deum ex vno motivo, non posse Deum amare ex alijs motivis, & perfectionibus. *Resp.* dist. mai. Qui plenè, & perfectè possidet bonum, non potest uti medijs ad illud consequendum *ea ratione, qua possidet,* conc. mai. *alia ratione,* neg. mai. & cum Beatus, attenta sola visione Dei, non possideat Deum per medium revelationis, poterit Deum cognoscere ex motivo revelationis.

64 Hic agi posset, quænam fides, & quomodo sit necessaria ad salutem? Sed quia de hoc latè egimus disp. 1. de Iustif. sect. 7. & nihil occurrit addendum, illud omittimus. Similiter agi posset, an Deus conferat omnibus adultis tam fidelibus, quàm infidelibus auxilia sufficientia ad fidem, & salutem? Sed quia de hoc similiter latè egimus disp. 6. de Libero Arbitr. idè ea omittimus.

DISPUT. XIIJ.

De Subiecto Fidei.

HIC AGEMUS, AN, ET QUOMODO in Hæreticis deficiat habitus fidei? An detur fides in animabus Purgatorij? An detur in Beatis? Et an datus fuerit in Christo, & in Angelis viatoribus?

SECTIO I.

An habitus fidei deficiat in Hæreticis propter oppositionem physicam cum peccato, vel solum propter oppositionem moralem?

ix **S**Up. adeò certum esse in Hæreticis deficere habitum fidei, vt oppositum censureretur communiter, vt temerariū, & errori proximum.

Difficultas est, an deficiat per oppositionem physicam, an solum per oppositionem moralem? Thomistæ communiter, quos sequitur Palanco disput. 5. quæst. 13. dicunt, deficere habitum per oppositionem physicam; & ex nostris Vazquez 1. 2. disp. 91. cap. 4. Valencia hic quæst. 5. punct. 3. Torres disput. 44. dub. 2. *Alij* dicunt, habitum deficere solum per oppositionem moralem. Ita Suarez disp. 7. sect. 4. Coninc disp. 18. dub. 4. Becano cap. 11. Petrus Hurtado disp. 6. sect. 2. Galp. Hurtado disp. 5. diffic. 4. Lugo disput. 17. sect. 4. Oviedo controuv. 6. punct. 5. Ripalda dub. 13. de Ente, sect. 7. Ojesa disp. 9. sect. vlt. Muniel. disp. 10. sect. 5.

2 Dico habitum fidei solum deficere in Hæretico per oppositionem moralem, seu *demeritoriè*, seu ex lege Dei decernentis private Hæreticum habitum fidei in pœnam peccati. *Prob.* Nullum datur prædicatum in habitu fidei, ratione cuius *physicè* pugnet cum hæresi: ergo habitus fidei non deficit in Hæretico ex natura rei; sed solum *demeritoriè*, ex lege Dei, & in pœnam peccati. *Prob. ant.* Habitus fidei
est

est virtus supernaturalis ad eliciendos actus fidei. Sed virtus ad eliciendos actus fidei ex natura rei solum pugnat cum impotentia ad eliciendos tales actus; non verò cum carentia, nec cum nolitione eliciendi, nec cum volitione habendi actus oppositos: ergò. Prob. min. Ex natura rei rectè stat hominem habere potestatem ad aliquid faciendum, & illud non facere; sed facere oppositum: ergò.

3 Dices cum Palanco, & communi Thomistarum. Quando deficit ratio formalis motiva fidei, deficit non solum *demeritorie*, & ex lege Dei; sed ex natura rei habitus fidei. Sed in Hæretico deficit ratio formalis motiva fidei: ergò. 2. Si hæresis non pugnet ex natura rei cum habitu fidei; sed solum *moraliter*, habitus fidei maneret in Hæretico. Sed hoc est falsum: ergò. Prob. mai. Non posset probari, habitum fidei deficere in hæretico ex vñ demeritoria peccati hæresis: ergò. Prob. ant. Gravius peccatum est odium Dei, quam peccatum hæresis. Sed habitus fidei non deficit per peccatum odij Dei: ergò.

4 Resp. neg. mai. Ratio est: quia
ex

ex eo quod deficiat, vel destruat, ut communiter loquuntur Thomistæ; vel potius impediatur ratio motiva fidei, probatur bene, quod deficiat actus fidei: idedque cum hæresi circa unum articulum non potest stare actus fidei circa aliud articulum: ut communiter sentiunt Theologi cum D. Thom. non verò probatur, quod non possit stare habitus fidei: sicut ex eo, quod per volitionem efficacem destruat, seu potius impediatur ratio motiva nolendi, sequitur, quod per volitionem impediatur volitio; non verò sequitur, quod deficiat potestas nolendi. *Ad 2. nego mai. Ad prob. neg. ant. Ad prob. conc. mai. & min. neg. conf.* Quia ex eo quod peccatum odij sit gravius, quam peccatum hæresis, sequitur, quod mereatur maiorem pœnam, quam peccatum hæresis; non verò, quod mereatur hanc pœnam determinatam: & datur congruentia specialis, ut Hæreticus propter hæresim puniatur privatione habitus fidei propter specialem oppositionem, quam dicit hæresis cum habitu fidei.

5 Obijc. 2. Palanc. Hæreticus per hæresim non retractatam redditur *habitualiter* hæreticus, & infidelis; & per
habi-

habitum fidei quisque redditur habitualiter fidelis. Sed ex natura rei repugnat esse habitualiter infidelem, & habitualiter fidelem: ergo. *Confirm.* Hæreticus per hæresim inhabilitatur ad credendum fide divina, & hæresis non retractata est inhabilitas habitualis ad credendum; habitus fidei est habitus habitualis. Sed habitus habitualis ex natura rei pugnat cum inhabilitate habituali: ergo. *Resp.* explicando mai. est habitualiter Hæreticus per habitum hæresis, neg. mai. per non retractasse hæresim, conc. mai. & explico min. Esse habitualiter fidelem pugnat ex natura rei cum esse habitualiter infidelem, per habitum infidelitatis, permitto min. per non retractasse hæresim, neg. min. & conf. Permissi min. quæ falsa est: quia facilitas ad hæresim non pugnat ex natura rei cum habitu fidei propter nostras rationes. *Ad confirm.* Conc. mai. sumpta pro inhabilitate habituali non retractata, neg. min. Quia ex eo quod aliquis faciat aliquam actionem, & eam non retractet, etsi velis sit facilis ad talem actionem, non sequitur, quod non habet potestatem proximam, & expeditam ad carentiam actionis.

6. Ex his sequitur 1. Cum hæresi posse coniungi ea omnia, quæ requiruntur ex parte potestatis proximæ in voluntate ad credendum. Ratio est: quia potestas proxima ex parte voluntatis ad credendum, est potestas proxima ad imperandum assensum constituta per cognitionem allicientem, & retrahentem, & per iudicium de honestate credendi ad præsentiam argumentorum credibilitatis. Sed hæc potestas potest coniungi cum hæresi: ergò. Prob. min. Hæc potestas est indifferens ad imperandum assensum, & ad imperandum dissensum: ergò. *Sequitur 2.* Habitum fidei posse coniungi cum potestate ad imperandum assensum fidei. Prob. Quod ex se non est connexum cum carentia imperij assensus fidei, potest coniungi cum potestate libera ad imperandum assensum fidei. Sed habitus fidei ex se non est connexus cum carentia imperij assensus fidei: ergò. *Sequitur 3.* Quod potestas proxima ad credendum, & discredendum potest constitui *redundantèr* per habitum fidei. Prob. Eatenus non posset constitui *redundantèr* per habitum fidei, quatenus habitus fidei non posset impediri per carentiam fidei, seu

per hæresim. Sed habitus fidei *redundanter* constituens potestatem ad actum fidei potest impediri per careriam actus fidei, seu per hæresim, vt constat ex doctrinis de principio redundante: ergò. *Sequitur 4.* Quod si lex puniendi peccatum hæresis cum privatione habitus fidei dependeat à scientia media operationis creaturæ habitus fidei, potest *unicè* constituere potestatem proximam ad credendum, & discredendum. Prob. Eatenus non posset constituere talem potestatem, quatenus lex, & habitus non possent coniungi cum hæresi. Sed hoc non obstat: ergò. Prob. min. Quia per potestatem constitutam per habitum posset impedire legem puniendi privatione habitus in eodem instante hæresis.

SECTIO II.

An Angeli viatores, & Primi Parentes in statu innocentie habuerint habitum, & actum fidei? Et quid de animabus Purgatorij?

7 **D**Urand. in 3. dist. 23.
 quæst. 8. Gabriel q. 2.
 Bonav. art. 2. quæst. 3. Alens. 3. part.
 Bb 2 quæst.

quæst. 64. Scotus in 4. dist. 10. q. 8.
 Ludov. Vives in lib. 9. de Civit. Dei,
 cap. 9. dicunt in Angelis viatoribus
 non fuisse actum strictæ fidei. *Reliqui*
 Theologi cum D. Thom. hic quæst. 5.
 art. 1. & quæst. 18. de Verit. art. 2.
 Suarez lib. 5. de Angelis, cap. 5. Co-
 ninc disp. 17. n. 16. Valenc. quæst. 5.
 art. 1. Granad. controv. 1. tract. 16.
 Hurtad. disp. 17. Oviedo controv. 6.
 punct. 6. Ripald. disp. 18. sect. 2. Ma-
 nief. disp. 10. sect. 6. Palanco disp. 5.
 quæst. 15. dicunt, Angelos viatores
 habuisse actum strictæ fidei: quod aded
 certum putat Bañez hic quæst. 5. ar-
 tic. 1. & Coninc, vt oppositum dicant
temerarium.

8 Dico 1. cum Ripalda disp. 18.
 sect. 2. Non est omnino certum Ange-
 los viatores habuisse habitum fidei. *Prob.*
 Probabile est, Angelos vnico instanti
 fuisse viatores, in quo crediderunt di-
 vina mysteria, qua fide se disposuerunt
 ad gratiam. Sed hoc ipso non est omni-
 no certum, Angelos viatores habuisse
 habitum fidei: ergo. *Prob. min.* Actus
 fidei, quibus se disposuerunt ad gra-
 tiam, aut *absolutè* non sunt elicitæ ab
 habitu fidei, aut *saltem* valdè probabile
 est.

est, non esse elicitos ab habitu fidei: quia frequenter habitus fidei, sicut & reliqui, non infunditur ante gratiam; sed tanquam proprietas consequitur gratiam. Sed si non sunt eliciti ab habitu fidei, non est omnino certum, habuisse habitum fidei: quia ex hoc solo capite probari posset certitudo: ergo.

2. Actus fidei, quem habuerunt Angeli, fuit valde transiens, cum solum duraverit per unum, aut duo instantia iuxta plures Theologos: ergo non datus est habitus fidei ad eiusmodi actum.

Prob. conf. Theologi, qui admittunt, Paulum, & alios Sanctos habuisse in via visionem intuitivam Dei, communiter dicunt, non datum esse eis lumen gloriæ, & nullus Theologorum, quem sciam, dicit datum esse eis lumen permanens ad visionem intuitivam Dei, quam admittunt. Sed non alia ratione, nisi quia illa visio fuit brevis: & ad visionem brevem magis congruum erat dare lumen transiens, quam lumen natura sua permanens: ergo ad fidem ita breviter transeuntem magis congruum erat dare principium transiens, quam dare habitum natura sua permanentem. Si ergo semel asseratur, non esse datum

habitum fidei ad actus, quibus certo se disposuerunt ad gratiam; quo fundamento asseretur ut certum, eos habuisse habitum fidei? Ideòque sententiam dicentem, Angelos non habuisse fidem habitualem, neque actualem, liberant censura Turrian. Hartado, Lugo apud Ripald. supr.

9 Dico 2. Angelos viatores habuisse habitum fidei. Prob. Id, quod est per se, non immutatur per id, quod est per accidens. Sed habitus fidei *naturaliter* manet ex gratia in subiecto capaci ad actus fidei: & per accidens est, quod status viatorum duret in Angelis per tam breve tempus: ergo *naturaliter* manavit in Angelis ex gratia habitus fidei. *Confirm.* Quamvis Deus cognoscat in parvulis futuros esse otiosos habitus infusos, eo quod decreverit, eos decedere antequam perveniant ad adultos, de facto infundit in baptismo eiusmodi habitus ad exigentiam gratiæ: quia per accidens est, quod tales habitus futuri sint otiosi: ergo similiter.

10 Dico 3. Angeli viatores habuerunt actum fidei, quo se disposuerunt ad gratiam. Prob. 1. ex D. Thom. quæst. 5. artic. 1. in natura rationali
fides

fides est dispositio ad gratiam. Sed Angeli in primo instanti habuerunt gratiam: ergo habuerunt fidem tanquam dispositionem. 2. Quidquid sit, an illud ad Hebr. 11. *Sine fide impossibile est placere Deo, &c.* intelligatur vniuersaliter, vel solum de hominibus, congruum est, quod Angeli se disposuerint ad iustificationem per eam dispositionem, quæ conformior est naturæ *rationali ut tali*, & qua Primi Parentes, modo non dedecet eorum naturam, nec statum. Sed Primi Parentes se disposuerunt per actus voluntatis, & per actus intellectus; per actus amoris, & per actus fidei; ut certum est, & postea dicemus: & hæc dispositio conformior est naturæ *rationali ut tali*, dicenti intellectum, & voluntatem: & actus fidei neque dedecet naturam, nec statum Angelorum viatorum: ergo Angeli se disposuerunt ad gratiam per actum fidei.

11 3 Angeli fuerunt verè viatores ad beatitudinem. Sed status viatorum secum fert fidem, ex cap. 5. *Per fidem ambulamus*: ergò. *Confirm.* Angeli in via habuerunt notitiam Trinitatis, & Incarnationis, quam non poterant

habere scientia naturali, vt pluribus illu-
 lustrat Suarez lib. 5. de Angelis, cap. 6.
 Sed connaturalius est, eam notitiam ha-
 buisse per fidem ex vi revelationis,
 quam per scientiam infusam; ergò. Pro-
 bat. min. Quia scientia infusa est pro-
 prietas scientiæ beatæ, & propria com-
 prehensorum, quæ non concedenda est
 viatoribus sine gravi fundamento, præ-
 cipuè circa hæc mysteria.

12 Dices: Angelos vidisse res in
 Verbo, vt insinuat August. de Genes.
 ad liter. citatus disp. antecedenti: adeò-
 que & non esse mirum, quod eis data
 sit cognitio infusa, & non posse habere
 fidem saltem meritoriam cum tanta cla-
 ritate. *Resp.* Verum esse Aug. insinua-
 re Angelos vidisse res in Verbo: an ve-
 rò viderint mysteria tam alta in Verbo
 non insinuat, & neque id affirmandum
 est sine gravi fundamento: ideòque da-
 tur locus fidei; & connaturalius est tan-
 ta mysteria solum esse cognita per re-
 velationem; imò & reliqua mysteria
 propter rationes conclusionis: quia cla-
 ritas cognitionis, casu quo ea mysteria
 cognovissent in Verbo, aut cum evi-
 dentia in attestante, non impedit fidem:
 vt vidimus disp. ant. nec fidem merito-
 riam:

riam : quia ea claritas , & evidentia in attestante coniungi potest cum præparatione animi etiam *signata* ad assentiendum ex vi revelationis divinæ ; etiam si solum proponeretur cum evidentia morali , in qua præparatione consistit meritum fidei.

13 Dices 2. Fides tantum convenit his , qui peregrinantur ad Dominum. Sed Angeli boni nunquam peregrinati sunt ad Dominum : ergo non habuerunt fidem. Mai. est Paul. 1. ad Corinth. 5. *Dum sumus in corpore , peregrinamur ad Dominum . ambulamus enim per fidem , & non per speciem.* Min. est August. lib. 11. de Civit. cap. 11. *Resp. conc. mai. dist. min. Angeli boni non peregrinati sunt ad Dominum , id est , non peccaverunt , nec experti sunt vias laboriosas per suos defectus , conc. min. id est , intuitivè Deum viderunt , saltem intuitione perfectâ , & beatificante , neg. min. & conf.* Itaque Paul. dicit , viatores peregrinari ad Dominum : quia ambulamus , ut videamus Deum facie ad faciem visione perfectâ , & nos beante : & quidquid sit , an Angeli boni in statu viatorum viderint multa in Verbo , quod sentit August.

vt vidimus disp. 12. non tamen viderunt omnia myſteria in Verbo, nec viderunt *intuitive* Deum, ſaltem viſione perfectâ: idòque peregrinari poterant, & ambulare, vt viderent Deum facie ad faciem.

14 Dices 3. SS. PP. communiter dicunt, Angelos in primo instanti habuisse cognitionem non enigmaticam. Sed fides est cognitio enigmatica: ergo non habuerunt fidem. *Resp.* Miſſa ſolutione ſolida, quæ communiter dari ſolet pro communi ſententia, dicendo cognitionem Angeli fuiſſe clarâ, & non enigmaticam, non *absolutè*; ſed *comparative* ad noſtras cognitiones. Miſſa inquam hac ſolutione, reſpondeo conformiter ad dicta diſp. 11. & 12. Permiſ. mai. neg. min. *absolutè* loquendo: quia licet fides frequentè ſit *enigmatica*, permittit tamen, vt diximus, eſſe *metaphyſicè* clarâ.

15 Dico 4. Primi Parentes in ſtatu innocentie habuerunt fidem actua- lem, qua ſe diſpoſuerunt ad gratiam. Prob. Primi Parentes ſe diſpoſuerunt ad gratiam diſpoſitione conformi creaturæ rationali vt tali, & exacta ad infuſionem gratie. Sed diſpoſitio conformis crea-

creaturæ rationali ut tali, utpotè intellectivæ, & volitivæ, sunt actus intellectus, & voluntatis: & dispositio exacta ad infusionem gratiæ in hominibus est fides, ex Hebr. 11. *Sine fide impossibile est placere Deo*: ergo Primi Parentes in statu innocentiaë habuerunt fidem actualem, qua se disposuerunt ad gratiam,

16 Dico 5. Primi Parentes habuerunt in statu innocentiaë fidem habitua-lem. Prob. ex Ambros. lib. 5. epist. 33. de Adamo: *Agnoscis te esse nudum: quia bona indumenta fidei perdidisti*. Ex Prospero ad excepta Genuensium, ad 3. dub. *Quid est autem, quod eidem nature, scilicet Primorum Parentum, solam fidem non vult esse præceptam, quam nisi amisisset, ceteris omnibus bonis non careret. Credendo enim Adam diabolo, non credit Deo. Et contra Collatorem, cap. 19. Perdidit primitus fidem, perdidit charitatem, spoliatus est sapientia, & intellectu. Et cap. 21. Perdidit homo boni scientiam: quia perdidit bonam conscientiam. Iustitiam enim iniquitas depulit, humilitatem superbia destruxit, infidelitas rupit fidem. Vide plura testimonia apud Suarez de Oper. sex dierum, lib. 4. cap.*

cap. 2. & 4. Lugo probat hanc conclusionem ex Bul. contra Baium, ubi damnatur hæc propositio : *Absurda est eorum sententia, qui dicunt, hominem ab initio quodam supernaturali, & gratuito dono supra ordinem naturæ suæ fuisse exaltatum, ut fide, spe, & charitate Deum supernaturaliter coleret.* Ex qua bene probatur probabiliter nostra sententia; sed non est de fide, neque definitum, Adamum in eo statu habuisse fidem.

17 Dubium est : An Adamus in statu innocentiae *explicitè* cognoverit mysterium Incarnationis ? *Communis sent.* cum D. Thom. 3. part. quæst. 2. art. 7. & quæst. 1. art. 3. tenet, Adamum *explicitè* cognovisse mysterium Incarnationis. Ita Suarez 3. part. q. 1. art. 3. Vazquez 3. part. disp. 12. Turrianus hic disp. 27. dub. 1. Ægidius disp. 17. dub. 1. & ex PP. Tertul. lib. de Anima, cap. 11. Hieron. in 5. ad Ephes. Aug. lib. 9. de Genes. ad liter. Epiphan. hæres. 48. Prosper. lib. 1. de Promissionibus Dei, cap. 1. Leo Magnus epist. 23. Bernard. serm. 6. in Vigilia Nativitatis. Nobis pro ratione servire potest communis PP. & Doctorum sententia : præsertim cum valdè congruum

gruui sit, Adamum in illo felicissimo statu non ignorare, à quo tanta in se, & in Posteris beneficia, & acceperat, & erat accepturus. De Eva idem sentiunt DD. ac de Adamo. Et consequentèr habuerunt fidem explicitam de Christo in statu innocentiae.

18 Dubium est 2. An Adamus habuerit fidem explicitam de Christo in primo instanti creationis; vel an eam habuerit in somno, in quo ex illius costa formata est Eva? Vezquez, & Turrian. supr. dicunt, Adamum primo habuisse fidem de Christo in somno: quia iustificatio facta in primo instanti fuit independentèr à Christo venturo: si quidem Adamo non peccante, maneret iustificatus, & Christus non veniret. Suarez, & plures alij dicunt, Adamum habuisse fidem Christi à primo instanti creationis: quia fides Christi semper, & in quocumque statu fuit necessaria ad iustificationem. Rationes pro neutra parte vrgent. Verius tamen existimo, Adamum à primo instanti habuisse fidem Christi: quia vt insinuavi tract. de Merito, & dicemus, Deo auspice, tract. de Incarn. prima gratia Adamum fuit ex meritis Christi: ideòque con-

gruum

gruum erat, quod Adamus per fidem Christi se disponderet ad talem gratiam.

19 Dico 5. In animabus Purgatorij manere habitum, & actum fidei. Ita Suarez disp. 6. sect. 9. Mæratius disput. 24. sect. 3. Coninc disput. 17. dub. 4. Lugo disp. 17. Ripald. disp. 19. sect. 4. Oviedo controuv. 6. punct. 6. Palanco disp. 5. quæst. 15. contra Petrum Hurt. disp. 59. sect. 3. Quia dicit, animas in statu separationis posse habere scientiam infusam. Prob. conclusio. Animæ in statu Purgatorij nihil habent, quod sit contrarium fidei: ergo habent fidem, & habitualem: quia hæc oritur à gratia, quando nihil est contrarium: & actuaalem, quia ipsis est sufficienter nota revelatio, & mysteriorum, & propriæ salutis, & noscunt se placere Deo in tali fide. Prob. antec. Felicitas illius status non est tanta, ut fieri non possit cognitione obscura, casu quo tales sint cognitiones fidei ad dirigendos actus spei, & charitatis, quos eliciunt: nec miseria est tanta, ut priventur gratia, nec alijs virtutibus, quarum actus regulari possunt per fidem: ergo animæ Purgatorij nihil habent, quod sit contrarium fidei. 2. Animabus

Purgatorij proponitur revelato myfteriorum, quæ crediderunt, aut *obscure*, si velis, aut saltem sine evidentia physica, nec metaphysica. Sed hoc ipso possunt habere fidem: ergò. 3. Animæ Purgatorij habent spem, vt dicemus disput. 1. de Spe. Sed spes nititur fide, ex Paul. *Fides est sperandarum substantia rerum*: ergò. Advertit benè Gasp. Hurtad. disp. 7. diffic. 3. in hac materia idem dicendum de Patribus detentis in Limbo propter easdem rationes.

20 Ratio in contrarium adducta à Petro Hurt. non vrget: quia non est ita certum, animas Purgatorij cognoscere scientia infusa: cum hæc scientia sit propria status beatifici, & non est tribuenda alijs statibus sine gravi fundamento. Deinde casu quo ibi cognoscant scientia infusa, hoc non tollit, quod *actualiter* credant: quia fides non pugnat cum cognitione clara; vt diximus disp. 11. & 12. imò & est *positivè* clara medio fidei; claritate *evidenti moraliter*, & permittit esse *metaphysicè* claram; vt diximus disp. 12. Præterquam in animabus Purgatorij revelatio proponitur etiam *obscure*, vt diximus in ratione conclusionis.

SECTIO IIJ.

Utrum in Beatis detur fides?

21 **M**Ai. difficultas est, an in Beatis detur fides? *Communis* sentent. dicit, in Beatis neque dari fidem habitualem, neque actualem, neque esse possibilem ex natura rei. Ita communiter Interpretes D. Thom. 1. 2. quæst. 67. & 2. 2. quæst. 5. Suarez disp. 6. sect. 9. Coninc disp. 11. dub. 1. Granad. tract. 13. sect. 1. Lorca disp. 15. Turrian. disput. 43. dub. 4. Hurt. disp. 59. sect. 4. Mærat. disp. 24. sect. 2. Oviedo contr. 6. punct. 6. Munies. disput. 10. sect. 6. Qui omnes eodem modo loquuntur de habitu, ac de actu fidei; imò ideò negant in Beatis habitum fidei: quia dicunt Beatos in illo felici statu non habere actus fidei. *Oppositum* tenent Alensis 3. part. quæst. 64. Durand. in 3. dist. 32. quæst. 3. & 4. Argentina ibidem art. 3. Quibus favere videtur Magister in 3. dist. 25. Irenæus lib. 2. contra Hæreticos, cap. 47. Tertulian. de Patientia, cap. 12. Ripald. disp.

disp. 19. sect. 4. per varias conclusio-
nes resolvit quæstionem. Primo dicit;
in Beatis non dari fidem actualem. 2. di-
cit, fidem actualem non pugnare ex na-
tura rei cum statu beatifico. 3. dicit, in
Beatis manere habitum fidei quoad
physicam entitatem habitus; non verò
quoad constitutionem, & denomina-
tionem fidei.

22 Dieo 1. In Beatis non datur
habitus fidei, nec quoad *entitatem*, nec
quoad *conditionem fidei*. Prob. ex Aug.
lib. 1. de Doctrina Christ. cap. 39. di-
cente: *In patria non manere fidem, neque
spem.* Chrysoft. in homil. 34. in 1. ad
Corinth. 13. *Nunc manent fides, spes,
& charitas: sic ait: Cessat fides, & spes,
quando venerint credita, & sperata.* Bell.
in eundem locum idem asserit. Ansel-
mus in eundem: *Fides cessabit, & spes
finem habebit; sola vero charitas in æter-
num perseverabit.* Theodoret. in eun-
dem: *In patria solum manere charitatem
ex tribus virtutibus Theologicis, quas
Paulus ibi commemorat.* Sed Paulus ibi
loquitur de habitu fidei, vt colligitur
ex verbo *manent*, quæ loquutio solum
convenit propriè habitibus: ergo in
Beatis non manet habitus fidei. *Confirm.*

Ex 1. ad Corinth. 11. *Cum venerit, quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est.* Sed hæc evacuatio communiter intelligitur de fide: ergò. 2. Habitus fidei datur in via loco luminis gloriæ, & vt substituat pro lumine gloriæ. Sed quando adest principalis, non datur substitutum: ergo in Beatis non datur habitus fidei.

23 Dico 2. Habitus fidei non pugnat *metaphysicè*, neque *ex natura rei* cum beatitudine. Prob. Non repugnat, quod homini iusto detur beatitudo in præmium meriti pro posteriori in eodem instante meriti. Sed tunc potest coniungi beatitudo cum habitu fidei: ergò. Prob. min. Iuxta communem sentent. omne meritum procedit ex fide; ex illo Paul. ad Hebr. 11. *Sine fide impossibile est placere Deo.* Et 1. ad Cor. 5. *Per fidem ambulamus.* 2. Eatenus pugnaret *metaphysicè*, aut *ex natura rei*, cum beatitudine: quia Beatis repugnaret actus fidei circa obiectum primum fidei. Sed Beatis non repugnat actus fidei circa obiectum primum fidei, vt infra dicemus: ergò. 3. Beatis repugnat actus primarius pœnitentiæ, qui est dolor cum tristitia pro peccato;

cato: repugnat propositum emendæ, &
 propositum satisfaciendi: quæ invol-
 vuntur in dolore pro peccato: dixi
 hunc esse actum primarium pœniten-
 tiæ: quia amor Dei cum gaudio potius
 est actus charitatis, quam pœnitentiæ,
 & in Beatis datur habitus pœnitentiæ
 iuxta communem sententiam. Similitèr
 Beatis repugnat actus primarius paci-
 tiæ, & in Beatis datur habitus pacien-
 tiæ iuxta communem sententiam. Simi-
 litèr iuxta communem sententiam, in
 Beatis repugnat actus primarius po-
 tentiæ nutritivæ, & in Beatis datur po-
 tentia nutritiva: ergo casu quo repug-
 naret actus fidei circa obiectum prima-
 rium fidei in Beatis, beatitudo non pug-
 naret *metaphysicè*, neque *ex natura rei*
 cum habitu fidei. Prob. conf. Idèd pri-
 mum est verum: quia virtus pœniten-
 tiæ, & virtus patientiæ sunt proprietates
 gratiæ, & potentia nutritiva est
 quasi proprietas animæ, quæ proprie-
 tates *connaturalitèr* dari possunt, data
 natura, cuius sunt proprietates; quam-
 vis ipsæ futuræ sint otiosæ. Sed habitus
 fidei est proprietas gratiæ, quæ datur
 in beatitudine: ergo potest dari ex
 natura rei; quamvis futurus esset otiosus

In beatitudine. Tandem non repugnat *ex natura rei*; imò iuxta communem sent. de facto datur in Beatis habitus piæ affectionis, qua in via imperatur actus fidei, sive imperandus, sive imperandus non sit in patria: ergo non repugnaret *ex natura rei* habitus fidei, etiamsi non eliciendus sit in patria actus fidei.

24 Dico 3. Non repugnat *metaphysicè*, neque *physicè* actus fidei in Beatis. Prob. Eatenus repugnaret, quatenus Beati *clarè*, & *intuitivè* vident Deum, & mysteria credenda. Sed hoc non probat in Beatis repugnare fidem; ergò: Prob. min. Quia fides potest esse assensus clarus circa auctoritatem Dei: fides potest stare cum evidentia in attestante, vt diximus disp. 12. & quia, vt diximus disp. 11. non est de ratione fidei esse *positivè obscuram*; imò est de ratione fidei esse *positivè claram* per medium fidei; vt ibi diximus: & permittit esse *physicè*, & *metaphysicè claram*. 2. Actus fidei est assensus propter divinam auctoritatem revelantem. Sed in Beatis non repugnat assensus propter divinam auctoritatem revelantem; ergò. Prob. min. Qui cognoscit

connexionem antecedentis cum consequente , potest assentiri consequenti propter antecedens. Sed Beati cognoscunt authoritatem divinam , & revelationem , & connexionem , quam dicunt cum mysterio revelato : ergo possunt assentiri mysterio revelato propter authoritatem , & revelationem. 3. Deus revelavit Gabriëli mysterium Incarnationis saltem quoad determinatum tempus , quoad determinatam Matrem , & quoad aliquas alias circumstantias : ergo non repugnat , Gabriëlem credere Deo revelanti mysterium Incarnationis , saltem quoad determinatum tempus , quoad determinatam Matrem , & quoad alias circumstantias.

25 4. Eatenus repugnaret actum fidei in Beatis , quia de ratione actus fidei esset obscuritas. Sed admissio , quod de ratione actus fidei esset obscuritas , non repugnaret actus fidei in Beatis : ergo. Prob. min. Licet Beati circa obiectum primarium habeant cognitionem elaram , possunt habere simul cognitionem obscuram : sicut quamvis habeant circa obiectum primarium fidei visionem intuitivam , qua videant Deum in se ipso , possunt habere simul visionem

abstractivam, qua eum cognoscant in creaturis: ergo licet Beati habeant cognitionem claram circa obiectum primum fidei, possunt habere simul cognitionem obscuram. 5 Beati possunt habere plures actus fidei circa obiecta secundaria fidei, admissio, quod fides debeat esse obscura: ergo in Beatis potest dari fides. Prob. ant. Nam Beati non vident omnia *clare* in Verbo: quia plura decreta, aut sunt eis pœnitus abscondita, aut non ea cognoscunt, ita ut *plene* discernere possint: ergo casu quo fides sit obscura, posset dari in Beatis actus fidei circa obiecta secundaria fidei. *Confirm.* Melius est cognoscere, licet *obscurè* aliquod obiectum bonum, quam illud pœnitus ignorare. Sed Beati, etiam in illo perfecto statu, aut ignorant, aut possunt ignorare plura obiecta: ergo rectè componitur cum illo felice statu, quod *obscurè* cognoscant alia obiecta. Prob. min. Beati usque ad tempus determinatum ignoraverunt mysterium Incarnationis. Beati ignorant, aut ignorare possunt plures providentias iam absolutas, iam conditionatas; præsertim earum rerum, quæ non pertinent ad eorum statum: ergo Beati possunt igno-

ignorare plura obiecta. Prob. ant. quod videtur certum: quia vt diximus tractatu de Visione, Beati cognoscunt ea, quæ pertinent ad statum, quem habuerunt in via: quia hoc videtur pertinere ad eorum gloriam accidentalem; at verò de his, quæ non pertinent ad statum, quæ habuerunt in via, non est cur omnia noscant saltem *clarè*; aliàs æquo iure dicere licebit, quod esset æqualis in omnibus Beatis visio, non solum *extensivè*; sed etiam *intensivè*.

26 Dices cum Suarez. Obscuritas fidei dedecet statum beatificum: ergo fides non potest dari in Beatis. *Resp. 1.* Perm. ant. neg. conf. quia Beati possunt assentire propter divinam auctoritatem revelantem *clarè* cognitam, qui assensus est actus fidei: cum habeat motivum fidei, & actus specificentur à motivo. *Resp. 2.* neg. ant. quia non dedecet felicitatem status Beatorum id, quod melius est Beatis, quam eius carentia. Sed non dedecet statum Beatorum plura pœnitus ignorare, & melius est Beatis ea licèt *obscurè* cognoscere, quam ea pœnitus ignorare: ergo non dedecet statum Beatorum *obscurè* cognoscere.

27 Dices cum Lugo. Obscuritas

fidei importat potestatem formidandi de errore, aut de recta, vel mala electione illius, quod credit. Sed Beatis repugnat formidare de errore, aut de recta, vel mala electione illius, quod credit: ergo Beatis repugnat obscuritas fidei. *Hac* obiectio saltem permittit, quod si fides sit evidens, ut esse posse diximus, possit dari in Beatis: quia cum hac fide non stat potestas formidandi. *Similiter* permittit, quod licet fides sit obscura ex medio fidei, si coniungatur cum notitia aliunde evidenti, possit dari eiusmodi fides in Beatis: quia tunc non datur potestas formidandi. *Deinde* resp. dist. mai. Obscuritas fidei importat potestatem formidandi *in viatoribus*, conc. mai. *in Beatis*, neg. mai. & min. quam non iudicat absurdam Ripalda. Itaque in Beatis non datur potestas formidandi, quando proponitur licet *obscure* mysterium credendum: quia proposito mysterio credendo cum morali certitudine, ut proponi debet ad credendum fide divina, solum datur potestas formidandi *imprudenter*. Sed in Beatis non datur potestas formidandi *imprudenter*: quia formidare *imprudenter* est peccare peccato imprudentiæ, & in Beatis non

datur

datur potestas peccandi : ergo obscuritas fidei non conjungeretur in Beatis cum potestate formidandi. Ad modum quo cognitio obiecti mali *moralitèr* constituit in viatoribus potestatem peccandi, & cognitio obiecti mali *moralitèr* non constituit in Beatis potestatem peccandi : quia Beatis repugnat potestas peccandi. Similitèr ergo accidit in obscuritate fidei, quæ in viatoribus coniungitur cum potestate formidandi *imprudenter* ; & in Beatis non potest coniungi cum potestate formidandi *imprudenter* : quia non possunt habere potestatem peccandi.

28 Insites : Ex nostris rationibus sequitur, quod Beati possunt *prudenter* formidare de aliquibus obiectis. Sed hoc videtur indecorum statui beatifico : ergò. Prob. mai. Juxta nostras rationes Beati possunt cognoscere purè *probabiliter* multa decreta, & providentias, tam absolutas, quàm cõditionatas, præsertim circa eas res, quæ non pertinent ad se, nec ad proprium statum ; sed solum ad statum aliorum. Sed tunc possent *prudenter* formidare : ergò. Prob. mai. Juxta nostras rationes melius est *probabiliter* cognoscere, quam pœnitus igno.

ignorare. Sed Beati possunt pœnitus plura decreta ignorare : ergo possunt *probabiliter* illa cognoscere. In hoc mallem audire , quam respondere ; dicam , quod sentio meliori iudicio sententiam relinquendo. *Resp.* conc. mai. quam non existimo absurdam : quia etsi formido apprehendatur , ut imperfectio physica , & similiter apprehendatur , ut imperfectio physica , solum *probabiliter* iudicare ; maior apprehenditur imperfectio physica omnimoda ignorantia circa ea obiecta , quam formido , & cognitio probabilis : sicut ergo ignorantia multarum rerum non est aliena ab statu beatifico : quia non affert tristitiam , nec mœrorem , cum Beati solum velint scire ea , quæ Deus velit ostendere. Similiter formido , & cognitio probabilis circa aliqua obiecta , quæ nec pertinent ad se , nec ad proprium statum ; sed ad statum aliorum , non est aliena ab statu beatifico : quia non affert tristitiam , nec mœrorem : cum Beati solum velint scire obiecta præcipuè non pertinentia ad proprium statum , eo modo , quo Deus vult ea sciri à Beatis.

29 Dico 4. Frequentèr non datur actus fidei in Beatis. Hæc conclusio , quæ

quæ est communis Theologorum, suadetur ex 1. ad Corinth. 13. *Ex parte cognoscimus, & ex parte prophetamus; cum autem venerit, quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est.* Quæ verba communiter intelliguntur de evacuatione fidei, & præcipuè de evacuatione fidei actualis. Et infrà: *Nunc autem per speculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem.* Item, *nunc autem manent fides, spes, & charitas.* In quæ Hieronym. *Charitas nunquam excidit, id est, ipsa permanet in futurum.* Chrysost. *Cessant fides, & spes, quando advenierint bona, quæ fuerint credita, & sperata; charitas autem tunc maxime extollitur, & fit vehementior.* Eadem habet Anselmus, Beda, Theodoretus, & communiter Interpretes in hæc verba, & Aug. serm. 53. de Temp. Sed hæc, & communis consensus saltem probant, quod in Beatis frequentè non datur fides actualis: ergò.

30 Dico 5. Si verosimilia sint ea quæ diximus disp. 11. sect. 1. & disput. 12. sect. 3. in Beatis aliquando datur actus fidei. Prob. Eatenus non daretur in Beatis actus fidei: quia Beatis

tis sunt *clarè* nota mysteria credenda; & ea cognoscunt in Verbo, & cum evidentia in attestante: & non possunt hæc mysteria simul proponi *obscurè*. Sed hæc ratio non probat in Beatis non dari fidem actualem: ergò. Probat. min. Iuxta dicta disp. 11. sect. 1. non est de ratione fidei, quod sit *positive* obscura; imò est de ratione fidei, quod sit *positive* clara per medium fidei, claritate evidentiae moralis, & permittit esse claram, claritate evidentiae physicae, & metaphysicæ. Et iuxta dicta disp. 12. sect. 3. cum evidentia in attestante potest stare fides, sine alia propositione obscura: ergo hæc ratio non probat, quod in Beatis non detur fides actualis. 2. Susceptibile est, quod Beati assentiantur propter auctoritatem divinam revelantem cognitam, etiam si *clarè* cognitam, præcipuè circa ea objecta, quæ non pertinent ad proprium statum, & quæ ignorari possunt à Beatis. Sed huiusmodi actus esset actus fidei: quia specificaretur à motivo fidei: ergò. Probat. mai. Quia huiusmodi motivum, & est in se dignum, & dignum assensu propter illud: cum Beati cognoscant connexionem,

nem,

hem ; quam habet cum obiecto revelato. Hæc proposui conformitèr ad dicta locis citatis , & eadem venia , qua ibi proposui.

§. I.

31 Dubitari posset : An in Christo Viatore data sit fides habitualis , & actualis? Dico 1. Habitus fidei non repugnat in Christo Viatore , nec *metaphysice* , nec *ex natura rei*. Rationes sunt eiusdem rationis cum his , quibus probavimus , in Beatis non repugnare habitum fidei , nec *metaphysice* , nec *ex natura rei* , quas non repetimus , quia in proximo sunt. Maior difficultas est , an de facto datus sit habitus fidei in Christo Viatore?

32 Communis sensus negat , & potius supponit , quam probat , in Christo fidem tam habitualem , quam actualem. Sed cum veneratione debita , non bene percipio , quid impediatur dari in Christo habitum fidei , seu gratiam producere suas proprietates , & consequentèr habitum fidei. Imò credibile videtur , quod gratia capitis similis sit gratiæ membrorum , non solum gratia secundum se ; sed etiam gratia cum suis proprietatibus , si nec ex Scriptura , nec

ex Concilijs, nec ex PP. aliquid occur-
 rat in contrarium. Quod enim habitus
 fidei futurus sit otiosus in Christo, non
 probat illo carere: quia, ut vidimus,
 aliqui habitus dantur in Patria, qui
 sunt otiosi saltem circa præcipuos
 actus, v. gr. habitus pœnitentiæ, ha-
 bitus patientiæ, & iuxta plures ex Ad-
 versarijs, habitus piæ affectionis: si er-
 go in Christo semel detur habitus piæ
 affectionis, qua imperatur actus fidei,
 sicut datur in Beatis, quid mirum quod
 detur habitus fidei: quia vel habitus
 piæ affectionis, qua imperatur actus
 fidei futurus est otiosus, vel non?
 Si non futurus est otiosus: imperabit
 actus fidei, & sic congruenter dabitur
 habitus fidei: quia non erit otiosus; si
 futurus est otiosus? Sicut hic habitus
 datus est in Christo Viatore, quamvis
 futurus sit otiosus: quia est proprietas
 gratiæ; & nihil est, quod impediât
 hunc habitum: similiter propter ean-
 dem rationem dabitur habitus fidei,
 quamvis futurus sit otiosus. Præter-
 quam habitus fidei non esset omnino
 otiosus in Christo, ut modo dicemus.

33 Dico 3. Actus fidei non re-
 pugnat in Christo Viatore nec *meta-*
phy-

physice, nec ex natura rei. Rationes sunt illæ, quibus probavimus, in Beatis non repugnare actum fidei nec *metaphysice*, nec ex natura rei, quæ revidendæ sunt, ne repetamus. Dico 4. Fidem actualem non datam esse in Christo frequentèr, propter rationes, quibus diximus, fidem actualem non dari frequentèr in Beatis. Dico 5. Fidem actualem aliquando datam esse in Christo. Prob. Eatenus non data esset in Christo fides, quia Christus plura, vel omnia cognoscebat cognitione clara, & infusa. Sed hoc non obstat, ut in Christo data sit fides: ergo. Prob. min. Quia ut diximus disp. 11. sect. 1. Fides non petit esse *positive* obscuram ex medio fidei; imò petit esse *positive* claram per medium fidei claritate evidentie moralis, & permittit esse *physicè*, & *metaphysicè* claram per medium fidei. Et ut diximus disput. 12. sect. 3. Fides potest dari cum omnimoda evidentia in attestante. Si ergo hæc ita sint, quo iure negabimus in Christo nostro capite, & exemplari summo actus fidei. 3. Quia si dentur tales, actus erit exemplar fidei, sicut est exemplar patientie, obedi-

cientiæ, & aliarum virtutum: & aliàs
erit magis conformare caput cum mem-
bris.

34 2. Christus Viator plura, vel
omnia cognovit scientia supernaturali.
Sed nihilominus communis sententia
concedit in Christo scientiam natura-
lem, & experimentalem minus perfe-
ctam multarum veritatum, ex illo, *Cres-
cebat Iesus sapientia, & atate apud
Deum, & homines*, vt dicitur tract. de
Incarnat. ergo licet Christus plura, vel
omnia cognoverit scientia infusa, &
clara, non est cur negetur actus fidei
non dicens positivam obscuritatem, si-
vè sit tam perfectus, sive non, quàm
scientia infusa. Aliæ rationes videri
possunt supra, vbi probavimus, fidem
actuale aliquando dari in Beatis, quæ
similiter probant de Christo. Contra
hanc conclusionem nihil est speciale,
nisi solum ea, quæ supra dedimus
contra fidem Beatorum, scilicet, quod
clare cognoscat, & quod pluris, & ma-
ximi est, communis sensus; sed eum in-
tenderimus, venia communis sensus,
non esse de ratione fidei esse positivè
obscuram; imò esse positivè claram ex
medio fidei; & posse stare cum omni-
moda

moda evidentia in attestante, eadem venia concedimus in Christo viatore aliquando datam esse fidem actualem, qui

SECTIO IV.

*An in damnatis, & demonibus
detur fides?*

35 **S**Up. Damnatos, & demonibus plura obiecta nostræ fidei cognoscere, v. gr. igne torquentur propter sua delicta, carere visione beata, qua privantur propter peccata, futurum esse diem iudicii, post quod puniendi sunt cum suis corporibus, & in æternum esse puniendos. Dubium est, ex quo motivo id cognoscant, an ex motivo fidei? An ex alio motivo? An fide supernaturali? An naturali?

36 Non desunt, qui dicant in demonibus, & damnatis dari fidem habituales, & actualem insulam. Ita Durandus in 3. dist. 23. quæst. 9. Alensis 3. part. quæst. 64. Magister dist. 23. §. 4. & probabile iudicat Salmeron disp. 3. in Epist. Iacobi ad locum infra citandum, Valenc. hic disp. 1. quæst. 5. punct. 1. & novius Ferre hic quæst. 8.

§. 3. dicens illam fidem non esse verè Theologicam; sed esse fidem infusam supernaturalem, inclinareque in verum, non in bonum; id est, inclinare ad res credendas sub ratione *veri*; non verò sub ratione *boni*. *Communis* Theologorum sent. dicit, in damnatis, & dæmonibus non dari fidem supernaturalem habitualem, neque actuaalem. Ita Div. Thom. hic quæst. 5. art. 2. & communiter Thomistæ, quos sequitur Palanco disp. 5. quæst. 15. & nostri cum Suarez lib. 8. de Angelis, cap. 6. & hic disp. 7. sect. 5. Lorca disp. 30. Granad. Turrianus, Mæratius, Hurtado, Coninc, Lugo, Oviedo controv. 6. punct. 6. Ripalda disp. 19. sect. 3. Muniel. disput. 10. sect. 6. Quorum aliqui cum Bañez iudicant, sententiam oppositam *periculosam*, & *errori proximam*. Alij, vt Suarez, *temerariam*. Alij, vt Turrianus, & Lugo, *improbabilem*. Alij verò vt Granad. tract. 13. sect. 1. num. 3. Hurtado disp. 59. sect. 2. à censura liberant.

37 Sed quidquid sit de censura, omnino falsum est, in damnatis, & dæmonibus dari fidem infusam supernaturalem, tam habituaalem, quàm actuaalem.

Dico

Dico 1. In damnatis, & dæmonibus non datur fides supernaturalis actualis, quæ consequenter procedat ex pia affectione. Prob. Ex Div. Thom. 1. part. quæst. 64. art. 2. ad 5. *Actus dæmonis ex voluntate d. liberata procedens semper est malus.* Sed actus credendi procedens ex pia affectione esset bonus: ergo in damnatis, & dæmonibus non datur actus credendi procedens ex pia affectione. Et 2. 2. quæst. 5. art. 2. ad 2. *Fides, que est in dæmonibus, non est donum gratiæ; sed magis coguntur ad credendum ex perspicacitate naturalis intellectus.* Sed si esset fides supernaturalis, & procederet ex pia affectione, esset donum gratiæ: ergo. Deinde August. lib. 9. de Civit. Dei, cap. 2. dicit, dæmones agnoscere Christum non lumine fidei; sed evidentia signorum. 2. Fides actualis supernaturalis esset honesta, laudabilis, & bona. Sed in damnatis, & dæmonibus, utpotè obstinatis in malum, non datur actus honestus, laudabilis, nec bonus: ergo. Prob. mai. Per fidem actualem supernaturalem liberam captivamus intellectum in obsequium Dei loquentis. Sed hoc est honestum, laudabile, & bonum: ergo.

3. Eatenus daretur in damnatis, & dæmonibus fides supernaturalis actualis: quia ad eorum punitionem pertinet, quod sciant, esse damnatos, & privatos gloria propter sua peccata: quod pœna duratura est per totam æternitatem. Sed ut hac noticia puniantur, non est necessarium, quod hæc sciant per fidem supernaturalem: quia sufficit noticia certa naturalis: ergò. Maior est Adversariorum, & reliqua satis constant.

38 Obije. Ex illo Iacob. cap. 2. *Dæmones credunt, & contremiscunt*; ubi Aug. comparat fidem Christianorum malè viventium cum fide dæmonum. Sed fides Christianorum malè viventium est supernaturalis actualis: ergò. 2. In damnatis, & dæmonibus datur fides actualis informis, id est, fides sine operibus. Sed hæc est fides supernaturalis actualis: ergò Prob. mai. & min. ex D. Thom. sect. 3. in 1. ad Cor. 3. ubi ad illa, *Spiritus Dei habitat in vobis*, sic ait: *Non habitat Christus in nobis per fidem informem; alioquin habitaret etiam in dæmonibus.* Et 2. 2. q. 18. art. 3. ad 2. dicit, in dæmonibus non dari spem; dari tamen fidem informem: quia fides est rerum malarum, præteritas

ritarum ; præsentium , & futurarum ; spes autem non nisi rerum bonarum ad se pertinentium. 3. Fides non destruitur nisi per hæresim sibi contrariam. Sed peccatum dæmonum , & damnatorum non fuit in omnibus peccatum hæresis: ergò. 4. Quia Div. Thom. 2. 2. quæst. 18. artic. 3. ad 2. assignat discrimen, quod spes non manet in Beatis, sicut manet fides.

39 Resp. conc. mai. & min. nego conf. Quia comparatio , non est necessarium , quod teneat in omnibus. sufficit, quod in aliquibus teneat : tempore D. Aug. erant hæretici , qui dicebant *fidem propter testimonium divinum* , sub hac expressione, sufficere sine operibus ad salutem : sicut idem dicebat Simon Magus , & alij tempore Sancti Iacobi. Et contra eos arguit Aug. eo loco citato , ut arguebat S. Iacobus Si hæc sufficeret , etiam dici posset dæmones esse salvandos : *Quia dæmones credunt, & contremiscunt* ; non verò est necessarium , quod teneat in omnibus hæc comparatio , ut communiter accidit in comparationibus ; sed solum convenit in eo , quod utraque fides est sine operibus, quamvis in se diversa est utraque

fides: & ideo neutra sufficit ad salutem; Præterquam etiam fides illorum iudicantium, sufficere ad salutem fidem sine operibus, etiam esset naturalis: cum per hanc hæresim amiserint habitum fidei: ideoque etiam in hoc tenet comparatio. *Ad 2. conc. mai. neg. min.* Quia fides informis dicitur à D. Thom. fides, quæ est sine operibus, & sine charitate, sive hæc sit fides naturalis, sive supernaturalis: ideoque rectè stat, quod in fidelibus fides sit supernaturalis, & sit informis, si est sine operibus, & charitate: & quod in damnatis, & dæmonibus sit fides naturalis, & sit informis: quia est sine operibus, & sine charitate: quæ fides sine charitate, quæcumque sit, non sufficit, ut Christus habitet in nobis. *Ad 3. neg. mai.* Quia licet in via solum destruaturs fides per hæresim; in termino v. gr. in inferno, destruitur fides supernaturalis ratione status: quia ille status non est status auxiliorum gratiæ, neque habitus: cum non sit status favoris specialis: & destruitur ex defectu piæ affectionis, quæ moralitèr pugnat cum eo statu: sicut & Adversarij dicunt fidem perdi in Beatis ratione status. *Ad 4. Div. Thom.* loquitur de fide

fide actuali, quæ manet in damnatis: quia fides est bonorum, & malorum; non manet spes adhuc naturalis: quia spes est bonorum.

40 Insistes ex Ferre. Fides, quæ habetur per gratiam, est fides supernaturalis. Sed in damnatis, & dæmonibus datur fides, quæ habetur per gratiam: ergò. Prob. min. ex D. Thom. 1. part. quæst. 64. art. 1. *Dicendum, quod duplex est cognitio veritatis; alia quæ habetur per naturam: & ista quæ habetur per gratiam est duplex; alia speculativa alia verò, quæ est affectiva. Harum trium cognitionem, prima in dæmonibus non est ablata; sed diminuta. Secunda, quæ est per gratiam in speculatione consistens, non est totaliter ablata; sed diminuta: quia de divinis secretis tantum revelantur eis, quantum oportet Non sicut Sanctis Angelis, quibus plura, & clarius revelantur. 2. D. Thom. 1. part. quæst. 109. art. 4. dicit, Angelos plura revelare dæmonibus, ut ea exequantur ad exercitium bonorum, vel punitionem malorum. Sed his possunt credere fide Theologica: ergò.*

41 Argumentum non magis probat illam fidem fore supernaturalem;

quam esse Theologicam, cum motivum utriusque sit idem: etsi est supernaturalis, utraque procedet ex pia affectione: imò utraque, hoc ipso, inclinare debet in bonum. Sed Ferre non concedit in dæmonibus fidem Theologicam: quare ergo concedet ex hoc loco fidem supernaturalem. *Resp. dist. mai.* Fides, quæ habetur per gratiam supernaturalem, seu Theologicam, est supernaturalis, conc. mai. fides, quæ habetur per gratiam Philosophicam, neg. mai. & dist. min. In dæmonibus datur fides, quæ habetur per gratiam Philosophicam, conc. min. per gratiam supernaturalem, & Theologicam, neg. min. & conf. Ad prob. D. Thom. loquitur de fide per gratiam Philosophicam. Quod inde patet: quia 2. 2. quæst. citata, artic. 2. ad 2. dicit: *Fides, quæ est in dæmonibus, non est donum gratiæ; sed magis cogantur ad credendum ex perspicacitate intellectus.* Itaque dæmonibus revelantur aliqua mysteria supernaturalia, quæ ipsi cognoscere non poterant, nisi revelarentur: & consequenter eorum notitia non erat debita naturæ: idèdque est gratia: sed quia non assentiuntur illi revelationi per donum gratiæ, ut dicit

Div. Thom. Nec per *lumen fidei*, ut dicit August. Nec per auxilia supernaturalia: quia ille non est status favoris specialis: ideo illa *gratia* est gratia Philosophica, & naturalis: quatenus non erat eis debita; non verò gratia supernaturalis: quia non datur fundamentum, ut talis sit, cum non sufficiat ad supernaturalitatem, quod nitatur motivo supernaturali; sed requiratur, quod principium influens, & exactum sit supernaturale. Et hinc patet ad secundum.

42 Dico 2. In damnatis, & dæmonibus non datur habitus fidei. Prob. Si habitus fidei daretur in damnatis, & dæmonibus, daretur ad exercendos actus fidei supernaturalis. Sed in damnatis, & dæmonibus non exercentur tales actus, ut probatū est: ergo. 2. Iuxta commune Theologorum habitus fidei est donum supernaturale concessum in favorem Angelorum, & hominum ad salutem consequendam. Sed status damnationis non est status favoris in ordine ad salutem: ergo. 3. Quia status damnatorum non est status auxiliorum gratiæ transeuntis, & consequenter minus erit status gratiæ permanentis.

Obijc.

43 Obijc. 1. In damnato manet character ad distinguendos fideles. Sed in aliquibus, qui crediderunt, & non sunt baptizati, non manet character, quo distinguantur: ergo manebit habitus fidei. *Resp.* conc. mai. & min. neg. conf. Manet character, vt distinguat fideles ab infidelibus, & vnas personas ab alijs: quia aliàs non cessat finis characteris non destinati ad operandum: quia verò habitus est destinatus ad operandum in ordine ad salutem, cum cessat hic finis, & maneat sufficiens distinctivum in fidelibus ab infidelibus in ipsa privatione habitus fidei in pœnam peccati, non est cur in fidelibus non baptizatis maneat habitus fidei.

§. II.

44 Dico 3. In damnatis, & dæmonibus dari fidem actualem naturalem. Prob. Iacobi 2. dicitur: *Dæmones credunt, & contremiscunt.* Aug. & Div. Thom. supr. dicunt, in dæmonibus dari fidem. Ex Evangelio constat, dæmones multa scire, quæ non alitèr possunt scire nisi per revelationem, quam cognoscebant ad præsentiam signorum.

Sed

Sed hæc fides non est supernaturalis, ut diximus : ergo in damnatis, & dæmonibus datur fides actualis naturalis.

45 Difficultas est : An hæc fides sit libera, vel coacta? *Aliqui* dicunt, eam fidem esse necessariam quoad exercitium. Ita Vazquez 1. part. disp. 219. num. 6. Coninc disp. 17. num. 28. Turrianus disp. 43. dub. 3. *Alij*, esse necessariam quoad speciem. Ita Suarez lib. 8. de Angelis, cap. 6. num. 8. *Alij* dicunt esse liberam. Ita Caietan. Bañez quæst. 5. art. 2. Lorca disp. 30. num. 6. Valencia quæst. 5. punct. 2. cum Div. Thom. hic quæst. 5. art. 2. & in 3. dist. 23. quæst. 3. artic. 3. & quæst. 14. de Veritate, art. 9. ad 4. ubi ait, *Credere dæmonum est fidei acquisita*, ad quam sufficit voluntas electiva actus credendi : quia non vult manere suspensus ; sed non dilectiva obiecti propositi. Et hic quæst. 5. cit. dicit esse quodammodo coactam, & non omnino liberam. Hanc sequitur Palanco disp. 5. quæst. 15. Lugo dicit tria : 1. Damnatos credere necessario quoad exercitium ea, quæ continentur intra lumen naturale intellectus, v. gr.

elic

esse Deum Omnipotentem, &c. 2. Ea, quæ superant evidentiam naturalem, non verò moralem credere necessario necessitate morali. 3. Ea, quæ nec continentur intra evidentiam physicam, neque moralem, credere omnino liberè. Ripalda etiam dicit tria: 1. Dæmones posse haberè multos actus fidei necessarios quoad exercitium, etsi obiecta excedant evidentiam physicam. 2. Posse habere actus fidei necessarios quoad exercitium ex sola dispositione divina cogente eos ad credendum in sui punitione. 3. Posse dari in damnatis, & dæmonibus actus omnino liberos quoad exercitium, & speciem, v. gr. circa ea obiecta, quæ non pertinent ad eorum punitionem, vt peregrinatio Israëlitarum: gesta Iudicum, & Regum Iuda, & similia.

46 In his non omnino placent, quæ dicit Hugo: quia rectè stat aliqua cadere intra evidentiam naturalem, & liberè credi, sicut intra evidentiam nostram naturalem cadit existere Deum, esse Omnipotentem, & Sapientem; & liberè id credimus. Similiter ex eo, quod evidentè moralitèr cog-

cognoscant revelationem non sequitur
 quod credant necessario moraliter;
 quia nos necessario moraliter cognos-
 cimus revelationem, & libere morali-
 ter credimus. Quoad posse habere
 actus necessarios vera iudico, quæ di-
 cit Ripalda: quoad factum: dico, dæ-
 mones credere omnino libere, ea quæ
 non pertinent ad eorum puniti-
 onem: quia & illa credunt, & non est
 cur illa credant necessario, neque phy-
 sicè, neque moraliter; idque constat
 ex D. Thom. loco cit. de Verit. Ea
 verò quæ pertinent ad eorum puniti-
 onem credunt *simpliciter libere*, sed co-
 acti *secundum quid*; vt constat ex Div.
 Thom. hic quæst. 5. cit. artic. 2. ubi
 dicit quod, quodammodo cogun-
 tur ad credendum. Hæc pro
 his sufficiant.

* * *

DISPUT. XIV.

De hæresi , & alijs notis , quibus
centurari solent propositiones
in Tribunali Sanctæ In-
quisitionis.

PLACUIT ADDERE BREVEM
disputationem de supradictis : quia
frequentèr servire solet : & quia de
his agunt communiter Theologi
tractantes de fide.

SECTIO I.

*[Que pertinacia requiratur ad hæresim,
& an ignorantia , & alia ex-
cusent ab hæresi?*

Up. 1. Hæresim , quæ
derivatur à Greco
verb. *Herome* , quod
est *eligere* ; in sua
prima significatione sonare idem , ac
ele

electio. Vndè hoc nomen derivatum est ad significandam quamvis opinionem, quam quis eligebat : quæ etiam dicebatur *Secta* à sectando. In hoc sensu dicitur etiam fuisse *Sectam*, & *Heresim* Stoicorum ; aliam Peripateticorum, & in eodem sensu olim potuit dici Religio Christiana *Secta*, & *Heresis*. Iam verò hæ voces sumuntur in malam partem à tempore Apostolorum, ut constat ex Paul. Act. 24. *Secundum sectam, quam dicunt heresim, sic servio Deo meo*. Vbi noluit nostram Religionem vocare hæresim, etsi ab alijs sic vocaretur, & aperte sumit hæresim in malam partem. 1. Cor. 11. *Necesse est, & hereses esse, ut qui probati sunt, manifesti fiant*.

2. Sup. 2. sicut *Fides* significare potest *Fidem obiectivam*, seu obiectum fide credendum ; & *Fidem formalem*, seu actum credendi ; ita *Heresis* ; significare potest *Heresim obiectivam*, seu obiectum *Heresis*; & *Heresim formalem*, seu actum, qui sit *Hæresis*. *Heresis obiectiva* est obiectum habens directam, & immediatam oppositionem cum obiecto, quod fide Theologica credi potest : non dico, quod debet credi : quia multa sunt revelata, & proposita ab
Eccle-

Ecclesia, quæ non tenemur credere; sed solum non discredere. Seu *Hæresis obiectiva* est obiectum contradictoriè oppositum cum obiecto, quod fide Theologica potest credi. Ita omnes AA. ut dicit Oviedo contr. 10. punct. 2. In quibus nulla est controversia in hæresi obiectiva sic explicata. Quia verò potest esse quæstio, an conclusio obiectiva deducta ex vna præmissa de fide, & alia naturali, sit revelata, & possit credi fide Theologica: poterit esse quæstio, an obiectum illi contradictoriè oppositum, sit hæresis obiectiva, vel non, & sic de alijs.

3 Sup. 3. Hæresim sic communiter definiri: *Est error voluntarius, & pertinax contra doctrinam, & veritatem fidei Christiana.* Ita Cano de Locis, lib. 12. cap. 8. Suarez hic disp. 19. sect. 1. & sect. 5. Coninc disp. 18. dub. 7. Bonac. disp. 2. de Censur. quæst. 5. Ovied. contr. 16. punct. 4. Castro Palao tract. 4. disp. 3. punct. 2. Muniess. disp. 12. sect. 3. *Est error voluntarius.* Quia sine voluntate non datur peccatum: & est peccatum mortale, adeòque requirit perfectam libertatem: ideòque dissensus mysterio reve-

lato cum semiplena libertate, non esset *Hæresis*, sed peccatum veniale *infidelitatis*: est *perinax*, vt omnes sentiunt cum Aug. & Concil. Vien. Clem. 1. de Summa Trinit. *Est contra doctrinam, & veritatem fidei Christiana*, modo explicatio. Ex quo sequitur, quod hæresis mere externa non proprie hæresis, nec per eam amittitur habitus fidei: nec subiacet eisdem reservationibus, ac hæresis interna, & externa; sed est peccatum specie diversum ab hæresi interna, & externa simul. Ita Sanchez lib. 2. cap. 7. num. 8. Lessio lib. 2. cap. 43. dub. 2. nam. 11. Suarez hic disp. 14. sect. vltim. in 3. & sæpè alibi. Castro Palao supra disp. 3. punct. 2. num. 16. Oviedo supra, Muniel. supra, contra Caiet. hic quæst. 12. artic. 2. qui dicit esse hæresim punibilem ab Ecclesia.

4 Dubium est, quæ pertinacia requiratur ad hæresim formalem. Aliquæ requirebant ad pertinaciam, Canonicam monitionem, vt requiritur in iure ad *Contumaciam*. Ex Paul. ad Titum 3. *Hæreticum hominem post primam, & secundam monitionem debita*. Si tamen ad

esse *Hereticum*. Diana part. 1. tract. 52
 resol. 1. dicit, hanc monitionem esse
 necessariam, pro *Heretico rudi*; vel
 pro tradendo Curie seculari. Tam
 certum est, sufficere ad *perinaciam*,
 requisitam ad *Heresim*: quod quis
 sciens, aliquid proponi ab Ecclesia
 credendum, libere dissentiat; & ad
 hæresim externam, quod eiusmodi dis-
 sensum manifestet. Ita Thom. Sanct.
 lib. 2. cap. 7. à num. 2. Valenc. hic
 disp. 1. quæst. 11. Coninc disp. 18.
 dub. 7. num. 78. Vazquez 1. 2. dis-
 put. 126. Bonacina disp. 2. de Censur.
 quæst. 5. Castro Palao tract. 4. disp. 3.
 punct. 2. Muniess. disp. 12. sect. 4.
 Ratio est: quia in Bulla Cœnæ est re-
 servata hæresis externa; ita ut Prelati
 Regulares non possint ab ea absolvere
 etiam suos subditos, ut declaravit Sa-
 cra Congregatio 17. Nov. ann. 1628.
 Sed frustra esset hæc reservatio, si hoc
 non sufficeret; sed requireretur cano-
 nica monitio: ergò. 2. Qui per iudi-
 cium resistit Ecclesie, pertinax est.
 Sed eiusmodi homo per iudicium resi-
 stit Ecclesie: ergò. Ex quo sequitur
 non tenere distinctionem, qua loqui-
 tur Aragon dicens 2. 2. quæst. 11.

artic. 1. hoc sufficere ad hæresim in-
internam ; non verò ad hæresim exter-
nam : quia ex praxi DD. & Inquisito-
rum constat , non expectari talem mo-
tionem ad iudicium de Hæretico. Ideo-
que certum debet esse non requiri ta-
lem monitionem ad hæresim.

5 Dubium est : Secundo , an sic
errans cum ignorantia vincibili , &
crassa, vel affectata sit hæreticus? Affir-
mat Sotus in 4. dist. 22, quæst. 2. ar-
ticul. 3. Lopez 2. part. instruct. cap. 20.
titul. de excomun. reserv. in Bull. Cœ-
næ, cas. 1. Lorca 2. 2. quæst. 11.
disp. 41. num. 15. Alij hoc limitant ad
ignorantiã ita crassam, vt facilimè vin-
ci possit. Ita Sayrus in Thesaur. ca-
suum, tom. 11. lib. 3. cap. 4. & proba-
bile censet Valenc. 2. 2. disput. 1.
quæst. 11. part. 1. diffic. 4. Alij li-
mitant ad solam ignorantia affectatam.
Ita Cano lib. 12. de Locis , cap. 9.
Navarr. lib. 2. de restitut. cap. 4.
dub. 9. Valenc. supra ad 1. Corduba
lib. 1. quæst. 17. §. 7. Torres de Tri-
nitate, quæst. 32. artic. 4. & ex par-
te consentit Thom. Sanct. lib. 2. Sum.
cap. 7. num. 23. & Bonac. disp. 2. de
Cens. quæst. 5. num. 7. Alij hoc li-

mitant ad ignorantiam affectatam ; non ex rædio discendi mysteria ; sed ex animo leberius sentiendi. Ita Tapia quæst. 6. artic. 2.

6 Probabilius iudico quamlibet ignorantiam etiam affectatam, quæ causa sit erroris , excusare à peccato hæresis , & ab excommunicatione , & pœnis ; quæ hæresi imponuntur. (De ignorantia ex affectu liberius sentiendi numer. seq. dicemus) Ita Suarez disp. 19. sect. 3. num. 9. & 18. Azor , tom. 1. cap. 14. quæst. 9. Aragon supra , articul. 1. Coninc disp. 18. dub. 7. conclus. 4. Castro Palao supra dub. 2. Ojea disp. 3. sect. 4. Haunol. cap. 10. controv. 2. Farinacius de hæres. quæst. 179. Munies. disp. 12. sect. 4. Probat. Hæresis consistit in voluntaria contradictione authoritati Ecclesiæ. Sed habens quamlibet ex his ignorantijs non habet voluntariam contradictionem authoritati Ecclesiæ : quia non contradicit Ecclesiæ , qui non cognoscit Ecclesiam esse sibi contrariam , vt multis probat Farinac . ergò. 2. Qui habet voluntatem mutandi sententiam , quoties sciat propriam esse contrariam Ecclesiæ , non est hæreticus : quia non est

est pertinax : cum paratus sit corrigi.
 Sed cum ignorantia affectata potest esse talis voluntas: ergò. Prob. min. Quia potes affectare nescire, quod doceat. Ecclesia, ne cogaris aliud sentire. Sed cum hac ignorantia datur voluntas mutandi sententiam, quoties sciat, propriam esse contrariam Ecclesiæ, ut patet : ergò.
 3. Quia talis homo non peccat directè, & formalitè contra fidem ; sed solum indirectè, quatenus non implet obligationem discendi. Sed qui non peccat directè contra fidem, non est pertinax, nec hæreticus : ergò.

7 Dices : Qui errat, affectans ignorantiam eo, quod parvi pendat auctoritatem Ecclesiæ, est hæreticus: quia non est paratus, ut corrigatur ab Ecclesia, & qui errat affectans ignorantiam ex affectu liberiùs errandi, est hæreticus : quia error est summè voluntarius: ergo non quævis ignorantia ex dictis excusat ab hæresi. Resp. ad 1. dist. ant. Est hæreticus in despectu auctoritatis Ecclesiæ, hoc ipso procedente ex negatione infallibilis auctoritatis, contra ant. est hæreticus in errore procedente ex ignorantia, neg. ant. & conf. Ad 2. dist. ant. Si paratus sit corrigi, si sciat

tuum errorem esse contrarium Ecclesie, neg. ant. si non sit paratus corrigi, conc. ant. quia hoc ipso errat cum pertinacia, & in hoc est hæreticus.

8 Dices 2. Eiusmodi ignorantia non excusat in furto, homicidio, & alijs delictis, ne sint peccata contra iustitiam: ergo neque excusat, ne sit peccatum hæresis. 2. Qui vincibiliter ignorat, peccat contra fidem: ergo peccat Paganismo, Iudaismo, aut Hæresi. 3. Eiusdem speciei est peccatum ex ignorantia, ac ex malitia: quia species peccati sumitur ex obiecto; non ex modo. Sed error contra fidem ex malitia est hæresis: ergo etiam ex ignorantia. Resp. conc. ant. in materia iustitiæ, charitatis, & honestatis, neg. consequ. Disparitas est: quia in primis materijs ignorantia non mutat obiectum; sed modum operandi magis, vel minus voluntarium; in materia fidei mutatur obiectum: quia cum obiectum fidei sit revelatio proposita ab Ecclesia: cum hæc occultetur per ignorantiam, non datur error pertinax, & directè contra revelationem, nec contra Ecclesiam, & consequenter non datur hæresis; sed solum peccatum contra obligationem
 sciens

Sciendi res fidei. *Ad 2.* dist. ant. Peccat contra fidem indirectè, conc. ant. quia peccat contra obligationem sciendi res fidei ; peccat contra fidem directè, neg. ant. Et hoc requirebatur, vt esset error pertinax cõtra fidem, & hæresis. *Ad 3.* conc. mai. & in alijs materijs ; neg. in materia fidei : quia in alijs materijs ignorantia non mutat ; secus in materia fidei, vt diximus ad 1.

9 Dices 3. Qui affectat ignorare, affectat errare. Sed qui affectat errare, affectat contradicere Ecclesiæ : ergo pertinacitè, & hæreticè ei se opponit. Ideò communitè dicitur, ignorantiam affectatam non minuere, sed augere peccatum ; & ignorantiam æquivalere scientiæ in omni materia. 2. Si ignorantia excusat ab hæresi, multi, præcipuè rudes, & pueri nati, & ducati in Provincijs Hæreticorum, non erunt hæretici: quia multi laborant ignorantia saltem vincibili, aut affectata, qua non curant de inquirendis, & investigandis argumentis credibilitatis. *Resp.* dist. mai. Affectat indirectè errare, conc. mai. affectat directè errare, nego mai. & dist. min. qui affectat directè errare, conc. min. qui affectat indirectè,

negō min. & conf. Quia ex affectatione indirecta non sequitur, quod affectat contradicere formalitèr Ecclesiæ; sed solum materialitèr. Ad subsumptam. Ignorantia affectata non minuit peccatum: seu quando ignorantia non mutat obiectum, non minuit; quando mutat obiectum, vel minuit, vel relinquit in alia specie æquivalenti: & cum hac distinctione intelligitur, *quid ignorantia æquivalet scientiæ. Ad 2. conc. assumptum cum Lugo, Haunoldo, & Munies. disp. 12. sect. 4. propter rationem argumenti. Imò existimo, plures ex his nec peccare formalitèr contra obligationem addiscendi. Quam providentiam habebit Deus cum his, quis sciat? Illud certum, facienti quod est in se Deus non denegat gratiam. De quo tract. de Liber. Arbitr. disp. 6. latè.*

10 Rogabis: An sic errans ex ignorantia, si moneatur ab Episcopo, vel Inquisitore, vel alijs viris doctis de errore, & adhuc perseverat in errore iudicans, non esse contra definitionem, sit hæreticus? Thomas Sanchez lib. 2. Sum. cap. 7. num. 26. cum alijs, quos ibi citat, dicit, non esse hæreticum. Castro Palao disp. 3. punct. 2. num. 6. dicit,

dicit, esse hæreticum tam in foro externo, quàm interno. Hoc videtur verius: quia aliàs nullus, vel ferè nullus esset hæreticus: cum communiter non aliter proponantur mysteria credenda.

2. Qui iudicat contra id, quod ipsi est moraliter certum, proponi ab Ecclesia credendam, formaliter contradicit Ecclesiæ, & est hæreticus. Sed eiusmodi homo sic iudicat: quia dictum talium virorum facit evidenciam moralem, quod id proponetur ab Ecclesia credendum: ergò. Et quidem quoad forum externum puniretur vt hæreticus, vt constat ex Bart. 1. Tutor. §. Tutores, numer. 1. & alij apud Castro Palao.

11 Dubium est 3. An qui voluntariè dubitat de mysterio fidei sit hæreticus? Negat Cano lib 12. de Locis, cap. 9. Malder. 2. 2. quæst. 11. art. 2. Thom. Sanchez lib. 2. cap. 7. num. 12. Sà verb. *Hæresis*, num. 1. Limitant suam sententiam Thom. Sanchez, & Malder. vt intelligatur, quoties intellectus, per pensis rationibus, suspendit iudicium. Sic dubitantem esse hæreticum, dicit communis sententia cum Suarez disput. 19. sect. 4. num. 10. Coninc disput. 18. dub. 7. conclus. 6. Bonacina disp.

disp. 2. de Censur. quæst. 5. Castro Palao supr. Barbosa innumeros referens, *de potestate Episcopi, alleg. 40. num. 16.* Hoc videtur verius. Et est decisio textus in cap. 1. de *Hæreticis*, ubi dicitur, *Dubius in fide infidelis est.* Et probari potest ex Concil. Viens. *Clement. 1. de Summa Trinit.* ubi hæreticus censetur vertens in dubium, an anima rationalis sit forma corporis, & in eo pertinacitè hærens. Idem dicitur in Concil. Lateran. sub Leone X. sess. 8. Ratio est: qui iudicat, res fidei non esse dignas assensu firmissimo, committit peccatum hæresis. Sed voluntariè dubitans, iudicat, res fidei non esse dignas assensu firmissimo: ergò. Prob. min. Voluntariè dubitare, non est præcisè suspendere assensum: quia suspendens assensum quando non vrget præceptum, non dubitat: ergo aliquid aliud addit, *peccaminosè dubitare.* Sed hoc nihil aliud potest esse nisi iudicium, quo iudices obiectum non esse dignum assensu certo, & firmo; sed esse dubium, & incertum: ergò.

12 Dices: Hæreticus est, qui eligit sententiam fidei contrariam. Sed qui dubitat, quam sententiam eliget,

non potest dici, eligere sententiam fidei contrariam: ergò. *Confirm.* Qui dubitat, an assentiantur, est indifferens, ut assentiatur. Sed qui est indifferens, ut assentiatur, non magis potest dici, contrariari fidei, quam amplecti fidem: ergò. 2. Fides importat positivum assensum: ergo hæresis, qui illi contrariatur importat positivum dissensum. Sed dubitans, nec habet assensum, nec dissensum: ergò. *Resp.* conc. mai. neg. min. Quia licet non eligat sententiam circa veritatem obiecti, de qua dubitat; eligit sententiam contrariam fidei circa dignitatem, vel indignitatem obiecti, ut credatur assensu firmo: quia iudicat, ut diximus, obiectum non esse certum, nec dignum assensu firmo; sed esse dubium, & incertum, quod iudicium est contrarium fidei. *Ad confirm.* Dist. mai. Est indifferens, ut assentiatur veritati obiecti, conc. mai. est indifferens, ut assentiatur dignitati obiecti, ut credatur assensu firmo, neg. mai. & in hoc sensu neg. min. *Ad 2.* Conc. antec. & conf. dist. min. subsumptam. Nec habet assensum, nec dissensum circa veritatem obiecti, conc. mai. circa dignitatem obiecti, ut credatur, neg. min. & conf.

13 Dubium est 4. An dissentiens revelationi sibi sufficientèr propositæ sit hæreticus? Lorca 2. 2. quæst. 11. disput. 32. dicit, non esse hæreticum. Azor tom. 1. lib. 8. cap. 9. quæst. 4. Thom. Sanchez lib. 2. cap. 7. num. 32. Suarez disp. 19. sect. 5. num. 11. Coninc disp. 18. dub. 7. Castro Palao supra, num. 14. dicunt, fore hæreticum. Hoc veriùs videtur. Prob. Tota malitia hæresis consistit in contemptu Primæ veritatis sufficientèr propositæ, & in pertinacia adversus Deum, vel Ecclesiam. Sed sic dissentiens contemneret Primam veritatem, & esset pertinax adversus Deum: ergò. Mai. & min. prob. sic dissentiens mendacem facit Deum. An verò incidat in excommunicationè, & alias pœnas sic dissentiens etiam externe? Affirmat Thom. Sanchez, & Coninc supra. Negant Suarez, Azor, Corduba, & Castro Palao supra. Hoc videtur veriùs: quia de occultis non iudicat Ecclesia; & videtur impossibile manifestari hoc esse contrarium fidei. Similitèr non incurrit pœnas dissentiens, iudicans id esse ab Ecclesia definitum; quod tamen non est. Ita Suarez disp. 21. sect. 2. num. 20. Thom. Sanch.

Supra, num. 30. Castro Palao num. 152

14 Dubium est 5. An negans conclusionem Theologicam, committat hæresim; vel quale peccatum sit? Valenc. 2. 2. disp. 1. quæst. 11. dif. 3. Cano lib. 12. de locis, cap. 9. Bonac. disp. 2. de Censur. quæst. 5. dicunt committere hæresim, & excommunicationem incurrere, Aragon 2. 2. quæst. 11. artic. 2. Suarez disp. 16. sect. ultim. num. 3. Thom. Sanchez lib. 2. Sum. cap. 7. num. 33. Castro Palao supra, num. 19. Hæc quæstio maximè pender ex his, quæ egimus disp. 10. Ibi diximus cum multis conclusionem obiectivam Theologicam esse immediate revelatam: ideòque tene-
muer dicere, esse hæresim negare talem conclusionem saltem materialitèr; sed quia non est moralitèr certum talem conclusionem esse immediatè revelatam: cum probabilis sit sententia opposita nec iubeamur credere conclusionem Theologicam: ideò dissentiens excusabitur ab hæresi formali, & ab excommunicatione, & pœnis impositis hæresi? Qui tamen negaret, talem conclusionem aut præsumeretur hæreticus, aut esset suspectus de hæresi, si esset

esset vir doctus : quia facilius existimaretur ; negare præmissam fidei quam præmissam evidentem , ex quibus legitime deducitur talis conclusio obiectiva.

15 Dubium est 6. An ad hæresim punibilem ab Ecclesia requiratur baptismus? Dixi *punibilem ab Ecclesia*: quia, ut certum existimo , ad hæresim non requiritur baptismus. Ratio est : quia tres sunt species infidelitatis, *Hæresis, Paganismus, & Iudaismus*. Sed non baptizatus qui confiteretur reliqua , & negaret Sacramentum Eucharistiæ, non esset *Paganus*, neque *Indeus*: ergo est *hæreticus*. 2. Hæresis est dissensus rei immediatè revelatæ sufficientèr propositæ. Sed non baptizatus , qui confiteretur reliqua , & negaret Sacramentum Eucharistiæ , haberet dissensum circa rem immediatè revelatam sufficientèr propositam : ergo.

16 At verò baptismus requiritur, ut *Hæresis, Paganismus, & Iudaismus*, sit punibilis ab Ecclesia. Ita omnes. Quia ut inquit Trident. sess. 14. cap. 2. Ecclesia non exercet iurisdictionem nisi in eum , qui per ianuam baptismi in Ecclesiam fuerit ingressus, Et hoc te-

nendum est, et si per metum, iniuriam, vel aliter suscipiat baptismum, modo valide sit baptizatus. Si verò invalidè sit batizatus ex defectu materie, vel formæ, v. gr. Simancas de Catholic. instit. titulo 31. Gabriel in 4. dist. 13. quæst. 2. artic. 1. Castro de iuxta hæretic. punit. cap. 8. Azor tom. 1. lib. 8. cap. 9. quæst. 3. versic. *Si queras*, dicunt, esse punibilem ab Ecclesia: quia iam ex voluntate videtur subiectus, & quasi obligatus præceptis Ecclesiæ. Oppositum tamen est tenendum cum Suarez, Thom. Sanch. & Castro Palao. Ecclesia non habet iurisdictionem in eum, qui est extra Ecclesiam. Sed eiusmodi homo est extra Ecclesiam: ideòque est rebaptizandus: ergo si constet baptismum fuisse invalidum, non est punibilis ab Ecclesia. Si verò non constet, punibilis est: quia censetur subditus Ecclesiæ. De pœnis impositis hæreticis, vide Castro Palao disp. 4. à punct. 1. De pœnis impositis Fautoribus hæreticorum, vide eundem disput. 3.

punct. 6.

* * *

* * *

* * *

SECTIO II.

De notis, quibus censurari solent propositiones in Tribunali Sanctæ Inquisitionis.

17 **S**Up. Eiusmodi propositiones dividi inerroneam, sapientem hæresim, male sonantem, pias aures offendentem, temerariam, scandalosam, & blasphemam, de quibus latè agit Castro lib. 1. *De iuxta hæreticor. punit.* à cap. 3. Turrecremata lib. 4. Sum. de Eccles. 2. part. cap. 8. Simancas de Catholic. institut. tit. 54. Caietan. 2. 2. quæst. 11. artic. 2. Bañez hic artic. 2. Lorca disp. 40. Suar. hic disp. 19. sect. 2. Coninc disp. 18. dub. 8. Torres disp. 55. dub. 3. Castro Palao disp. 3. punct. 1. Lugo disp. 20. sect. 3. Ripalda in proœmio, tom. 3. de Ente, Ovied. controuv. 12. punct. 4. Munies. disp. 12. sect. 6.

18 *Propositio erronea.* De hoc sunt varij modi explicandi apud Suar. supra, communior, & fere ab omnibus recepta sententia est quod propositio erronea est, quæ contradicit obiecto fidei

fidei non immediatè, sed mediatè: quia non negat obiectum, quod est immediatè revelatum certo moralitèr, quidquid sit de opinionibus. Sed solum obiectum quod est mediatè revelatum, v. gr. qui negat conclusionem Theologicam: vel revelatum in causa, ex qua evidenter sequitur effectus, v. gr. negans, Christum esse risibilem. Ita expresse Suarez supra num. 15. Conine num. 130. Torres dub. 3. Castro Palao num. 4. Lugo, & Ovied. supra Munies. supra. Eiusmodi negans erraret in fide: quia licèt non negaret immediatè revelatum certo moralitèr, negaret, quod evidenter sequitur ex immediatè revelato. Imò sic negans puniretur vt hæreticus: quia si negaret conclusionem Theologicam, potius præsumitur negare præmissam de fide, quam præmissam evidentem, ex quibus deducitur. Et cum ex *esse hominem* evidenter inferatur esse risibilem; negans Christum esse risibilem potius præsumitur, negare Christum esse hominem; quam negare, quod inferatur esse risibilem. Si tamen constanter affirmaret *Christum esse hominem*, & negaret *Omnes hominem esse risibilem*. Similitèr

si constanter affirmaret præmissam fidei, ex qua cum alia præmissa evidenti sequitur conclusio Theologica, non esset iudicandus hæreticus; sed erroneus iuxta dictos Authores.

19 Similitèr est *erronea* propositio opposita veritati, quæ quamvis non est expressa in Scriptura, nec definita ab Ecclesia vt de fide; communi sensu habetur vt contenta in Scriptura, aut definita, aut tradita ab Apostolis. Ita Ripalda. Hæc ab alijs vocatur *proximè hæresis*: quia sic sentiens, proximè est, vt incidat in hæresim. Similitèr vocatur *errori proxima*, quæ quamvis non sit error manifestus; communi sensu habetur vt error, aut propè est, vt vi consequentiæ labatur in errorem. Talis esset iuxta Tapiam, dicens *B. V. non assumptam in Cælo Corpore, & Anima*: quia cum oppositum teneant omnes, & celebret Ecclesia: posset ex illa inferi Ecclesiam non gubernari ab Spiritu Sancto.

20 Propositio *Sapiens hæresim* est illa, quæ contradicit obiecto fidei, non per consequentiam evidentem; sed per consequentias moralitèr certas. Ita Lorca disp. 40. num. 10. Suarez

supra num. 17. Coninc supra n. 13; i. Castro Palao num. 5. Lorca, & Coninc; ponunt exemplum, v. gr. Si quis diceret *Stultum, & inutile esse, Sacramentum Eucharistiae solemniter circumferri*. Hic tamen ut benè notat Castro Palao, potius esset *haereticus, vel erroneus*, quam *Sapiens haesim*: quia non solum contradicit obiecto fidei per consequentias moralitèr certas; sed per consequentiam evidentem: quia evidens est lumine naturæ, esse exhibendam reverentiam rebus sacris. Sed immediatè revelatum est Christum esse in Eucharistia: ergo qui negat Sacramento Eucharistiae exhibendam solemnem reverentiam, aut est haereticus, aut est erroneus. Idèd melius explicatur ab alijs exemplo dicentis: *Omnes existentes Compluti sunt in peccato*. Quia cum sit moralitèr certum, Compluti esse plures pueros baptizatos: ex eiusmodi propositione sequeretur per consequentiam moralitèr certam, *peccatum non deleri per baptismum*. Alij addunt bene, esse etiam propositionem *Sapientiam haesim*, quæ licèt in se habeat bonum sensum; ex circumstantijs personæ, loci, aut temporis arguitur, dici

in sensu hæretico, v. gr. Qui diu commoratus inter Lutheranos, & alios moribus non ita Sanctis diceret, *Homo fide iustificatur*. Ripalda, & alij pro eodẽ reputant propositionem *Sapientem hæresim*; ac propositionem *suspectam de hæresi*. Alij eas distinguunt, dicentes propositionem positam, *Homo fide iustificatur non esse sapientem hæresim*; sed *suspectam de hæresi*: quæ suspicio potest esse *levis*, aut *gravis*, aut *vehemens*, aut *vehementissima*, quod discernendum est ex circumstantijs.

21 Propositio *male sonans* est illa, quæ duplicem sensum habet, alium Catholicum, alium hæreticum: sed quia frequentius accipitur secundum sensum hæreticum, ideò absolutè prolata *male sonat*. Ita Suarez supra, num. 18. Lorca supra, num. 15. Coninc n. 133. Castro Palao num. 6. Oviedo supra, Munieff. supra. Eiusmodi est hæc propositio, *Homo fide iustificatur*. Advertit benè Suarez aliquando propositionem esse *male sonantem* non ex se; sed ex conditione proferentis, eo quod proferens suspectus sit. Puente Hurtado disp. 76. num. 311. impugnat hunc modum dicendi, sed non benè: Additque

que propositionem malè sonantem esse illam, quæ habet sensum congruentem fidei; verba non congrua. Si verò hæc explicatio non congruat cum sententia Suarez, & aliorum non est tenenda: quia sensus qui non est pravus, non est digna censura Theologica: quia verba possunt esse barbara.

22 Propositio *temeraria* est illa, quæ in rebus ad fidem, vel bonos mores pertinentibus procedit sine ratione, neque autoritate contra communem sensum. Talis esset qui diceret *Mundum finiendum post decem annos*. Ita Suarez num. 20. Coninc num. 133. Castro Palao num. 7. Qui addunt, regularitèr præsumi posse, procedere sine ratione, qui procedit contra sententiam communitèr receptam: quia debet præsumere, tot, & tantos viros habuisse rationes efficaces, quas ipse non percipit, cum illis se opponit. Hæc propositio differt ab *improbabili*: quia *improbabilis*, aut non est contra fidem, nec bonos mores, aut non est contra communem sensum; sed solum est sine fundamento, v. gr. hæc propositio: *Astra sunt parva*. Quæ nec est contra fidem, nec mores: nec est con-

tra communem sensum; sed solum est sine ratione; & solum dici potest *temeraria secundum quid*, seu purè philosophicè. Ita Suarez, Munies. Itaque hæc propositio *purè improbabilis* non habet censuram Theologicam.

23. Propositio *scandalosa* dici potest quælibet ex suprà dictis, si alteri sit occasio errandi, vel malè sentiendi de fide: quia cum scandalum sit quod ruinam alteri causet, propositio quæ alteri tribuit occasionem errandi circa mores, vel malè sentiendi de fide, iure scandalosa dici potest. Ita Castro Palao num. 8. quod explicat Oviedo, ut si quis de reliquijs communiter veneratis, & de miraculo communiter recepto diceret. Quis scit, an hæc reliquiæ sint veræ? An miraculum conservationis Formarum in hoc nostro Collegio Complutensi, sit verum? An miraculum Corporalium, quæ coluntur Darocæ est fictum? Et his similia. Hæc propositio esset scandalosa: quia averteret animas à cultu Religioso veneratione, orationibus, & alijs operibus virtutis. Similitèr esset scandalosa propositio, qua Religio ab Ecclesia approbata contemnatur, & qua aliqui ab eius

ingressu retrahantur. Ita Oviedo supra Addit Oviedo num. 82. esse scandalosam propositionem, qua quis censuraret, quod defenditur ab vniversa aliqua Religione: quia ex ea tumultus, dissensiones, iurgia, discordiæ inter Religiosos excitantur, vt experientia dicit. Neque possunt Dominicani, aut nostri excusari à censura, eo quod ab intrinseco certum iudicant, propriam sententiam esse veram: quia auctoritate tot virorum debent deponere iudicium.

24 Propositio *piarum aurium offensiva*, à multis non distinguitur à propositione *male sonanti*. Ita Lorca disput. 40. num. 14. plures referens. Suarez disp. 19. sect. 2. num. 10. dicit, parum ab illa differre; asserit tamen aliquid addere: quia cum pietas ad cultum, & honorem pertineat, tunc specialitè dicitur *piarum aurium offensiva*, quando sonat aliquid contra Religionem, pietatem, & reverentiam debitam Deo, & Sanctis. Ita etiam Gasp. Hurt. disp. 10. diffic. 6. Ideòque pias aures offenderet, qui de secretioribus corporis alicuius Sancti verbis obscænis loqueretur. Vel qui de alijs, verbis obscænis,

cænis, indignis, indecentibus, ita loqueretur, ut castas, & pias aures, punderet audire; licet in se vera essent. Ita etiam Petr. Hurt. Oviedo, & Munies. supr. Hinc reduci solet, miscere verba Scripturæ locis, & in profanitatibus; quod pro qualitate erit maius, vel minus peccatum.

25 Propositio *iniuriosa* est illa, quæ alicui statui fidelium, vel personæ illustri detrahit, ita ut notabiliter denigretur. Sic *iniuriosi* sunt detractores Religionum, vel Sanctorum in communi, vel in particulari: & qui iniquè censurant propositiones DD. Catholicorum. Ita Oviedo n. 81. & Munies. supr. Sic Ecclesia prohibere solet libellos famosos contra Principes, Cardinales, & alios, ut benè notat Lugo disp. 20. num. 101. Oviedo supr. num. 81.

26 Propositio *blasphæma* est illa, quæ aliqua indecorans tribuit Deo, aut Sanctis; v. gr. qui per irrisionem vocaret Thomam incredulum, Petrum desertorem Christi, Ioannem, & Paulum Eunuchos, Crispinum, & Crispinianum Sutores. Similitèr est *blasphemus*, qui negat Deo, vel Sanctis aliquid debitum; v. gr. qui diceret, Deum causare

fare peccatum, aut esse crudelem.

27 Propositio *impia* est, quæ dicit aliquid contra id, quod fideles communiter credunt, vel agunt: ut si quis averrat ab indulgentijs orationibus, & suffragijs pro Animabus Purgatorij.

28 Duo advertit Suarez disp. 19. sect. 2. art. 21. Castro Palao supr. numer. 9. Lugo disp. 20. n. 105. Oviedo supr. Primum, plures censuras cadere posse supra eandem propositionem. Sic in Concil. Basil. sect. 22. damnatur hæc propositio, *Christus quotidie peccat, ut erronea, scandalosa, piarum aurium offensiva.* Secundum, quod potest esse digna censura propositio, quæ aliam censurat: ideòque, ut inquit Suarez, prudens, & timoratus Theologus observare debet, ne sine magno fundamento censuram ferat.

29 Notat etiam Suar. Castro Palao. Lus. Ovied. & alij, quod dum Pontifex definit aliquam propositionem esse *improbabilem*, est de fide, eam esse improbabilem: & dum definit aliquam propositionem esse *temerariam*, est de fide, eam esse temerariam. Et dum definit vnam sententiam esse probabiliorem alia, non prohibet minus probabilem;
sed

sed eam relinquit in sphaera probabilitatis. *Notat* etiam Lugo sup. num. 119. ex eo quod Pontifex prohibeat sententiam ferre adversus aliquam opinionem, eamque notare *improbabilitatis*, non eo ipso declarat eam sententiam esse probabilem: quia potest Pontifex propter iustas causas prohibere talem notam, quia iudicet probabilem talem sententiam; sed iudicium de ea suspendat, eamque permittat, donec nec magis examinetur.

FINIS.

IN-

I N D E X

DISPUTATIONUM, & Sectionum.

DISPUT. VII.

DE obiecto materiali fidei, Pa-
gina 5.

Sectio 1. An sit possibilis aliqua veritas
ab intrinseco irrevelabilis? pag. 6.

Sectio 2. Solvuntur argumenta, p. 21.

Sectio 3. An sit possibilis aliqua veri-
tas revelabilis, incredibilis per fi-
dem? pag. 35.

Sectio 4. An obiectum revelationis
privatæ possit credi fide Theolo-
gica? pag. 47.

DISPUT. VIII.

Quæ continentia unius in alio suffi-
ciat, ut revelato vno prædicato, di-
catur revelatum aliud? pag. 64.

Sectio 1. An, & quomodo revelato
universaliter, sit revelatum, & de fide
singulare sub illo contentum? p. 64.

Sectio 2. Solvuntur argumenta, p. 70.

Sectio 3. An sit de fide Clementem XI.
esse verum Pontificem? pag. 90.

Sectio 4. Solvuntur obiectioes, p. 105.

Sectio

I N D E X:

Sectio 5. Aliæ obiectiões solvuntur;
M pag. 118.

Sectio 6. An sit de fide Archiepiscopum Toletanum pro tempore sedentem esse verum Episcopum? p. 133.

DISPUT. IX.

An, & quomodo revelato vno prædicato, revelentur cætera, quæ cum illo identificantur, & cum quibus connectitur? pag. 136.

Sectio 1. An revelato vno prædicato, revelentur in re omnia quæ realitèr, & virtualitèr identificantur cum illo? pag. 136.

Sectio 2. An dato quod per revelationem omnipotentia revelentur omnia identificata cum omnipotentia, revelentur modo, quo requiritur ad fidem? Vel an ad fidem requiratur, quod formalitèr revelentur? p. 144.

Sectio 3. An revelato fundamento metaphysicè connexo cum termino, reveletur terminus modo sufficienti ad fidem titulo præciso connexionis? pag. 152.

Sectio 4. An conclusio legitimè deducta ex duabus præmissis revelatis sit de fide? pag. 168.

DISPUT. X.

- Vtrum fides divina possit esse discursiva? pag. 177.
- Seçtio 1. An fides divina possit esse virtualiter discursiva? pag. 178.
- Seçtio 2. Fides potest esse formaliter discursiva per entimema, pag. 184.
- Seçtio 3. An fides divina possit esse formaliter discursiva per syllogismos? & idem de fide naturali, & humana, pag. 187.
- Seçtio 4. Fides nequit esse discursiva per syllogismos, in quibus ab obiecto formali fidei arguitur ad materiale distinctum ab obiecto formali fidei, pag. 198.
- Seçtio 5. Solvuntur obiectiones, p. 202.

DISPUT. XI.

- An fides possit stare cum evidentia circa idem obiectum? pag. 213.
- Seçtio 1. An fides sit positivè obscura, vel solum præcisivè, & quis ratio? pag. 214.
- Seçtio 2. An circa idem obiectum materiale possit dari simul in eodem intellectu actus scientiæ, & actus fidei? pag. 227.
- Seçtio

Sectio 3. Aliæ probationes. pag. 247.

Sectio 4. Solvuntur argumenta, p. 258.

Sectio 5. Solvuntur obiectiones à ratione,
pag. 267.

Sect. 6. Solvuntur obiectiones, p. 273.

Sectio 7. An possimus vnico actu assentiri eidem obiecto ex motivo intrinseco scientiæ, & fidei? pag. 286.

Sectio 8. An habitus fidei possit coniungi cum actu scientiæ? pag. 299.

DISPUT. XII.

An possit dari fides cum evidentia in attestante? pag. 311.

Sect. 1. An qui habeat evidentiam in attestante, habeat evidentiam mysterij quoad *an est*? pag. 311.

Sect. 2. Qui habet evidentiam in attestante, habet evidentiam mysterij quoad *an est*, pag. 321.

Sect. 3. Solvuntur argumenta pag. 339.

Sect. 4. An fides possit stare, cum evidentia in attestante, casu quo hæc evidentia reddat evidens mysterium quoad *an est*? pag. 346.

Sect. 5. Cum evidentia in attestante reddente evidens mysterium quoad *an est* potest dari fides circa mysterium quoad *an est* aliqua alia propositione obscura, quæ fides erit positivè clara, pag. 353. Seq

I N D E X.

Sect. 6. Solvuntur argumenta. pag. 364.

Sect. 7. Aliæ obiectiões solvuntur,
pag. 375.

DISPUT. XIIJ.

De subiecto fidei. pag. 381.

Sect. 1. An habitus fidei deficiat in hæreticis propter oppositionem physicam cum peccato, vel solum propter oppositionem moralem? pag. 381.

Sect. 2. An Angeli Viatores, & primi Parentes in statu innocentiae habuerint habitum, & actum fidei; & quid de Animabus Purgatorij? pag. 387.

Sect. 3. Vtrum in beatis detur fides
pag. 400.

Sect. 4. An in damnatis, & dæmonibus
detur fides? pag. 417.

DISPUT. XIV.

De Hæresi, & alijs notis, quibus censurari solent propositiones in Tribunali Sanctæ Inquisitionis. p. 440.

Sect. 1. Quæ pertinacia requiratur ad hæresim, & an ignorantia, & alia excusent ab hæresi? pag. ibid.

Sect. 2. De notis, quibus censurari solent propositiones in Tribunali Sanctæ Inquisitionis. pag. 454.

F I N I S.

Errat

Errata sic corrige:

P Ag. 11. lin. 2. ficus, leg:
sicut. Pag. 19. lin. 17. de-
cetnere, leg. decernere. Pag.
36. lin. 17. possibilitatem,
leg. veritatem. Pag. 50. lin. 19.
possit, leg. ponit. Pag. 67. lin.
21. hæc veritas, leg hæc veri-
tates. Pag. 83. lin. 7. revelatis,
leg. relatis.

¶ His mendis demptis,
suo respondet exemplari. Ma-
triti die 2. Septemb. ann. 1716.

*Lic. Don Juan Antonio
de Alvalà Inigo*

2510
3863

2510
3863